



## Jaarverslag en jaarrekening 2025



# Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	3
Leeswijzer	4
Samenvattend financieel beeld	7
Financiën programma's in één oogopslag	18
Programma 1. Welzijn en zorg	19
Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs	33
Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur	46
Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte	56
Programma 5. Economie	68
Programma 6. Centrum	77
Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	84
Programma 8. Veilige omgeving	97
Programma 9. Besturen in verandering van tijden	108
Programma 10. Financieel beleid	124
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	133
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	154
Paragraaf financiering	160
Paragraaf verbonden partijen	165
Paragraaf grondbeleid	187
Paragraaf lokale heffingen	199
Paragraaf bedrijfsvoering	203
Paragraaf openbaarheid	210
Paragraaf investeringsplan	213
Voortgangsrapportage Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) openbare ruimte	220
Bestemming rekeningresultaat	224
JAARREKENING	232
Programmarekening op hoofdlijnen	233
Incidentele baten en lasten	237
Balans en toelichting	244
Balans	245
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	248
Toelichting op de balans	255
Rechtmatigheidsverantwoording	285
Financieel overzicht totale begroting volgens taakvelden	287
Bijlage WNT	290
Sisa-bijlage	292
OVERIGE GEGEVENS	299
Controleverklaring	300
Bijlage 1: Overzicht subsidies	307
Bijlage 2: Overzicht opvolging rekenkamerbevelingen	315

# Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening over 2025. Hierin leggen wij verantwoording af over wat we vorig jaar hebben uitgevoerd en wat dat heeft gekost. Via de programma-evaluatie 2025, die we u begin maart van dit jaar hebben aangeboden, hebben we al toegelicht welke activiteiten we uitvoerden en wat voor effecten dit heeft gehad. In de stukken die we u nu aanbieden, hebben we daar de financiële verantwoording aan toegevoegd.

Dit is de laatste jaarrekening die we u aanbieden vanuit de coalitie 'Samen duurzaam vooruit'. We werkten aan de volgende ambities:

- De verstedelijkingsopgave met woningbouw en mobiliteit
- De klimaatopgave en energie transitie
- Goede dienstverlening, transformatie en kostenbewustzijn van het sociaal domein
- Stedelijke voorzieningen voor een aantrekkelijke stad
- Duurzaam houdbare voorzieningen voor vitale dorpen
- Een professionele organisatie

En dit alles vanuit een stabiele financiële basis met beheerste lastendruk.

De jaarstukken van 2025 hebben een voordelig saldo van € 14,5 miljoen, hiervan was al ruim de helft voorzien bij de begroting. We kregen toen, bij het opstellen van de programmabegroting in september 2025, al een fors bedrag extra vanuit het Rijk. We vonden het toen niet gepast om dit geld al volledig te bestemmen. Daarom zien we dat nu, via deze jaarrekening, de algemene reserve zal worden aangevuld met afgerond € 6 miljoen. Dit bedrag kan gezien worden als vrije ruimte binnen de algemene reserve. Bij de kaderbrief en programmabegroting is het aan de nieuwe gemeenteraad om hier invulling aan te geven.

Wat we in deze jaarrekening ook zien is dat we, ten opzichte van het begrote saldo, een minder hoog voordeel hebben dan afgelopen jaren. Dat is wat ons betreft een goed teken. We hebben ingezet op het realiseren van onze ambities en het uitgeven van geld. Vanuit de strategische heroriëntatie hebben we strakker begroot, dat uit zich in al in deze jaarrekening.

Daarbij erkennen we natuurlijk wel, dat er nog steeds een behoorlijk bedrag over is aan het einde van het jaar. Dat komt voor een belangrijk deel omdat we aan het einde van het jaar 2025 (nog) meer geld hebben ontvangen vanuit het Rijk via de decembercirculaire en een subsidiebedrag voor het realiseren voor woningen. We blijven inzetten op een voorspelbare en stabiele financiering vanuit het Rijk en zetten zelf in op strak financieel beheer

Richting de toekomst zien we wel nog forse uitdagingen op het gebied van financiën. De onzekere wereldorde zorgt voor prijs- en rentestijgingen, de kosten van jeugdhulp lopen nog steeds op (een trend die zich ook in 2026 lijkt door te zetten) en we krijgen nog steeds te weinig 'knaken voor onze taken' van het Rijk. Dit vormt een stevige uitdaging in de komende periode.

Binnenkort start een nieuw college. We laten voor dit nieuwe college een financieel gezonde gemeente achter. We staan er goed voor, ook al zien we uitdagingen richting de toekomst.

We hebben er vertrouwen in dat er een goede basis ligt voor de nieuwe coalitie om op verder te gaan.

Burgemeester en wethouders van Oss.

De secretaris,  
H. Reints

De burgemeester,  
F. de Jonge

# Leeswijzer

Het jaarverslag en de jaarrekening bestaan uit diverse onderdelen. In deze leeswijzer geven we bij alle onderdelen een korte uitleg.

## **Aanbiedingsbrief**

In de aanbiedingsbrief blikt het college van burgemeester en wethouders terug op 2025. Wat waren de belangrijkste resultaten en ontwikkelingen?

## **Samenvattend financieel beeld**

Dit hoofdstuk is een financiële terugblik op 2025. Het is een aanvulling op de inhoudelijke terugblik in de aanbiedingsbrief. Het samenvattend financieel beeld geeft een beknopte analyse van het rekeningresultaat, de financiële positie en het grondbedrijf.

## **JAARVERSLAG**

### **Financiën programma's in één oogopslag**

In dit onderdeel laten we in een figuur zien hoe onze gerealiseerde uitgaven over de programma's verdeeld zijn.

### **Programma's**

Per programma worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat willen we bereiken?
- Hoever zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?
- Wat hebben we hiervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Daarna geven we op hoofdlijnen een overzicht van de subsidies die we verstrekt hebben. Achterin de jaarrekening is een uitgebreider overzicht opgenomen. Tenslotte worden aan de hand van een figuur de financiën van het programma samengevat.

### **Paragrafen**

De opgenomen paragrafen zijn op grond van wetgeving een verplicht onderdeel van het jaarverslag. Het gaat bij de paragrafen telkens om onderwerpen met een groot financieel belang. Door deze op een centrale plek in het jaarverslag op te nemen wordt een goede informatievoorziening over deze onderwerpen gewaarborgd en is de informatie inzichtelijk.

### **Voortgangsrapportage Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) openbare ruimte**

De gemeente voert elk jaar een groot aantal projecten uit in het kader van het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) openbare ruimte. Het gaat dan om werkzaamheden aan bijvoorbeeld wegen, fietspaden, riolering en openbaar groen. In de voortgangsrapportage wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in de stand van zaken van deze werkzaamheden.

## **JAARREKENING**

### **Programmarekening op hoofdlijnen**

#### *Cijfers per programma*

Dit is een cijfermatig overzicht van de baten en lasten per programma. Het gaat zowel om de begrote cijfers als om de gerealiseerde cijfers. In dit overzicht is in één oogopslag te zien waar de verschillen tussen de begroting en de werkelijkheid zitten. Een toelichting op de verschillen is bij de programma's in het jaarverslag opgenomen, bij de w-vraag 'Wat heeft het gekost?'.

### *Incidentele baten en lasten*

In dit onderdeel is een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen, zowel de begrote cijfers als de werkelijke cijfers. Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben. Deze zitten slechts één of enkele jaren in de begroting.

Verder wordt aandacht besteed aan de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Dit zijn normaal gesproken incidentele lasten en baten. Hier bestaan enkele uitzonderingen op: sommige mutaties in reserves zijn structurele lasten of baten. Deze worden in een afzonderlijk overzicht weergegeven.

### *Analyse rechtmatigheid*

In dit hoofdstuk wordt de begrotingsrechtmatigheid geanalyseerd: handelen we binnen de begroting zoals de gemeenteraad die heeft vastgesteld? Daarbij wordt niet alleen gekeken of de werkelijke lasten hoger zijn dan begroot maar ook of de lasten aan het juiste begrotingsjaar en aan het juiste programma zijn toegerekend.

### **Bestemming rekeningresultaat**

In 2025 zijn niet alle werkzaamheden en projecten afgerond. In dit hoofdstuk stellen we voor om diverse budgetten die niet (volledig) besteed zijn in 2026 alsnog te besteden zodat we de bijbehorende werkzaamheden en projecten in 2026 verder kunnen afronden en uitvoeren.

### **Balans en toelichting**

#### *Balans*

De balans geeft een overzicht van de bezittingen, de schulden en de stand van het eigen vermogen op een bepaald moment, in dit geval per 1 januari 2025 en per 31 december 2025.

#### *Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling*

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling geven aan op welke manier de balansposten gewaardeerd zijn en tot stand gekomen zijn.

#### *Toelichting op de balans*

In dit hoofdstuk worden alle posten in de balans nader toegelicht en onderbouwd.

### **Bijlage Rechtmatigheidsverantwoording**

In de bijlage rechtmatigheidsverantwoording geven.

### **Bijlage WNT**

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomen (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt. De verantwoordingsgegevens zijn in deze bijlage opgenomen.

### **Sisa-bijlage**

Door middel van een rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad en andere toezichthouders over hoe zij haar middelen gebruikt en beheert. De accountant verstrekt dus met ingang van dit boekjaar geen rechtmatigheidsoordeel meer in de controleverklaring, maar beperkt zich tot het getrouwheidsoordeel. Dit houdt in dat de accountant wel heeft vastgesteld dat de opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is verantwoord in de jaarstukken.

## **BIJLAGEN**

### **Bijlage 1: Overzicht subsidies**

In dit onderdeel geven we een uitgebreid overzicht van de subsidies die we verstrekken. Dit is een aanvulling op de globale overzichten in de programma's.

## **Bijlage 2: Overzicht opvolging rekenkameraanbevelingen**

Per 1 januari 2023 zijn colleges van B&W verplicht om jaarlijks te informeren over de opvolging van rekenkameraanbevelingen die aan het college zijn gericht. In dit overzicht geven we toelichting op de voortgang van de aanbevelingen. Dit doen we voor de rekenkamerrapporten vanaf 2021.

## **OVERIGE GEGEVENS**

### **Controleverklaring**

De onafhankelijke accountant heeft onze jaarrekening gecontroleerd. In het accountantsverslag is te lezen wat het oordeel van de onafhankelijke accountant daarover is.

## Samenvattend financieel beeld

### Inleiding

Voor u ligt de programmarekening 2025 van de gemeente Oss. Deze programmarekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. Hiermee leggen wij, het college van B&W, verantwoording af over het gevoerde beleid van de gemeente in 2025.

Deze verslaglegging over de gemeentelijke prestaties en bestedingen in het jaar 2025 zijn uitwerkingen van de beleidsvoornemens uit de programmabegroting.

In de aanbiedingsbrief hiervoor is al ingegaan op het inhoudelijke verhaal. In dit hoofdstuk ligt de nadruk op bijzonderheden in financieel opzicht.

### Rekeningresultaat 2025

De jaarrekening 2025 sluit met een voordelig saldo van € 14,5 miljoen. In de volgende tabel zijn de rekeningcijfers vergeleken met de bijgestelde begroting (na verwerking van de autonome ontwikkelingen in de financiële tussenrapportage 2025 en bij de programmabegroting 2026-2029).

Omschrijving	Rekening 2025	Begroting 2025 na wijziging	Vershil
			+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000
Lasten	452.740	436.830	15.909
Baten	-483.005	-450.810	-32.195
<b>Saldo programma's</b>	<b>-30.266</b>	<b>-13.980</b>	<b>-16.286</b>
Storting reserves	62.256	58.286	3.969
Onttrekking reserves	-46.500	-52.063	5.564
<b>Mutaties reserves</b>	<b>15.756</b>	<b>6.223</b>	<b>9.533</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-14.510</b>	<b>-7.757</b>	<b>-6.753</b>

In het hoofdstuk Bestemming rekeningresultaat wordt voorgesteld het saldo voor € 8,5 miljoen in te zetten voor projecten die doorlopen in 2025 of in reserves te storten en een bedrag van € 6 miljoen te storten in de algemene reserve.

Het positieve saldo van de jaarrekening kent een aantal oorzaken. Het verschil tussen het begrote saldo en het werkelijke saldo is € 6,7 miljoen. In de volgende tabellen zijn de belangrijkste voor- en nadelen opgenomen. Deze voor- en nadelen verklaren per saldo een bedrag van € 6,3 miljoen.

## Belangrijke voordelen

- is lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000		
Programma	Omschrijving	Bedrag
1. Welzijn en Zorg	Voordeel opvang vluchtelingen	-643
	Lagere kosten hulp bij huishouden	-441
	Lagere kosten Maatschappelijke opvang	-468
	Lagere volumestijging individuele ondersteuning	-177
	Lagere kosten en hogere opbrengsten Proeftuin	-248
	Lagere kosten lokale investeringsagenda beschermd wonen	-155
	Lagere kosten Beschermd Thuis	-138
	Hogere opbrengsten subsidie 't Hageltje	-147
2. Werk, inkomen en onderwijs	Lagere kosten versterking infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven	-922
	Lagere kosten participatiebudget	-290
	Lagere kosten minimabeleid	-117
3. Ontmoeten, sport en cultuur	Lagere energiekosten sportaccommodaties	-110
	Hogere opbrengst specifieke uitkering Sport btw	-230
	Hogere huuropbrengsten sporthallen en zalen en sportterreinen	-118
	Lagere voorbereidingskosten nieuwbouw theater	-335
4. Klimaat, energie en openbare ruimte	Voordeel middelen voor versnelling klimaat- en energie (CDOKE)	-648
	Voordeel compostering en ongediertebestrijding	-150
	Lagere kosten dierenopvang	-134
7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	Hogere opbrengsten subsidie realisatiestimulans	-2.492
	Vertraging realisatie flexwoningen	-500
	Positief saldo verhuurde panden en percelen	-148
	Lagere kosten landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties	-110
	Lagere kosten wijkgericht werken	-137
10. Financieel beleid	Rentevoordeel	-630
	Hogere algemene uitkering	-1.605
	Vrijval post onvoorzien	-186
	Hogere opbrengst AGR IBN	-126
<b>Totaal</b>		<b>-11.405</b>

## Belangrijke nadelen

+ is hogere uitgaven/lagere inkomsten bedragen x € 1.000		
<b>Programma</b>	<b>Omschrijving</b>	<b>Bedrag</b>
1. Welzijn en Zorg	Hogere kosten Jeugdhulp	1.208
4. Klimaat, energie en openbare ruimte	Hogere kosten onderhoud openbaar groen	487
9. Besturen in verandering van tijden	Hogere personeels- en overheadkosten	967
	Hogere kosten voorziening wethouders	2.471
	<b>Totaal</b>	<b>5.133</b>

### Belangrijke mutaties in reserves (financieel neutraal)

Onderstaande posten zijn belangrijke afwijkingen binnen reserves. Per saldo hebben deze afwijkingen geen effect op het jaarrekeningresultaat. Wel hebben ze direct invloed op de reservepositie.

		- is lagere uitgaven/hogere inkomsten + is hogere uitgaven/lagere inkomsten bedragen x € 1.000
<b>Programma</b>	<b>Omschrijving</b>	<b>Bedrag</b>
1. Welzijn en Zorg	Resultaat opvang vluchtelingen	-1.200
	Hogere storting in de reserve vluchtelingen	1.200
	Lagere kosten Beschermd Wonen	-785
	Storting in de reserve Beschermd Wonen	785
2. Werk, inkomen en onderwijs	Lagere kosten onderzoeken onderwijshuisvesting	-279
	Lagere onttrekking IVB	279
3. Ontmoeten, sport en cultuur	Lagere kosten IVB projecten	-254
	lagere onttrekking aan de reserve IVB	254
4. Klimaat, energie en openbare ruimte	Voordeel afvalverwerking	-480
	Lagere onttrekking uit reserve Afvalstoffenheffing	480
	Hogere kosten wegen, straten en pleinen	950
	Hogere onttrekking uit de reserve IUP	-950
	Voordeel duurzame opwekken van energiesystemen	-560
	Storting in de reserve Windpark	560
	Hogere bijdrage voor Bos van Oss	-384
	Storting in de ABR	384
5. Economie	Storting voorziening lening Wachtmeesters	800
	Onttrekking uit reserve lening Wachtmeesters	-800
7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	Lagere kosten/ hogere opbrengsten parkeren	-733
	Storting in de reserve parkeren	733
	Lagere kosten Noordelijke ontsluitingsweg	-307
	Lagere onttrekking reserve Bovenwijkse voorzieningen	307
	Lagere kosten ontwikkeling Spoorzone	-210
	Lagere onttrekking uit reserve verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving	210
	Lagere voorbereidingskosten Euterpepark	-283
	Lagere onttrekking uit de reserve binnenstedelijke transformaties	283
	Lagere kosten realisatie flexwoningen	-600
	Lagere onttrekking diverse reserves	600
9. Besturen in verandering van tijden	Lagere kosten invoering omgevingswet	-737
	Lagere onttrekking reserve omgevingswet	737
	Lagere kosten ICT	-196
	Lagere onttrekking reserve automatisering	196
	Lagere kosten uitvoering bestaanszekerheid	-151
	Lagere onttrekking uit reserve bestaanszekerheid	151
	Lagere kosten organisatieontwikkeling	200
	Storting in reserve organisatie ontwikkelingen	-200
	<b>Totaal</b>	<b>0</b>

## Financiële positie

In deze paragraaf wordt in het kort de financiële positie van de gemeente weergegeven door te kijken naar de volgende onderdelen:

- Weerstandsvermogen en weerstandsratio
- Financieringspositie
- Reservepositie

### A. Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Het weerstandsvermogen geeft de financiële gezondheid van de gemeente weer. We drukken deze uit in een ratio. De uitkomst van de ratio moet in beginsel minimaal 1 zijn.

Op hoofdlijnen is het beeld als volgt:

Omschrijving	Bedrag/ratio incidenteel	Bedrag/ratio structureel
Geïntariseerde risico's	€ 25 miljoen	€ 7,5 miljoen
Weerstandscapaciteit	€ 37,9 miljoen	€ 5,4 miljoen
Weerstandsratio	1,51	0,72

De conclusie hieruit is dat de incidentele weerstandscapaciteit van voldoende omvang is om de gekwantificeerde risico's te ondervangen. De structurele weerstandscapaciteit is van onvoldoende omvang.

We zien forse structurele risico's, met name het risico van de algemene uitkering en jeugdhulp maken dat de begroting onder druk staat. Dit vormt een uitdaging voor komende begroting. We blijven inzetten op de lobby richting het Rijk voor voldoende financiering voor onze taken.

## B. Financieringspositie

De financieringspositie geeft de verhouding aan tussen beschikbare financieringsbronnen op langere termijn (reserves, voorzieningen en langlopende geldleningen) ten opzichte van de investeringen in vaste activa.

Hiermee geeft het dus aan op welke manier de activa gefinancierd zijn.

De financieringspositie geeft aan dat er eind 2025 een financieringsoverschot is van ruim € 52 miljoen. Hiervan kan het volgende overzicht worden gegeven:

bedragen x € 1.000		
Omschrijving	1 januari 2025	31 december 2025
Reserves	251.764	282.402
Resultaat jaarrekening	14.883	14.510
Voorzieningen	40.021	41.841
Langlopende geldleningen	44.387	35.463
<b>Subtotaal</b>	<b>351.055</b>	<b>374.216</b>
Immateriële vaste activa	1.182	2.142
Materiële vaste activa	303.307	297.327
Financiële vaste activa	28.411	22.656
<b>Subtotaal</b>	<b>332.900</b>	<b>322.125</b>
<b>Financieringsoverschot</b>	<b>18.155</b>	<b>52.091</b>

De gemeente heeft in verhouding in totaal dus meer gefinancierd met langlopende middelen. Dit komt doordat we onze voorraad aan grondexploitaties ook grotendeels gefinancierd hebben met langlopende middelen. We zien dat onze reservepositie is gestegen (eigen middelen) en dat het aantal langlopende geldleningen verder afneemt. De verwachting is wel dat dit de komende jaren fors zal stijgen gezien onze investeringsambities. Voor meer informatie verwijzen we naar de toelichting op de balans.

### Financiële positie grondbedrijf

De paragraaf grondbeleid en het MPG bevatten de verantwoording van het grondbedrijf over het afgelopen jaar en geven inzicht in de prognose voor de komende jaren.

#### *Ontwikkeling boekwaarde*

De boekwaarde van het grondbedrijf per 31 december 2025 is circa € 37,2 miljoen. Dit gaat om de volgende belangrijke onderdelen die via het grondbedrijf gaan: herstructurering, woningbouw, industrie, immateriële vaste activa (plankosten nieuwe plannen) en strategisch grondaankopen. Dit is exclusief het Osse aandeel van de boekwaarde van het intergemeentelijke project Heesch-West, aangezien de voorziening in 2022 is ingebracht bij de gemeenschappelijke regeling Heesch West.

De boekwaarde bestaat uit gronden en uit kosten die we al gemaakt hebben voor diverse projecten.

### Actuele prognose

De actuele prognose uit het MPG geeft het volgende totaalbeeld:

bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2025	Verliesvoorzieningen
Herstructureringsplannen	5.001	8.393
Woningbouwcomplexen	20.972	2.637
Industrieterreinen	0	0
Immateriële vaste activa	4.919	4.919
Strategische aankopen	6.135	0
<b>Totaal</b>	<b>37.027</b>	<b>15.949</b>

De boekwaarde is ten opzichte van eind 2024 vrijwel gelijk gebleven. We zien wel een sterke afname van de waarde van strategische aankopen (afname € 15 miljoen), omdat deze gronden zijn ingebracht in woningbouwcomplex Amsteleind Noord.

De verwachte winstnemingen over de jaren laten de volgende prognose zien (van vastgestelde grondexploitaties, excl. verliesvoorzieningen):

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Herstructureringsplannen	351	0	0	0	0
Woningbouwcomplexen	3.202	5.158	2.657	1.191	267
Industrieterreinen	0	0	0	0	0
<b>Totaal</b>	<b>3.553</b>	<b>5.158</b>	<b>2.657</b>	<b>1.191</b>	<b>267</b>

Uit deze overzichten valt op te maken dat we de komende jaren nog een toekomstige winst van circa € 9,3 miljoen verwachten. Winstnemingen gaan naar de ABR (algemene bedrijfsreserve grondbedrijf).

### *Reserves en voorzieningen grondbedrijf*

De algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf (ABR) is bedoeld om risico's af te dekken die zich binnen het grondbedrijf kunnen voordoen. Voor de bepaling van de risico's maken we gebruik van de Monte-Carlomethode binnen het grondbedrijf. Hiermee bewerkstelligen we een eenduidig risicobeleid waarbij alle risico's van de grondexploitaties worden meegenomen. In het volgende schema is een totaaloverzicht gegeven van de ontwikkeling van de ABR in 2025:

bedragen x € 1.000	
<b>Omschrijving</b>	<b>Bedrag</b>
<b>Stand per 1 januari 2025</b>	<b>2.375</b>
- Rente	26
- Resultaatbestemming jaarrekening 2024	3.796
- (Tussentijdse) winstnemingen industrie	0
- (Tussentijdse) winstnemingen woningbouw	3.202
- (Tussentijdse) winstnemingen herstructurering	351
- Verlagen voorziening te verwachten exploitatieverliezen	1.869
- Verlagen voorziening IMVA	511
- Verkoop beheergronden/ panden	566
- Diversen	384
<b>Stortingen</b>	<b>10.705</b>
- Afdracht kostenverhaal (reserve bovenwijkse voorzieningen/verbetering fysieke kwaliteit)	-1.374
- Rentekosten strategische aankoop het Brand	-147
- Vennootschapsbelasting	-72
<b>Onttrekkingen</b>	<b>-1.593</b>
<b>Stand ABR per 31 december 2025</b>	<b>11.487</b>

Op basis van een meerjarenprognose en de risicoanalyse is het verloop van de reserves en voorzieningen binnen het grondbedrijf als volgt:

bedragen x € 1.000				
Omschrijving	31 december 2025	31 december 2026	31 december 2027	31 december 2028
Algemene bedrijfsreserve	11.487	15.595	19.015	21.305
Reserve strategische aankopen	5.950	5.883	5.883	5.883
Risicoreserve Heesch West	2.513	2.513	2.513	2.513
Reserve binnenstedelijke transformaties	18.643	18.083	17.943	17.943
Voorziening immateriële vaste activa	4.919	6.995	6.995	6.995
Voorziening exploitatieverliezen	11.030	9.624	7.851	2.743
<b>Totaal</b>	<b>54.542</b>	<b>58.693</b>	<b>60.200</b>	<b>57.382</b>

De algemene bedrijfsreserve (ABR) stijgt de komende jaren. De minimale omvang van deze reserve op basis van risico-inschattingen bedraagt € 23,7 miljoen. Deze is door nieuwe plannen gestegen ten opzichte van vorig jaar. De ABR is op dit moment lager dan deze minimale omvang. Dit betekent dat er de komende jaren geen sprake meer kan zijn van afomingen. Deze situatie moet overigens wel gezien worden in relatie tot andere beschikbare reserves binnen het grondbedrijf. De reserve binnenstedelijke transformaties is namelijk bedoeld om onrendabele investeringen af te kunnen dekken en vormt daarmee ook een buffer.

Voor het project Heesch West is de voorziening van € 13,1 miljoen in april 2022 ingebracht bij de gemeenschappelijke regeling (en dus niet meer aanwezig binnen onze gemeente). We hebben op basis van onze risicoanalyse een aanvullende risicoreserve van afgerond € 2,5 miljoen voor Heesch West gevormd. Voor een verdere specificatie verwijzen we naar het MPG, de paragraaf grondbeleid en de toelichting op de balans.

### C. Reservepositie

De reservepositie geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000		
Omschrijving	1 januari 2025	31 december 2025
Algemene reserve	25.862	33.068
Algemene reserve grondbedrijf	2.375	11.487
Reserves ter dekking begroting	19.249	18.305
Bestemmingsreserves ter afdekking van afschrijvingslasten	29.234	25.004
Overige bestemmingsreserves	175.044	194.538
Resultaat jaarrekening	14.883	11.480
<b>Totaal</b>	<b>266.647</b>	<b>293.982</b>

De totale reservepositie is gestegen met ruim € 27 miljoen. De algemene reserve is gestegen met name door resultaat uit 2024. De algemene reserve van het grondbedrijf is met name gestegen met € 9,1 miljoen door winstnemingen en door een extra storting in deze reserve vanuit het rekeningresultaat 2024.

De reserves die ingezet worden ter dekking van de begroting dalen conform eerdere besluitvorming.

De reserves ter dekking van afschrijvingslasten daalt jaarlijks omdat deze reserves ingezet worden om jaarlijkse lasten uit reeds uitgevoerde investeringen te dekken. Deze reserves zijn daarmee ook niet meer vrij besteedbaar.

De overige bestemmingsreserves stijgen met circa € 19 miljoen. Belangrijkste reserves die gestegen zijn:

- Reserve kostenbeheersing sociaal domein: € 2 miljoen;
- Reserve binnenhavens: € 7,6 miljoen (besteding 2026);
- Reserve opvang vluchtelingen: € 1,5 miljoen;
- Reserve mobiliteit: € 7,1 miljoen
- Reserve binnenstedelijke transformaties: € 4,2 miljoen
- Reserve bovenwijkse voorzieningen: € 1,5 miljoen;
- Reserve omgevingswet: € 1,5 miljoen;
- Reserve Schadewijk: € 1 miljoen;
- Reserve Egalisatie reserve renteomslag: € 2 miljoen.
- 

Grotere afname van bestemmingsreserves zijn:

- Reserve beschermd wonen: - € 6,3 miljoen;
- Reserve Meekoppelkansen dijkversterking Maas: - € 1,1 miljoen

Voor meer informatie verwijzen we naar de toelichting op de balans, onderdeel reserves.

### **Ontwikkelingen na 2025**

De financiële positie van de gemeente blijft onder druk staan. We presenteren een programmabegroting 2026-2029 met een overschot voor het jaar 2026 van circa € 2,2 miljoen. Ook het jaar 2027 heeft een positief saldo van € 2,5 miljoen. Het ravijnjaar schuift echter door naar 2028. Dit zien we dan ook terug in de saldi voor 2028 en volgende jaren. Deze saldi zijn negatief en sluiten aan bij het geaccepteerde tekort over jeugdzorg zoals vastgesteld bij de kadernota 2026 (structureel € 3 miljoen vanaf 2029). Het geaccepteerde tekort is het bedrag wat we minimaal verwachten vanuit het Rijk als extra structurele compensatie voor de kosten van jeugdzorg. Onze reservepositie is goed te noemen, dus we kunnen incidentele tegenvallers indien nodig opvangen.

Belangrijke ontwikkelingen zijn effecten uit het landelijke regeerakkoord. De VNG ziet in het akkoord duidelijke erkenning, waardering en bereidheid tot samenwerking met gemeenten. Hoewel de VNG veel terugziet van de inbreng die ze gedaan hebben, zijn er ook de nodige opmerkingen te maken. De coalitie heeft hoge ambities die niet altijd adequaat financieel worden onderbouwd. Op sommige ambities is nog onvoldoende helderheid, voor andere ambities zijn geen of onvoldoende middelen opgenomen. Wij missen bijvoorbeeld de reservering van de middelen adviescommissie Van Ark, is onvoldoende helder hoe de maatregelen van de huishoudelijke hulp uitpakken voor de WMO en zien wij forse ambities rondom de woningbouw en maatschappelijke weerbaarheid, zonder dat daar toereikende middelen voor zijn opgenomen. Samenvattend is er nog geen financieel beeld te geven voor de toekomst en moeten we de concrete plannen afwachten en de vertaling hiervan in komende circulaire.

Kijkend naar de toekomst zien we vooral risico's en ontwikkelingen op de volgende gebieden:

- Ontwikkelingen algemene uitkering
- Het realiseren van de vastgestelde ombuigingsvoorstellen
- Kostenbeheersing jeugd en van Ark 2
- Kostenbeheersing Wmo
- Ontwikkelingen IZA/GALA
- Investerings onderwijshuisvesting
- Realisatie nieuw theater
- Realisatie nieuw zwembad

- Energie en klimaatopgave
- Verstedelijkingsopgave en mobiliteit
- Grondbedrijf
- Financiering (rente)

### **Resultaatbestemming 2025**

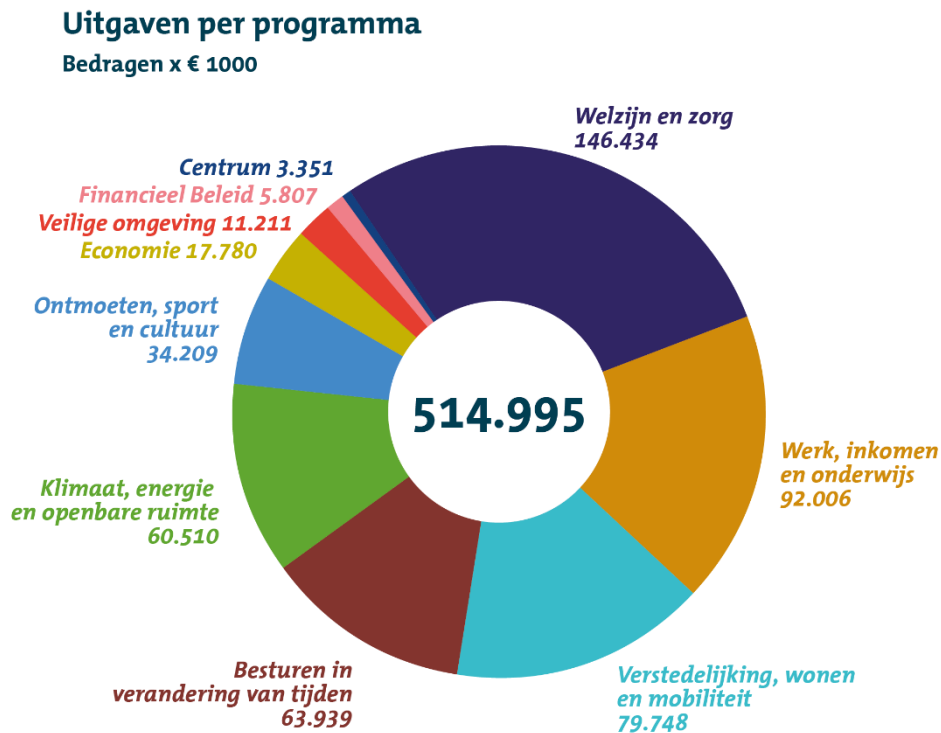
In de jaarrekening wordt voorgesteld om het positieve saldo van afgerond € 14,5 miljoen te bestemmen. We stellen voor een bedrag van € 8,5 miljoen over te hevelen naar 2026 voor concrete projecten of te reserveren in diverse reserves. Dit bedrag is nodig voor de uitvoering van deze projecten. Het restant van € 6 miljoen storten we in de algemene reserve.

### **Accountantscontrole**

De onafhankelijke accountant heeft op grond van artikel 213 van de Gemeentewet een getrouwheidsonderzoek uitgevoerd naar de baten, lasten en balansmutaties. We hebben een goedkeurende verklaring ontvangen.

## Financiën programma's in één oogopslag

In de volgende figuur laten we zien hoe onze gerealiseerde uitgaven in 2025 over de programma's verdeeld zijn (bedragen x € 1.000).



# Programma 1. Welzijn en zorg



## 1. Inleiding

Meedoen mogelijk maken voor alle inwoners van Oss is dé missie van het sociaal domein Oss (begrotingsprogramma's 1, 2 en 3). Een solide sociale basis helpt de meeste mensen een prima leven te leiden, voor zichzelf en anderen te zorgen en om te gaan met de hobbels in het leven. Meedoen mogelijk maken gebeurt dan ook in eerste instantie door mensen zelf en hun verschillende sociale netwerken. Wij helpen de samenleving daarbij waar we kunnen. En als inwoners daarnaast ondersteuning nodig hebben, dan bieden we deze samen met onze partners. Hierbij behandelen we mensen als mensen en vertrouwen we op het goede van de mens. Normaliseren, substitutie en voorkomen zijn hierin sleutelwoorden. Evenals de inhoudelijke speerpunten: bestaanszekerheid herstellen, kansengelijkheid vergroten en gezond leven makkelijker maken. We werken hierbij waarde gedreven vanuit onze vijf waarden: de mens centraal, eenvoud, nabijheid, partnerschap en vakmanschap.

We hebben al een aantal jaren te maken met een aantal flinke uitdagingen die de druk op de Wmo opvoeren. De samenstelling van de Nederlandse bevolking verandert tot ongeveer 2040 flink, het huidige zorgstelsel is daar niet op ingericht. We zien een toenemende hulpvraag omdat de bevolking groeit en vergrijsst. Tegelijkertijd is sprake van voorzieningen in dorpen en wijken die onder druk staan, een oplopende personeelschaarste en een wooncrisis die (kwetsbare) inwoners raakt. Ook landelijk is de druk op de Wmo en het hele zorgstelsel een actueel thema. Voor gemeenten is de Wmo op termijn en onder huidige condities onuitvoerbaar. In december 2025 is het landelijke rapport Houdbaarheid van de Wmo uitgekomen waar een aantal beleidsopties wordt voorgesteld om de Wmo toekomstbestendig te maken. Het rapport leidt mogelijk tot hervormingen van de wet en een nieuw financieringsmodel voor de Wmo. Verder hebben ontwikkelingen in het medische domein invloed op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverkeringswet (Zvw) werken met steeds scherpere criteria voor inwoners om in aanmerking voor zorg te komen. De Wmo wordt gezien als vangnet voor bezuinigingen in andere zorgwetten. Akkoorden als het AZWA (Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord, eind 2025 ondertekend) en IZA (Integraal Zorg Akkoord) richten zich op de gezamenlijke opgave in het zorgstelsel. Binnen onze regio doen we dat binnen het samenwerkingsverband Samen in Gezondheid (SiG).

Met enerzijds de groei van het aantal inwoners dat ondersteuning nodig heeft, terwijl het aantal beroepskrachten, vrijwilligers en mantelzorgers afneemt, en anderzijds onzekere en over het algemeen ontoereikende compensatie door het Rijk, moeten we ons voorbereiden op een verder toenemende schaarste van het aanbod van zorg en ondersteuning. Des te meer omdat we ook in de gemeente Oss rekening moeten houden met een financiële opgave en strategische heroriëntatie. Hierbij hebben we een flinke opgave van € 1 miljoen gericht op minder meerkosten om de groeiende vraag naar Wmo-ondersteuning te remmen.

Voor programma Zorg & Welzijn vertaalt dit zich in een beweging naar het versterken van de sociale basis, meer collectieve ondersteuning en ondersteuning door naasten. En anderzijds strengere criteria om individuele Wmo-voorzieningen te verstrekken. We doen dit conform het Wmo-beleidskader Wmo 2025-2029 'Meedoen mogelijk maken'.

Tot slot is een belangrijke ontwikkeling 'Naar een nieuwe Osse standaard'. Na een evaluatie van de proeftuin Oss in 2025 heeft de raad de aanbeveling overgenomen om de werkzame elementen uit te werken richting een nieuwe standaard in Oss. Werken aan een toekomstbestendig zorgstelsel vereist domeinoverstijgende afstemming en afstemming met onder andere programma 2 en 3 (sociaal domein), 7 (wonen) en 10 (veiligheid).

## Programma-onderdelen

### 2.1 Ondersteuning en zorg in de Wmo

#### Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *In Oss helpen inwoners elkaar en kan iedereen meedoen (sociale basis).*
- *Inwoners van Oss die dat nodig hebben, krijgen passende ondersteuning, waarbij informele, lichte of collectieve hulp de basis is.*
- *Voorzieningen zijn vindbaar, toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief goed.*

#### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We hebben in 2025 gewerkt aan de drie hoofddoelstellingen van onze lokale Wmo: werken aan een sterke sociale basis, het bieden van ondersteuning van inwoners in kwetsbare posities en zorgen dat onze voorzieningen vindbaar, toegankelijk en betaalbaar zijn. Deze doelen zullen nooit gerealiseerd zijn, maar blijven een voortdurende inspanning vragen. Wel zien we dat onze opgave steeds urgenter wordt als gevolg van de schaarste op diverse vlakken en de groeiende zorgvraag. Het beleidskader Wmo 2025-2029 dat is opgesteld, helpt ons om richting te geven aan deze opgave. We zullen in het voorjaar van 2026 een eerste voortgangsrapportage opleveren op basis van de indicatoren die in dit plan staan.

#### Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Begin 2025 is het Wmo-beleidskader Wmo 2025-2029 'Meedoen mogelijk maken' vastgesteld. Hierin staan onze ambities en doelen beschreven, inclusief een doorkijk naar een beleidsagenda voor de komende jaren.
- We hebben nieuw mantelzorgbeleid gemaakt dat in is gegaan vanaf 2025. Hiertoe hebben we door ONS welzijn een behoeftepeiling onder mantelzorgers uit laten voeren. De focus ligt onder andere op toegankelijke, vindbare voorzieningen en informatie zodat de mantelzorgers en zorgvrijwilligers toegerust zijn om hun dierbare te ondersteunen. Daarnaast blijft de waardering belangrijk en denken we aan het vergroten van mantelzorgbewustzijn in de domeinen zorg, welzijn, wonen, werk en onderwijs.
- We willen dat Osse jeugdigen opgroeien tot gezonde en zelfstandige volwassenen. Zichzelf kunnen redden, voor zichzelf opkomen en meedoen in de samenleving (integraal jeugdbeleid). In 2024 is een nieuwe opdracht voor uitvoering van het jongerenwerk in Oss geformuleerd en is tijdelijke uitbreiding gerealiseerd van 3 fte voor 2 jaren (vanuit tijdelijke middelen). De opdracht was de versterking van het stedelijk Jongerenwerk en het Jongerenwerk op school. Er is daarvoor verbinding gerealiseerd met de ondersteuningsstructuur op het onderwijs en het veiligheidsdomein (programma 8). Op beide aspecten zijn goede stappen gezet in 2025. De inzet van Jongerenwerk op de scholen – vooral in het VO maar ook op de hoogste groepen in het PO – maakt het mogelijk om een meer compleet beeld te krijgen van risicojeugd zowel op de scholen als in de wijken. Ook levert het contact met de scholen een sterker netwerk op en meer deskundigheid en uitwisseling. De aanstelling van de beleidsmedewerker Jeugd en veiligheid en de interne lijnen die zijn aangevuld met zorg en onderwijsbeleid, versterken deze ontwikkeling.
- In Oss kan iedereen meedoen, dat is onze ambitie. We vormen een inclusieve samenleving waar iedereen dezelfde kansen krijgt, waar onderlinge verbondenheid is en men oog heeft voor elkaar. Waar discriminatie niet geaccepteerd wordt. Zodat uitvallen en uitsluiten voorkomen kunnen worden en iedereen een zinvol bestaan kan opbouwen. Inclusie is hierin een belangrijk thema. Daarom werkten we in 2025 aan een lokale inclusie agenda waar we vanaf 2026 uitvoering aan gaan geven aan de hand van een uitvoeringsplan. Hiermee voldoen we aan de verplichting om uitvoering te geven aan het VN-verdrag handicap.
- De Proeftuin Oss is een gebiedsgerichte aanpak waar inwoners en organisaties samen werken aan oplossingen waarin mensen meer voor zichzelf en elkaar kunnen doen. Het ideale toekomstbeeld is een vitale wijk waar inwoners tegen lagere kosten een betere (positieve) gezondheid ervaren. Hierbij werken en financieren we gebiedsgericht in de Ruwaard en Ussen. In 2025 is de werkwijze geëvalueerd en heeft het netwerk aanbevelingen geformuleerd. Op basis van de evaluatie heeft de raad eind 2025 de aanbeveling overgenomen om de werkzame elementen uit te werken richting een nieuwe standaard in heel

Oss. In 2026 en 2027 blijven we in de Ruwaard en Ussen werken op de Proeftuinwerkwijze en zetten we steviger in op monitoring en communicatie.

- Substitutie kan een belangrijke bijdrage leveren om meer mensen te helpen met hetzelfde geld. We zetten op verschillende manieren in op substitutie, bijvoorbeeld door individuele ondersteuning en dagbesteding om te buigen naar collectieve en voorliggende voorzieningen. Belangrijke resultaten in 2025:
  - o In 2025 hebben we voor het experiment Zorgbuurthuis 't Hageltje een subsidie ontvangen van het Rijk in het kader van SPUK DOS. Hieraan is een intensief proces met het ministerie en het zorgkantoor VGZ voorafgegaan. De SPUK DOS subsidie is een erkenning van de potentie van het zorgbuurthuis om substitutie te realiseren voor met name de Wet Langdurige Zorg. Voor 2026 dienen we een aanvraag in bij het zorgkantoor voor een DOS-subsidie. Daarna is een financiële bijdrage vanuit het zorgkantoor vooralsnog niet gegarandeerd.
  - o In Berghem, Lith, Ravenstein en centrum Oss draaien succesvolle dagontmoetingsinitiatieven voor inwoners met (beginnende) dementie of andere gezondheidsbeperkingen. Hiermee voorkomen of stellen we geïndiceerde dagbesteding uit. Vanaf 2025 bekostigen we deze initiatieven uit de subsidieregeling sociale basis.
  - o Met de subsidieregeling sociale basis financieren we initiatieven die bijdragen aan substitutie. Hierboven staan de dagontmoetingsinitiatieven al genoemd. We hebben eind 2025 ook subsidie verleend aan een aanbieder die collectieve trainingen geeft, waarmee een indicatie individuele ondersteuning soms kan worden voorkomen of van kortere duur is.
- De ondersteuning van psychisch kwetsbare inwoners blijft ook de komende jaren een belangrijk thema. In de regio Brabant Noord-oost (BNOO) hebben we een gezamenlijke ambitie, namelijk dat mensen met een psychische kwetsbaarheid zo veel mogelijk thuis wonen en meedoen naar vermogen. Daar waar inwoners (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen of het hen niet lukt om op eigen kracht te zorgen voor een dak boven het hoofd, zijn er voldoende passende (tijdelijke) opvangvarianten beschikbaar. We blijven zowel regionaal als lokaal werken aan het minimaliseren van maatschappelijke opvang en zetten in op duurzame huisvesting met de beweging "wonen eerst". We geloven dat eerst een dak en dan de juiste hulp, de sleutel is naar duurzaam herstel.
  - o We bouwden verder aan de steunstructuren in de wijk in Oss: met ketenpartners werken we aan een zachte landing in de wijk, de ontwikkeling van een zelfregiecentrum met inzet van ervaringsdeskundigen, het verkennend gesprek (waarbij huisarts, GGZ en ONS welzijn nauw samenwerken) en de consultatiefunctie GGZ voor professionals. Hiermee voorkomen we onnodige instroom in de GGZ.
  - o In 2025 heeft het college de visie maatschappelijke voorzieningen Schadewijk vastgesteld. Hieruit komt de deelopdracht voor het verplaatsen van het Verdihuis naar één of meerdere locaties.
  - o We ontwikkelen het urgentieplus proces naar de huisvesting van urgente doelgroepen in samenwerking met woningcorporaties. Hier is in 2025 volop op ingezet en dit loopt door in 2026. Specifiek voor jongeren is een pilot 'Eerst een thuis' jongeren uitgevoerd in Oss. De succesvolle elementen van deze pilot worden in 2026 vertaald naar een regio brede aanpak dakloosheid jongeren. De aanpak betreft integrale hulp (woning, werk/opleiding/inkomen en ondersteuning Wmo) voor (dreigend) dakloze jongeren.
  - o We hebben bestaande inkoopproducten aangepast, gericht op het ondersteunen en beschermen van kwetsbare inwoners midden in de samenleving in diverse woonvarianten. Producten als Geclusterd Beschermd Thuis en Beschermd Thuis met flexibele herstelondersteuning zijn sinds medio 2025 beschikbaar voor deze groep in de regio.
  - o We zijn in de regio bezig met de voorbereiding van een locatie Beschermd wonen voor mensen met verslavingsproblematiek. Beoogde locatie voor deze voorziening is in Land van Cuijk.
  - o Eind 2024 is een regionale aanpak dakloosheid vastgesteld waarmee we uitvoering geven aan het nationaal actieplan dakloosheid. In 2025 hebben we ingezet op een anti-stigma campagne, verkenning van preventieve woonbegeleiding (voorkomen huisuitzetting), een pilot housing first jongeren, het verkennen van een preventie loket. En vanaf 2026 bieden we 'Eerst een thuis' (housing first) aan voor volwassenen met complexe problematiek en herhaalde dakloosheid.
  - o We zetten ook lokaal in op huisvesting voor kwetsbare doelgroepen. In Oss zijn we bezig met een tussenvoorziening voor jongeren met een (lichte) hulpvraag.

- Lokaal pakken we de ondersteuning van psychisch kwetsbare inwoners breed op. We zetten in op vroegsignalering, passende hulp en een veilige leefomgeving. Zo kijken we naar een goed functionerende toegang, werken we met een integraal expertise team en zijn we bezig met een nieuwe aanpak rondom woonoverlast.
- Veel problematiek speelt zich af op het snijvlak van zorg en veiligheid. Denk aan inwoners met psychische problemen, verslavingsproblematiek, armoede, licht verstandelijke beperking, slachtoffer van huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor deze inwoners willen we tijdig passende hulp/zorg bieden en overlast en de veiligheidsrisico's verminderen. Dit doen we aan de hand van vier thema's, namelijk: thema de aanpak van acute veiligheid, handelingsperspectief van autonomie tot dwang, een passende woon (zorg)plek in de samenleving en maatschappelijk herstel. We werken nauw samen met afdeling Veiligheid bij onze speerpunten:
  - We richten ons bij Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties op huiselijk geweld, kindermishandeling, oudermishandeling, stalking en femicide. Ernstige en vaak verborgen vormen van geweld die diepe sporen achterlaten in levens en gemeenschappen. Het huidige regionale plan is geëvalueerd en wordt aangepast met een scherpere ambitie. In de komende periode versterken we onze lokale en regionale aanpak samen met partners rond zorg, veiligheid en onderwijs.
  - Personen met onbegrepen gedrag zijn mensen die door psychische kwetsbaarheid, verslaving of andere problematiek ontregeld gedrag vertonen, en die daarmee zichzelf of hun omgeving in gevaar kunnen brengen. Zie hierboven.
- Samenwerking tussen het sociale en medische domein is in tijden van schaarste belangrijker dan ooit omdat deze gefinancierd worden door verschillende stelsels.
  - Huisartsen: we blijven inzetten op maximale samenwerking met HUMO (samenwerkingsorganisatie voor Huisartsen) en de huisartsen in Oss. Ook werken we samen bij de Proeftuin Oss en bij IZA en GALA.
  - Het Integraal zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA): de focus ligt op een domein overstijgende samenwerking tussen het medische en sociale domein, een gezonde en actieve leefstijl en langer zelfstandig (samen)wonen. In onze regio is met een groot aantal partners (Samen in Gezondheid, SiG) een transformatieplan geschreven. De landelijke transformatiemiddelen bleken medio 2025 echter op te zijn waardoor er geen financiering is voor dit omvangrijke plan. Het Integraal zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA): De focus ligt op een domein overstijgende samenwerking tussen het medische en sociale domein, een gezonde en actieve leefstijl en langer zelfstandig (samen)wonen. In onze regio is met een groot aantal partners (Samen in Gezondheid, SiG) een transformatieplan geschreven. De landelijke transformatiemiddelen bleken medio 2025 echter op te zijn waardoor er geen financiering is voor dit omvangrijke plan. Voor bepaalde onderdelen werd landelijk beslist alsnog middelen vrij te maken. Zo is regionaal door SiG het onderdeel Mentaal Gezond uit het transformatieplan apart ingediend en goedgekeurd voor financiering. Momenteel werken we regionaal aan de verdere uitwerking van de vijf interventies die in het plan opgenomen zijn, namelijk het Mentaal Gezondheidsnetwerk (inclusief verkennend gesprek), aanpak wachttijden, aanpak autisme/laag IQ, doorontwikkeling STORM en combinatietrajecten netwerk zorg en welzijn.
- We spannen ons als gemeente Oss in om – naast de inzet voor regulier woningzoekenden – ook zoveel mogelijk in de woonzorgbehoefte per aandachtsgroep te voorzien. Er is een uitvoeringsagenda opgesteld om de doelen uit de Woonzorgvisie te behalen. Inmiddels stellen we woonzorgprogrammeringen op voor de ontwikkelgebieden in gemeente Oss, zodat er voldoende sociale huurwoningen of woonzorgvoorzieningen in de nieuwbouw gereserveerd worden voor aandachtsgroepen. Verder bereiden we ons regionaal en lokaal voor op de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting (WvrV). Die wet verplicht gemeenten tot het schrijven van een Volkshuisvestingsprogramma. We werken aan woonzorgprogrammering voor ouderen en aandachtsgroepen en een regionale urgentieregeling.

## 2.2 Jeugdhulp

### Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Jeugdigen in onveilige situaties worden beschermd*
- *De hulp voor de jeugdige is zo dicht mogelijk bij huis, nabij het gezin*
- *Er is passende (specialistische) jeugdhulp voor de jeugdigen die dit nodig hebben*
- *Er is een sterke (gemeentelijke) toegang die verbindingen heeft met partners uit de jeugdketen zoals consultatiebureau, voorschoolse voorzieningen en onderwijs*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Wij bieden hulp aan alle jeugdigen die dat nodig hebben. Het gebruik van jeugdhulp blijft groeien. We willen van 1 op de 7 jeugdigen naar 1 op de 14 jeugdigen die gebruikmaken van jeugdhulp. Zodat we ervoor kunnen zorgen dat de hulp beschikbaar blijft voor de meest kwetsbare jeugdigen. Vanuit ons dashboard Sociaal Domein kunnen we data van de afgelopen drie jaar vergelijken. We blijven extra groei zien bij ambulante begeleiding en maatwerk. Belangrijk inzicht is dat we vooral kunnen sturen op de vermindering van inzet van jeugdhulp en het beperken van maatwerk. Hiervoor hebben we extra geïnvesteerd in sturing vanuit de BackOffice jeugd en op sturing binnen de lokale teams. We werken aan kostenbewustzijn bij de toegang jeugd.

Daarnaast willen we jeugdigen zoveel mogelijk binnen hun eigen gezin, leefomgeving en met behulp van het netwerk ondersteunen.

### Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben het vastgestelde Plan van aanpak Kostenbeheersing Jeugdzorg verder geconcretiseerd, voor de 12 maatregelen "Minder meerkosten" zijn projectplannen opgesteld waarmee de beoogde resultaten bereikt kunnen worden. We bereiden samen met Wmo een gezamenlijk en integraal monitoring- en verantwoordingsysteem voor. Een extern expertbureau heeft met behulp van het Dashboard Sociaal Domein een prognose dashboard ontwikkeld, waarmee we de effecten van de maatregelen kunnen monitoren. Daarnaast zijn alle volgende acties onderdeel van de kostenbeheersingsmaatregelen. Het is dus de bedoeling dat deze allemaal een bijdrage leveren aan de vermindering van de kosten voor jeugdhulp.
- We hebben de samenwerking met het Land van Cuijk gezocht en zijn bezig onder begeleiding van een externe partij een model te ontwikkelen die als basis dient voor de nieuwe stevige lokale teams. Het gaat om afspraken met jeugdhulpaanbieders en veiligheidspartners in aansluiting op de Osse ontwikkeling naar Stevige Lokale Teams.
- Op basis van leerervaringen weten we steeds beter hoe en wanneer we de Samenwerkwijze Jeugd kunnen inzetten in heel Oss. We zetten meer in op eigen kracht, het eigen netwerk, voorliggende mogelijkheden, zorg uit andere domeinen dan jeugd en specialisme als dat echt nodig is. We hebben hierover afspraken gemaakt met een aantal jeugdhulpaanbieders.
- We zijn de Task Force Jeugd met ONS welzijn gestart waarin we afspraken maken over het verminderen van knelpunten in de uitvoering van de jeugdtaken en het verminderen van het gebruik van specialistische jeugdhulp. We hebben overeenstemming bereikt over de visie op het versterken van de pedagogische basis en normaliseren. We zetten in op het versterken van de sturing binnen de lokale teams.
- We nemen deel aan de regionale ontwikkelingen rond Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties (ViA). We hebben input geleverd voor het nieuwe regionale Koersplan ViA en anticiperen op een nieuwe governance structuur. Op lokaal niveau werken we verder aan de implementatie van de visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid en de TOP3 en blijven we investeren op de samenwerking met de regionale partners.
- We volgen en monitoren de effecten die het team "Alsjeuittelkaargaat Oss" (scheidingsloket) heeft op de-escalatie van scheidingsproblemen en vechtscheidingen. En daarmee op de toeleiding naar specialistische hulp. We volgen in hoeverre sprake is van een dekkend aanbod voor ondersteuning en zorg bij scheidingen en realiseren zo nodig nieuw aanbod.

- De pilot zorg intensieve gezinnen die ONS welzijn heeft uitgevoerd heeft een werkwijze opgeleverd die verlichting biedt, maar ook verbeterpunten zichtbaar maakt. Gemeente Oss gaat, met het oog op de strategische heroriëntatie, structurele borging realiseren zonder kostenstijging.
- We bereiden een onderzoek voor dat antwoord geeft op de vraag wat verbeterd kan worden in samenwerking, werkprocessen, tarieven, afspraken met zorgverzekeraars, zodat we deze gezinnen binnen het reguliere aanbod passend kunnen helpen.
- We hebben de Verordening Jeugdhulp aangepast. Het inspraakproces is zorgvuldig doorlopen. De nieuwe verordening ligt in februari 2026 voor aan de raad.
- Scholen vormen een groot deel van de pedagogische basis. Vanuit het programma 'Sporen naar kansen' dragen we zorg voor een goede verbinding van jeugdhulp met passend onderwijs en kinderopvang. Tegelijkertijd is samen met de scholen de versterking van de ondersteuningsstructuur binnen het onderwijs voorbereid. In 2026 zal dit tot uitvoering worden gebracht. Het gaat daarbij om Brugfunctionarissen op het Primair onderwijs en Jongerenwerk in het Voortgezet Onderwijs. Door versterkte aandacht vanuit school voor de leerlingen en thuissituatie geven we kinderen maximale kansen op een goede ontwikkeling en voorkomen we doorverwijzingen naar individuele jeugdhulp.
- Met de hernieuwde aanpak van dyslexie wordt beter onderzocht of er inderdaad sprake is van dyslexie of eerder van achterstand in de taal- en leesontwikkeling wordt. Zo worden onnodige indicaties voorkomen. In samenwerking met het dyslexieteam van het samenwerkingsverband Primair Onderwijs 30-06 onderzoeken we mogelijkheden om meer preventief te werken aan leesstimulering, kwalitatief hoogstaand leesonderwijs, inoefenen en begeleiding vóór het stellen van een diagnose.
- Wij leveren onze bijdrage aan de regionale beleidsontwikkeling door voorzitterschap van het regionaal beleidsteam en deelname aan het regionale programmateam. We werken aan thema's als inrichting crisishulp NOB, opbouw van kleinschalige woonvoorzieningen, onvoorwaardelijk wonen en afbouw Jeugdzorg+, ontwikkeling jeugdbescherming, afstemming onderwijs-jeugdhulp, ervaringsdeskundigheid, jongerenparticipatie en het verstevigen van pleegzorg.
- We hebben JIM geïmplementeerd, er is een pr-campagne geweest om "Kamers met Aandacht" te promoten, aan bewoners in Oss is gevraagd of zij kamerverhuur willen bieden voor jeugdigen die uitstromen uit verblijf (jeugdzorg). We zetten in met een toekomstplan voor deze jeugdigen.

## 2.3 Integratie en opvang

### Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Iedereen kan volwaardig deelnemen aan de samenleving; waar nodig bieden we internationale werknemers, vluchtelingen en statushouders ondersteuning op het gebied van onder andere taal, huisvesting en welzijn.*
- *We bieden opvang van vluchtelingen op een humane en veilige manier binnen onze mogelijkheden.*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Met de realisatie van de nieuwe locatie voor (asiel)opvang in Oss eind 2024 hebben we een belangrijke stap gezet. We bieden gelegenheid om mee te doen met aandacht voor taal, onderwijs en werk. Met ondersteuning voor wie dit nodig heeft. De draaglast en draagkracht van de opvang, directe omgeving en samenleving zijn in balans. Het versterken van participatie van internationale werknemers in Oss is inmiddels een reguliere werkwijze.

### Wat hebben we hiervoor gedaan?

#### Huisvesting vergunninghouders

De huisvesting van vergunninghouders is een wettelijke taak. Het Rijk bepaalt jaarlijks hoeveel vergunninghouders onze gemeente moet huisvesten. Tot nu toe slagen we erin om aan onze opgave te voldoen op het vlak van wonen, inburgering, meedoen aan het maatschappelijk verkeer. Dit doen we samen met onze netwerkpartners Vluchtelingenwerk, ONS welzijn, Thuis in Oss, politie, BrabantWonen en Mooiland. We vangen statushouders, vluchtelingen uit Oekraïne en asielzoekers op. Financiering van de Oekraïners komt van het Rijk

en voor de overige vluchtelingen van het COA. Dit alles gebeurt binnen de financiële kaders die vanuit het Rijk aan de gemeente zijn verstrekt.

In de gemeentelijke opvang aan de Spitsbergerweg vangen we asielzoekers en vluchtelingen uit Oekraïne op. De opvang is constant volledig bezet, Thuis in Oss voert de dagelijkse begeleiding naar tevredenheid uit. De relatie met de omgeving is goed, klachten worden direct opgepakt en er wordt door buurtbewoners en andere inwoners van Oss veel geïnvesteerd in vrijwilligerswerk bij de opvang. Verder blijft de crisisnoodopvang aan de Palestrinastraat op verzoek van COA open voor de opvang van asielzoekers. Ook hier wordt de begeleiding door Thuis in Oss verzorgd. Er is een goede verbinding met de opvang aan de Spitsbergerweg. We zorgen voor onderwijs, stimuleren werk voor beide doelgroepen en investeren in taallessen. We zorgen voor zwemvaardigheid en is er een goede relatie met de sportclubs.

#### *Internationale werknemers*

De resultaten van de pilot gericht op integratie en meedoen van kwetsbare internationale werknemers waren positief en lieten een meerwaarde zien. Er worden kwetsbare arbeidsmigranten geholpen, die we voorheen niet bereikten en onder de radar bleven. De pilot (door Stichting Barka en ONS welzijn) is inmiddels onderdeel van de reguliere opdracht aan ONS welzijn. We verwachten namelijk een groei van het aantal internationale werknemers in Oss, en daarmee ook de vraag naar (preventieve) ondersteuning.

### **3. Programma-informatie**

#### **3.1 Duurzaamheid**

Sociale duurzaamheid betekent: kiezen voor oplossingen die het probleemoplossend vermogen van de samenleving zelf versterken, waardoor op termijn minder zorg/ondersteuning nodig is en mensen toekomstperspectief hebben. Dat betekent: zoveel mogelijk inzetten op oplossingen waarbij inwoners en hun informele netwerken een actieve rol spelen. Niet zorgen voor een oplossing, maar helpen een oplossing te vinden, zodat de inwoner of de buurt een volgende keer meer zelf kan oppakken.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, geen honger, goede gezondheid en welzijn, gendergelijkheid, ongelijkheid verminderen, duurzame steden en gemeenschappen en vrede, veiligheid en gerechtigheid.

### 3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2021	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Ik weet waar ik moet zijn met een hulpvraag	CEO monitor over 2024*	82%	66%	68%	72%	n.n.b.	n.v.t.
Ik werd snel geholpen	CEO monitor over 2024*	83%	75%	78%	79%	n.n.b.	n.v.t.
De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag	CEO monitor over 2024*	89%	82%	82%	82%	n.n.b.	n.v.t.
Aantal cliënten per zorgvorm Wmo begeleiding **	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD4	1.557	1.616	1.731	1.790	1.553	n.v.t.
Aantal cliënten per zorgvorm Wmo dagbesteding **	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD	378	371	367	362	318	n.v.t.
Aantal cliënten per zorgvorm Wmo kortdurend verblijf **	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD	5	5	3	3	3	9
Wmo kosten per inwoner met een Wmo indicatie (kosten uit de Suite) **	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD	€ 3.279	€ 3.359	€ 3.752	€ 3.872	€3.993	n.v.t.

\* CEO= cliëntvervalsingsonderzoek, dit wordt gedaan onder cliënten van gecontracteerde ZIN-aanbieders.

\*\* Aantal inwoners met in het betreffende jaar een actieve Wmo indicatie. De aantallen voor 2025 zijn nog niet definitief

### 3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Jongeren met delict voor de rechter	1%	1%	2023
Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	18,6%	14,1%	2024
Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	1,3%	1,1%	2024
Jongeren van 12-23 jaar met jeugdreclassering	0,3%	0,4%	2024
Wmo-clieënten met een maatwerkarrangement per 10.000 inwoners	820	680	2025

#### 4. Wat heeft het gekost?

		+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000				
Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Jeugdwerk	Lasten	2.230	1.954	1.895	-59	V
	Baten	-246	-36	-37	-1	V
	Saldo	1.984	1.918	1.858	-60	V
Wmo collectieve voorzieningen	Lasten	25.183	26.125	24.882	-1.243	V
	Baten	-13.191	-13.926	-15.241	-1.315	V
	Saldo	11.992	12.199	9.641	-2.558	V
Wmo algemeen	Lasten	965	920	880	-40	V
	Baten	-285	-927	-936	-9	V
	Saldo	680	-6	-56	-49	V
Wmo individuele voorzieningen	Lasten	18.049	18.176	17.586	-590	V
	Baten	-252	-272	-289	-16	V
	Saldo	17.797	17.904	17.298	-606	V
Wmo begeleiding en dagbesteding	Lasten	10.687	12.710	12.308	-402	V
	Baten	-12	-12	-170	-159	V
	Saldo	10.675	12.698	12.138	-560	V
Jeugdhulp	Lasten	43.075	49.857	51.064	1.208	N
	Baten	-41	-41	0	41	N
	Saldo	43.034	49.815	51.064	1.249	N
Wmo beschermd wonen	Lasten	28.379	24.832	24.219	-613	V
	Baten	0	0	-172	-172	V
	Saldo	28.379	24.832	24.047	-785	V
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>128.569</b>	<b>134.575</b>	<b>132.836</b>	<b>-1.738</b>	<b>V</b>
	<b>Baten</b>	<b>-14.028</b>	<b>-15.214</b>	<b>-16.846</b>	<b>-1.631</b>	<b>V</b>
	<b>Saldo</b>	<b>114.542</b>	<b>119.361</b>	<b>115.991</b>	<b>-3.370</b>	<b>V</b>
Stortingen reserves		3.936	11.758	13.597	1.839	N
Onttrekkingen reserves		-14.261	-17.166	-16.952	214	N
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>-10.325</b>	<b>-5.408</b>	<b>-3.355</b>	<b>2.053</b>	<b>N</b>
<b>Resultaat</b>		<b>104.217</b>	<b>113.953</b>	<b>112.636</b>	<b>-1.317</b>	<b>V</b>

## Toelichting per product

### *Wmo Collectieve voorzieningen*

We hebben € 1,2 miljoen aan lagere kosten en € 1,3 miljoen aan hogere opbrengsten. Per saldo een voordeel van € 2,5 miljoen. Dit heeft verschillende oorzaken. Dit lichten we hierna toe.

- Lagere kosten (€ 0,6 miljoen) en hogere opbrengsten (€ 1,3 miljoen) voor de opvang van vluchtelingen. We hebben een voordeel van 643.000 op het resultaat van vluchtelingenopvang. We hebben in 2025 een bedrag ontvangen van € 15,1 miljoen. Onze kosten in 2025 waren 9,3 miljoen. Dit betekent dat we een storting in de reserve vluchtelingen hebben gedaan van 5,8 miljoen. Conform de programmabegroting hebben we € 4 miljoen vrij laten vallen uit de reserve ten gunste van de reguliere begroting. Het voordeel van € 643.000 wordt veroorzaakt doordat we meer reguliere kosten ten laste van vluchtelingenopvang hebben gebracht. Daarnaast hebben we lagere energiekosten voor de nieuwe locatie. Daarnaast hebben we € 1,3 miljoen aan hogere inkomsten. Deze inkomsten ontvangen we van het Rijk om de door ons gemaakte kosten voor de verkeersmaatregelen Machareneweg–Spitsbergerweg (€ 900.000) en de door ons uitgekeerde leefgelden aan Oekraïners te betalen (€ 350.000). Deze inkomsten waren niet begroot.
- Lagere kosten Maatschappelijke opvang (€ 0,5 miljoen). We hebben € 386.000 over op rijksmiddelen die we in de meicirculaire 2024 ontvangen hebben. Volgens de oorspronkelijke planning zouden we deze middelen in 2025 naar lokale gemeenten uitkeren voor het nieuwe product Eerst een Thuis. De implementatie van dit product heeft meer voorbereidingstijd gevraagd. De aanbesteding van Eerst een Thuis is in het eerste kwartaal van 2025 afgerond. Na gunning is er een voorbereidingsfase van 6 maanden afgesproken met de zorgaanbieder en woningcorporaties. De planning is in 2026 te starten met 10 trajecten en dit daarna uit te bouwen naar maximaal 15 trajecten per jaar. Omdat trajecten over het algemeen een langere looptijd hebben (1-3 jaar) verwachten we dat de uitgaven voor lokale gemeenten voor dit product langzaam gaan toenemen. Daarom willen we de resterende middelen van 2025 graag overhevelen naar 2026 en uitkeren naar de lokale gemeenten, zoals het regionale portefeuillehoudersoverleg Wmo in december 2025 besloten heeft. Daarnaast hebben we in 2025 een inschatting gemaakt van het tekort maatschappelijke opvang 2025. Op basis van deze inschatting zijn verwachte resterende structurele middelen voor dak- en thuisloosheid naar lokale gemeenten uitgekeerd voor de opstart van het nieuwe product Eerst een Thuis. Het uiteindelijke tekort op maatschappelijke opvang is lager dan verwacht waardoor er € 82.000 extra beschikbaar komt voor de lokale gemeenten voor Eerst een Thuis. We stellen voor deze middelen ook over te hevelen en in 2026 alsnog uit te keren volgens de verdeelsleutel.
- Lagere kosten Proeftuin Ruwaard en Ussen (€ 166.000) en hogere opbrengsten (€ 82.000). We hebben lagere kosten voor de proeftuin Ruwaard en Ussen doordat we van meerdere proeftuin partners waaronder de Kassier Ons Welzijn niet bestede subsidie hebben terugontvangen. Deze subsidies zijn niet volledig besteed in de tweede helft van 2025 omdat er in de wijk minder inzet is geleverd dan afgesproken. Het subsidiebedrag wordt hier achteraf op gecorrigeerd. Dit is bijvoorbeeld het geval als een nieuwe medewerker van de organisatie niet op 1 juli kon starten, als de medewerker minder uren voor de Proeftuin beschikbaar is dan afgesproken of als een medewerker langdurig ziek (en niet vervangen) is. Daarnaast hebben we € 82.000 hogere opbrengsten omdat de kassier van de proeftuin (Ons Welzijn) alle gemaakte kosten betaald heeft in het kader van de proeftuin evaluatie. Ze hebben hiervoor een bedrag aan ons betaald.

### *Wmo Individuele voorzieningen*

De kosten zijn € 0,6 miljoen lager dan verwacht.

- Lagere kosten (€ 441.000) huishoudelijke verzorging. Vanaf 2024 is er een nieuwe aanbesteding ingegaan. We hanteren een andere methodiek, door de mogelijk minder gemaakte uren van aanbieders op nacalculatie te verrekenen. Dit betekent dat de aanbieders per kwartaal hun ureninzet aan ons rapporteren. Wanneer blijkt dat de urennorm voor de maatwerkvoorziening en/of algemene voorziening niet wordt gehaald, vorderen we het verschil terug. Regionaal hebben we eind 2024 afgestemd om deze werkwijze uniform uit te voeren. In de begroting hebben we hiervoor al een voordeel gemeld voor 2025 van € 750.000. In totaal hebben we ruim € 1 miljoen aan terugbetalingen, dat is € 0,3 miljoen meer dan verwacht. Daarnaast hebben we rekening gehouden met een hogere stijging van aantallen cliënten. We zien hierin een stijging, maar deze is minder sterk dan voorzien. Hierdoor hebben we nog € 100.000 aan lagere kosten.
- Lagere kosten Wmo voorzieningen (€ 84.000). Dit heeft vooral te maken met lagere kosten voor woningaanpassingen (ZIN en PGB). Kosten voor woningaanpassingen zijn zeer grillig en wisselen sterk per jaar en zijn vooraf lastig in te schatten.

### *Wmo Dagbesteding en begeleiding*

We hebben € 0,4 miljoen aan lagere kosten en € 159.000 aan hogere opbrengsten. Per saldo geeft dit een voordeel van € 0,6 miljoen.

- Voor individuele ondersteuning hebben we een voordeel van € 177.000. In de begroting hebben we (vanaf 2025) structureel € 1.500.000 opgenomen aan volumestijging. We zien dat de aantallen op individuele ondersteuning lager zijn dan we bij de begroting ingeschat hadden. We gaan een uitgebreide analyse maken om te zien of hierin trends zichtbaar zijn.
- Voor dagbesteding hebben we een voordeel van € 81.000. Voor de proeftuin zien we dat de overgang van bestaande indicaties in de wijken Ruwaard en Ussen moeizamer gaat dan we vooraf dachten. Daarom hebben we hier frictiekosten voor geraamd. Deze hebben we niet hoeven inzetten, omdat dit binnen de proeftuin opgevangen is.
- Voor het nieuwe product Beschermd thuis hebben we een voordeel van € 138.000. Dit product zit in de opstartfase en hierdoor hebben we niet alle middelen kunnen inzetten.
- Daarnaast hebben we hogere opbrengsten van € 147.000 door een ontvangen rijkssubsidie voor domein overstijgende samenwerking met betrekking tot zorgbuurthuis 't Hageltje.

### *Jeugdzorg*

De totale begrote kosten aan jeugdhulp (inclusief het Centrum voor Jeugd en Gezin en de POH-GGZ jeugd) waren in 2025 € 51,7 miljoen. De werkelijke kosten waren € 53 miljoen. Dit betekent een tekort van € 1,2 miljoen. Dit tekort komt bovenop het reeds begrote tekort voor 2025 van € 1,9 miljoen. Het tekort is een combinatie van een aantal voor- en nadelen: we hebben hogere kosten op de onderdelen begeleiding en maatwerk. Bij maatwerk wordt dit veroorzaakt door een paar casussen waarbij we hele hoge kosten hebben voor 1-op-1 begeleiding. Daar staat tegenover dat we dalende kosten zien op de onderdelen jeugd-GGZ en verblijf buiten het maatwerk. We zijn de plannen voor de kostenbeheersing aan het uitvoeren. De belangrijkste pijlers waar we op inzetten zijn normaliseren, kostenbewustzijn, sturen op volume en duur van de trajecten en het beperken van maatwerk.

### *Wmo Beschermd wonen*

De totale uitgaven aan beschermd wonen zijn afgerond € 785.000 lager uitgevallen dan we begroot hadden. Dit bedrag is te splitsen in € 609.000 lagere regionale uitgaven en € 176.000 lagere lokale uitgaven. De lagere regionale uitgaven zijn te splitsen in:

- Lagere kosten Zorg in Natura (ZIN): € 300.000. We zijn per 1 juli 2025 gestart met het nieuwe product Geclusterd Beschermd Thuis als vervanger van het product Beschermd wonen met toezicht op afroep. De zorgkosten van dit nieuwe product zijn lager doordat de component dagbesteding geen onderdeel meer is van het tarief. Dagbesteding kan wel als toeslag op het tarief geïndiceerd worden, maar gelet op de zwaarte van het product Geclusterd Beschermd Thuis is de component dagbesteding vaak pas later in een zorgtraject inzetbaar.

- Lagere overige kosten: € 309.000. De grootste verklaring voor de lagere overige kosten is dat we € 170.000 terugontvangen hebben op de subsidie die we in 2024 verstrekt hebben voor de regionale consultatiefunctie GGZ. Dat komt doordat de zorgverzekeraars in 2024 een grote financiële bijdrage geleverd hebben op dit onderdeel. Daarnaast zijn de advieskosten lager uitgevallen dan we begroot hadden en hebben we in de septembercirculaire € 50.000 extra middelen ontvangen.

De lagere lokale uitgaven hebben vooral te maken dat we € 155.000 hebben overgehouden van de € 200.000 die we hadden aangevraagd uit het Investeringsfonds Beschermd Wonen. Dit bedrag was bedoeld voor het doen van onderzoek naar een nieuwe woonvorm voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid die nog niet in staat zijn volledig zelfstandig te wonen. In 2025 zijn vooral organisatiekosten hieruit betaald. De verdere uitvoering van het project is gepland voor 2026, omdat de voorbereiding meer tijd gevraagd heeft dan we vooraf verwacht hadden. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026 via de resultaatbestemming.

#### *Stortingen reserves*

We hebben € 1,8 miljoen meer gestort in reserves. Het gaat om de volgende posten:

- We hebben € 1,2 miljoen meer in de reserve Vluchtelingen gestort. Dit is veroorzaakt door hogere inkomsten van het Rijk en Centraal Orgaan Asielzoekers en lagere exploitatiekosten van onze nieuwe locatie Spitsbergerweg.
- We hebben afgerond € 609.000 meer in de regionale reserve beschermd wonen gestort dan we begroot hadden. Dat heeft te maken met het voordelige resultaat op de regionale middelen voor beschermd wonen zoals we hiervoor toegelicht hebben.

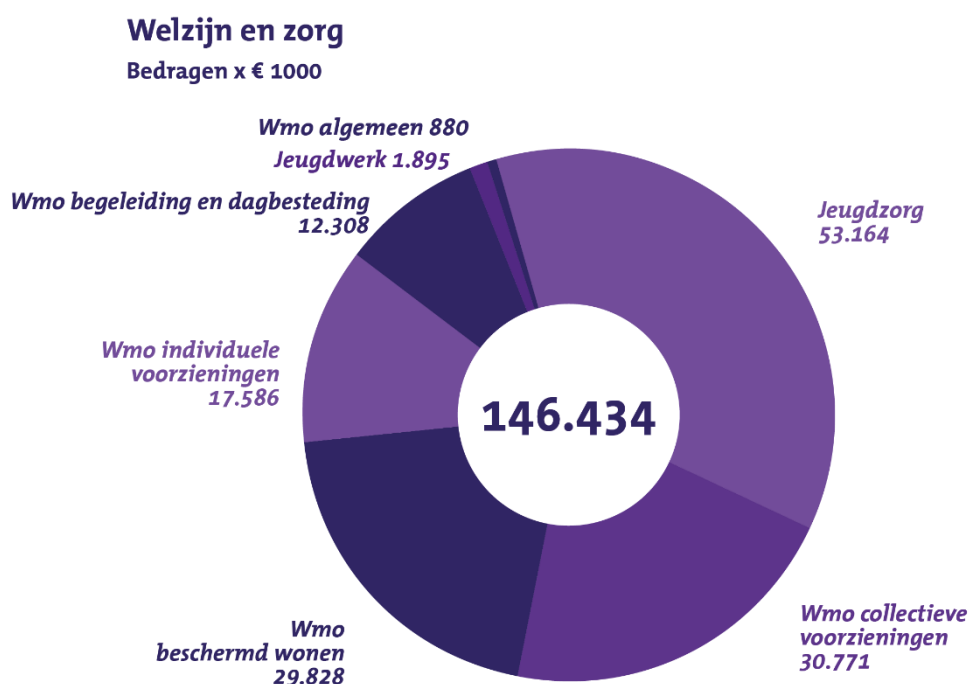
#### *Onttrekkingen reserves*

We hebben € 0,2 miljoen minder onttrokken aan reserves. Het gaat om de volgende posten:

- Lagere onttrekking voor het regionale uitvoeringsprogramma jeugd (€ 83.000). We hebben € 83.000 minder uit de algemene reserve onttrokken dan we begroot hadden. In 2025 was het aandeel van Oss in de uitgaven van het regionale uitvoeringsprogramma jeugd begroot op € 195.000. We zouden deze afdekken via een onttrekking uit de algemene reserve. De daadwerkelijke kosten van het regionale uitvoeringsprogramma zijn in 2025 lager uitgevallen. Voor Oss gaat het om € 83.000 lagere kosten. Deze schuiven door naar 2026 en 2027. Daardoor hebben we minder uit de algemene reserve onttrokken dan we begroot hadden.
- Lagere onttrekking frictiekosten voor de proeftuin (€ 50.000). We hebben dit bedrag niet onttrokken uit de reserve, omdat de frictiekosten voor dagbesteding via de tenderpartners is vergoed.
- Lagere onttrekking reserve Kostenbeheersing sociaal domein (€ 33.000). Dit bedrag was bedoeld voor een extra kwaliteitsmedewerker die we vanaf het laatste kwartaal van 2025 wilden inhuren. De werving heeft langer geduurd, waardoor we de kosten vanaf 2026 gaan maken.
- Lagere onttrekking IZA/GALA (€ 24.000).

## Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).



## 5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Jeugdhulp	4.543	4.703	4.703
Jeugdwerk	1.083	1.368	1.277
Wmo begeleiding en dagbesteding	298	313	163
Wmo beschermd wonen	600	1.338	1.338
Wmo collectieve voorzieningen	10.920	13.533	13.372
<b>Totaal programma 1. Welzijn en zorg</b>	<b>17.444</b>	<b>21.254</b>	<b>20.852</b>

**Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs**



## 1. Inleiding

Meedoen mogelijk maken is dé missie van het sociaal domein Oss. Al onze inwoners moeten de mogelijkheid hebben om mee te doen aan onze samenleving. Waar nodig bieden we ondersteuning om voor iedere inwoner meedoen mogelijk te maken. In het sociaal domein doen we dat vanuit de waarden: mens centraal, nabijheid, eenvoud en vakmanschap & partnerschap.

Het sociaal domein is breed: welzijn, inkomen, leefbaarheid, sport, cultuur, onderwijs, gezondheid, participatie, ontmoeten, zorg. Het zijn allemaal terreinen die bijdragen aan een goede, fijne leefomgeving en aan meedoen in de samenleving. Daarbij bieden individuele ondersteuning als dat nodig is. Omdat problemen soms het oplossend vermogen van mensen en hun netwerken overstijgen. Zo hebben we allerlei voorzieningen die mensen kunnen helpen bij integratie naar werk, geldzorgen, leren, opvoeden, ouderdom, eenzaamheid. Het goed inzetten van die voorzieningen zien we als een kerntaak. En daarbij is 'goed' meer dan efficiënt en rechtmatig. Het gaat ook over rechtvaardigheid en menswaardigheid.

Inhoudelijk onderschrijven we de landelijke agenda voor het sociaal domein. Dat betekent investeren in herstellen van bestaanszekerheid, vergroten van kansengelijkheid en gezond leven makkelijker maken.

Bij bestaanszekerheid gaat het om de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen via werk of anderszins om mee te kunnen doen in de samenleving. Ook zekerheid van betaalbaar wonen, toegang tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen zijn noodzakelijke voorwaarden om je als mens te ontwikkelen en te participeren in de samenleving. We werken daarom aan een inclusieve arbeidsmarkt met mogelijkheden voor mensen om te werken naar vermogen. Daarbij bieden we ondersteuning als mensen stress ervaren op het gebied van bestaanszekerheid.

Om de kansen op meedoen te vergroten investeren we in onderwijs. We streven naar inclusief onderwijs en kinderopvang, en passende ondersteuning voor jeugdigen en jongvolwassenen. Daarbij zijn basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitaal gebied van groot belang. Dit vertaalt zich in taal- en leesstimulering en goed taalonderwijs; in de aanpak laaggeletterdheid en geslaagde inburgeringstrajecten. Allemaal opgaven waaraan wij in dit programma werken.

## 2. Programma-onderdelen

### 2.1 Werk en talentontwikkeling

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Iedereen die kan en wil werken, heeft werk of volgt een opleiding daarvoor*
- *Inwoners in Oss beschikken over basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden)*
- *Bedrijven in Oss beschikken op het juiste moment over de juiste hoeveelheid mensen, met de juiste kwalificaties op de juiste plek*

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

De arbeidsmarkt is en blijft (heel) krap door de vergrijzing en ontgroening. Met alleen instroom vanuit het onderwijs (jongeren) op de arbeidsmarkt hebben we niet genoeg arbeidskrachten. We willen daarom -ook in de regio- onze bedrijven ondersteunen door anders te werken en zoveel mogelijk talenten te benutten. Belangrijk hiervoor is ook dat mensen zich hun leven lang blijven ontwikkelen. Onder de vlag van UNESCO Lerende stad Oss ontplooiën wij activiteiten die daar op aansluiten. Daarom is in 2025 gewerkt aan de doorontwikkeling van de Lerende Stad en is er in samenwerking met de Osse Economic Board gewerkt aan een nieuw arbeidsmarktbeleid. Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering is in 2025 gedaald van 1737 naar 1726, een daling van 0,7%. We blijven inwoners met een variatie aan dienstverlening ondersteunen bij het vinden van werk of een opleiding. Met de herijking van het plan 'Meedoen begint aan de basis' zetten we in op versterking van onze aanpak basisvaardigheden door uitbreiding van ons Digi-Taalhuis met meer Digi-punten in onze gemeente. Hiervoor is de inzet van de taalconsulent in 2025 uitgebreid. We willen in 2025 minimaal 450 mensen koppelen aan een vorm van taalaanbod. Speciale aandacht besteden we de komende jaren aan digitale inclusie, jongeren en participatie van werkgevers om de basisvaardigheden van hun werknemers te verbeteren. We streven daarbij ook naar een grotere deelname van arbeidsmigranten, statushouders en andere migranten richting een vorm van gratis taalonderwijs.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- In 2025 hebben de colleges van de 6 betrokken gemeenten besloten om, in het kader van de toekomst van het partnership gemeenten-IBN, een scenario uit te werken waarin de gemeentelijke teams werk en het Participatiebedrijf van IBN gezamenlijke teams vormen. Dit gebeurt in het kader van de bestuurlijke opdracht 'Toekomst partnership gemeenten-IBN'. De visie daarbij is dat een financieel gezond sociaal ontwikkelbedrijf in onze regio gewenst is en blijft voor de ontwikkeling van mensen met een arbeidsbeperking/met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, zodat zij regulier kunnen gaan werken. En mocht dit niet haalbaar zijn, dat deze inwoners toch kunnen blijven werken bij het sociaal ontwikkelbedrijf. Dit doen we vanuit de overtuiging dat de gezamenlijke dienstverlening van gemeenten en het Participatiebedrijf van IBN efficiënter kan.
- Op 1 januari 2026 werken er 515 inwoners met het instrument loonkostensubsidie. Dat is nagenoeg gelijk aan vorig jaar (met 2 toegenomen). 219 hiervan werken bij IBN, 296 bij overige werkgevers.
- Wanneer dat nodig is plaatsen we inwoners op een beschutte werkplek (ook voor hen ontvangt de werkgever het instrument loonkostensubsidie). Op 1 januari 2026 hebben 157 inwoners uit Oss een indicatie beschut werk: 59% daarvan is aan het werk, een groot deel van de overige inwoners zit in een traject, maar is nog niet geplaatst.
- Door de onzekerheid rondom landelijke regelgeving over asiel en statushouders hebben we voor de inkoop van taaltrajecten voor inburgering in 2025 een overeenkomst met het KW1C voor één jaar (voor 2026) afgesloten.
- In 2025 hebben we gewerkt aan de randvoorwaarden om de Lerende Stad Oss inhoud en vorm te geven. Zo is op 1 oktober 2025 de projectleider Lerende Stad Oss begonnen. Er zijn afspraken gemaakt met de Economic Board hoe ondernemers, overheid, onderwijs en organisaties samenwerken. In december 2025 is Vereniging de Talentencampus Oss formeel opgeheven. De activiteiten die georganiseerd werden door de Talentencampus Oss worden meegenomen in de doorontwikkeling naar de Lerende Stad Oss.

- De vereniging de Talentencampus Oss de volgende activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan de aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt: mijntoekomst.nl, de NEXT lezing, de dag en week van de techniek. De Lerende Stad Oss heeft leerlingen begeleid die mee hebben gedacht over de invulling van het Learning Festival dat in 2027 wordt gerealiseerd.
- In totaal volgden in 2025 414 inwoners een cursus basisvaardigheid bij Sagenn, KW1C of de Volksuniversiteit. Dat waren er in 2024 381, een stijging van 9%. Meer dan 90% van die cursisten hebben een migratieachtergrond, waaronder veel Oekraïners. 347 personen volgden een taal cursus voor Nederlands als tweede taal (NT2). In totaal werden 67 cursisten getraind in hun digitale vaardigheden, zoals het omgaan met de Smartphone. Alleen Sagenn kan cursisten belonen met een wettelijk diploma. Ze bieden alleen cursussen aan voor NT2. Bij Sagenn rondde in 2025 88,5% van de deelnemers de cursus succesvol af. Aandachtspunt is de wachtlijst van rond de zes maanden. Daar staan nu 80 van onze inwoners op die wachten op hun cursus.
- Het Digitaalhuis (193) en het IDO-punt (297) ontvingen in 2025 samen 490 bezoekers tijdens het spreekuur en samen verwerkten ze 448 vragen. De activiteiten trokken 392 deelnemers, waarvan 47 een taalmaatje kregen toegewezen. Van de deelnemers namen 261 inwoners deel aan een digitale activiteit. In 2025 was er naast het Digitaalhuis nog een Digi-punt actief in Ravenstein.
- In het Taalnetwerk boden 18 organisaties, waaronder 6 gemeenschapshuizen, activiteiten aan voor verbetering van basisvaardigheden. In totaal werden naast de cursussen 19 activiteiten georganiseerd die inwoners helpen om hun basisvaardigheden te vergroten. Daaronder bevinden zich ook bewonersinitiatieven zoals DigiBuurt, Generatielezen en Het land van Herpen. Digi-on-tour heeft 59 deelnemers getrokken, waarvan 36 zijn doorverwezen naar een cursus. Het project Sociaal Fitaal leverde 22 inwoners op die inmiddels een cursus gestart zijn. In de Week van Lezen en Schrijven is veel aandacht besteed aan inwoners met Nederlands als eerste taal (NT1). In het gemeentehuis stond een expositie waarin het verhaal van drie inwoners centraal stonden die worstelden met hun taalvaardigheid. Van hun verhaal is een podcast gemaakt.
- Om de participatie van werkgevers te vergroten zijn we vorig jaar als regio Noordoost-Brabant aangesloten bij het Leven Lang Leren-collectief. Het collectief heeft onder penvoerderschap van KW1C een subsidieaanvraag gedaan bij het Nationale Groeifonds om in samenwerking met bedrijven van 300 werknemers om hun basisvaardigheden te vergroten.

## 2.2 Bestaanszekerheid

### Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Inwoners in Oss hebben bestaanszekerheid en kunnen meedoen in de samenleving*
- *Inwoners die in de knel komen maken maximaal gebruik van de mogelijkheden uit het armoedebeleid.*
- *Er is goede ondersteuning voor inwoners met beginnende geldzorgen tot en met problematische schulden*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Eind 2023 stelde de gemeenteraad het beleidskader Aanpak Geldzorgen 2024-2028 vast. Dit geeft richting aan de activiteiten voor mensen met vragen en problemen rondom inkomen en schulden. Daarbij maken we onderscheid in activiteiten voor iedereen met geldzorgen, ondersteuning van mensen in armoede en ondersteuning van mensen met schulden.

We hebben conform het nieuwe beleid de vergoedingen voor de regeling Meedoen is belangrijk verhoogd. Inwoners in Oss hebben nu meer ruimte om zelf te kiezen hoe zij hun maatschappelijke participatie vormgeven. Ook in 2025 hielpen veel mensen in onze gemeente elkaar bij de aanpak van geldzorgen. Er zijn verschillende vrijwilligersinitiatieven die inwoners in de knel helpen. Zij weten steeds meer inwoners te bereiken en weten elkaar en de gemeente goed te vinden.

We hebben met vroegsignalering, budgetcoaching en budget beheer-Oss een grotere variatie voor ondersteuning bij problematische én beginnende geldzorgen. Daarmee kunnen we meer preventief werken zodat minder schuldhulpverleningstrajecten nodig zijn, en kunnen we betere nazorg bieden.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- In 2025 hebben we de wijzigingen van de Participatiewet in Balans fase 1 voorbereid. Deze eerste wijzigingen hebben onder andere invloed op de regels rondom giften, de kostendelersnorm, zoektermijn voor jongeren.
- Ook in 2025 hebben we, naast onze reguliere dienstverlening, inwoners ondersteund die gedupeerd zijn door de kinderopvangtoeslagaffaire en de alleenverdienersproblematiek. We proberen zo op een goede manier bij te dragen aan herstel van de problemen bij onze inwoners, veroorzaakt door overheidshandelen. Om dit op een goede manier uit te voeren zijn in 2025 voor beide onderwerpen beleidsregels vastgesteld.
- De samenwerking met bewindvoerders hebben we voortgezet. Jaarlijks is er een gezamenlijke bijeenkomst met bewindvoerders en team geldzorgen om informatie en verbeterpunten te delen.
- Budgetcoaching is inmiddels een structureel onderdeel van onze dienstverlening. Ook zetten we onverminderd in op de vroegsignalering van geldzorgen.
- In het voorjaar is het strategisch communicatieplan aanpak geldzorgen 2025-2028 opgeleverd. Jaarlijks voeren we dit met een uitvoeringsagenda dit plan concreet uit. De rode draad van de communicatie-inzet is dat we inwoners bewust willen maken van het belang om goed met geld om te gaan. En als dit niet lukt, dat er op allerlei plekken laagdrempelige hulp is en ook tools om zelf aan de slag te gaan. We werken samen met allerlei partners om inwoners te bereiken, te informeren en te ondersteunen. In onze communicatie sluiten zij waar mogelijk aan.
- We hebben het project 'in de dichter bij stand' in 2025 afgerond. De resultaten hebben ons extra inzicht gegeven hoe we onze dienstverlening mensgerichter en beter kunnen maken. De kennis van dit onderzoek is opgenomen in onze aanpak Vakmanschap en wordt gebruikt om onze consulenten nog betere handvatten te geven voor een goed gesprek met de inwoner.
- Voor jongeren en schulden hebben we specifieke aandacht. Natuurlijk zetten we AJOSS in om jongeren met geldzorgen op een goede manier te helpen. Ook hebben we een spreekuur op het MBO om het gesprek hierover makkelijk te maken. Het wekelijkse spreekuur op woensdag op het KW1C (locatie Euterpelaaan) is met een 2e spreekuur op donderdagmiddag (locatie Nelson Mandelaboulevard) uitgebreid. We volgen het bereik van jongeren via deze voorziening en stellen de koers bij als dat nodig is.
- In 2025 hebben we een start gemaakt met de ontwikkeling van de aanpak rond financiële educatie, samenwerking met huisartsen en life events. Financiële educatie wordt op het Voortgezet Onderwijs al op incidentele basis uitgevoerd door de medewerkers van Ons Welzijn. In het najaar is dit ook voor het eerst met het Maaslandcollege gebeurd. Het plan is dit te aankomende jaren voort te zetten.
- Samen met Ons Welzijn werken we steeds meer gebiedsgericht samen in de sociale teams en maken hierbij gebruik van Zorgned. Inwoners kunnen op verschillende manieren om ondersteuning vragen. Door een nauwere samenwerking kunnen we in het sociale team beter ondersteunen bij hulpvragen die gaan over meerdere leefgebieden. Zo staan we dicht bij de inwoners, en kunnen we beter inspelen op hun vraag en ontwikkelingen in de wijk. In alle gebieden is ook een financieel spreekuur, waar inwoners laagdrempelig binnen kunnen lopen met vragen bij geldzorgen.

## **2.3 Opvang, onderwijs en onderwijshuisvesting**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- Onderwijs in Oss is inclusief en biedt *kinderen* gelijke kansen voor de ontwikkeling van hun talent
- *Er is een goede aansluiting van jeugdhulp op ondersteuning in opvang en onderwijs*
- *Onderwijshuisvesting is van goede kwaliteit*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

We willen en gunnen dat elk kind zich kan ontwikkelen passend bij zijn/haar fysieke, mentale en creatieve mogelijkheden als voorbereiding op volwaardige en betekenisvolle deelname aan de samenleving van morgen. Dat betekent onder meer leren samenwerken en samenleven met alle verschillen en mogelijkheden die kinderen en jongeren hebben zonder uitsluiting en zoveel als mogelijk bij elkaar. Dat is de ambitie en opdracht van inclusief onderwijs. Het onderscheid tussen regulier en speciaal onderwijs zoals we dat nu kennen, krijgt een andere invulling, zal veel minder scherp worden en samengaan. De Rijksoverheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen de overgang naar inclusief onderwijs en een inclusieve leeromgeving hebben gemaakt. Stapsgewijs werken we samen met de scholen en partners aan onderwijs en onderwijshuisvesting dat beter aansluit bij de behoeften van alle deelnemers. Alle kinderen en jongeren leren, ontwikkelen zich, doen mee en kunnen zo thuisnabij mogelijk naar een school of schoolsoort. In 2025 hebben we samen met de schoolbesturen stappen gezet in het Integraal Huisvestingsplan (IHP). We willen dat de school voor alle leerlingen toegankelijk is en in verbinding staat met de buurt. Inclusiever vraagt ook om een nauwere samenwerking tussen het PO, SBO, SO, VO en VSO en met de ondersteunende partners. Ook is samen met PO en VO verder gewerkt aan initiatieven waardoor kinderen en jongeren beter mee kunnen doen, waaronder de dyslexiepijlot, de pilot wereldburgerschap en duurzaamheid en brugfunctionarissen.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- Voor de groep kinderen en jongeren van 5 tot 16/18 jaar die onder de Leerplichtwet vallen, stopt het RBL BNO verzuim zo snel als mogelijk en werkt daarbij nauw samen met ketenpartners. De focus ligt op het stimuleren van aanwezigheid. Samen met scholen creëert het RBL BNO een positieve cultuur van aanwezigheid waarin scholieren gestimuleerd worden om aanwezig te blijven en een actieve rol in hun opleiding te spelen.
- De implementatie van nieuwe wet Van School Naar Duurzaam Werk (per 1-1-2026), die samenvalt met het nieuwe regionale programma jongerenaanpak, hebben we in 2025 voorbereid. De groep van 23 tot 27 jaar komt bij de doelgroep van het Doorstroompunt. Het Doorstroompunt brengt deze nieuwe groep in beeld en biedt daarbij passende ondersteuning. Het Doorstroompunt zet extra in op preventief aanwezigheidsbeleid. Daarbij gaat de onderwijsmakelaar ondersteuning bieden aan jongeren bij niet-schoolse problemen die wel een risico vormen voor schooluitval. En overstapcoaching bieden aan jongeren om te helpen bij een zachte landing bij de overstap van voorgezet (speciaal) onderwijs naar mbo.
- Alle kinderen die risico op een taalachterstand hebben kunnen een VVE indicatie krijgen en instromen in het VVE aanbod. Dat geldt ook voor Oekraïense peuters.
- De instroom van niet-Nederlandse kinderen en jongeren in NT2 en ISK- onderwijs is in 2025 afgenomen. Er waren in 2025 voldoende plaatsen beschikbaar.
- De taaldoorstroomgroepen zijn in 2025 gestart en verder ingericht. De resultaten zijn goed. Een belangrijk pluspunt is dat steeds meer onderwijsgeevenden geschoold worden in de begeleiding van leerlingen met een tweede taal achtergrond. Deze kennis zat voorheen in een aparte groep deskundigen (de mobiele brigade) en werd direct aan leerlingen aangeboden. Nu wordt deze kennis gedeeld met de onderwijsgeevenden waarmee steeds inclusiever kan worden lesgegeven.
- De dyslexiepijlot op twee basisscholen zijn geëvalueerd en vervolgcacties zijn ingezet. We werken daarvoor samen met het dyslexieteam (SWV-PO 3006) en met de leesconsulenten van de scholen. De inzet is preventief: veel meer en beter oefenen maakt dat inzet van specialistische zorg voor een belangrijk deel van de aanvragers niet meer nodig is. De inzet en betrokkenheid van ouders is hierbij essentieel.
- In 2025 is een pilot gestart om asielzoekers naar werk te begeleiden. De pilot "Van ver tot hier; op weg naar werk" ontwikkelt zich positief. De consulent en de accountmanager zijn aanwezig op de werkvloer bij Thuis in Oss (TiO). Ze maken daardoor makkelijk contact met de inwoners en werken samen met de andere medewerkers en vrijwilligers binnen TiO. Er is een wachtlijst van inwoners die graag willen werken en daarbij begeleiding willen hebben. Op basis hiervan gaan we onderzoeken of we de formatie kunnen uitbreiden.

- In 2025 is de versterking van de pedagogische basis “in het normale leven” met partners uitgewerkt. De verbinding van onderwijs en Jeugdhulp moet goed verlopen als daar een noodzaak toe is, bij complexe of zware problematiek. Maar ook verkennen we hoe de zeer grote inzet op lichte jeugdhulp kan worden verminderd. Door normalisering en acceptatie dat opgroeien heel vaak ook gepaard gaat met perioden van onzekerheid en stress.
- In 2025 is de inzet van brugfunctionarissen verder voorbereid met de scholen en andere partners. Er is met behulp van subsidies een pilot uitgevoerd en geëvalueerd. De inzet van brugfunctionarissen zal in 2026 worden uitgerold in het PO. Voor het VO wordt dit gedaan door continuering van de inzet van Jongerenwerk op school.
- De landelijke pilot Wereldburgerschap en duurzaamheid is in Oss eind 2025 afgerond. SAAM en Filios gaan op eigen tempo verder met de uitrol van de opgedane kennis in de eigen scholen. Ook is een netwerk gevormd van VO en PO scholen die duurzaamheid op scholen verder uitwerken. Dit wordt verbonden met de Global Goals Oss.
- In 2025 hebben 7 scholen in Oss de landelijke subsidie School en omgeving toegekend gekregen voor 3 schooljaren. Deze subsidie is toegekend aan scholen met een hoge achterstandsscore en bedoeld om extra verrijkend aanbod te organiseren voor de leerlingen. Het betreft 2 basisscholen in de Schadewijk; 2 scholen in de Ruwaard en de Islamitische basisschool Mozaïek en daarnaast twee scholen van Hooghuis namelijk Zuid en West.
- In 2025 hebben we extra inzet gepleegd op het thema School en Veiligheid. Dit zal in de komende tijd resultaten gaan opleveren waaronder een samenwerkingsconvenant; meer aandacht voor Jonge aanwas en digitale monitoring maar ook zullen netwerken worden opgebouwd en zal de Wet Vrij en veilig onderwijs worden ingevoerd.
- Met alle schoolbesturen in de gemeente Oss hebben we van de schoolgebouwen een schouw (zowel kwantitatief als kwalitatief) en een waardenmodel gemaakt. Ook hebben wij met alle schoolbesturen een beleidskader gemaakt, waarin onder andere aandacht is om inclusief onderwijs te faciliteren in de huisvesting. De schouwen, het waardenmodel en het beleidskader hebben wij als basis gebruikt om het Integraal Huisvestingsplan onderwijsvastgoed (IHP) uit 2021 te herijken en actualiseren. Wij hebben gewerkt aan de voorbereidingen om het IHP in 2026 ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.
- We werkten aan planvorming voor vervangende onderwijshuisvesting voor de volgende scholen (i.s.m. de betreffende schoolbesturen):
  - o SO Hub, VSO Hub
  - o De Sterrenkijker, VSO De Sonnewijser en VSO De Sonnewijser Vervolgonderwijs
  - o De Lockaert, De Polderhof, SBO het Baken (op één locatie)
  - o De Eiber (op één locatie in Megen).
  - o De Regenboog en De Teugelaar
  - o Basisscholen Amsteleind
  - o Verbouwing bestaande onderwijshuisvesting (i.s.m. de betreffende schoolbesturen):
  - o Gerealiseerde verbouwing MFA Hart van Oijen t.b.v. De Kleine Weide
  - o Ontwerp verbouwing Noorderlicht t.b.v. De Evenaar en 't Kleurenbos
  - o Ontwerp verbouwing MFA Meteor t.b.v. Mozaïek.

### 3. Programma-informatie

#### 3.1 Duurzaamheid

Wij willen dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. Onderwijs en werk zijn belangrijk voor participatie. Wij werken aan een duurzame plek op de arbeidsmarkt voor onze inwoners. Daarom streven we naar een startkwalificatie bij een zo groot mogelijke groep inwoners en gaan uitval uit onderwijs tegen. We ondersteunen mensen met een uitkering om passend werk te krijgen en te houden. We werken aan erkende certificaten en praktijkverklaringen waarmee kennis en vaardigheden beter aantoonbaar zijn. Leven lang ontwikkelen is een belangrijk uitgangspunt. Naast werk, stimuleren wij andere vormen voor meedoen in de samenleving.

Wij streven naar inclusief onderwijs en organiseren hulp om de scholen heen.

Wij hebben een breed pakket aan armoedemaatregelen voor huishoudens in financieel zware situaties en passen maatwerk toe voor mensen die het nodig hebben.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, geen honger, kwaliteitsonderwijs, fatsoenlijk werk en gezonde economie, ongelijkheid verminderen en partnerschappen.

#### 3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Voortijdig schoolverlaters Oss	Dashboard VSV DUO	2,58%	2,32%	2,14%	n.n.b.	<2,0%
Bereik VVE doelgroep	Peutermonitor	110%	85%	78%	79%	90%
Gebruik armoedeverorzieningen huishoudens 120%	WISZ	83,7%	83,4%	80,4%	78,4%	80%
Gebruik armoedeverorzieningen huishoudens p-wet	WISZ	93,7%	94,5%	89,4%	89,3%	90%
Percentage stijging bijstandsuitkeringen	WISZ	-1%	4%	5,7%	-0,7%	0%

### 3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Absoluut verzuim onderwijs per 1.000 leerlingen (niet ingeschreven op school)	11,6	5,7	2024
Relatief verzuim onderwijs per 1.000 leerlingen (wel ingeschreven, niet aanwezig)	17	26	2024
Voortijdig schoolverlaters (VO en MBO)	2,1%	2,3%	2023
Kinderen in uitkeringsgezin	5%	5%	2024
Werkloze jongeren 16-22 jaar	2%	2%	2024
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000	237,3	244,4	2025
Personen 15-64 jaar met lopend re-integratietraject per 10.000 inwoners	211,1	202,6	2024
Netto arbeidsparticipatie (aandeel beroepsbevolking met baan)	73,3	73,2	2024
Demografische druk (verhouding tussen niet-productieve leeftijdsgroepen < 20 jaar en > 65 jaar en productieve groep 20-64 jaar)	69,4%	75,6	2025

#### 4. Wat heeft het gekost?

		+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000				
Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Onderwijshuisvesting	Lasten	6.025	6.278	5.951	-328	V
	Baten	-236	-351	-329	22	N
	Saldo	5.789	5.927	5.621	-306	V
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Lasten	6.842	7.812	7.993	181	N
	Baten	-3.943	-4.736	-4.826	-90	V
	Saldo	2.899	3.076	3.167	91	N
Begeleide participatie	Lasten	17.586	19.375	18.456	-919	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	17.586	19.375	18.456	-919	V
Minimabeleid	Lasten	2.654	2.495	2.378	-117	V
	Baten	0	0	-1	-1	V
	Saldo	2.654	2.495	2.378	-118	V
Inkomensregelingen	Lasten	43.229	46.431	46.393	-38	V
	Baten	-35.456	-38.038	-38.027	12	N
	Saldo	7.773	8.393	8.366	-26	V
Arbeidsparticipatie	Lasten	6.995	10.557	8.652	-1.905	V
	Baten	0	-3.553	-1.958	1.595	N
	Saldo	6.995	7.004	6.694	-310	V
Geldzorgen	Lasten	2.200	2.200	2.183	-17	V
	Baten	-10	-10	-18	-8	V
	Saldo	2.190	2.190	2.165	-25	V
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>85.532</b>	<b>95.149</b>	<b>92.006</b>	<b>-3.143</b>	<b>V</b>
	<b>Baten</b>	<b>-39.645</b>	<b>-46.688</b>	<b>-45.158</b>	<b>1.530</b>	<b>N</b>
	<b>Saldo</b>	<b>45.886</b>	<b>48.461</b>	<b>46.848</b>	<b>-1.613</b>	<b>V</b>
Stortingen reserves		0	0	0	0	-
Onttrekkingen reserves		-944	-1.451	-1.107	345	N
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>-944</b>	<b>-1.451</b>	<b>-1.107</b>	<b>345</b>	<b>N</b>
<b>Resultaat</b>		<b>44.943</b>	<b>47.009</b>	<b>45.741</b>	<b>-1.268</b>	<b>V</b>

#### Toelichting per product

##### Onderwijshuisvesting

We hebben € 328.000 aan lagere kosten. Dit heeft een aantal oorzaken:

- Lagere kosten voor voorbereidingsbudgetten scholen (€ 0,2 miljoen). We hadden voorbereidingsbudgetten opgenomen voor diverse scholen. Deze zouden we onttrekken uit de reserve Integraal voorzieningenbeleid (IVB). Het gaat over Maatschappelijk vastgoed Schadewijk € 60.000, scholen nieuw Amsteleind € 74.000, Specialistisch onderwijs SO/VSO € 25.000, VSO Staringstraat € 20.000 en voorbereiding Polderhof, Lockaert, Baken € 30.000. Er zijn nauwelijks uitgaven geweest. We hebben daarom ook minder onttrokken aan de reserve IVB.

- Lagere kosten voor primair onderwijs (€ 88.000). We hebben in 2025 € 175.000 aan incidentele budgetten beschikbaar gesteld uit de IVB reserve, (instandhoudingskosten Regenboog, Aanpassing Kleine Weide, Energie Kennedyschool). We hebben uiteindelijk € 88.000 aan kosten gehad en die we hebben onttrokken uit de reserve.
- Lagere kosten (€ 34.000) voor vernielingen en natuurgeweld en lagere kosten (€ 32.000) van onder andere belastingen, huur/vergoeding gymonderwijs, en overige) bij primair onderwijs.

#### *Onderwijsbeleid en leerlingenzaken*

We hebben € 181.000 aan hogere kosten en € 90.000 aan hogere opbrengsten. Per saldo hebben we een beperkte afwijking van € 91.000. We lichten de belangrijkste oorzaken toe:

- Hogere kosten huisvestingsbeleid (€ 70.000). Voor het opstellen van het Integraal huisvestingsplan onderwijsvastgoed hebben we externe expertise ingehuurd. Hierdoor hebben we hogere kosten in 2025 van € 70.000.
- Hogere kosten (€ 81.000) en hogere opbrengsten (€ 130.000) voor onderwijsachterstandenbeleid. We hebben hogere kosten voor voor- en vroegschoolse educatie en voor de flexibele opvang via Maatwerk Kinderopvang (MKO). Daarnaast hebben we een hogere bijdrage vanuit het Rijk ontvangen van € 130.000. Met deze hogere bijdragen hebben we de kosten voor Maatwerk Kinderopvang betaald.
- Hogere kosten voor peuteropvang (€43.000).

#### *Begeleide participatie*

We hebben € 0,9 miljoen aan lagere kosten binnen de sociale werkvoorziening. In de mei- en septembercircularisatie van het gemeentefonds hebben we € 938.000 ontvangen om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken in de periode 2025–2034. Van dit bedrag hebben we in 2025 € 16.000 ingezet voor een externe projectleider. Het budget is bestemd voor de zes gemeenten in de regio die via het Werkvoorzieningschap eigenaar zijn van IBN. In 2024 is in onze regio een bestuurlijke opdracht ondertekend om de samenwerking tussen de gemeenten en IBN (het partnership gemeenten–IBN) te versterken en IBN toekomstbestendiger te maken. Momenteel wordt een scenario uitgewerkt waarin gezamenlijke teams worden gevormd door de zes gemeenten (team/afdeling Werk) en het Participatiebedrijf van IBN. De colleges hebben na de zomer van 2025 besloten dat dit scenario verder moet worden uitgewerkt. Volgens de huidige planning wordt eind 2026 een definitief besluit hierover genomen. De beschikbare middelen zetten wij onder andere in voor de uitwerking van dit scenario, onder leiding van een externe projectleider. De verdere regionale besteding van de middelen wordt betrokken bij de verdere uitwerking. Tot dat moment zou het bedrag bij ons gereserveerd moeten blijven. We stellen daarom voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026.

#### *Minimabeleid*

We hebben € 117.000 aan lagere kosten met name op het gebied van armoedebeleid.

Als eerste hebben we lagere kosten doordat er geen subsidie aanvraag meer ontvangen van IMC Weekendschool. Zij lieten jongeren kennismaken met 'uiteenlopende toekomstperspectieven', maar de kwaliteit ging achteruit én Oss behoorde niet tot haar kerngebied. In overleg is IMC gestopt in Oss. Daarnaast waren de kosten voor communicatie lager omdat activiteiten uit de uitvoeringsagenda zijn doorgeschoven naar 2026. Tot slot was er geld gereserveerd voor financiële educatie dat uiteindelijk niet uitgegeven is in 2025. De samenwerking met het voortgezet onderwijs verliep via de Sociaal RaadsliedenWerk medewerkers van Ons Welzijn, zonder dat hiervoor extra kosten nodig waren. Met het Primair Onderwijs zijn in 2025 nog geen initiatieven gestart.

### *Arbeidsparticipatie*

We hebben € 1,9 miljoen aan lagere kosten en € 1,6 miljoen aan lagere opbrengsten. Per saldo hebben we een voordeel van € 0,3 miljoen. Dit komt met name door de activiteiten voor inburgering en lagere kosten voor het participatiebudget.

- Lagere kosten en opbrengsten inburgering (€ 1,6 miljoen). We hebben lagere kosten voor de specifieke uitkering (SPUK) inburgeringsvoorzieningen. We hebben daarom ook lagere opbrengsten. Voor de specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen geldt een reserveringsregeling. Dat houdt in dat we de niet-bestede rijksmiddelen mogen meenemen naar het volgende kalenderjaar. Vanaf 2022 ontvangen gemeenten de SPUK voor inburgeringsvoorzieningen. De middelen die we vanaf 2022 hebben ontvangen zijn hoger dan de kosten die we tot op heden hebben gemaakt. Dit komt doordat de financiering van het Rijk niet aansluit op het uitgavenpatroon van de gemeenten. De voorlopige specifieke uitkering 2025 is afgerond € 1,9 miljoen en daarnaast hadden we nog resterende SPUK middelen van voorgaande jaren ter hoogte van afgerond € 1,1 miljoen. In 2025 hebben we afgerond € 1,4 miljoen uitgegeven aan inburgeringsvoorzieningen. Dit is lager dan de voorlopige SPUK 2025 en dit komt onder andere doordat we de uitvoering van de Module Arbeidsmarkt en Participatie en het Participatieverklaringstraject (PVT) zelf uitvoeren en niet inkopen. Daarnaast hebben we scherpe prijsafspraken voor de leerroutes gemaakt.
- Lagere kosten participatiebudget (€ 0,3 miljoen). We hebben € 290.000 minder uitgegeven dan begroot, omdat er minder trajecten zijn ingekocht dan we vooraf hadden verwacht.

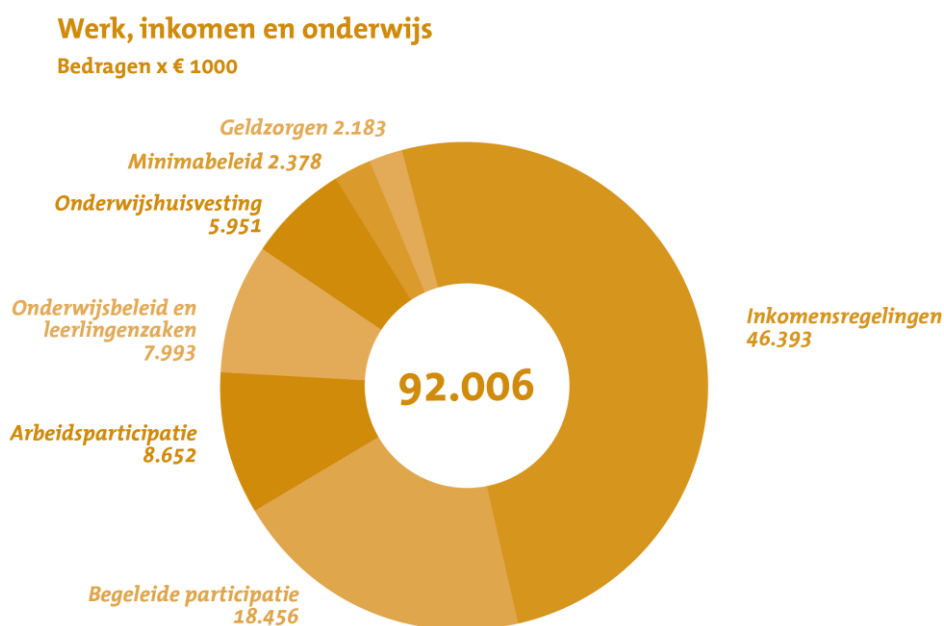
### *Onttrekkingen reserves*

We hebben € 345.000 minder onttrokken aan reserves. Dit heeft de volgende oorzaken:

- We hebben € 279.000 minder onttrokken aan de reserve IVB voor verschillende voorbereidingsbudgetten voor onderwijsgebouwen en lagere kosten primair onderwijs
- We hebben € 65.000 minder onttrokken aan de reserve Vluchtelingen voor leefgelden voor Oekraïense vluchtelingen.

## Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).



## 5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Arbeidsparticipatie	74	77	77
Begeleide participatie	5	-	4
Minimabeleid	450	616	586
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	4.342	4.564	4.489
Onderwijshuisvesting	5	5	5
<b>Totaal programma 02. Werk, inkomen en onderwijs</b>	<b>4.876</b>	<b>5.262</b>	<b>5.161</b>

# Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur



## 1. Inleiding

In Oss willen we dat mensen mee kunnen doen. Programma 3 draagt bij aan een samenleving waarin inwoners betekenisvol kunnen leven — fysiek, mentaal en sociaal. Dat betekent meer dan het ontbreken van problemen. Het gaat juist om verbondenheid, veerkracht en mogelijkheden om te groeien.

We dragen bij aan de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners en in sociale cohesie door hen te ondersteunen in ontmoeten, sport, gezonde leefstijl, bewegen, cultuur en vrijwilligerswerk. De leefomgeving heeft hierin een ondersteunende rol en dient als een middel om gezond gedrag en welzijn te stimuleren. We werken hierin nauw samen met inwoners, gemeenschappen, verenigingen en partners, zodat zij kunnen bijdragen aan een leefbare, verbonden en toekomstbestendige samenleving.

We weten dat de druk op vrijwilligers toeneemt, dat verenigingen moeite hebben om vrijwilligers en leden te behouden en dat de mentale gezondheid onder druk staat. Maar we zien ook veerkracht, creativiteit en verbondenheid. Onze inzet is gericht op het versterken en verbinden van die kracht: van individuen, netwerken en buurten.

Dat vraagt om een overheid die ruimte biedt, faciliteert, verbindt en ondersteunt — zonder de regie over te nemen van onze inwoners en gemeenschappen. We zetten stappen die zichtbaar bijdragen aan het vergroten van zeggenschap, betrokkenheid en sociale samenhang. Want een sterke sociale basis is niet alleen een wens, maar ook een wettelijke opdracht.

Onze inzet in dit programma is daarmee onlosmakelijk verbonden met die van programma 1. Welzijn en zorg en programma 2. Werk, inkomen en onderwijs. Samen vormen deze programma's het sociaal domein van Oss. Wat ons bindt, is de inzet op bestaanszekerheid, kansgelijkheid, gezond leven en het versterken van de sociale basis. Vanuit gedeelde waarden mens centraal, nabijheid, eenvoud, vakmanschap en partnerschap – bouwen we samen aan een veerkrachtige samenleving waarin iedereen kan meedoen. We gaan ons subsidiebeleid hier in 2026 op aanpassen.

In de komende jaren bouwen we verder aan:

- Een kansrijke start en gezonde leefstijl voor iedereen;
- Toegankelijke en toekomstbestendige gemeenschapshuizen;
- Open en toegankelijke sportparken die bijdragen aan een gezonde leefstijl voor iedereen;
- Een culturele infrastructuur die raakt en verbindt;
- Ondersteuning van vrijwilligers die het verschil maken.

## 2. Programma-onderdelen

### 2.1 Ontmoeten

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Wijk- en dorpshuizen zijn kwalitatief op orde en hebben een laagdrempelig aanbod voor ontmoeten, participatie en lichte ondersteuning.*
- *Vrijwilligersorganisaties worden ondersteund bij beheer, exploitatie en programmering*
- *Gebouwen zijn verduurzaamd en voldoen aan wet- en regelgeving*

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

Diverse locaties zijn verbouwd of nieuw gerealiseerd om laagdrempelig ontmoeten en de huiskamerfunctie te ondersteunen. Vrijwilligersorganisaties ontvangen actieve begeleiding bij beheer, gastheerschap en onderhoud. Voor de gebouwen loopt een gefaseerde verduurzamingsopgave, waarbij maatregelen worden gecombineerd met gepland onderhoud en wettelijke verplichtingen. Grote nieuwbouw- en herhuisvestingsprojecten dragen daarbij bij aan toekomstbestendige, veilige en duurzame ontmoetingsplekken.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- 14 gemeenschapshuizen hebben gebruikt gemaakt van de subsidieregeling Sociale basis, 19 huizen bieden inmiddels twee of meer laagdrempelige activiteiten aan zoals inloop en een vorm van samen eten. In 5 huizen is er een vorm van laagdrempelige dagontmoeting.
- Op verschillende plekken zijn stappen gezet om te komen tot realisatie van nieuwbouw. In Macharen en Ravenstein zijn we gestart met de planvoorbereidingen voor de vervanging van de accommodaties. In Overlangel is onder regie van de lokale gemeenschap een nieuwe accommodatie voor ontmoeten en sport gebouwd (HONK).
- We hebben met verschillende huizen afspraken gemaakt en projecten opgestart om te komen tot aanpassingen van de huiskamer en de keuken. Zo zijn de voorbereidingen gestart bij De Snoeck en De Berchplaets en is de aanpassing begonnen in het Oude Klooster. Bij De Meteor starten de aanpassingen begin 2026. In wijkcentrum De Hille is de aanpassing gerealiseerd.
- We hebben de voorwaarden geschapen (de zgn. tweede fase) voor verbouwing en verduurzaming van het Ont-moetcentrum. Dit project start in februari 2026.
- De beheerstichtingen van Mfa De Koppelinck en Het Oude Klooster zijn gestart met fusiebesprekingen. Deze fusie wordt in het eerste kwartaal van 2026 gerealiseerd.
- Er zijn 6 gemeenschapshuizen die hun Visitekaartje hebben gepresenteerd. Op deze manier wordt het maatschappelijk rendement van deze accommodaties voor een groot deel in kaart gebracht.

### 2.2 Sport en gezonde leefstijl

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We vergroten de mogelijkheden om te sporten en te bewegen in en buiten sportaccommodaties*
- *We verbinden gezondheid, welzijn, sport en de fysieke leefomgeving*
- *We ondersteunen sportverenigingen in hun maatschappelijke rol en organisatorische uitdagingen.*

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

Door het vaststellen van koersdocumenten hebben we nu richting hoe we met sporten en bewegen kunnen en willen omgaan als gemeente. We leggen de verbinding vanuit de inhoud en ondersteunen op individuele casus, maar ook vanuit het collectief.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We hebben de nieuwe visie op sport en bewegen 2030 vastgesteld en verbonden met GALA en IZA. Op basis daarvan is het sportbeleid versterkt en vernieuwd. Door input van vele gemeentelijke medewerkers, organisaties, wijk- en dorpsraden, inwoners, college en raad is de Gezondheidsvisie opgesteld. In de visie is 'verbinding' het sleutelwoord. Dus ook verbinding tussen afdelingen intern. In 2025 zijn vanuit Sociaal domein de contacten met het Ruimtelijk Domein en Veiligheidsdomein aangehaald.
- Voor sportaccommodaties is de basis voor het Integraal Huisvestingsplan Sportaccommodaties opgesteld, deze wordt nog voorgelegd. Bestaande voorzieningen worden beter benut, extra binnensportcapaciteit is gerealiseerd, en *urban sports* heeft een plek gekregen.
- We zijn gestart om het speelruimtebeleid te vernieuwen. Daarnaast hebben we de verduurzaming van sportaccommodaties doorgevoerd, de stimuleringsregeling herijkt en een stevig vervolg gegeven aan vitale en veilige sportverenigingen, inclusief passende verenigingsondersteuning.
- Tot slot hebben we sport- en gezondheidsdoelen succesvol gekoppeld aan ruimtelijke ontwikkelingen en de besluitvorming en gebiedsinrichting rond het nieuwe zwembad voorbereid en afgerond.

## **2.3 Cultuur**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Culturele activiteiten zijn aantrekkelijk en toegankelijk voor iedereen*
- *De culturele infrastructuur is divers, flexibel en toekomstgericht*
- *Het subsidiebeleid sluit aan op de cultuurnota en maakt ontwikkelingen mogelijk*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

Het culturele aanbod in Oss is divers en breed toegankelijk. Het subsidiebeleid wordt in 2026 herijkt en dat is het moment om dit aan te laten sluiten bij de cultuurnota. Een uitvoeringsagenda cultuur is in de maak.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- Door de oplevering van het Warenhuis is een mooie stap gezet in het dichterbij brengen van cultuur bij onze inwoners.
- Ook de ontwikkeling van het circulaire theater de Lievekamp draagt bij aan onze doelstellingen.
- We zijn gestart om de museale functie van Museum Jan Cunen te optimaliseren om ons culturele aanbod toekomstbestendig te laten zijn.
- Er zijn gesprekken met de raad over de Groene Engel en de Muzelinck gevoerd en zijn er de benodigde structurele subsidies vastgesteld.
- Verder hebben we cultuurparticipatie gestimuleerd via de Kunst- en Cultuurprijs en de inzet van de jongerencultuurcoach.
- Het Cultuurfonds Amateurkunst is geëvalueerd en wordt meegenomen in het herijken van het subsidiebeleid.
- We zijn gestart met de voorbereidingen van het herijken van het subsidiebeleid n.a.v. de uitkomsten van het rekenkameronderzoek en de strategische heroriëntatie. Het herijken van het beleid gaat over alle subsidies die de gemeente Oss verstrekt en is daarmee breder dan Programma 3.

## **2.4 Vrijwilligers**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Vrijwilligersorganisaties weten de weg binnen de gemeente beter te vinden*
- *De gemeente werkt vrijwilligersvriendelijk: meewerkend, duidelijk en proactief*
- *De maatschappelijke waarde van vrijwilligerswerk wordt zichtbaar en gewaardeerd*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het Vrijwilligerspunt Oss is ingericht als centraal aanspreekpunt, vraagbaak en verbindende schakel en ondersteunt vrijwilligers zonder hun taken over te nemen. Waar nodig verwijzen we actief door naar partners zoals ONS Welzijn, Muzelinck en SEC. Daarnaast hebben we structureel aandacht besteed aan waardering door het jaarlijks uitreiken van de Gouden Oogappels en het organiseren van de vrijwilligersbedankavond.

### Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Het vrijwilligerspunt is in 2025 opgericht.
- In 2025 hebben we vier Gouden Oogappels uitgereikt aan uitzonderlijke vrijwilligers
- In december 2025 organiseerden we de vrijwilligersbedankavond en reikten we de prijs voor de vrijwilliger van het jaar uit.

## 3. Programma-informatie

### 3.1 Duurzaamheid

We geven op het gebied van duurzaamheid zelf het goede voorbeeld. Daarom gaan we met de gebruikers van gemeentelijke gebouwen en onze partners de maatschappelijke vastgoed portefeuille verduurzamen. Denk aan de realisatie van het nieuwe Golfbad en de beoogde herbouw van het Zuiderstrandtheater voor Theater De Lievekamp. We volgen daarbij het Klimaatakkoord zoals beschreven in de *Nota Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed* en streven naar een CO2 arme portefeuille in 2050. De gemeentelijke regeling voor de verduurzaming van buitensportaccommodaties blijft van kracht. Ieder jaar zal in de paragraaf Integraal voorzieningenbeleid verslag worden gedaan van de voortgang van de verduurzaming. We proberen zoveel mogelijk de 'natuurlijke momenten' te gebruiken voor het verduurzamen, zoals verbouw, nieuwbouw of groot onderhoud.

De global goals die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, gendergelijkheid, ongelijkheid verminderen, duurzame steden en gemeenschappen en vrede, veiligheid en gerechtigheid.

### 3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Tevredenheid inwoners over voorzieningen	Waarstaatjegemeente e.nl	67%	*	71%	n.n.b	75%
Inzet burgers voor leefbaarheid in de buurt	Waarstaatjegemeente e.nl	65%	*	70%	n.n.b	22%
Actief in verenigingsleven	Waarstaatjegemeente e.nl	52%	*	68%	n.n.b	63%
Volwassenen (18+) die voldoen aan norm gezond bewegen	GGD Brabanscan.nl	43%	**	44%	n.n.b	60%
Mensen met ernstig overgewicht (obesitas 18-64 jaar)	GGD Brabantscan.nl	17%	**	17%	n.n.b	12%

\*De burgerpeiling Waarstaatjegemeente is een tweejaarlijks peiling in de even jaren.

De eerstvolgende peiling is dit najaar (2024); de resultaten zijn waarschijnlijk begin 2025 beschikbaar.

\*\*De GGD-volwassenenquête is een vierjaarlijkse peiling (m.u.v. 2022; extra peiling i.v.m. corona).

De eerstvolgende peiling is dit najaar (2024); de resultaten zijn waarschijnlijk medio 2025 beschikbaar

### 3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie*	Jaar
Niet-sporters	44,9%	44,9%	2022

#### 4. Wat heeft het gekost?

Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Verschil	Voordeel/ Nadeel
+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000						
Sportaccommodaties	Lasten	6.714	6.395	6.317	-78	V
	Baten	-1.772	-3.411	-3.812	-401	V
	Saldo	4.942	2.984	2.505	-479	V
Sociaal-cultureel werk	Lasten	4.108	5.012	4.500	-512	V
	Baten	-422	-2.053	-2.101	-48	V
	Saldo	3.685	2.960	2.399	-561	V
Evenementen en stadspromotie	Lasten	1.136	1.068	1.118	49	N
	Baten	0	0	-55	-55	V
	Saldo	1.136	1.068	1.063	-6	V
Overige voorzieningen	Lasten	388	0	0	0	-
	Baten	-37	0	0	0	-
	Saldo	351	0	0	0	-
Sportbeleid en activering	Lasten	3.557	3.892	3.916	24	N
	Baten	-974	-919	-901	18	N
	Saldo	2.583	2.973	3.015	42	N
Kunst en cultuur	Lasten	6.743	7.541	7.573	33	N
	Baten	-10	-91	-492	-402	V
	Saldo	6.733	7.450	7.081	-369	V
Musea	Lasten	102	143	139	-3	V
	Baten	-80	-80	-95	-15	V
	Saldo	22	63	44	-19	V
Media	Lasten	2.838	3.125	3.127	1	N
	Baten	-93	-93	-94	-1	V
	Saldo	2.744	3.032	3.032	1	N
Gezondheid	Lasten	5.731	5.870	5.888	18	N
	Baten	-1.005	-1.650	-1.694	-44	V
	Saldo	4.726	4.220	4.194	-26	V
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>31.316</b>	<b>33.046</b>	<b>32.577</b>	<b>-469</b>	<b>V</b>
	<b>Baten</b>	<b>-4.394</b>	<b>-8.297</b>	<b>-9.245</b>	<b>-948</b>	<b>V</b>
	<b>Saldo</b>	<b>26.923</b>	<b>24.749</b>	<b>23.333</b>	<b>-1.417</b>	<b>V</b>
Stortingen reserves		279	1.631	1.631	0	-
Onttrekkingen reserves		-1.145	-2.332	-1.992	340	N
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>-866</b>	<b>-701</b>	<b>-360</b>	<b>340</b>	<b>N</b>
<b>Resultaat</b>		<b>26.057</b>	<b>24.049</b>	<b>22.972</b>	<b>-1.076</b>	<b>V</b>

## Toelichting per product

### *Sportaccommodaties*

We hebben € 78.000 aan lagere kosten en € 401.000 aan hogere opbrengsten. Per saldo hebben we een voordeel van € 0,5 miljoen. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Hogere opbrengst SPUK btw sport (€ 230.000). We hebben de SPUK sport begroot op basis van de gemiddelde werkelijke SPUK sport van de afgelopen vijf jaar. De werkelijke SPUK kan daardoor in de praktijk fors afwijken van de begroting. Voor 2025 geldt dat de werkelijke verantwoording van de SPUK sport € 230.000 hoger is dan verwacht.
- Hogere kosten klacht- en preventief onderhoud (€ 235.000). Dit onderhoud is op basis van een langjarig gemiddelde structureel begroot, maar met name het klachtonderhoud is grillig en kan per jaar fluctueren. We hebben in 2025 werkzaamheden uitgevoerd bij met name sporthal De Hoge Graaf, de Ruivert en Rusheuvel die zorgen voor deze overschrijding.
- Lagere kosten sportterreinen onderhoud (€ 225.000). We hebben lagere onderhoudskosten voor sportterreinen. Sportparken zijn of worden afgestoten. Via de strategische heroriëntatie hebben we de budgetten al bijgesteld voor 2026 en verder.
- Lagere energiekosten sporthallen en zalen (€ 110.000).
- Hogere huuropbrengsten sporthallen en zalen en sportterreinen (€ 118.000).
- Lagere kosten voor de voorbereidingen van Onder d'n Plag en onderzoek Sportpark Megen (27.500). Dit hebben we ook niet onttrokken aan de reserve Integraal Voorzieningenbeleid (IVB).

Voor de energiekosten, huuropbrengsten en energielasten geldt dat we hier de begroting op bij gaan stellen. Dit zal een structureel voordeel geven.

### *Sociaal-cultureel werk*

We hebben per saldo lagere kosten van € 0,5 miljoen. Dit zijn de belangrijke voordelen:

- Lagere kosten projecten integraal voorzieningenbeleid. We hebben lagere kosten voor een aantal projecten die we uit de reserve Integraal Voorzieningenbeleid (IVB) zouden betalen. Projecten zoals aandachtsexploitaties, tijdelijke huisvesting ontmoeten Overlangel en het oude klooster Geffen. We hebben per saldo € 254.000 minder uitgegeven en dit onttrekken we niet uit de reserve.
- Lagere kosten verduurzaming maatschappelijk vastgoed (€ 75.000). We hebben lagere onderzoekskosten voor het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed (€ 42.000) en lagere kosten voor de afwikkeling van de verduurzaming van MFA Lith. We onttrekken daarom minder uit de reserve.
- Lagere kosten Raadhuis Ravenstein (€ 44.000). We hebben lagere kosten voor onderhoud, gas en elektra.
- Lagere kosten multifunctionele accommodaties (€ 92.000). Dit betreft lagere uitgaven op niet-planmatig onderhoud dan begroot. Niet planmatig onderhoud kan per jaar sterk fluctueren.
- Lagere kosten bijdrage stichting Wijk Ruwaard (€ 79.000). We hebben geen bijdrage hoeven te geven voor Stichting Wijk Ruwaard. Zij hebben de afgelopen jaren een sluitende exploitatie weten te realiseren. Hier hebben we de reserveerde vangnetregeling niet te hoeven in te zetten. Bij de overgang van de Iemhof naar het Wijkhuis was een reservering opgenomen voor eventuele tegenvallende exploitatieresultaten in de eerste jaren. Vanaf 2026 is dit budget structureel vervallen, conform de besluiten die zijn genomen bij de strategische heroriëntatie.

### *Kunst en cultuur*

We hebben € 0,4 miljoen aan hogere opbrengsten. Dit zijn de belangrijkste afwijkingen:

- Hogere kosten en opbrengsten Impuls Jongerencultuur (€ 344.000). We hebben van het Rijk een bijdrage ontvangen in het kader van de speciale uitkering Impuls Jongerencultuur. Met deze middelen financieren we de verstrekte subsidies aan culturele organisaties. Zij zetten deze subsidies in om jongeren te stimuleren actief deel te nemen aan culturele activiteiten.
- Lagere kosten voor het theater (€ 334.000). We hebben in de begroting al een hoger bedrag opgenomen voor subsidie voor het theater. De bouw is nog niet gestart. Dit zorgt voor incidentele middelen, die we mogen gebruiken om eenmalige projectkosten te betalen. Van het beschikbare bedrag aan incidentele middelen hebben we in 2025 € 334.000 niet uitgegeven. Om dit bedrag beschikbaar te houden voor het nieuwe theater stellen we voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026.

- Hogere opbrengsten tijdelijke locatie bibliotheek (€ 50.000). In 2025 heeft de bibliotheek tijdelijk gebruik gemaakt van de locatie bij de voormalige Nicolaasschool. We hebben gebruikerslasten voorgefinancierd en deze aan de bibliotheek doorgefactureerd. Hierdoor hebben we € 50.000 aan hogere opbrengsten.

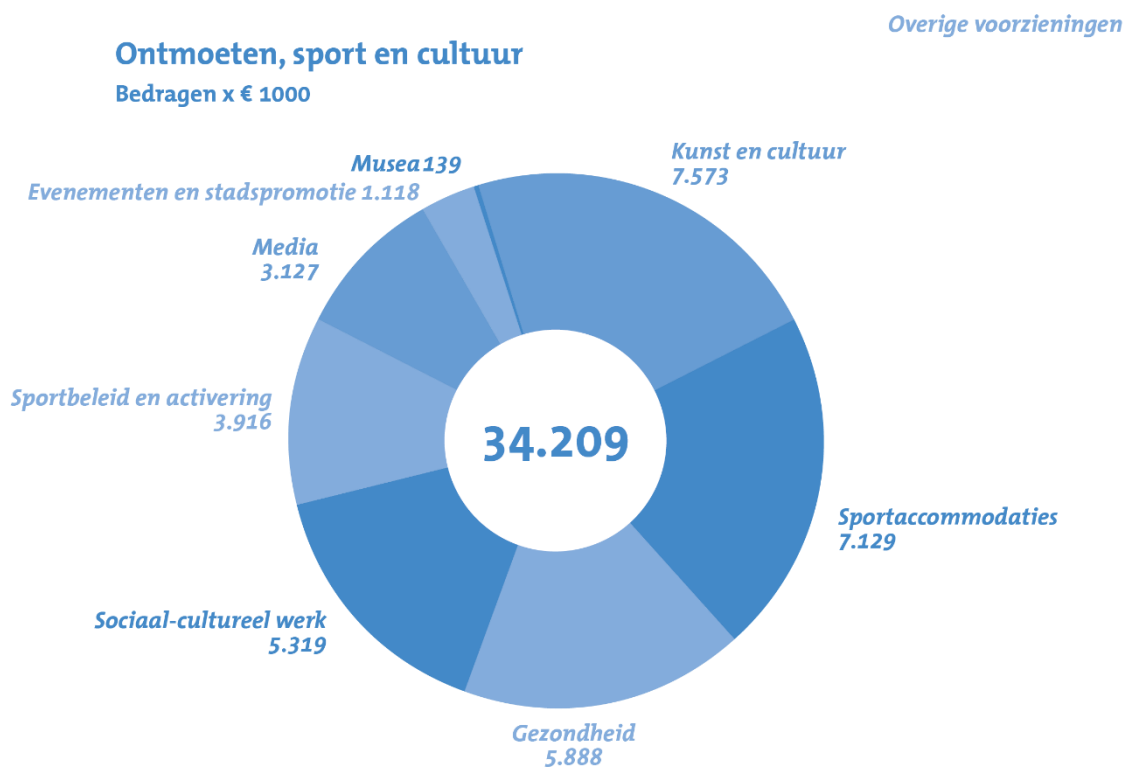
#### Onttrekkingen reserves

We hebben € 340.000 miljoen minder onttrokken aan reserves. Het gaat om de volgende posten:

- Lagere onttrekking uit de reserve IVB voor diverse projecten wijk- en buurtcentra (€ 254.000).
- Lagere onttrekking uit de reserve verduurzaming gemeentelijk vastgoed (€ 75.000).

#### Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).



## 5. Overzicht subsidies

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Evenementen en stadspromotie	153	152	177
Gezondheid	358	271	259
Kunst en Cultuur	4.140	4.362	4.320
Media	2.754	3.109	3.110
Sociaal-cultureel werk	404	466	262
Sportbeleid en activering	1.381	1.276	1.259
<b>Totaalprogramma 03. Ontmoeten, sport en cultuur</b>	<b>9.189</b>	<b>9.637</b>	<b>9.387</b>

# Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte



## 1. Inleiding

Eén van de grote opgaven in het Osse coalitieakkoord 2022-2026 is de verduurzaming van onze samenleving. In 2026 zetten we door op de ingeslagen: de uitvoering van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie. We richten ons op specifieke acties op straat/buurtniveau en geven daar inwoners en bedrijven zelf ruimte voor initiatief. Dat doen we door de regeling kleinschalige initiatieven klimaatadaptatie en de buurtgroenagenda. Tegelijkertijd kijken we naar knelpunten op wijk- en gemeenteniveau. Daar zetten we in op koppelkansen, wanneer daar vanuit andere programma's of ontwikkelingen zich al een verandering voordoet, zoals een reconstructie van de openbare ruimte of ontwikkeling van de spoorzone. De drie dijkversterkingsprojecten (Cuijk-Ravenstein, Meanderende Maas en Lith-Bokhoven) bevinden zich in verschillende stadia en krijgen steeds meer beslag. Het bos van Oss is, inclusief herdenkingsbos, vrijwel afgerond.

Met de energietransitie hebben we stappen gezet in de gebouwde omgeving, duurzame opwek & energiesystemen en strategie, beleid & samenwerking. Met het meerjarig collectief ontzorgen (MCO-aanpak) zetten we vanaf maart 2026 in op het grootschalig isoleren van woningen. Daarmee helpen we mensen de energierekening te drukken. De realisatie van windpark Elzenburg de Geer heeft in 2025 steeds meer vorm gekregen en het voorkeursalternatief voor de Duurzame polder is in mei vastgesteld. Netschaarste en de samenhang met energiesystemen tekent zich steeds scherper af en zal mogelijk om keuzes en investeringen vragen. Bedrijven hebben we ondersteund via onder andere de Grote Oogst-aanpak. Vanuit de vastgestelde kadernota energietransitie zijn we een programmaplan energietransitie 2026-2035 gaan opstellen. Dit zal de leidraad zijn voor beleidsontwikkeling en samenwerking de komende jaren. Een belangrijk onderdeel hierbinnen is het warmteprogramma en de gemeentelijke rol hierin.

Wat betreft afval blijven we ons inzetten op het realiseren van onze afvaldoelstellingen: minder restafval, meer grondstoffen scheiden en hergebruiken, de CO2-uitstoot beperken, de kosten van afvalbeheer beter beheersbaar maken en de dienstverlening aan de inwoners op peil houden.

De opgaven op het gebied van klimaat, energie en openbare ruimte vragen ook om een goede inpassingen in de stedelijke ontwikkeling waar gemeente Oss op inzet zoals onder andere spoorzone, Amsteleind en Euterpepark. Door in te zetten op integraal advies wordt beoogd zowel de bestaande als nieuwe woonomgeving aantrekkelijk en toekomstbestendig te maken.

## 2. Programma-onderdelen

### 2.1 Klimaat en duurzaamheid

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Waterveiligheid: We houden Oss – samen met onze partners - veilig bij hoog water*
- *Wateroverlast, hitte en droogte: Onze stad, stadjes en dorpen zijn beter toegerust op langere perioden van zware neerslag of grote hitte. We pakken knelpunten aan en we vergroenen de stad en de kernen*
- *Klimaatrobuuste ecosystemen: We behouden de huidige ecosystemen en zetten verder in op versterken en creëren van klimaatrobuuste ecosystemen zowel in het stedelijk als landelijk gebied.*

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

We zitten midden in het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2024-2028. We zien hier inmiddels de eerste veelbelovende resultaten van. Vanwege vacante posities hebben we een aantal projecten echter moeten uitstellen. Deze posities zijn inmiddels weer ingevuld, daarom kunnen we in 2026 deze projecten weer oppakken.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- In 2025 zijn nieuwe delen van het Bos van Oss aangeplant aan de Spaanderstraatse Akkers, waaronder het Geboortebos. Verder zijn planonderdelen nader uitgewerkt en hebben we gecommuniceerd over het Bos van Oss op verschillende manieren. Ter afronding van de ambitie van het Bos van Oss (20 hectare) zijn er stappen gezet in de grondverwerving aan de Spaanderstraatse Akkers.
- We hebben op 1 oktober 2025 de Subsidieregeling kleinschalige initiatieven klimaatadaptatie geopend. De eerste aanvragen zijn gehonoreerd en worden in de loop van 2026 uitgevoerd door bewoners.
- We zijn in 2025 gestart met de eerste Buurtgroenagenda in de Staatsliedenbuurt, dit heeft tot een aantal initiatieven geleid die we nu verder uitwerken.
- In de strijd tegen hevige regen hebben we in 2025 verder gewerkt aan het oplossen van de knelpunten. Ook hebben we een aanbesteding doorlopen voor het opstellen van actuele hemelwaterstresstesten en het uitwerken van een hemelwaterstructuurplan. Ook dit voeren we in 2026 verder uit.
- De drie dijkverbeteringsprojecten lopen volgens planning. Het project Meanderende Maas is sinds vorig jaar januari in uitvoering. Van de in totaal 26 kilometer te verbeteren dijk is er al 6 kilometer verbeterd.
- Voor Lith Bokhoven wordt dit jaar het voorkeursalternatief (hoofdkeuze dijkontwerp) vastgesteld en daarmee de verkenningsfase afgerond. Voor het traject Cujik Ravenstein zal na doorlopen van de goedkeuringinsprocedure voor het projectbesluit een definitief ontwerp worden gemaakt.
- Bij het uitvoeren van onze IUP (Integraal uitvoeringsprogramma) projecten nemen we maatregelen tegen wateroverlast en het bevorderen van klimaatrobuuste ecosystemen. Bij bijvoorbeeld Vorstengrafdonk hebben we wadi's/zaksloten aangelegd die de wateroverlast in het gebied hebben opgelost.
- Ten aanzien van klimaatrobuuste systemen hebben we 27 hectare bermen omgevormd naar ecologische bermen. Ook hebben we op diverse plaatsen bomen geplant in het kader van het bomenstructuurplan.
- We voeren het water- en rioleringsprogramma uit binnen de diverse IUP projecten. Onder andere in het Linnenplein hebben we de riolering vervangen en het regenwater afgekoppeld.
- Het grondwatermeetnet is operationeel en te raadplegen via het BRO-loket inzichtelijk.

## **2.2 Energietransitie**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *11% energiebesparing in 2030 en 21% besparing op de warmtevraag in 2050 ten opzichte van 2017;*
- *Grootschalige duurzame opwek van energie: 1,008 PJ duurzame energie in 2030 en tussen de 1,994 PJ en 2,503 PJ duurzame elektriciteitsopwekking in 2050 (afhankelijk van de elektrificatie van de warmtevraag);*
- *Volledig energieneutraal in 2050 – De gebouwde omgeving is in 2050 aardgasvrij.*
- *Gemeente Oss richt zich met het inzetten van de CO2-prestatieladder op het behalen van niveau 3.*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

- Energiebesparing: 15% in 2023 ten opzichte van 2017. Voor de warmtevraag werken we nog aan een monitoringsplan.
- Duurzame opwek: 0,241 PJ in 2023. We zitten daarmee bijna op 24% van onze opgave 2030. Voor onze opgave voor 2025 zitten we tussen de 9% en 11%.
- Aardgasvrij: 2.016 woningen van de 42.122 woningen in 2024 zijn aardgasvrij. Daarmee zitten we op ongeveer 4,8% van onze doelstelling.
- CO2-prestatieladder voortgang:
  - o Scope 1: 28% CO2-reductie
  - o Scope 2: 22% CO2-reductie
  - o Scope 3: 18% CO2-reductie.

## Wat hebben we hiervoor gedaan?

### Gebouwde omgeving

- Samen met 8 regio-gemeenten zijn we gestart met de aanpak meerjarig collectief ontzorgen (MCO-aanpak). Met deze aanpak ondersteunen we inwoners (eigenaar bewoners) met het isoleren en ventileren van hun woning. Een speciale doelgroep binnen MCO-aanpak zijn de mensen die ook met deze (financiële) hulp dit soort maatregelen niet kunnen nemen (energiearmoede), maar dat wel zouden willen. Daarom werken we als gemeente aan een aparte regeling, als onderdeel van de MCO-aanpak.
- We werken aan het oplossen van de problematiek rondom het isoleren en de beschermde diersoorten die aanwezig kunnen zijn in spouwmuren. In afwachting van het provinciale pre-soortenmanagementplan (SMP)-beleid werken we tussentijds met de landelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren (NVI). Daarnaast hebben we onze loketfunctie geëvalueerd en zijn we in voorbereiding om een Energiehuis op te zetten. Hieronder zal onze loketfunctie en ons ondersteunende aanbod vallen. Voordat het zover is hebben we de loketfuncties gebundeld en hebben we een (tijdelijke) pagina ingericht waar inwoners en ondernemers terecht kunnen met hun vragen en voor ondersteuning.
- Onze plannen voor de wijkaanpak zijn geëvalueerd. Hieruit hebben we belangrijke lessen getrokken die zijn opgenomen in de evaluatie van de Transitievisie Warmte en de aanpak van het Warmteprogramma. Als vervolg erop hebben we 2 raadgevingen onder inwoners uitgevoerd en hebben we een klankbordgroep die betrokken is bij de totstandkoming van het Warmteprogramma.

### Duurzame opwek en energiesystemen

- In 2025 hebben we het voorkeursalternatief voor Duurzame Polder vastgesteld in de gemeenteraad. In 2025 hebben we nog geen vergunningsaanvraag ontvangen, maar we verwachten dat die in 2026 komt. Het windpark Elzenburg-deGeer heeft wat langer de tijd nodig gehad om de business case opnieuw rond te krijgen. De verwachting is dat in 2026 gestart kan worden met de bouw.
- Voor de gebiedsontwikkelingen werkten we aan de grootste gebiedsontwikkelingen op het gebied van energie, zoals Amsteleind, Euterpepark en Ravenstein. Omdat netcongestie zich ook steeds meer aftekent op laagspanningsnet, heeft het directe impact op wat wij kunnen bouwen. Dit vraagt om het ontwerpen en organiseren van een energiesysteem voor het gehele plangebied, in een vroeg stadium van de planontwikkeling. Dit stelt ons voor een vraagstuk waarop we meer willen sturen als gemeente, uiteraard in samenwerking met de netbeheerder, planontwikkelaars en (externe) adviseurs.
- In 2025 hebben we onze aanpak Grote Oogst op Moleneind gecontinueerd. Daarnaast hebben we ook subsidie binnengehaald om de aanpak van Grote Oogst ook toe te passen op Vorstengrafdonk.
- Met de regionale netbeheerder Enexis hebben we in 2025 samenwerkingsafspraken gemaakt die zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (SOK). En zijn we de gesprekken met de netbeheerders gestart over de verbinding Wijchen-Oss als onderdeel van pocket Wijchen. Hiervoor moet ons 150 KV-station uitgebreid worden en moet er waarschijnlijk een nieuw station komen. Deze gesprekken lopen door in 2026.

### Strategie, beleid en samenwerking

- In februari 2025 is de Transitievisie Warmte geëvalueerd en is de aanpak om te komen tot een Warmteprogramma, vastgesteld door het college. De samenwerking met de B7 gemeenten op dit onderdeel hebben we gecontinueerd. We treffen elkaar een aantal keren per jaar om van elkaar te leren, zodat we onze kennis kunnen bundelen. In 2025 hebben we gewerkt aan ons Programmaplan (uitvoeringsprogramma Energie) voor de komende 10 jaar. Ook zijn we blijven samenwerken in de Regionale Energie Strategie (RES).

### CO2-prestatieladder

- Scope 1 is vooral afname brandstof (-80%) door inzet HVO-diesel, gasverbruik panden is juist met 30% toegenomen.
- Scope 2 verwachten we niet verder in te gaan dalen door toename elektra verbruik in verband met de ambitie van het gas af.

- Scope 3 lijkt goed te gaan, maar de data van 2023 was een grove inschatting. In 2024 is de meest accurate data gebruikt en die laat zien dat we in de 1e helft van 2025 juist een toename van 23% hebben ten opzichte van 2024 (ondanks een fte toename van 3%). We willen de doelstelling gaan aanpassen naar gelijkhouden ten opzichte van 2024, rekening houdend met FTE.

## 2.3 Milieu en openbare ruimte

### Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We zetten in op een schonere leefomgeving en een optimale afval- en grondstoffeninzameling die bijdraagt aan zo goed mogelijk scheiden en het verhogen van de zuiverheid van grondstoffen op een wijze die voor iedereen toegankelijk en betaalbaar is.*
- *We bevorderen een gezonde leefomgeving door het hanteren van een integrale, gebieds- en ontwikkelingsgerichte benadering van milieutaken, afgestemd op maatschappelijke opgaven.*
- *We werken via het stappenplan Duurzaamheid aan verduurzaming van de openbare ruimte door duurzamere inrichting, duurzaam materiaal en materieel.*
- *In de visie op de ondergrond werken we aan een ruimtelijke ordening van de ondergrond waarbij we rekening houden met alle bestaande én nieuwe opgaven zoals nutsvoorzieningen, glasvezel, klimaatadaptatie, energietransitie, etc.*
- *Door een integrale aanpak van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte geven we invulling aan de kwaliteitsniveaus in de openbare ruimte zoals door de raad vastgesteld.*
- *We passen ons beheer en onderhoud aan het veranderend gebruik van de openbare ruimte en het veranderende gedrag.*
- *We hanteren een integrale, gebieds- en ontwikkelingsgerichte benadering van milieutaken, afgestemd op maatschappelijke opgaven.*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Voor afval en grondstoffen werken we aan de doelstelling: *We verminderen zo veel mogelijk het ontstaan van afval door in te zetten op afvalscheiding via het inzamelsysteem en afval geschikt te maken voor recycling en hergebruik.* Met het afvalbeleid uit 2019 'Afval scheiden loont' realiseerden we geen verdere verbeteringen meer en namen de kosten en hoeveelheid afval de laatste jaren toe. Het nieuwe beleid 'Koersnota Afval en Grondstoffen 2030', vastgesteld op 19 juni 2025, zet in op meer schone grondstoffen en daarmee op meer hergebruik en minder afval. Onderdeel van het nieuwe beleid is dat we stoppen met 'Afval scheiden loont' (teruggave deel van de afvalstoffenheffing bij minder restafval aanbieden).

We zetten daarnaast in op nascheiding van het restafval bij hoogbouw.

### Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de asphalt recycling train (ART) als proefproject ingezet voor asfaltonderhoud. Hiermee is een forse CO2-reductie gerealiseerd ten opzichte van regulier asfaltonderhoud. Bovendien is hier asfaltonderhoud uitgevoerd met 98% besparing op primaire grondstoffen.
- Bij regulier asfaltonderhoud passen we warm in plaats van heet asfalt toe. Deze minder hete mengsels vragen minder gasverbruik en geven dus ook een CO2-reductie ten opzichte van regulier heet asfalt.
- Samen met de As50+ (Maashorst, Meijerijstad, Bernheze, 's-Hertogenbosch, Land van Cuijk) en netwerkbeheerders (Enexis, Brabant Water) werken we aan een 'Visie op de ondergrond'. Doordat we met meerdere gemeenten zijn gaan samenwerken, heeft dit proces wat langer geduurd.
- De Koersnota 'Afval en Grondstoffen Oss 2030' is in juni 2025 aangenomen door de gemeenteraad. Het uitvoeringsprogramma dat is opgenomen in deze koersnota is op onderdelen in uitvoering:
  - o Opstellen scenario's Duurzaamheidsplein 2.0
  - o Afvalstoffenheffing wijzigen naar heffing éénpersoons huishouden en meerpersoons huishouden. Afval scheiden loont beëindigen.

Verder is een principeakkoord in april 2025 gegeven voor de publiek-publieke samenwerking met Midwaste voor de nascheiding van restafval van onze huishoudens in de hoogbouw. Een aanvullende verwerkingsovereenkomst met Midwaste wordt uitgewerkt om vanaf 1 februari 2028 nascheiding en verwerking mogelijk te maken.

- Het herijken van de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR) is gereed.
- Het actualiseren van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte is gereed.
- We voeren projecten uit van het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2024-2028.
- In de afgelopen 3 jaar hebben we 19 projecten gedaan met de 'meetlat materieelinzet'. Hierbij is gebruik gemaakt van licht en mini materieel (en incidenteel zwaarder). In deze vermogenscategorie zijn de meerkosten van emissieloos bouwen beperkt gebleken.
- We hebben een pilot gedaan met een energiescan om voor emissieloos bouwen in kaart te brengen waar bestaande mogelijkheden voor het opladen van apparatuur te vinden zijn.

### 3. Programma-informatie

#### 3.1 Duurzaamheid

In dit programma staan de duurzaamheidsinspanningen in de pijler Planet centraal. Daarbij wordt de combinatie gezocht met mogelijkheden vanuit de beide ander pijlers. Voorbeelden daarvan zijn de aandacht voor welzijn en veiligheid in de inrichting van de openbare ruimte, de inschakeling van vrijwilligers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het creëren van een aantrekkelijke woon- en vestigingsomgeving. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Global Goals) die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, schoon water en sanitair, duurzame energie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, klimaatactie, leven op het land en partnerschappen om doelen te bereiken.

#### 3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Tevredenheid onderhoud verhardingen, groen	Veiligheidsmonitor	1)	73,8%		n.n.b.	>= 70%
Onderhoudsniveau	Gemeente, beleidsmonitor	Sober Sober	Basis Sober		n.n.b.	Centra Goed Overig Sober
Kostendekkende rioolheffing	Plan Watertaken	100%	100%	100%	100%	100%

#### 3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer voor afval. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. Voor de omvang van huishoudelijk restafval per inwoner gebruiken we de grootteklasse van 50.000 tot 100.000.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Omvang huishoudelijk restafval per inwoner	132 kg	142 kg	2024
Hernieuwbare elektriciteit	19,6%	30,3%	2022

#### 4. Wat heeft het gekost?

		+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000				
Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Vershil	Voordeel/ Nadeel
Wegen, straten en pleinen	Lasten	12.745	13.129	14.377	1.248	N
	Baten	-524	-951	-1.520	-569	V
	Saldo	12.220	12.178	12.857	679	N
Openbaar groen	Lasten	10.198	10.639	11.126	487	N
	Baten	-718	-614	-615	-1	V
	Saldo	9.480	10.025	10.511	486	N
Afvalverwijdering particulieren	Lasten	14.482	14.765	14.758	-7	V
	Baten	-17.005	-17.105	-17.733	-628	V
	Saldo	-2.523	-2.340	-2.975	-635	V
Projecten openbare ruimte	Lasten	70	0	0	0	-
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	70	0	0	0	-
Hondenwacht	Lasten	375	392	412	20	N
	Baten	-550	-567	-585	-18	V
	Saldo	-175	-175	-173	2	N
Klimaat en energie	Lasten	9.284	7.163	6.320	-844	V
	Baten	-4.347	-3.611	-4.223	-612	V
	Saldo	4.937	3.552	2.096	-1.456	V
Riolering	Lasten	7.274	7.426	7.414	-12	V
	Baten	-9.058	-9.058	-9.181	-123	V
	Saldo	-1.784	-1.632	-1.767	-135	V
Afvalverwijdering bedrijven	Lasten	778	805	740	-65	V
	Baten	-575	-855	-1.003	-148	V
	Saldo	203	-50	-263	-213	V
Milieubeheer	Lasten	2.528	2.528	2.569	40	N
	Baten	-60	-100	-167	-67	V
	Saldo	2.468	2.428	2.402	-27	V
Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	326	341	306	-35	V
	Baten	-179	-179	-196	-17	V
	Saldo	147	162	110	-51	V
31823	Saldo	147	162	110	-51	V
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>58.060</b>	<b>57.188</b>	<b>58.020</b>	<b>832</b>	<b>N</b>
	<b>Baten</b>	<b>-33.016</b>	<b>-33.040</b>	<b>-35.222</b>	<b>-2.182</b>	<b>V</b>
	<b>Saldo</b>	<b>25.044</b>	<b>24.148</b>	<b>22.798</b>	<b>-1.350</b>	<b>V</b>
Stortingen reserves		923	1.518	2.490	973	N
Onttrekkingen reserves		-3.886	-4.161	-4.356	-195	V
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>-2.964</b>	<b>-2.643</b>	<b>-1.866</b>	<b>777</b>	<b>N</b>
<b>Resultaat</b>		<b>22.080</b>	<b>21.504</b>	<b>20.932</b>	<b>-572</b>	<b>V</b>

## *Toelichting per product*

### *Wegen, straten, pleinen*

We hebben € 1,2 miljoen aan hogere kosten en € 0,6 miljoen aan hogere opbrengsten. Per saldo geeft dit een nadeel van € 600.000. Dit heeft een aantal oorzaken:

- Hogere kosten van € 1 miljoen voor het project asfaltonderhoud. Het geplande asfaltonderhoud is uitgevoerd inclusief de resterende werkzaamheden van afgelopen jaar. Dit betalen we uit de reserve Integraal uitvoeringsprogramm (IUP). In 2025 is er voor een bedrag van € 9,1 miljoen feitelijk besteed aan IUP projecten. Op dit moment zijn er voor € 20,6 miljoen aan projecten IUP "onderhanden". Voorbeelden hiervan zijn Mikkeldonkpark, Statenweg, Kanaalstraat, Linkensweg, Vd Duyn van Maasdamstraat, Nieuwe Hescheweg, Marijkelaan, Irenelaan, Margrietlaan, Berghem Centrum, Euterpelaan, Rusheuvelstraat, Hertogensingel, Diverse straten Schadewijk. Hiervan schuift een bedrag van € 9,7 voor projecten door naar volgend jaar als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt. De wachttijd voor stroomaansluitingen zorgt voor € 1,6 miljoen lagere uitgaven.  
Voor een toelichting verwijzen we naar de 2<sup>e</sup> voortgangsrapportage IUP verderop in dit boekwerk.
- Lagere kosten van € 300.000 voor groot onderhoud verharding. Het voordeel komt door lagere kosten voor de projecten F 59 en Park Elzeneind Noord. Voor een toelichting verwijzen we ook hier naar de naar de 2<sup>e</sup> voortgangsrapportage IUP.
- Hogere kosten van € 240.000 voor dagelijks onderhoud verhardingen. Dit komt door meer uitgevoerd onderhoud asfalt en extra veiligheidswerkzaamheden project Meanderende Maas (€ 70.000), meer onderhoud straatmeubilair (€ 50.000), hogere onderhouds - en beheerskosten voor een afsluitsysteem centrum door storingen (€ 40.000), hogere kosten voor mitigerende maatregelen voor vleermuizen bij brug en duiker fietstunnel Ruwaardsingel (€ 40.000) en hogere veegkosten (€ 40.000).
- Hogere kosten van € 140.000 door meer strooibeurten vanwege de weersomstandigheden eind december. Voor het strooien van een gedeelte van provinciale wegen ontvingen we een vergoeding van € 30.000 van de provincie Noord-Brabant.
- Hogere uitgaven van € 80.000 voor dagelijks onderhoud openbare verlichting. We hebben hogere netwerkkosten (€ 109.000) en lagere onderhoudskosten (€ 25).000 door minder storingen en vernielingen.
- Hogere uitgaven van € 80.000 voor Nutsbedrijven door een glasvezelprojecten. We hebben de inhuur van personeel verlengt. Hier tegen over staan de doorbelaste kosten aan derden en extra legesinkomsten van € 360.000.
- Hogere opbrengsten door subsidie Verkeersveiligheid van € 70.000, subsidie duurzame en circulaire infrastructuur van € 50.000, en vanuit schadevergoeding wegmeubilair van € 50.000.

### *Openbaar Groen*

We hebben € 0,5 miljoen aan hogere kosten voor het onderhouden van het openbaar groen. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Hogere kosten van € 190.000 voor de aanplant, onderhoud, verkeersafzettingen en verplichte snoei onder hoogspanningsmasten.
- Hogere kosten van € 160.000 voor het wegwerken van achterstallige inboet. Dit gaat om het vervangen van dode, beschadigde planten, bomen en struiken, onder andere door droogte in de zomer.
- Hogere kosten van € 100.000 aan Waterschap voor het maaien van gemeentelijke schouwsloten.
- Hogere kosten van € 90.000 voor haalbaarheidsonderzoek naar ontwikkeling in het stedelijk gebied.
- Hogere kosten van € 90.000 voor het bewateren van nieuw geplante bomen, heraanplant bomen (door graafwerkzaamheden nabij gaslek zijn bomen aangetast) en aanplant extra bosplantsoen na een juridisch geschil.
- Hogere kosten van € 65.000 inboet door toegenomen aanplanten vaste planten als gevolg van veel sterfte/verdroging. In het stedelijk gebied staan in verhouding veel vaste planten. Deze zijn gevoelig voor natte en droge periodes waardoor veel inboet noodzakelijk is.
- Hogere kosten voor bladruimen € 40.000 in verband met gladheidsbestrijding op (fiets)paden en toegankelijkheid (uitsterf beleid bladkorven).
  - Lagere kosten van € 240.000 aan de IBN. Een gedeelte van de bestekskosten groen zijn niet in rekening gebracht en rechtstreeks via de AGR (reserve IBN) verrekend.

### *Afvalverwijdering particulieren*

We hebben lagere kosten van € 366.000 en hogere opbrengsten van € 269.000. Per saldo geeft dit een voordeel van

€ 635.000. Dit voordeel bestaat uit een voordeel voor afvalinzameling (€ 480.000), een voordeel voor compostering (€ 90.000) en lagere kosten voor de bestrijding van ongedierte (€ 60.000). Het voordeel vanuit afvalinzameling hebben we minder onttrokken uit de reserve afvalstoffenheffing.

We zien de volgende voordelen voor afvalinzameling:

- We hebben hogere inkomsten van € 300.000 door meer ontvangen afvalstoffenheffing € 260.000 en een lagere teruggave van € 40.000 aan huishoudens van afvalstoffenheffing. Het aantal huishoudens lag in werkelijkheid hoger en er waren meer ledigingen van restafval dan begroot.
- Lagere kosten van € 290.000 door de demontagehal. Het is moeilijk om geschikt personeel met een afstand tot de arbeidsmarkt te vinden voor de verschillende werkzaamheden in de demontagehal. Hierdoor zijn er fors minder uren gemaakt dan geraamd.
- Lagere kosten van € 140.000 voor vervanging van inzamelmiddelen afval - en grondstoffen doordat reparatie voldoende was.
- Lagere inzamelkosten van GFT van € 100.000. Door weersomstandigheden is er ongeveer 7% minder gft ingezameld ten opzichte van afgelopen jaar. Daarnaast waren de verwerkingskosten lager vanwege minder afkeur van vervuild GFT afval. Dit is overigens in lijn met de landelijke tendens in 2025 (bron Attero).
- Lagere kosten van € 60.000 voor verwerking, overslag en transportkosten door minder ingezameld glas.
- Lagere kosten van € 50.000 voor huur inzamelmiddelen tuinafval.
- Lagere kosten van € 20.000 voor vergoedingen aan verenigingen door 7% minder ingezameld oud papier en we hebben € 20.000 aan hogere opbrengsten voor de vergoeding van oud papier door een hogere papier prijs.
- Hogere vergoeding voor PMD van € 50.000 door eindafrekening voorgaande jaren.
- Lagere kosten van € 50.000 voor onderhoud van het duurzaamheidsplein. Er is rekening gehouden met de verbouwing van het duurzaamheidsplein in 2026 waardoor we terughoudend zijn omgegaan met onderhoud.
- Lagere kosten van € 20.000 voor beveiliging van duurzaamheidsplein.

We zien de volgende nadelen voor afvalinzameling

- Hogere kosten van € 210.000 voor inhuur in verband met langdurige zieken huis-aan-huis inzameling.
- Hogere inhuur kosten voor het duurzaamheidsplein van € 190.000 door hoog ziekteverzuim en een bovengemiddeld aantal langdurige zieken.
- Hogere verwerkingskosten van € 90.000, overslag en transportkosten restafval door 7% meer ingezameld huishoudelijk restafval.
- Hogere verwerkingskosten van € 80.000 duurzaamheidsplein voor grof huishoudelijk afval, door hogere verwerkingstarieven.
- Minder inkomsten van € 70.000 aan de poort.

Voor compostering hebben we hogere opbrengsten € 90.000 door lagere verwerkingskosten en een grotere hoeveelheid groenafval. Bij ongediertebestrijding hebben we € 60.000 lagere kosten voor de bestrijding van de processierups en overige ongediertebestrijding.

### *Klimaat en energie*

We hebben € 0,8 miljoen aan lagere kosten en € 0,6 miljoen aan hogere opbrengsten. Per saldo een voordeel van € 1,5 miljoen. Dit heeft meerdere oorzaken.

Binnen dit product vallen meerdere subsidies/regelingen die we van het Rijk hebben ontvangen waarvan we lagere kosten hadden in 2025. We mogen deze middelen ook in 2026 (en verder) inzetten. Daarom hebben we ook lagere opbrengsten verantwoord in 2025. Het gaat onder andere om de volgende subsidies/regelingen:

- Aanpak energiearmoede (€ 0,5 miljoen) en Specifieke Uitkering (SPUK) Lokale Aanpak Isolatie (€ 50.000). We hebben de subsidie voor aanpak energiearmoede en isolatie nog niet volledig uitgegeven. In lijn met de evaluatie transitievisie warmte zullen we het resterend budget energie-armoede en voor isolatie gaan besteden aan het verduurzamen van woningen, waarmee mensen structureel geholpen worden met een woning die minder energie verbruikt en een beter klimaat binnenshuis wordt bereikt (isolatie-aanpak). Dit gaan we doen in de MCO-aanpak (meerjarig collectief ontzorgen). In 2026 starten we met het MCO waarbij grote delen van de Energiearmoede subsidie besteed zullen worden (restant in 2027). Daarnaast zal de SPUK Lokale Aanpak Isolatie in 2026 en daaropvolgende jaren besteed worden. We schuiven de niet-bestede subsidies door.

Daarnaast hebben we op een aantal onderdelen lagere kosten of hogere opbrengsten en daarom hebben we ook minder onttrokken uit of meer gestort in reserves. Dat gaat om de volgende posten:

- Hogere kosten (€ 0,2 miljoen) en hogere opbrengsten (€ 0,6 miljoen) duurzame opwekken van energiesystemen. We hebben hogere kosten van € 170.000 voor de Duurzame polder. De kosten voor Duurzame Polder voor het deel van Oss betalen we uit de subsidie voor versnelling van klimaat- en energiebeleid. De opbrengsten zijn € 0,6 miljoen hoger dan verwacht. We hebben bijna € 600.000 ontvangen vanuit het windmolenpark Elzenburg de Geer. Wij hebben het bedrag ontvangen van de Wachtmeesters omdat wij als gemeente in de afgelopen jaren actief zijn geweest bij de voorbereiding van het windmolenpark. De vergoeding is grotendeels voor de gemaakte plankosten. Wij hebben als gemeente dit project voorgefinancierd en brengen de kosten via een anterieure overeenkomst in rekening bij de Wachtmeesters. In 2025 hebben we nog enkele kosten gemaakt die vanuit deze opbrengst betaald zijn. Het resterende bedrag van € 560.000 euro hebben we gestort in de reserve Ontwikkeling windpark. Met deze opbrengst kan in de komende jaren wederom worden geïnvesteerd met mogelijke opbrengsten ten gevolge.
- Hogere kosten (€ 250.000) en hogere opbrengsten (€ 649.000) voor het Bos van Oss. In dit project hebben we voornamelijk agrarische percelen omgezet naar bosgrond, waardoor de grond minder waard is geworden. De waardedaling van afgerond € 250.000 was niet begroot omdat het exacte moment van realisatie niet bekend was. Omdat het bos is gerealiseerd ontvangen we € 649.000 subsidie van de provincie Noord-Brabant als vergoeding voor de afwaardering van de grond. Ook deze post was niet begroot omdat het exacte moment van realisatie niet bekend was. Een externe partij, Stichting Bos van Oss, realiseert het bos.
- Lagere kosten uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (€ 80.000). We hebben lagere kosten voor het programma klimaatadaptatie. Dit wordt met name veroorzaakt doordat we € 70.000 minder kosten hadden voor initiatieven binnen het programma. Daarnaast hebben we enkele projecten niet kunnen starten door personele wisselingen. We hebben per saldo € 80.000 minder onttrokken aan de reserve klimaatadaptatie.
- Lagere kosten voor uitvoering van dijkprojecten (€ 35.000). Dit hebben we minder onttrokken aan de reserve meekoppelkansen dijkversterking Maas.

Daarnaast zien we de volgende afwijkingen:

- Voordeel middelen voor versnelling klimaat- en energie (CDOKE) (€ 0,6 miljoen). Het Rijk heeft gedurende het jaar de CDOKE-middelen met bijna € 1 miljoen verhoogd. Om dit op goede wijze te besteden en de organisatie daar op aan te passen hebben we een meerjarenbegroting opgesteld. De eerste stappen in opschaling zijn gemaakt, komende jaren volgt verdere besteding van deze middelen. We hebben in 2025 nog niet alle extra middelen kunnen inzetten. Om zo veel mogelijk gebruik te kunnen maken van deze extra middelen uit het Rijk, hebben we meer interne kosten (uren) aan CDOKE toegerekend. Hierdoor hebben we afgerond € 0,6 miljoen extra kosten onder CDOKE kunnen verantwoorden. We zien daarom een voordeel op het onderdeel klimaat en energiebeleid. Om deze gelden de komende jaren toch voor dit beleidsdoel in te kunnen zetten, stellen we voor om een bedrag van € 0,6 miljoen als resultaatbestemming te storten in de reserve Investeringsfonds Duurzaamheid.
- Lager kosten dierenopvang (€ 134.000). We hebben een nieuw contract afgesloten voor dierenopvang waarbij we samenwerken met meerdere gemeenten, dit zorgt voor lagere kosten. Daarnaast zijn de inzet en kosten van de dierenambulance meegevallen. Dit is afhankelijk van het aantal meldingen.

### *Riolering*

We hebben hogere opbrengsten van € 120.000 door door naheffingen rioolheffing oude dienstjaren die door de BSOB alsnog zijn geïncasseerd en door meer rioolaansluitingen. In de begroting hielden we rekening met een tekort van

€ 289.000, het tekort is nu € 154.000. We onttrekken daarom minder aan de reserve.

### *Afvalverwerking bedrijven*

We hebben € 65.000 aan lagere kosten voor bedrijfsafval. Dit komt met hoofdzakelijk door minder inzet van personeel en lagere verwerkingskosten. Daarnaast hebben we hogere opbrengsten van € 148.000. Met ingang van 1 januari 2025 is de regie over het bedrijfsafval ondergebracht bij de gemeente Oss. We zien hierdoor dat de contacten met de Osse ondernemers hebben geleid tot meer afgesloten contracten bedrijfsafval. Dit heeft een positieve bijdrage geleverd aan de klanttevredenheid van de Osse ondernemers.

### *Stortingen reserves*

We hebben € 1 miljoen meer gestort in reserves dan begroot. Dit heeft de volgende oorzaken:

- € 560.000 meer gestort in de reserve Ontwikkeling windpark vanuit de verrekening van de kosten.
- € 384.000 meer gestort in de bedrijfsreserve van het grondbedrijf (ABR). We hebben gronden van het grondbedrijf ingebracht om het Bos van Oss te realiseren. Deze zijn afgewaardeerd naar boswaarde. Het verschil tussen de daartoe ontvangen subsidie en de afwaardering hebben we gestort in de ABR.

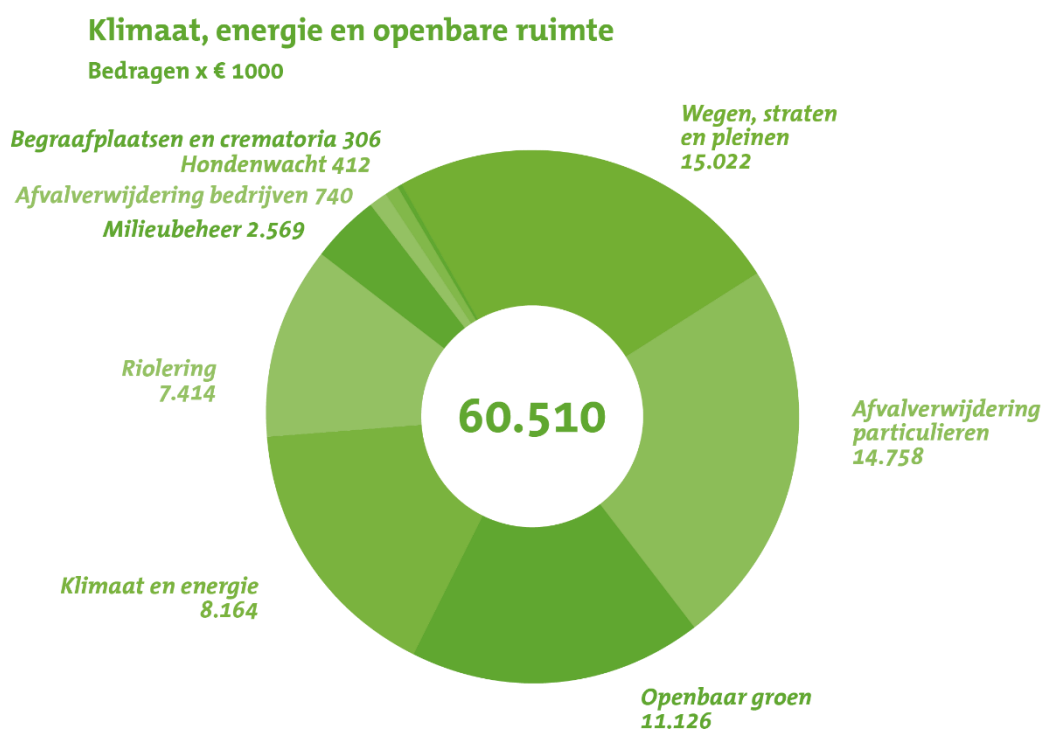
### *Onttrekkingen reserves*

We hebben afgerond € 0,2 miljoen meer onttrokken aan verschillende reserves. Dit komt per saldo door de volgende wijzigingen:

- € 950.000 meer onttrokken aan de reserve IUP.
- € 480.000 minder onttrokken aan de reserve afvalstoffenheffing.
- € 100.000 minder onttrokken aan de reserve klimaatadaptatie. We hebben minder kosten gemaakt voor het uitvoeringsprogramma en daarom minder onttrokken uit de reserve.
- € 140.000 minder onttrokken aan de reserve riolering.

### Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).



### 5. Overzicht subsidies

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Klimaat en energie	330	158	149
Openbaar groen	30	50	29
<b>Totaal programma 04. Klimaat, energie en openbare ruimte</b>	<b>360</b>	<b>208</b>	<b>178</b>

# Programma 5. Economie



## 1. Inleiding

Onze brede welvaart is opgebouwd door eigenzinnige start-ups, trotse familiebedrijven, toonaangevende multinationals en een gevarieerd midden- en kleinbedrijf. Ze werken in ketens waar zij de meeste waarde kunnen toevoegen. Bijvoorbeeld doordat zij nieuwe producten en diensten ontwikkelen en ontwerpen, die vaak dicht bij de eindgebruiker staan. Onze arbeidsproductiviteit is hierdoor groot en een belangrijke stuwende kracht voor economische groei en welvaart. Een gezond ondernemersklimaat, met ruimte voor bedrijven en voldoende arbeidspotentieel zijn essentieel om de toekomst van een welvarend en leefbaar Oss te waarborgen. Samen met het bedrijfsleven, het onderwijs, andere overheden en regionale en landelijke organisaties bouwen we aan een duurzame, vitale (lokale en regionale) economie die klaar is voor de toekomst. Daarbij zetten we in op een goede afstemming met onderwijs en bedrijfsleven en een goed kwantitatief en kwalitatief aanbod van arbeid. In onze stad zijn meerdere sectoren prominent aanwezig: life sciences, logistiek, maakindustrie, bouwsector en agrifood. En dat mag gezien worden. We dragen dat actief uit in onze gesprekken op verschillende niveaus, netwerken, bijeenkomsten, evenementen en social media.

## 2. Programma-onderdelen

### 2.1 Ruimte voor bedrijven

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

In de economische strategienota 2021-2025 zijn de doelstellingen en actiepunten beschreven. Kort gezegd werken we aan de volgende doelstelling(en):

- *Stimuleren ondernemerschap (sector en gebiedsgericht)*
- *Uitbouwen economische ecosystemen (sector gericht)*
- *Inzetten op toekomstige arbeidsmarkt en talent (sector en gebiedsgericht)*
- *Stimuleren duurzaam en toekomstbestendig ondernemen (opgave gericht)*
- *Ruimte maken voor ondernemen (gebiedsgericht)*

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

2025 was een roerig jaar voor ondernemers, mede door internationale onrust. Schaarste blijft ook een uitdaging, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt en het elektriciteitsnet. Door onze inzet op de energietransitie, circulaire economie, arbeidsmarkt en werklocaties hebben we de ondernemers ondersteund bij deze uitdagingen. Met het stimuleren van (innovatief) ondernemerschap, het uitbouwen van ecosystemen en het verkennen van nieuwe ruimte voor werklocaties bouwden we verder aan het fundament van onze nieuwe economie. Onze uitdagingen zijn niet uniek, landelijk gelden dezelfde uitdagingen. We zijn daarom bestuurlijk stevig vertegenwoordigd in economische platformen, zoals VNG, G40 stedennetwerk, Agrifood Capital en Regio NOB.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We hebben een nieuwe economische strategie 2026-2032 gemaakt, omdat de vorige strategie in 2025 afliep. De gemeenteraad stelde deze in januari 2026 vast. Onderdeel van dit proces was het maken van een economische analyse naar de stand van de Osse economie.
- Samen met de RNOB (Regio Noordoost Brabant) hebben we een Regionaal Economisch Position Paper opgesteld om onze regio beter economisch te gaan positioneren.
- Werklocaties:
  - o We hebben een havensvisie opgesteld.
  - o We zijn gestart met het verduurzamen en toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen Moleneind en Vorstengrafdonk (o.a. door deelname aan regelingen zoals Grote Oogst en Regiodeal).
  - o We zijn gestart met haalbaarheidsonderzoeken voor een energiehubs en digital twin bij bedrijventerrein Elzenburg-de Geer (deelname Stimuleringsregeling Energiehubs van Provincie Noord-Brabant).

- We zijn gestart met vergroting van organisatiegraad bij diverse bedrijventerreinen en ondernemersverenigingen.
- Pilot Intensiveren bedrijventerrein Danenhoef afgerond.
- Vooruitlopend op het nieuwe beleidskader bedrijventerreinen zijn we gestart met het onderzoek naar uitbreiding van nieuwe bedrijventerreinen.
- We onderzoeken hoe we het digitale zakelijke energieloket kunnen onderbrengen in het nieuw op te richten Energiehuis.
- Farmaceutisch cluster:
  - Pivot Park heeft een campusvisie ontwikkeld - waar we actief aan hebben bijgedragen - om van een (nationaal erkende) groeicampus naar een zelfstandige gevestigde campus te groeien.
  - We hebben eerste stappen gezet voor de verdere doorontwikkeling van de farma campus.
  - We hebben mede geïnvesteerd en bijgedragen aan de verdere ontwikkeling van het Pharma Delta initiatief.
  - We hebben onze relaties met betrekking tot farma geïntensiveerd op regionaal en nationaal niveau.
  - Moleneind is opgenomen in de stadsagenda als prioritair gebiedsontwikkeling voor Oss.
- Arbeidsmarkt:
  - We maakten samen met de collega's uit programma 2 het arbeidsmarktbeleid Van werkvloer tot wereldstad: Oss beweegt mee, inclusief de Agenda op hoofdlijnen. Hierin sloten we ook aan bij de Lerende Stad Oss. De gemeenteraad bespreekt het op 5 maart 2026.
  - We organiseerden twee netwerkbijeenkomsten van de Learning Community Arbeidsmarkt Oss, waarin we inspirerende lokale arbeidsmarktinitiatieven samenbrachten en verbonden.
  - We ondersteunden de LOB-hub, een initiatief van de werkgroep Arbeidsmarkt VNO-NCW Oss voor innovatieve loopbaanbegeleiding voor onze Osse inwoners.
  - We brachten Osse werkgevers (waaronder de gemeente) onder de aandacht van jong talent. Voorbeelden zijn de Bedrijvenbeurs KW1C, MijntoekomstOss, VIP voor 1 dag, HAN Werkplaats Duurzaam organiseren en aantrekken van talent onder de samenwerkingsvlag van Pharma Delta.
- Circulaire economie:
  - We hebben een koersnota Circulaire Economie gemaakt.
  - We hebben havenbezoeken georganiseerd voor zowel de Osse gemeenteraad als de VNG.
  - We hebben de pilot afvalvermindering succesvol afgerond op Vorstengrafdonk.
  - We zijn het project afvalvermindering gestart op Elzenburg de Geer.
  - We hebben het eerste project voedselverspilling reduceren bij MKB samen met de HAS afgerond. We zijn gestart met het landelijke foodcluster tegen voedselverspilling.
  - We hebben het bouwdiner georganiseerd.
  - We zijn gestart met het bouwportfolio, om onze bouwketen beter in beeld te brengen.
  - We hebben circulaire ondernemers onder de aandacht gebracht tijdens de week van de circulaire economie.
  - We zijn samen met andere gemeenten, provincies en ministeries gestart in de werkgroep Ruimte voor circulaire economie vanuit het convenant 'Rijk- Regio', om onze circulaire strategische locaties te identificeren, onder de aandacht te brengen en te verbinden met andere circulaire strategische regio's.
  - Samen met de provincie en enkele andere gemeenten zijn we gestart met een onderzoek naar circulaire hubs in de provincie Noord-Brabant, voor een goede onderbouwing van de spreiding, de juiste locaties en de verbinding van de hubs onderling.
- Overig:
  - We zijn gestart met het onderzoek naar het opzetten van een ondernemersfonds.
  - Samen met de regio stimuleerden we starters en scale-ups vanuit het programma Elevate-X. En we hebben samen met Starters Succes Oss Bernheze het jaarlijkse startersontbijt georganiseerd en gehost.
  - Er is een nieuwsbrief ontwikkeld die 5-wekelijks uitkomt, waarop ondernemers, raadsleden, omliggende gemeenten en andere geïnteresseerden zich kunnen abonneren.
  - Er zijn 2 thematisch ingestoken bedrijfsbezoeken voor raads- en collegeleden georganiseerd. Een op het thema circulaire economie en een voor de vrijetijdseconomie.

- We hebben samen met ondernemersvereniging TIBO in november vormgegeven aan de landelijke de Dag van de Ondernemer. Hiervoor is een bijeenkomst georganiseerd met een internationaal spreker op het gebied van Duurzaam ondernemen en investeren.

## 2.2 Landbouw

### Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een gebiedsgerichte aanpak om te komen tot:*
  - *Een gezonde, economisch rendabele agrarische sector door het faciliteren van een goed ondernemersklimaat vanuit het perspectief van kringlooplandbouw*
  - *Een ecologisch verantwoorde agrarische sector waarbij verbetering van lucht, water, bodem en biodiversiteit bereikt wordt*
  - *Een agrarische sector die maatschappelijk verbonden is met de omgeving door ontwikkelingen in samenspraak tot stand te brengen*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het bereiken van de doelstellingen voor de landbouw vraagt om het leveren van doorlopende inspanningen. Het vraagt om intensieve samenwerking en afstemming met de agrarische collectieven in de polder, waarbij we ophalen wat nodig is om onze ambitie te bereiken. Daarnaast en tegelijk onderhouden we nauwe relaties met regio, provincie en Rijk voor ophalen van draagvlak door onze aanpak te presenteren. In 2025 hebben we daarmee veel bereikt, we hebben onderstaande activiteiten ondernomen om deze die de doelen ondersteunen.

### Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben middelen ingezet om een kwartiermaker aan te stellen. Deze heeft de ACO geholpen bij verdere ontwikkeling en professionalisering. Daarbij gaan we verder met het vormgeven van een gezamenlijke uitvoeringsagenda en governance afspraken.
- We hebben verkennende gesprekken gevoerd met de provincie Noord-Brabant en de Rijksoverheid over het opstellen van gebiedsdoelstellingen en natuur- en milieudoelen te gaan meten (doelsturing). We volgen hierbij de landelijke ontwikkelingen.
- We hebben subsidie beschikbaar gesteld voor een pilot waarin met satellieten ammoniak emissie wordt gemeten.
- We hebben onderzocht hoe de nutriëntenkringloop (mestkringloop) binnen de Osse Polder zoveel mogelijk gesloten kan worden.
- We hebben de aspecten in kaart gebracht rondom het beschermen van landbouwgronden in de Osse polder. In het kader van voedselstrategie onderzoeken hoe we daar de juiste randvoorwaarden bij kunnen formuleren.
- We hebben een lobbyagenda opgesteld om de Osse Polder onder de aandacht te brengen als voorbeeldgebied voor de ontwikkeling van hoogproductieve kringlooplandbouw. Hierbij te benadrukken dat we werken aan een gezonde bodem, schone lucht en schoon water, dit in combinatie met een toekomstbestendig verdienmodel voor agrariërs.
- We hebben een communicatiestrategie ontwikkeld waarmee we in 2026, samen met de ACO, actief gaan communiceren over de landbouw in de Osse Polder.

## 2.3 Recreatie en toerisme

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We streven naar versterking van de vrijetijdsector (werkgelegenheid)*
- *We zetten in op voldoende (vrij toegankelijke) mogelijkheden om dichtbij huis te kunnen ontspannen*
- *We streven naar meer kwaliteit van het aanbod passend bij de lokale behoeften (tevredenheid over recreatieve voorzieningen)*
- *We werken aan een goede balans tussen natuurwaarden en recreatieve waarden door spreiding van recreatie in het gehele gebied*
- *We informeren, inspireren en enthousiasmeren inwoners en bezoekers samen met onze stakeholders recreatie & toerisme in het Platform TrefhetinOss om erop uit te gaan in de regio*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

We versterken onze vrijetijdsector met bekende partners buiten onze gemeentegrenzen zoals de Maassamenwerking, gemeenten in Noordoost Brabant en Brabant Partners. We versterken onze vrijetijdsector ook met onze partners binnen de gemeentegrenzen. We werken samen aan een professionele gebiedsmarketingorganisatie vanuit het Platform 'Tref het in Oss'. We zetten routes en routestructuren in voor het spreiden van recreatie. En we faciliteren diverse (ondernemers)projecten ter versterking van recreatief-toeristische voorzieningen zoals de Lithse Ham, Jachthaven de Groot, Hoessenbosch en de Geffense Plas.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We sloten de openbare ruimte aan op het ontwikkelplan van de exploitant van de Geffense Plas.
- We sloten de Geffense Plas met Stichting Landschapsbeheer Oss en Routebureau Brabant aan op het Fietsroutenetwerk.
- We verkenden de mogelijkheden en onmogelijkheden om de recreatieve poort Hoessenbosch kwalitatief te versterken. We verwerkten dit in drie voorbeeldscenario's die we gebruikten om hierover in gesprek te gaan met omwonenden, betrokkenen en eind 2025/begin 2026 met de raad. We werken dit in 2026 verder uit in een ontwikkelperspectief. Dit doen we samen met de omgeving.
- We werkten het advies 'Mouwen omhoog voor een effectieve gebiedsmarketing' met onze partners uit in een businesscase en bereidden een nieuwe samenwerkingsvorm voor om onze gebiedsmarketing vanaf 2026 te professionaliseren; Stichting Oss & Partners.
- We schreven een nieuwe visie voor het toeristisch informatiecentrum in het Warenhuis onder de vlag van de nieuwe gebiedsmarketingorganisatie en voerden deze uit richting de opening van het Warenhuis.
- We werkten met onze partners verder in het Platform TrefhetinOss als hét inspiratieplatform voor een uitje in de Osse regio en ontwikkelde campagnes rond de zomer, cultuur en de winter.
- We sloten een samenwerkingsovereenkomst af met negen gemeenten in Noordoost-Brabant — Bernheze, Boekel, Boxtel, 's-Hertogenbosch, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss en Sint-Michielsgestel — om toerisme en recreatie in de regio te versterken en in te zetten op een toekomstbestendige vrijetijdseconomie.

### 3. Programma-informatie

#### 3.1 Duurzaamheid

Dit programma levert een bijdrage aan meerdere doelen uit de duurzaamheidskring, vooral aan de profit-kant, waarbij people en planet ook goede aandacht krijgen:

- Arbeid: Door te streven naar een maximale werkgelegenheidsfunctie leveren we een bijdrage aan meerdere indicatoren zoals besteedbaar inkomen, armoede, jeugdwerkloosheid en verhuissaldo.
- Kennis: Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking en dus de aanwezigheid van hoger onderwijs is de sleutel tot de toekomst. We zetten dan ook maximaal in op samenwerking met bijvoorbeeld Koning Willem 1, Avans, HAS, HAN en universiteiten in onze nabijheid.
- Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden: we kijken kritisch naar ons ruimtegebruik, onder andere door toepassing van de 'Ladder duurzame verstedelijking bij de ontwikkeling van bedrijventerrein Heesch-West is zorgvuldig uitgiftebeleid een belangrijke factor. We hebben hier ook regionaal afstemming over. Voor regionaal bedrijventerrein Heesch west zal een gronduitgifteprotocol gehanteerd worden.
- Daarnaast ontwikkelen we projecten en activiteiten die de transitie binnen het bedrijfsleven naar een duurzame en circulaire economie moeten versnellen (zie paragraaf 2.2).

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, kwaliteitsonderwijs, duurzame energie, fatsoenlijk werk en gezonde economie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, verantwoorde consumptie en productie en partnerschappen om doelen te bereiken.

#### 3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Werkgelegenheid	osstat*	45.726	47.081	47.749	n.n.b.	45.000
Bedrijfsvestigingen	osstat	9.539	10.142	10.553	n.n.b.	
MKB vriendelijkste gemeente	MKB Nederland		**	**	n.n.b.	7
Ranking logistieke hotspots	<a href="http://www.logistiek.nl">www.logistiek.nl</a>	2	3	4	n.n.b.	5

\* Gebruikt zijn de LISA-cijfers, die zijn berekend op basis van KvK-gegevens aangevuld met steekproefonderzoek onder bedrijven. De cijfers zijn een schatting van de werkgelegenheid van halverwege het jaar ervoor. In landelijk LISA-verband wordt ervoor gekozen om jaarlijks de historie met terugwerkende kracht te actualiseren. De cijfers zijn terug te vinden in OssStat onder het kopje Economie.

\*\* De verkiezing vindt elke twee jaar plaats. In 2020 heeft Oss niet actief deelgenomen. Vanwege een doorontwikkeling is er in 2024 geen landelijke ondernemerspeiling MKB-vriendelijkste gemeente uitgevoerd. Omdat er geen zicht is op hervatting door MKB Nederland, nemen we deze peiling niet langer op als indicator.

#### 3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Funciemenging (verhouding tussen banen en woningen, 0 is alleen wonen, 100 is alleen werken)	53,1	53	2024
Vestigingen bedrijven per 1.000 inwoners 15-64 jaar	172,7	179,9	2024
Banen 15-64 jaar per 1.000 inwoners	780,3	813,8	2024

#### 4. Wat heeft het gekost?

		+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000				
Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Haven	Lasten	1.153	1.172	1.176	4	N
	Baten	-405	-405	-472	-67	V
	Saldo	748	766	703	-63	V
Economische ontwikkeling	Lasten	2.184	2.383	3.082	699	N
	Baten	-85	-245	-297	-52	V
	Saldo	2.099	2.138	2.785	646	N
Industrieterreinen	Lasten	2.984	1.277	3.286	2.009	N
	Baten	-4.388	-1.766	-4.771	-3.005	V
	Saldo	-1.404	-489	-1.485	-996	V
Recreatie en toerisme	Lasten	673	1.312	1.273	-39	V
	Baten	-50	-195	-278	-83	V
	Saldo	622	1.116	995	-121	V
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>6.994</b>	<b>6.144</b>	<b>8.817</b>	<b>2.673</b>	<b>N</b>
	<b>Baten</b>	<b>-4.928</b>	<b>-2.612</b>	<b>-5.819</b>	<b>-3.207</b>	<b>V</b>
	<b>Saldo</b>	<b>2.065</b>	<b>3.532</b>	<b>2.998</b>	<b>-534</b>	<b>V</b>
Stortingen reserves		1.276	7.910	8.964	1.053	N
Onttrekkingen reserves		-208	-7.915	-8.828	-913	V
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>1.068</b>	<b>-5</b>	<b>135</b>	<b>140</b>	<b>N</b>
<b>Resultaat</b>		<b>3.133</b>	<b>3.528</b>	<b>3.133</b>	<b>-394</b>	<b>V</b>

#### Toelichting per product

##### Economische ontwikkeling

We hebben hogere kosten van € 0,7 miljoen en hogere opbrengsten van € 52.000. Per saldo hebben we een nadeel van € 0,6 miljoen. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Lagere kosten verduurzamen bedrijventerreinen (€ 202.000). Voor het verduurzamen van bedrijventerreinen is er een samenwerking tussen de provincie, bedrijven en de gemeente tot stand gekomen. De voorwaarde was dat we in 2025 € 230.000 beschikbaar stelde als gemeente. Het project heeft echter een langere looptijd, het loopt tot en met 2029. We betalen dit uit CDOKE gelden en hebben het niet bestede bedrag doorgeschoven naar 2026.
- Storting voorziening lening Wachtmeesters (€ 800.000). In 2022 hebben we een risicoreserve en voorziening gevormd voor de waardering van de lening die we aan Wachtmeesters B.V. hebben verstrekt. In totaal ging het om € 2,1 miljoen. Op basis van de verwachte jaarcijfers van de Wachtmeesters hebben we opnieuw een inschatting gemaakt van het risico op oninbaarheid van de lening die we aan hen verstrekt hebben. Op basis van die inschatting hebben we € 800.000 extra gestort in de voorziening en met hetzelfde bedrag de reserve verlaagd die we hier voor hadden.

- Hogere opbrengsten (€ 51.000) en hogere kosten (€ 95.000) voor Verduurzamen Moleneind/Grote Oogst project. Voor het Verduurzamen Moleneind /Grote Oogst project is er een samenwerking tussen de gemeente, de bedrijven en de provincie. In 2025 € 51.000 aan bijdrage van bedrijven ontvangen, deze was niet begroot. We hebben ook hogere kosten van € 95.000 omdat we meer activiteiten hebben uitgevoerd. Het project loopt door naar volgend jaar. We hebben daarom € 44.000 meer onttrokken uit de reserve Economie.

#### *Industrieterreinen*

Industrieterreinen is een budgettair neutrale activiteit, onderdeel van het grondbedrijf. Het saldo van lasten en baten van alle industriecomplexen inclusief mutaties in reserves en voorzieningen wordt uiteindelijk verrekend met de grondvoorraad op de balans van de gemeente.

Binnen industrieterreinen vallen twee onderdelen:

- Industrieterreinen;
- Erfpachtgronden.

De verschillen ten opzichte van de begroting zitten in:

- Industrieterreinen: we hebben hogere verkopen binnen Vorstengrafdonk gerealiseerd (€ 2,8 miljoen). Hierdoor is er sprake van een hogere winstneming (storting in de algemene bedrijfsreserve) van € 1 miljoen. Deze winstneming is nog niet feitelijk gerealiseerd. Het betreft een administratieve verwerking waarbij het complex administratief "gesloten" is en de boekwaarde overgeboekt is naar "restantcomplexen" onder product woningbouw. Dit is administratief daar op een juiste manier verwerkt. Per saldo is de voorraad onderhanden werk industrieterreinen met € 1,8 miljoen extra afgenomen.
- Voor een uitgebreide toelichting op het rekeningresultaat van het grondbedrijf verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid verderop en naar het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG).
- Erfpachtgronden: in 2025 zijn de kosten hoger door een afboeking van boekwaarde van grond (€224.000), die eerder is verkocht. Dit bedrag is onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf. De opbrengsten uit erfpachtgronden zijn circa € 145.000 hoger dan begroot. Hiervan is een bedrag van € 56.000 gekoppeld aan een boekwinst van verkochte gronden.

#### *Stortingen reserves*

We hebben € 1,1 miljoen meer gestort in reserves dan verwacht. Belangrijkste oorzaak hiervan is:

- extra storting in de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf: € 1 miljoen door winstneming industrieterreinen (Vorstengrafdonk)

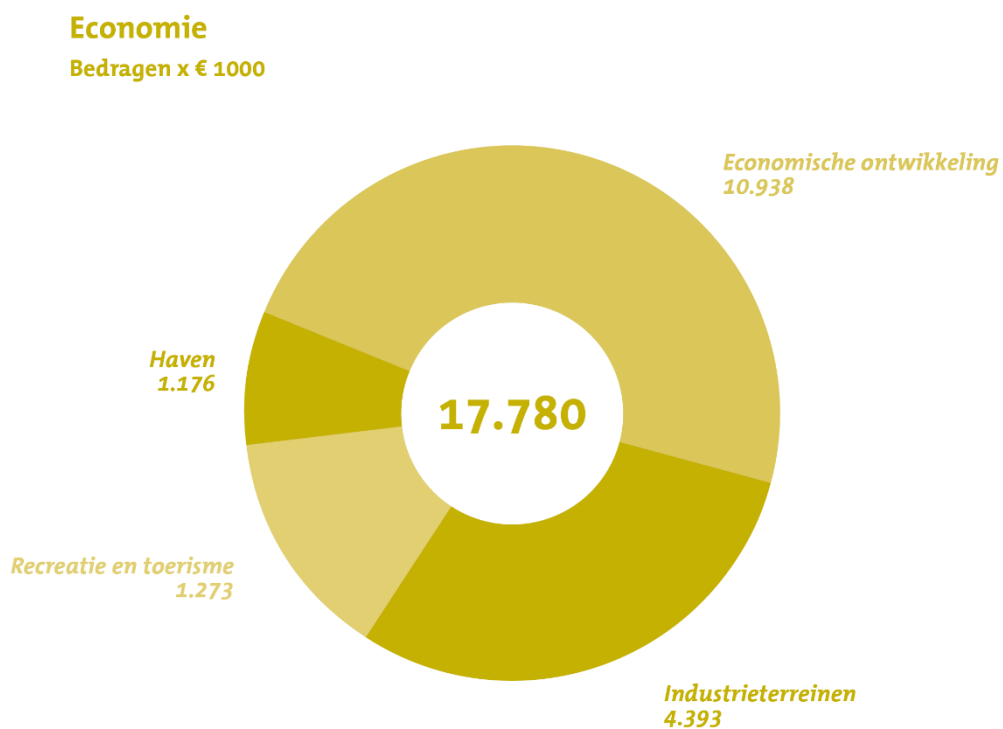
#### *Onttrekkingen reserves*

We hebben € 0,9 miljoen meer onttrokken aan reserves dan verwacht. Dit heeft de volgende oorzaken:

- € 0,8 miljoen onttrokken aan de reserve waardering lening Wachtmeesters om dit te storten in de voorziening die we voor hetzelfde doel hebben.
- Meer onttrokken aan de reserve Economie (€ 44.000) door hogere kosten voor verduurzamen van Moleneind/Grote Oogst.
- Meer onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve in verband met een afboeking van boekwaarde erfpachtgronden die eerder al verkocht was (€ 224.000).

### Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).



### 5. Overzicht subsidies

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Economische ontwikkeling	437	409	409
Recreatie en toerisme	71	73	72
<b>Totaal programma 05. Economie</b>	<b>508</b>	<b>482</b>	<b>481</b>

**Programma 6. Centrum**



## 1. Inleiding

De dynamiek in het centrum van Oss is groot. We moeten steeds blijven anticiperen en meebewegen met de markt en op de ontwikkelingen in de maatschappij om kansen voor ons centrum te benutten. Het centrum van Oss is het visitekaartje van Oss. Het blijft de centrale plek waar inwoners uit gemeente Oss en bezoekers uit de regio samenkomen, omdat op deze plek voor ieder iets te doen en te beleven valt. De komst van het Walkwartier heeft het centrum een nieuwe, meer stedelijke uitstraling gegeven en een belangrijk publieksfunctie (het Warenhuis met onder andere de bibliotheek) in het centrum toegevoegd.

De verstedelijking zorgt ervoor dat de stad en het aantal inwoners in de gemeente groeit. Nieuwe inwoners zorgen voor nieuw bestedingspotentieel waar ondernemers van kunnen profiteren. Daarnaast geeft de verstedelijking aanleiding om de binnenstad aantrekkelijker en groener in te richten. De komende jaren neemt de druk op de ruimte in het centrum toe: meer woningen, meer behoefte aan ruimte voor groen, voorzieningen en een goede bereikbaarheid.

De blijvende groei van online winkelen zorgt ervoor dat ons centrum veranderd is van winkelhart naar brede binnenstad met een grote mix aan functies. Er is blijvende aandacht nodig om de panden in het centrum goed ingevuld te houden. Dit alles vraagt om keuzes om het centrum aantrekkelijk te houden voor bezoekers en ondernemers. Om goed in te kunnen blijven spelen op de ontwikkelingen, die op ons afkomen en om ervoor te zorgen dat ons centrum ook in de toekomst aansluit bij de groeiende stad, leggen we de raad de geactualiseerde visie op het centrum (de Binnenstadvisie Oss 2045) nog voor. Deze visie vormt de basis voor onze inzet en investeringen de komende jaren. We werken samen met de belanghebbenden in het centrum de komende jaren door aan een bruisend, groen en toekomstbestendige binnenstad.

## 2. Programma-onderdelen

### 2.1 Stadscentrum

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een levendige, veilige, schone en herkenbare binnenstad met winkels, horeca, evenementen, cultuur, onderwijs, werkfuncties en woningen*
- *Een groenere binnenstad, waar het aantrekkelijk is om te verblijven*
- *Een goed bereikbare binnenstad voor fietsers, voetgangers en automobilisten.*

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

In 2025 is hard gewerkt aan de afbouw van het Warenhuis in het Walkwartier en de inrichting van de openbare ruimte rondom het Walkwartier. Deze projecten zijn nu voor een belangrijk deel uitgevoerd en dragen bij aan een levendige en herkenbare binnenstad, waar het aantrekkelijk is om te verblijven.

Op gebied van evenementen hebben we het mogelijk gemaakt dat de kermis een uur langer open mag zijn en hebben we gewerkt aan concept-locatieprofielen voor onder andere het Barbarapark en Jan Cunenpark.

We hebben op diverse plekken in het centrum groen aangebracht, onder andere op Terwaenen, in de Molenstraat en bij de Oostwal. Ook is de blindegeleideroute in het centrum opnieuw aangelegd en uitgebreid. Daarnaast hebben we de plannen voor bewaakte fietsenstallingen bij TBL en de Koorstraat uitgewerkt.

Met de Carmelstichting zijn we een aangepast plan voor het Stadssportpark TBL overeengekomen.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We hebben de locatieprofielen voor het centrum (Burchtplein, Oostwal, Eikenboomgaardplein, Eikenboomgaard I, Eikenboomgaard II en de Heuvel) geëvalueerd. In 2025 zijn de locatieprofielen van het centrum aangepast zodat de openingstijden van de Kermis in Oss met één uur verlengd is. Voor het Barbarapark, het Jan Cunenpark en de Rusheuvel zijn nieuwe conceptlocatieprofielen opgesteld.
- De evenementencoördinatoren van de gemeente hebben in 2025 weer veel organisatoren begeleid bij het organiseren van een evenement. Zij voeren verkennende gesprekken, denken actief mee over de plannen en maken duidelijk welke stappen nodig zijn om een evenement goed en veilig te organiseren. Ze wijzen organisatoren de weg binnen de gemeentelijke procedures, zodat iedereen precies weet wat er verwacht wordt en welke stappen nodig zijn vóórdat een vergunning wordt aangevraagd. Ook tijdens het vergunningstraject blijven zij de organisator ondersteunen.
- Via de motie 'evenementencoördinator centrum' is voor 2026, 2027 en 2028 € 30.000 beschikbaar om de gemeentelijke financiële bijdrage aan de evenementencoördinator van het CMO voort te kunnen zetten. Om te zorgen voor kwaliteit en continuïteit van de evenementen, hebben we voorwaarden opgesteld aan de onze bijdrage. We versterken de professionalisering van de activiteitencoördinator stadscentrum door gerichte ondersteuning, kennisdeling en het maken van duidelijke werkafspraken. Hiermee vergroten we de kwaliteit en samenhang van de activiteiten in het centrum.
- In 2025 heeft de gemeenteraad het amendement 'Winterrijk Oss' unaniem aangenomen. Dit betekent dat er extra geld beschikbaar is gesteld voor Winterrijk Oss voor de jaren 2026 en 2027 voor respectievelijk € 70.000 en € 60.000. In 2025 hebben we al intensief contact geweest met de initiatiefnemers van Winterrijk om de organisatie van het evenement zo soepel mogelijk te laten verlopen.
- We deden een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de warenmarkt in het centrum. Daaruit bleek dat de markt nog steeds een sterke publiekstrekker die elke dinsdag en zaterdag veel publiek op de been brengt en tot combinatie bezoek met winkels en horeca leidt. De markt voegt ook een bezoekdoel toe aan de noordzijde en is in dat opzicht een tegenhanger van het nieuwe bezoekdoel Walkwartier met haar culturele invulling aan de zuidzijde. Zo wordt het winkel en horeca van beide centrum zijden gevoed met een aanvullende bezoekersstroom. Uit onderzoek bleek ook dat de huidige locatie van de markt ook de best plek is voor de toekomst.
- We stelden een geactualiseerd horeca- en terrassenbeleid vast. Met dit beleid werken we volgens de nieuwe wet- en regelgeving en jurisprudentie. Dat geeft meer duidelijkheid aan

horecaondernemers, omwonenden en betrokken ambtenaren. We geven in het beleid meer ruimte voor het ondernemerschap met name bij de inrichting van de terrassen.

- Na afronden van de bouw van het Walkwartier werd gestart met de herinrichting van de omliggende straten. Hierbij is er veel aandacht voor de fietser. Straten worden als 30 km/uur of als "fietsstraat" ingericht waarbij het motorische verkeer te gast is. In de Carmelietenstraat, Haarviltstraat en Molenstraat zijn in 2025 de werkzaamheden afgerond. De Burgwal en het westelijke deel van de Walstraat worden in 2026 afgerond. In het najaar 2025 is gestart met het inrichten van de bewaakte fietsenstalling bij TBL, in januari 2026 is deze in gebruik genomen.
- Bij de afbouw van het Walkwartier hoort ook het realiseren van een ondergrondse waterkelder waar het afgekoppelde regenwater in kan worden opgevangen. Met het uitgraven en realiseren van deze waterkelder is in december 2025 gestart. Naar verwachting is eind februari 2026 dit gerealiseerd en kan de SpeelOss geplaatst worden.
- Het vergroenen van de openbare buitenruimte is een continue opgave. In 2025 is dit in verschillende reconstructieprojecten meegenomen. In de Molenstraat en Carmelietenstraat zijn grotere groenvakken en bomen aangebracht. Ook op Terwaenen zijn fraaie plantvakken aangebracht.
- We hebben in de weekenden afval opgehaald om zwerfafval te beperken in het centrum van Oss.

### **3. Programma-informatie**

#### **3.1 Duurzaamheid**

Dit programma levert een bijdrage aan meerdere doelen uit de Duurzaamheidscircel:

- Arbeid: door te streven naar behoud en zelfstandig ondernemerschap mogelijk maken leveren we een bijdrage aan meerdere indicatoren, zoals besteedbaar inkomen, armoede en jeugdwerkloosheid.
- Maatschappelijke participatie en wonen: we gaan in het stadscentrum een diversiteit aan functies creëren. We versterken de woonfunctie in het Walkwartier, voegen cultuur toe en geven ruimte aan starters en tijdelijke functies. We stimuleren, wanneer het kan, evenementen in het centrum en de kernen, deze worden veelal georganiseerd door lokale verenigingen.
- Natuur en Landschap: We vergroenen het centrum om de effecten van hittestress tegen te gaan.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, duurzame steden en gemeenschappen en leven op het land. Door in te zetten op het compact maken van het stadshart, functiemenging, meer bezoekersbeleving, stimuleren lokaal en duurzaam, in samenwerking met belanghebbenden in de binnenstad. Zo bouwen we samen aan een duurzaam stadshart.

### 3.2 Indicatoren

Sinds 2024 rapporteren wel alleen nog aan de hand van de gegevens van het CMO uit DigiTwin. Het werkgebied van het CMO beslaat sinds 2010 het kernwinkelgebied (de pit) en het kernrandgebied van het centrum (de schil). Vanaf 2016 registreert het CMO maandelijks bezetting/leegstand. Vanaf juli 2022 maakt het CMO gebruik van DigiTwin om bezoekersaantallen te meten. Deze tool is AVG proof.

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Bezoekers centrum (gemiddeld per week)	CMO	123.000	111.000	220.736*		150.000
Leegstand aantal verkooppunten	CMO	11,50%	9,60%	12,5%**		7,50%
Aantal verkooppunten	CMO	356	354	354		geen
Omvang winkeloppervlakte in m2	CMO	nb	90.825	93.180***		geen
Leegstand winkeloppervlak	CMO	nb	7,20%	8,3%****		5,0%

\* Nieuwe meetmethode Digitwin, cijfers 24/7

\*\* 18 panden pit 11,30% - 26 panden schil 13,60%

\*\*\* af: twee panden in de schil die zijn omgebouwd naar woning: 145 m2 . Bij: commerciële ruimte Walkwartier 2.500 m2.

\*\*\*\* stijging door leegstand enkele grotere panden (Blokker, Halfords) en nieuwe commerciële ruimte Walkwartier.

### 3.3 Waar staat je gemeente

Niet van toepassing.

#### 4. Wat heeft het gekost?

		+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000				
Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Centrumontwikkeling algemeen	Lasten	365	425	375	-50	V
	Baten	-210	-210	-159	51	N
	Saldo	155	215	216	1	N
Herontwikkeling Walkwartier	Lasten	837	702	702	0	N
	Baten	0	0	-4	-4	V
	Saldo	837	702	698	-4	V
Kermissen	Lasten	337	344	425	81	N
	Baten	-204	-204	-246	-42	V
	Saldo	133	140	179	39	N
Markten	Lasten	88	89	83	-6	V
	Baten	-93	-93	-58	35	N
	Saldo	-5	-4	25	30	N
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>1.626</b>	<b>1.559</b>	<b>1.585</b>	<b>26</b>	<b>N</b>
	<b>Baten</b>	<b>-507</b>	<b>-507</b>	<b>-466</b>	<b>40</b>	<b>N</b>
	<b>Saldo</b>	<b>1.119</b>	<b>1.052</b>	<b>1.118</b>	<b>66</b>	<b>N</b>
Stortingen reserves		440	1.766	1.766	0	-
Onttrekkingen reserves		-77	-1.454	-1.377	76	N
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>363</b>	<b>313</b>	<b>389</b>	<b>76</b>	<b>N</b>
<b>Resultaat</b>		<b>1.482</b>	<b>1.365</b>	<b>1.507</b>	<b>143</b>	<b>N</b>

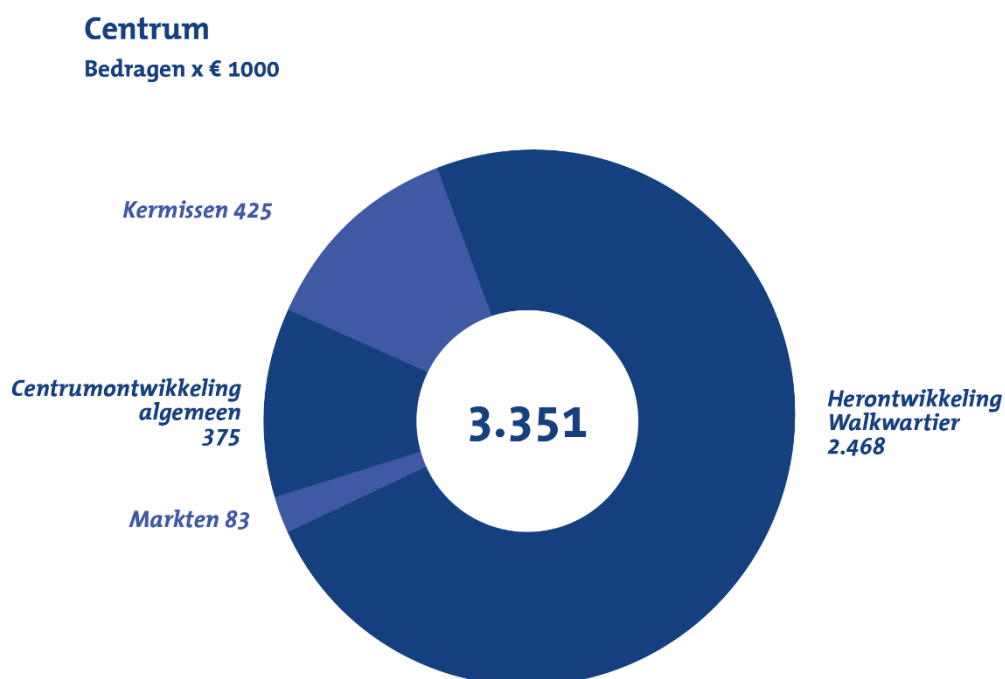
#### Toelichting per product

Dit programma heeft geen afwijkingen per product van hoger dan € 100.000. Op het totale programma zien we een nadeel van € 143.000. Dit komt door een aantal beperkte afwijkingen. Deze komen voort uit:

- Lagere kosten voor de evaluatie van de koers Stadshart van € 58.000.
- Lagere opbrengsten van de reclamebelasting van € 51.000.
- Een lagere onttrekking uit de reserve Investeringsfonds Stadshart Oss van € 67.000 vanwege lagere kosten voor de evaluatie van de Koers Stadshart en de stimulering van gevelverbeteringen.
- Hogere kosten voor de beveiliging bij kermissen van € 72.000 en € 42.000 aan hogere opbrengsten door meer verpachte attracties en door hogere opbrengsten stroomverbruik door exploitanten.

### Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).



### 5. Overzicht subsidies

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Centrumontwikkeling algemeen	217	103	103
<b>Totaal programma 06. Centrum</b>	<b>217</b>	<b>103</b>	<b>103</b>

**Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit**



## 1. Inleiding

Oss maakt de komende jaren een schaa sprong naar een gemeente met meer dan 100.000 inwoners. Er is een passend stedelijk woning- en voorzieningenaanbod nodig om deze groei te faciliteren. Dit vraagt ook om een investering in een gezonde en veilige leef- en werkomgeving.

Om de groei mogelijk te maken en voldoende en divers aanbod aan woonruimte en voorzieningen te kunnen bieden, investeren we in de duurzame stedelijke ontwikkeling van de stad Oss. Dit komt voornamelijk tot uitdrukking in de binnenstedelijke transformatie in de brede spoorzone van Schadewijk tot Amsteleind. Hier vindt de omslag naar duurzame mobiliteit plaats, met een verbetering van onze verkeersstructuur, zodat alle voorzieningen goed bereikbaar blijven. Daarnaast maken we het bestaand stedelijk gebied gezonder en klimaatadaptiever.

In dit programma komen de stedelijke ontwikkeling van Oss, de woon- en mobiliteitsopgaven, de activiteiten in het kader van de Omgevingswet, de aandacht voor erfgoed én onze lobby en samenwerkingsagenda aan de orde.

## 2. Programma-onderdelen

### 2.1 Verstedelijking

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Eigentijdse stadsvernieuwing; er wordt een diversiteit aan extra woningen gebouwd in het stedelijk gebied. Dit levert een aantrekkelijke stedelijke leefomgeving en gemeenschappen op, die van aanvulling zijn op het bestaande Osse woningaanbod*
- *De mobiliteitstransitie in de stad; waarin langzaam verkeer volop ruimte heeft en voorzieningen zoals openbaar vervoer, groen, sport, onderwijs en cultuur snel bereikbaar zijn vanaf de woon- of werkplek*
- *Duurzame, gezonde en veilige leefomgeving; waarin in het stedelijk gebied ruimte is gemaakt voor de uitdagingen uit het programma energie en klimaat en de opgave met betrekking tot energie*
- *Vooraanstaande industriële ontwikkel- en maakstad; waarbij het nieuwe werken (in de nabijheid van de stations) onderdeel is van de nieuwe stedelijkheid*
- 

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

Met het programma verstedelijking spoorzone Oss als aanjager zijn we erin geslaagd de verschillende doelstellingen gebiedsgericht (en niet langer alleen projectgericht) aan te pakken. Dat betekent dat er binnen de verschillende gebieden in de Spoorzone oog is voor alle bovenstaande doelstellingen die bijdragen aan stedelijke ontwikkeling. In de gebieden verschijnen de eerste bouwkransen voor woningen en de plannen voor aanpassing van de infrastructuur, spoor en stations en openbare ruimte worden steeds concreter.

Met het opstellen van de stadsagenda en het toevoegen van de gebieden binnenstad en PivotPark/Moleneind als integrale gebiedsontwikkeling wordt ook het werken nadrukkelijker onderdeel van de nieuwe stedelijkheid in Oss. Om alle ambities rondom verstedelijking (met name Woningbouw en Mobiliteit) haalbaar en betaalbaar te maken vragen we binnen en buiten Oss aandacht voor de ambities van 'de stad met toekomst'.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We hebben de spooragenda opgesteld en we geven hier uitvoering aan. We hebben op het bestuurlijk overleg MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) vervolgaafspraken gemaakt voor verdiepend onderzoek over de aanpak van de spoorbarrière in Oss. Daarmee hebben we de betrokkenheid van het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat bij onze spooropgave vergroot.
- We hebben gewerkt aan de lopende gebiedsontwikkelingen en bijbehorende projecten in de spoorzone. Dit had een vastgesteld omgevingsprogramma voor Euterpepark en een vastgesteld omgevingsplan voor Amsteleind Noord als resultaat. We werken met kwaliteitsbewaking en regie op gebiedsniveau. Dit versterkt de samenhang en de samenwerking binnen een gebiedsontwikkeling en tussen de verschillende initiatiefnemers en draagt bij aan de uitwerking van integrale opgaven.

- We hebben bestuurlijke overleggen en werkbezoeken georganiseerd voor externe stakeholders Rijk, Provincie, ProRail en NS.
- We hebben voorstellen ingediend voor het verkrijgen van subsidies voor Wonen en Mobiliteit.
- We hebben het bestaande beleid, dat betrekking heeft op de stedelijke ontwikkeling van de stad Oss, samengebracht in een stadsagenda.
- We hebben ambassadeurs samengebracht voor de stedelijke ontwikkeling in een netwerk 'vrienden van Oss stad met toekomst'.
- We sluiten met onze plannen aan op het beleid en de uitvoering van verstedelijking met Rijk en regio.

## 2.2 Wonen en erfgoed

### Doelstellingen

- We werken aan de volgende doelstelling(en):
- *Een complete woongemeente met aandacht voor de woonomgeving in bestaande wijken en kernen en een flexibel en gedifferentieerd woningbouwprogramma*
- *Een comfortabele woningvoorraad die aansluit bij de behoeften en wensen van de bewoners. De woningen zijn duurzaam en toekomstbestendig*
- *Een (t)huis voor alle groepen inwoners. Aandacht voor de groep kwetsbare inwoners met een zorgbehoefte die in de toekomst in een reguliere woning moeten blijven wonen. Ook aandacht voor de inwoners met een middeninkomen, jongeren die in de koop- en huursector buiten de boot dreigen te vallen en voor huisvesting voor internationale werknemers*
- *Versterking van de woonfunctie van Oss, ook in regionaal opzicht*
- *Versnelling van de woningbouw met als doelstelling dat er in 2030 circa 5.200 woningen zijn toegevoegd aan de Osse voorraad in lijn met de Regionale Woondeal. De Woonagenda 2025-2027 helpt om uitvoering te geven aan deze ambities*
- *We geven aandacht aan betekenis en behoud van erfgoed en archeologie, onder meer door archeologie in de gemeente zichtbaar en beleefbaar te maken. We doen dit samen met partners en zetten in op publieksbereik en participatie*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

#### Wonen

We liggen op schema met het realiseren van de doelstellingen. Met het vaststellen van de Woonagenda 2025-2027 zijn de ambities, doelstellingen en bijbehorende acties duidelijk voor de periode tot 2027. Er wordt in Oss stevig gewerkt aan de woningbouwopgave. Dat is te zien in de verschillende gebiedsontwikkelingen in de spoorzone van Oss; in Euterpepark wordt gebouwd aan project Rosso, in Raadhuiskwartier wordt gebouwd aan project Linck en in Amsteleind is het eerste omgevingsplan gereed voor de bouw van maximaal 1.000 woningen.

Ook in de dorpskernen wordt flink gebouwd. Geffen 't Veld krijgt steeds meer vorm, voor het eerste deel van Stationskwartier zijn de tenders doorlopen en in kleinere kernen zoals Lithoijen en Macharen wordt gestart met de bouw van meerdere tientallen woningen.

#### Erfgoed

Ook na het jubileumjaar Osse Schouders van 2024, hebben we in 2025 veel aandacht besteed aan publieksbereik en participatie op het gebied van erfgoed. Dit jaar hebben we de nadruk gelegd op activiteiten rond de Bossche School. De samenwerking met de Universiteit Leiden en de vrijwillige archeologen is voortgezet, onder andere door het faciliteren van de Fieldschool. We hebben diverse bijeenkomsten georganiseerd om de vele vrijwilligers in het erfgoedveld te bedanken, te betrekken en te stimuleren meer samen te werken. Ook de herplaatsing van de ziekenhuispoort van het oude St. Annaziekenhuis in woonzorgcentrum De Wellen heeft veel aandacht gekregen.

## *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

### *Wonen*

- De projectmatige aanpak van overbewoning is gestart. Dit betekent dat we de voorbereidingen hebben getroffen om begin 2026 uitvoering te geven aan de aanpak in de wijken.
- De gemeenteraad stelde de Woonagenda 2025-2027 vast, met daarin specifiek aandacht voor de huisvesting van verschillende doelgroepen in de lopende en nog te starten gebiedsontwikkelingen. We hebben in de Woonagenda een aanzet gemaakt voor differentiaties per deelgebied; deze hebben we inmiddels in de projectgroepen van de betreffende gebiedsontwikkelingen verder uitgewerkt in samenwerking met woningcorporaties en ontwikkelaars.
- We hebben de doelstelling om tot 2040 circa 10.000 woningen toe te voegen door nieuwbouw, transformatie, uitbreiding, inbreiding, splitsing en woningdelen toegevoegd aan de Woonagenda. De te bouwen woningtypen en -categorieën sluiten aan bij de toekomstige behoefte. We houden daarbij rekening met ontwikkelingen als huishoudensverdunding en dubbele vergrijzing.
- We hebben de huisvestingsverordening geactualiseerd met een artikel over lokale binding.
- We hebben uitvoering gegeven aan de prestatieafspraken met BrabantWonen en Mooiland. We hebben hierbij onder andere in een vroeg stadium afspraken gemaakt over nieuwe huurwoningen in de grotere gebiedsontwikkelingen Euterpepark en Amsteleind, waarbij de verdeling van aandachtsgroepen over de wijken een belangrijk aandachtspunt vormt. Ook hebben er structurele overleggen plaatsgevonden om voortgang van projecten te monitoren.
- We hebben bijgedragen aan de actualisatie van de Regionale Woondeal op basis van de laatste inzichten.
- We hebben een uitvoeringsagenda opgesteld om de strategische doelen uit de Woonzorgvisie te behalen. De acties uit de uitvoeringsagenda zijn samen met corporaties en in samenspraak met meerdere afdelingen gemaakt. Inmiddels worden de gemeentebrede woningaantallen voor aandachtsgroepen concreet vertaald naar woningaantallen voor aandachtsgroepen per gebiedsontwikkeling.
- We programmeren op 130% van de benodigde plancapaciteit om te voorzien in de woningbehoefte. Dit doen we om planuitval op te vangen. Daarnaast zetten we ook in op de realisatie van extra woningen voor nieuwe bewoners vanuit de regio en daarbuiten.
- We hebben in 2023 bestemmingsplannen en omgevingsplannen vast laten stellen die de bouw van 2.500 woningen mogelijk maken. Ook hebben we sinds 2022 bijna 2.200 bouwvergunningen verleend. Een groot deel van deze woningen wordt momenteel gebouwd of is in voorbereiding. Daarnaast liggen we op schema met de ontwikkelingen in de gebieden Amsteleind, Euterpepark, Raadhuiskwartier en Schadewijk, waardoor het in de lijn der verwachting ligt dat we de aantallen zoals opgenomen in de Woonagenda 2025-2027 en de regionale Woondeal behaald worden.
- We hebben een start gemaakt met het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma waarin we opnemen wat we bouwen, voor wie, waar en wanneer. De eerste bouwsteen bestaat uit een woningbehoefteonderzoek, dat inzicht gaat geven in de omvang van de woningbehoefte en de specifieke vraag naar woningtypen.
- We hebben de actualisatie van de nota kostenverhaal doorgeschoven naar 2026.

### *Erfgoed*

- We hebben de Fieldschool (veldonderzoek in de gemeente Oss voor eerstejaars archeologiestudenten) van de Faculteit der Archeologie van de Universiteit Leiden bij Amsteleind mee georganiseerd. Via een motie van de gemeenteraad is er budget voor de komende twee jaar vastgesteld.
- We hebben de Cultuurhistorische Waardenkaart verder uitgewerkt. We promoten deze zowel binnen als buiten de organisatie. De Cultuurhistorische Waardenkaart en de Archeologische verwachtings- en beleidskaart worden opgenomen in de Omgevingsvisie en Omgevingsplannen.
- We hebben de mogelijkheden voor de aanpassing van de subsidie voor gemeentelijke monumenten niet onderzocht. Dit komt doordat de focus in 2025 op het aanwijzen van 100 nieuwe gemeentelijke monumenten lag. Als deze zijn aangewezen, zullen we opnieuw kijken naar deze subsidieregeling.

- We hebben geïnvesteerd in onze relatie met de vrijwilligers in het lokale erfgoedveld. We hebben diverse bijeenkomsten georganiseerd voor het erfgoedveld, zoals de erfgoedbedankmiddag, een bijeenkomst voor de stads- en dorpsgidsen en een bijeenkomst voor de besturen van de heemkundekringen. We stimuleren hiermee de samenwerking en betrokkenheid van het erfgoedveld.
- We hebben samengewerkt met onze partners zoals de provincie Noord-Brabant, Alliantie Zuidwaterlinie, Erfgoed Brabant, verenigingen en buurgemeenten. Het symposium van de Bossche School dat we met diverse partners hebben georganiseerd, is hier een voorbeeld van.

## 2.3 Mobiliteit

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Versterken van de kwaliteit van de openbare ruimte.*
- *Toegankelijk en bereikbaar voor iedereen.*
- *Verduurzamen van de mobiliteit.*
- *Versterken van het economisch vestigingsklimaat.*
- *Vergroten van de verkeersveiligheid en terugdringen van de hinder.*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

In 2025 hebben we een aantal belangrijke mijlpalen behaald, met onder meer de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (april 2025), Spooragenda (april 2025) en de beleidsnota Parkeren in Oss (mei 2025). Verder heeft de gemeenteraad ook de Koers Fiets in januari 2026 vastgesteld. Met deze beleidsstukken hebben we heldere kaders en een goede agenda om de vijf doelstellingen te realiseren. Met het Uitvoeringsprogramma mobiliteit zetten we per doelstelling in de tijd weg welk project of welke opgave we gaan realiseren. Daar hebben we dus ook meteen na vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit een start mee gemaakt. De eerste zaken zijn inmiddels opgeleverd. Voor zowel fietsenstalling Koornstraat als rotonde Gewandeweg-Huizenbeemdweg wordt nu gewerkt aan realisatie. Ook werken we concreet aan de Noordelijke Ontsluitingsweg en aan de wijkmobiliteitsplannen (in 2025 hebben we een start gemaakt in de wijken Ruwaard en Schadewijk).

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- De gemeenteraad heeft het Uitvoeringsprogramma mobiliteit vastgesteld.
- De gemeenteraad heeft de Beleidsnota Parkeren in Oss vastgesteld.
- We zijn gestart met de realisatie van fietsenstalling Koornstraat Oss. Inmiddels is het ontwerp gereed, de vergunning verleend en loopt de aanbestedingsprocedure.
- We zijn gestart met de realisatie van een rotonde op het kruispunt Gewandeweg-Huizenbeemdweg.
- We waren betrokken bij de introductie van Bravoflex als aanvulling op het openbaar vervoer-aanbod. In afstemming met Arriva en de provincie Noord-Brabant zijn 18 extra haltes in Oss gerealiseerd, waaronder in Geffen en op diverse bedrijventerreinen.
- We werken met de provincie Noord-Brabant en Arriva aan een haalbaarheidsonderzoek voor een Buurtbusverbinding Geffen-Oss.
- We hebben afspraken gemaakt over een structurele subsidie voor de wijkbus vanaf 2025 en we hebben nieuwe reisinformatieborden gerealiseerd.
- We hebben ruim € 1 miljoen aan Rijkssubsidies binnengehaald voor de verbetering van verkeersveiligheid in Oss via de SPV subsidie.
- We hebben meegewerkt aan het nader onderzoek wat Rijkswaterstaat uitvoert naar het onderliggend wegennet rondom knooppunt Paalgraven, omdat de middelen voor de beoogde verbreding van de A50 door het Rijk zijn overgeheveld naar andere opgaven. Voorbeelden waar we aan meewerken zijn fietsroute Oss-Wijchen, BRT Oss-Eindhoven en de doorstroming op het knooppunt Paalgraven zelf.
- We hebben samen met de oevergemeenten een nieuwe subsidieregeling ingevoerd voor de Maasveren. Daarnaast hebben we aandachtspunten rond verduurzaming en samenwerking bij de veerponten onder de aandacht gebracht bij de provincie Noord-Brabant.

- We hebben bij het Openbaar Ministerie bepleit om 3 flitspalen te plaatsen op de N329 die helpen om de verkeersveiligheid op dit belangrijke onderdeel van de Osse hoofdinfrastructuur te verbeteren en de flitspalen zijn inmiddels geplaatst.
- We hebben het ontwerp omgevingsplan voor de Noordelijke Ontsluitingsweg afgerond en ter inzage gelegd en daarmee een belangrijke mijlpaal behaald in de realisatie van dit onderdeel van de hoofdinfrastructuur.
- We hebben meedenkavonden georganiseerd in Ruwaard en Schadewijk in het kader van de wijkmobiliteitsplannen.
- We zijn gestart met de technische voorbereiding van de spoortunnel in Ravenstein na het afronden van het Europees aanbestedingstraject

## 2.4 Ruimtelijke ontwikkeling

### Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We zijn goed aangehaakt op het ruimtelijk beleid van rijk, provincie en regio en zorgen dat de Osse agenda goed wordt ingebracht.*
- *We hebben een actuele Omgevingsvisie en gaan aan de slag met Omgevingsprogramma's.*
- *We bouwen stapsgewijs ons Omgevingsplan verder op.*
- *We hebben onze procesbeschrijvingen afgestemd op de Omgevingswet.*
- *We kunnen werken met de nieuwe digitale technische standaard voor de Omgevingswet, zodat alle omgevingsdocumenten zichtbaar en toegankelijk zijn in het Omgevingsloket (Regels op de kaart).*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We zijn goed op weg met bovenstaande doelstellingen. De omgevingsvisie Oss 2040 is vastgesteld. In onze omgevingsvisie staat wat we willen bereiken en welke keuzes we daarvoor moeten maken. Ook hebben we de eerste omgevingsprogramma's vastgesteld.

We hebben onze ruimtelijke koers stevig verankerd in beleid van onze mede-overheden. Denk daarbij aan het ontwikkelperspectief NOVEX Stedelijk Brabant en de bijbehorende uitvoeringsagenda en het ontwerp van de Nota Ruimte. Hierin is bijvoorbeeld de spoorzone genoemd als regionaal grootschalige woningbouwlocatie en Pivot Park als groeicampus gericht op biotech.

Voor de opbouw van ons Omgevingsplan is een Transitiestrategie 2024-2032 opgesteld. Hierin staat welke taken we wanneer gaan oppakken om op 1 januari 2032 één nieuw Omgevingsplan te hebben. Voor het wijzigen van ons omgevingsplan en voor het verlenen van een vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit zijn procesbeschrijvingen opgesteld. Afgelopen jaar hebben specifieke medewerkers goed leren werken met de nieuwe digitale technische standaard. Deze kennis wordt nu gedeeld met bestuur, collega's en adviesbureaus die voor ons aan omgevingsdocumenten werken.

### Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben een zienswijze ingediend op het ontwerp van de Nota Ruimte. Ook zijn we gestart met de doorvertaling van de uitvoeringagenda NOVEX Stedelijk Brabant richting een regionale investeringsagenda.
- De gemeenteraad heeft de omgevingsvisie vastgesteld.
- De gemeenteraad heeft de actualisatie omgevingsbeleid vastgesteld.
- De gemeenteraad heeft de eerste inhoudelijke wijziging omgevingsplan vastgesteld. Hiermee hebben we onder andere de indeling van ons omgevingsplan laten vaststellen.
- We zijn begonnen met het opstellen van het ruimtelijk kader voor maatschappelijke voorzieningen, de plintenstrategie en de hoogbouwvisie. We hebben deze nog niet aangeboden ter vaststelling.
- We hebben een interne handleiding opgesteld voor het opstellen van beleid onder de omgevingswet en hoe we om willen gaan met omgevingsprogramma's.
- De gemeenteraad heeft het omgevingsprogramma Duurzame Polder en het omgevingsprogramma Euterpepark vastgesteld.
- We hebben bouw- en gebruiksregels opgesteld voor de woongebieden en gemengde gebieden.

- We hebben gebruiksregels opgesteld voor het buitengebied.
- We hebben een nieuwe Geluidvisie opgesteld en – in afgeleide daarvan – nieuwe geluidregels.
- We hebben de verdere uitwerking van de milieuthema's Geur, Trillingen, Bodem en Omgevingsveiligheid opgestart. Het is niet voor alle thema's die op de planning stonden gelukt om een regelset op te bouwen, vanwege schaarste in beschikbare capaciteit.
- We implementeren het werken met de Omgevingswet. Zo zijn er diverse basisdocumenten opgesteld, die het werken met omgevingsdocumenten mogelijk maken. Ook hebben we de nieuwe rollen die nodig zijn voor de Omgevingswet nader gedefinieerd en ingevuld.
- We hebben aandacht besteed aan kennisdeling. We hebben veel gedaan met scholing en er zijn oefensessies geweest, ook met de gemeenteraad. We hebben instructieregels opgesteld en op de website geplaatst om de burger te helpen zijn weg te vinden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
- We hebben de nadere uitwerking van de omgevingsvisie in gebiedsgerichte uitwerking en/of omgevingsprogramma's deels doorgeschoven naar 2026.

### **3. Programma-informatie**

#### **3.1 Duurzaamheid**

Het verduurzamen van vooral de bestaande woningvoorraad is een grote en belangrijke opgave. Deze opgave komt onder andere aan bod in programma 4 met betrekking tot energie.

Daarnaast zetten we ons in om duurzamer om te gaan met grondstoffen. Zo gaan we in onze verstedelijkingsopgave meer gebruik maken van secundaire en biobased materialen, zoals houtbouw. We bekijken per ontwikkeling welke materialen passend zijn en werken indien mogelijk samen met de woningcoöperaties om duurzamer om te gaan met grondstoffen. Zo bouwen we toekomstbestendig, met een kleinere impact op het milieu.

Ook ligt onze focus op het verduurzamen van mobiliteit. De gemeente wil de mobiliteit van de aan Oss verbonden verplaatsingen verduurzamen. Enerzijds door optimaal in te zetten op de potentie van de fiets door het verbeteren en versnellen van het fietsroutenetwerk zowel in de gemeente als in de stad Oss. In samenhang daarmee dient de hoofdstructuur van het openbaar vervoer te worden versterkt zowel in termen van verbindingen als in de kwaliteit van de stations en haltes. Anderzijds wil de gemeente de transitie naar elektrische automobility optimaal faciliteren door het aanbieden van voldoende laadvoorzieningen in de wijken, op knooppunten en parkeerterreinen. Ook in het goederenvervoer zet de gemeente in op elektrificatie en multimodaal vervoer.

In de vastgestelde omgevingsvisie maken we ook keuzes over duurzaamheid. Daarin nemen we de Global Goals als drijfveer en integreren we sociale doelen als gezondheid en onderwijs.

De Global Goals die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, duurzame energie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, partnerschap om doelstellingen te bereiken en klimaatactie.

### 3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Gemiddelde leegstand woningen	OssStat	3,2	3,4	3,2	3,1	n.v.t.
Gemiddelde verkooptijd woningen (in dagen)	NVM	Q2 - 63	Q2 - 63	Q2 - 47	Q4 - 28	n.v.t.
Verleende bouwvergunningen	Gemeente Oss	482	285	732	782	n.v.t.
In aanbouw zijnde woningen	Gemeente Oss	321	208	116	599	n.v.t.
Gereedgekomen woningen	Gemeente Oss	341	491	340	439	n.v.t.
Aantal actief woningzoekenden Mooiland	Mooiland	1.630	1.516	n.n.b.	25.659*	n.v.t.
Aantal reacties per woning Brabantwonen	Brabantwonen	246	237	521	843*	n.v.t.

*\*Vanaf 1 mei 2025 wordt Thuispoort gebruikt als het regionale woonruimteverdeelsysteem voor o.a. BrabantWonen en Mooiland in de regio Noordoost-Brabant. Hierdoor hebben we voortaan toegang tot het aantal actief woningzoekenden en het aantal reacties per woning van de totale gemeente, in plaats van dat we deze cijfers enkel per corporatie ontvangen. De cijfers van 2025 geven daarom een ander beeld dan de jaren daarvoor, omdat ze voor de totale gemeente gelden in plaats van enkel BrabantWonen of Mooiland; zoals in voorgaande jaren wel het geval was. Wat betreft het aantal actief woningzoekenden geldt dat dit alle woningzoekenden zijn die minimaal 1x hebben gereageerd op een woning in de gemeente Oss, inclusief woningzoekenden van buiten de gemeente.*

### 3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	6,9	7,7	2024

#### 4. Wat heeft het gekost?

		+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000				
Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Verkeer	Lasten	2.759	3.677	2.959	-718	V
	Baten	-156	-166	-153	14	N
	Saldo	2.603	3.511	2.806	-705	V
Parkeren	Lasten	1.986	2.005	1.774	-231	V
	Baten	-2.634	-2.693	-3.194	-502	V
	Saldo	-648	-688	-1.420	-732	V
Overige bedrijfsmatige activiteiten	Lasten	4.696	6.788	7.580	792	N
	Baten	-4.067	-6.351	-7.517	-1.166	V
	Saldo	629	437	63	-374	V
Volkshuisvesting	Lasten	5.106	5.277	5.134	-143	V
	Baten	-3.009	-3.677	-3.526	150	N
	Saldo	2.097	1.600	1.607	7	N
Ruimtelijke ordening	Lasten	3.378	4.060	4.304	244	N
	Baten	-493	-1.274	-1.917	-643	V
	Saldo	2.885	2.787	2.387	-399	V
Strategische projecten/samenwerking	Lasten	8.582	10.236	3.410	-6.826	V
	Baten	-6.459	-4.109	-803	3.306	N
	Saldo	2.123	6.127	2.606	-3.521	V
Woningbouwcomplexen	Lasten	7.993	5.465	26.177	20.712	N
	Baten	-12.864	-12.721	-34.641	-21.921	V
	Saldo	-4.870	-7.255	-8.464	-1.209	V
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>34.500</b>	<b>37.508</b>	<b>51.337</b>	<b>13.829</b>	<b>N</b>
	<b>Baten</b>	<b>-29.682</b>	<b>-30.990</b>	<b>-51.752</b>	<b>-20.762</b>	<b>V</b>
	<b>Saldo</b>	<b>4.818</b>	<b>6.518</b>	<b>-415</b>	<b>-6.933</b>	<b>V</b>
Stortingen reserves		22.334	28.635	28.411	-224	V
Onttrekkingen reserves		-4.785	-10.923	-6.684	4.239	N
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>17.550</b>	<b>17.712</b>	<b>21.727</b>	<b>4.015</b>	<b>N</b>
<b>Resultaat</b>		<b>22.368</b>	<b>24.231</b>	<b>21.313</b>	<b>-2.918</b>	<b>V</b>

#### Toelichting per product

##### Verkeer

We hebben lagere kosten van € 0,7 miljoen. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Lagere kosten Noordelijke ontsluitingsweg (€ 307.000). We hebben dit jaar nog geen grondaankopen uitgevoerd en we hebben minder voorbereidingskosten gehad. Deze schuiven door naar 2026. We onttrekken daarom minder uit de reserve Bovenwijkse voorzieningen.

- Lagere kosten ontwikkeling Spoorzone (€ 210.000). We hebben lagere kosten doordat de planvorming trager verloopt dan verwacht. Omdat we lagere kosten hebben gemaakt, onttrekken we het bedrag niet uit verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving en blijft het binnen deze reserve beschikbaar.
- Lagere kosten parkeren Raadhuislaan (€ 168.000). We hebben voor de parkeeroplossing Raadhuislaan stappen gezet in de planvorming. We hebben niet het volledig beschikbare bedrag van € 250.000 uitgegeven. Het resterende budget is nodig in 2026 voor de voortgang van dit project. Omdat we lagere kosten hebben onttrokken we minder uit de reserve mobiliteit. Het resterende bedrag zullen we in de komende jaren inzetten.

#### *Parkeren*

We hebben lagere kosten van € 231.000 en hogere opbrengsten van € 502.000. Per saldo geeft dit een voordeel van € 733.000. De belangrijkste reden voor € 231.000 lagere kosten is minder groot en dagelijks onderhoud, lagere inzamelkosten en minder storings parkeerautomaten. Steeds meer mensen betalen op een alternatieve manier wat leidt tot lagere kosten. Daarnaast waren de onderhoudskosten van Parkeergarage Bergoss € 40.000 lager. De hogere opbrengsten van € 502.000 komen doordat de parkeertarieven per 1 oktober 2025 zijn verhoogd en omdat de parkeertijden zijn verruimd. Dit zorgde voor € 370.000 hogere reguliere parkeeropbrengsten, hogere opbrengsten parkeervergunningen € 85.000 en hogere opbrengsten voor de parkeergarage Bergoss € 45.000. Bij de programmabegroting hielden we rekening met een voordeel binnen parkeren van € 282.000. We zien nu in de werkelijkheid een voordeel van € 733.000 ten opzichte van de begroting. Dit bedrag hebben we extra gestort in de reserve parkeren (zie toelichting bij stortingen en onttrekkingen reserves hierna). De opbrengsten zijn nodig om de parkeeroplossing Raadhuislaan te kunnen realiseren.

#### *Overige Bedrijfsmatige activiteiten*

Het product overige bedrijfsmatige activiteiten bestaat uit de volgende onderdelen:

- herstructureringsplannen: dit is een budgettair neutrale activiteit, onderdeel van het grondbedrijf. Het saldo van lasten en baten van alle complexen inclusief mutaties in reserves en voorzieningen wordt uiteindelijk verrekend met de grondvoorraad op de balans van de gemeente.
- beheercomplexen: per saldo een nadeel van € 196.000 (inclusief reservemutatie).
- verhuurde panden en percelen: per saldo een voordeel van € 148.000.

Voor herstructureringsplannen zijn de kosten € 1,2 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door kosten talentencampus (€ 0,4 miljoen), winkelcentrum Ruwert (€ 0,3 miljoen) en voormalig belastingkantoor (€ 0,4 miljoen). De totale opbrengsten bedroegen € 5,5 miljoen in 2025. Dit is conform begroting. Per saldo is de voorraad onderhanden werk herstructureringsplannen met € 2,9 miljoen afgenomen. Voor een uitgebreide toelichting op het rekeningresultaat van het grondbedrijf verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid verderop en naar het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG).

Het saldo van de beheercomplexen is € 196.000 negatief. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door:

- herbeoordeling van boekwaarde van beheercomplexen heeft geleid tot een afbowking van €332.000;
- hogere overige kosten (BTW, advieskosten e.d.) van € 110.000
- hogere inkomsten door een boekwinst van verkocht perceel van € 331.000. Deze winst is geboekt in de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf.
- hogere inkomsten uit huur en pacht van gronden (€ 55.000).

Het saldo van verhuurde panden en percelen is € 148.000 voordelig. Dit wordt vooral veroorzaakt door lagere onderhouds- en energiekosten.

#### *Volkshuisvesting*

We hebben € 143.000 aan lagere kosten en € 152.000 miljoen aan lagere opbrengsten. Per saldo is de afwijking bijna nihil. We zien de volgende afwijkingen.

- Lagere opbrengsten Omgevingswet vergunningen (€ 230.000). Dit wordt met name veroorzaakt door een nadeel van € 278.000 door een bezwaar en beroepsprocedure voor een in 2024 verleende vergunning.

- Hogere opbrengsten voor handhaving Bouwregelgeving (€ 69.000). Dit komt door meer incidenteel opgelegde dwangsommen.
- Lagere kosten voor woonwagens (€ 77.000). Dit komt omdat we niet alle onderhoudswerkzaamheden hebben kunnen uitvoeren. We stellen voor om het restant over te hevelen naar 2026.
- Lagere kosten standplaatsen woonwagens (€ 65.000). In 2025 zijn op enkele onderdelen de kosten lager dan begroot. Zo zijn er geen juridische kosten geweest voor gerechtelijke zaken en bijbehorende advieskosten. Daarnaast is er sprake geweest van lagere onderhoudskosten voor de standplaatsen.

#### *Ruimtelijke ordening*

We hebben hogere kosten van € 0,2 miljoen en hogere opbrengsten van € 0,6 miljoen. Per saldo geeft dit een voordeel van € 0,4 miljoen. We onderscheiden diverse types anterieure projecten. Standaard, complex, grootschalige procedures en grootschalige projecten.

- Voor het type standaard plannen hebben een beperkte afwijking. We hebben binnen de standaard anterieure overeenkomsten € 39.000 ontvangen voor landschappelijke kwaliteitsbijdragen. Deze inkomsten zijn gestort in de reserve groenfonds.
- Voor het type complexe plannen hebben we een begrote opbrengst van € 214.000 tegen een in 2025 werkelijke ontvangst van bijdrage plankosten van initiatiefnemers van € 61.000. In 2025 zijn er minder overeenkomsten gesloten op dit type plannen.
- Voor het type grootschalige procedure hebben we in 2025 € 53.000 aan bijdrage plankosten ontvangen van initiatiefnemers. Deze hadden we niet begroot.
- Voor het type grootschalige anterieure projecten hebben we hogere kosten en opbrengsten (€ 0,4 miljoen). Dit betreft interne personele kosten die we in rekening brengen bij initiatiefnemers (vooruitontvangen/nog te ontvangen bijdrages).
- Voor de gebiedsontwikkeling Euterpepark hebben we lagere voorbereidingskosten van € 284.000. Dit bedrag onttrekken we minder aan de reserve binnenstedelijke transformaties. Daarnaast hebben we hogere kosten en opbrengsten. Dit betreft interne personele kosten die we in rekening brengen bij initiatiefnemers (vooruitontvangen/nog te ontvangen bijdrages).
- Lagere kosten van € 110.000 voor de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (LBV). We hebben hier geld voor ontvangen via de algemene uitkering. Dit hebben we nog niet besteed, activiteiten volgen nog en daarom stellen we voor om deze middelen via de resultaatbestemming over te hevelen naar 2026.

#### *Woningbouwcomplexen*

Woningbouw projecten is een budgettair neutrale activiteit, onderdeel van het grondbedrijf. Het saldo van lasten en baten van alle woningbouwprojecten inclusief mutaties in de reserves en voorzieningen verrekenen we uiteindelijk met de grondvoorraad op de balans van de gemeente.

De totale kosten op de diverse woningbouwcomplexen waren in 2025 € 4,6 miljoen lager dan begroot. Dit komt vooral door lagere uitgaven in 2025 voor stationskwartier Ravenstein (€ 2,8 miljoen), Oijense Zij (€ 1,4 miljoen) en Wilgendaal (€ 0,6 miljoen).

De totale verkopen waren in 2025 € 3,6 miljoen lager. Dit komt vooral door lagere verkopen binnen Liesdaal 2 en 3.

Het project Klein Amsteleind is in 2025 overgeheveld van planvorming naar woningbouwcomplex. De boekwaarde is ermee ingebracht (ruim € 18 miljoen).

Per saldo is de voorraad onderhanden werken van de woningbouwcomplexen binnen het grondbedrijf met € 21,9 miljoen toegenomen.

In verband met de overboeking van 2 afgesloten projecten (Vorstengrafdonk en Piekenhoef) naar restantcomplexen is hier de winstneming ter hoogte van afgerond € 1,4 miljoen teruggedraaid en is ook de storting in de algemene bedrijfsreserve met dit bedrag verlaagd.

We hebben in het kader van de Realisatiestimulans recht op een bedrag van € 2,5 miljoen over het jaar 2025. Dit bedrag ontvangen we daadwerkelijk in 2026. Met de Realisatiestimulans krijgen we een vast bedrag (€ 7.000 per woning) voor iedere betaalbare woning waarvan de bouw is gestart. We stellen voor om dit bedrag via de resultaatbestemming te storten in de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf.

Voor een uitgebreide toelichting op het rekeningresultaat van het grondbedrijf verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid verderop en naar het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG).

#### *Strategische Projecten / Samenwerking*

Op dit product verantwoorden we de plankosten voor diverse projecten. Deze plankosten activeren we als immateriële vaste activa. Voor diverse plankosten (€ 1,4 miljoen) hebben we een voorziening gevormd. Het betreft vooral kosten die gemaakt zijn voor Groot Amsteleind (€ 1,1 miljoen) en de gebiedsontwikkeling Raadhuislaan Zuid (€ 0,2 miljoen). Deze voorziening hebben we onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf. Dit bedrag is lager dan begroot wat vooral komt doordat er ten laste van twee toekomstige grondexploitaties gelden beschikbaar zijn gesteld (€ 1,8 miljoen) voor de ontsluitingsroute Amsteleind, maar dat kosten tot nu toe beperkt zijn.

Binnen dit product wordt ook de realisatie van de flexwoningen aan de locaties Gewandeweg en Meidoornlaan verantwoord. Van het begrote bedrag van € 2 miljoen in 2025 is een bedrag van circa € 1,1 miljoen nog niet uitgegeven. Deze kosten schuiven door naar 2026. Het begrote bedrag wordt betaald uit drie onderdelen.: ontvangen subsidie € 820.000, reserve binnenstedelijke transformaties € 300.000, algemene reserve € 411.000 en in 2025 incidenteel beschikbaar gestelde middelen € 500.000.

Het geld uit de algemene reserve schuift door naar 2026. De incidentele beschikbaar gestelde middelen in 2025 van € 500.000 zorgt voor een positief resultaat in de jaarrekening. We stellen daarom voor om dit geld via de resultaatbestemming over te hevelen naar 2026.

#### *Stortingen reserves*

We hebben per saldo € 1,1 miljoen extra gestort in reserves door:

- We hebben € 733.000 extra gestort in de reserve parkeren.
- We hebben € 331.000 extra gestort in de algemene bedrijfsreserve grondbedrijf door verkoop van beheersgrond.
- We hebben € 1,4 miljoen minder gestort in de algemene bedrijfsreserve grondbedrijf omdat verkopen nog niet daadwerkelijk zijn gerealiseerd binnen Vorstengrafdonk en Piekenhoef.
- We hebben € 39.000 extra gestort in de reserve groenfonds landelijk gebied.

#### *Onttrekkingen reserves*

We hebben per saldo € 4,4 miljoen minder onttrokken in reserves door:

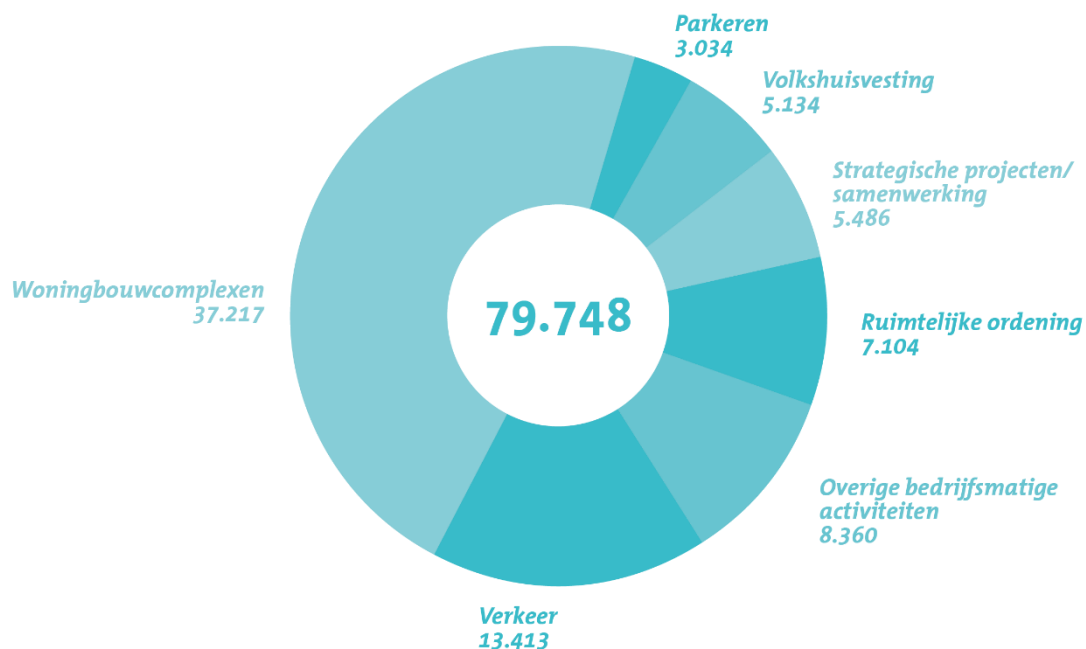
- We hebben € 0,3 minder onttrokken uit de reserve Bovenwijkse voorzieningen omdat we minder kosten hebben gemaakt voor de Noordelijke ontsluitingsweg.
- We hebben € 0,2 miljoen minder onttrokken uit de reserve verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving. Er was € 350.000 beschikbaar gesteld voor voorbereidingskosten spooragenda in 2025, de werkelijke kosten waren in 2025 lager.
- We hebben in 2025 € 285.000 minder onttrokken uit de reserve binnenstedelijke transformaties voor de voorbereiding van Euterpepark. Deze is bedoeld voor algemene gebiedskosten om tot anterieure fases en daarmee de ontwikkeling van het Euterpepark te komen.
- We hebben € 2,5 miljoen minder onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf door lagere kosten plankosten immateriële activa.
- We hebben € 0,4 miljoen minder onttrokken uit de algemene reserve voor de realisatie van de flexwoningen.
- We hebben € 0,2 miljoen minder onttrokken aan de reserve mobiliteit voor parkeren in de Raadhuislaan.

### Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

### Verstedelijking, wonen en mobiliteit

Bedragen x € 1000



### 5. Overzicht subsidies

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Verkeer	217	233	219
Volkshuisvesting	57	57	57
<b>Totaal programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit</b>	<b>274</b>	<b>289</b>	<b>276</b>

# Programma 8. Veilige omgeving



## 1. Inleiding

Ons doel is een aantrekkelijke en veilige leefomgeving te bieden waarin inwoners van Oss prettig kunnen wonen, werken en recreëren. Een schone, hele en veilige openbare ruimte blijft daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Als gemeente willen we snel en doeltreffend kunnen inspelen op actuele en veranderende vraagstukken op het gebied van veiligheid en overlast. Voor de periode 2023–2026 hanteren we de volgende algemene doelen:

- Een samenleving die weerbaar, veerkrachtig en zelfredzaam is.
- Veilige wijken met een sterke verbinding tussen zorg en veiligheid.
- Het voorkomen, tegengaan, verstoren en stoppen van ondermijnende criminaliteit.
- Het voorkomen en bestrijden van (grootschalige) incidenten en verstoringen van de openbare orde.
- Het behouden of verbeteren van veiligheidsgevoelens en veiligheidscijfers.

Binnen veiligheid hanteren we vijf veiligheidsvelden: veilige leef- en woonomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, jeugd en veiligheid, fysieke veiligheid en integriteit en veiligheid. Deze velden hebben elk weer hun eigen thema's. Zo werken we binnen het veld integriteit en veiligheid aan het bestrijden van georganiseerde criminaliteit en weerbare overheid, werken we aan complexe zorg- en veiligheidscasuïstiek en aan de aanpak van woonoverlast binnen het veld veilige woon- en leefomgeving, en monitoren wij de jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit en werken we aan de aanpak van Jonge Aanwas in het veld jeugd en veiligheid.

Op diverse onderdelen is er vooruitgang is geboekt. Structurele aandacht en voortdurend ontwikkelen is nodig om overlast en criminaliteit terug te dringen en de veiligheidsbeleving van onze inwoners te verbeteren.

De afgelopen jaren zien we een toename van onrust, meer onvrede en er zijn meer ongeregelheden en incidenten. Dit zien we zowel landelijk als lokaal. Een goede informatiepositie, stevige netwerken in de wijken en een goede samenwerking met onze partners is daarom van belang.

Daarnaast komen er steeds meer nieuwe veiligheidstaken bij zoals de aanpak van mensenhandel, controles op illegale prostitutie, de aanpak van maatschappelijke onrust, extremisme en polarisatie, en het intensiveren van de weerbaarheid van de organisatie en de samenleving. Ook vergen bestaande thema's meer tijd. Zo is er sprake van een toename van complexe zorg en veiligheidscasuïstiek, een toename van voetbalgeweld en hebben we te maken met veel incidenten en crisissen. De criminele jeugdproblematiek wordt ook hardnekkiger en complexer, wat vraagt om een andere jeugdaanpak en stevige regie. Tot slot is het voor de aanpak op veiligheidsproblematieken (onder andere ondermijning en wijkgericht werken) steeds belangrijker om te investeren in informatie gestuurd te werken. Data-integratie en data-analyse zijn hierbij cruciaal.

## 2. Programma-onderdelen

### 2.1 Veilige woon- en leefomgeving

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Versterken van de samenwerking tussen zorg en veiligheid: we bouwen aan een sterke samenwerking tussen zorg en veiligheid, zodat inwoners sneller en beter geholpen worden bij complexe problemen, met zelfregie en hun welzijn als uitgangspunt*
- *Wendbaar en effectief toezicht en handhaving: We zorgen voor een goed georganiseerd toezicht- en handhavingsapparaat dat flexibel inspeelt op wat er speelt in de openbare ruimte, zodat inwoners zich veilig en gehoord voelen*
- *Integrale aanpak van complexe casussen: We pakken complexe situaties integraal aan, waarbij zorg, welzijn, openbare orde en veiligheid samenwerken om problemen duurzaam op te lossen, met oog voor de mens achter de casus.*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

Het thema Zorg en Veiligheid en de aanpak van complexe problemen vragen doorlopend samenwerking en aandacht. De incidentmeldingen van inwoners met een psychische kwetsbaarheid blijven toenemen. Sinds enkele jaren werken we op gebied van complexe casuïstiek met de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE). Binnen deze samenwerking kunnen we complexe casuïstiek snel op- en afschalen en hebben we afspraken gemaakt over casus- en procesregie. In situaties waarbij op meerdere leefdomeinen hulpvragen zijn en waarbij de veiligheid en/of openbare orde in het geding kan komen werken we samen met onze partners in het Zorg- en Veiligheidshuis.

Voor elke casus leveren we maatwerk, en kijken we welke aanpak het beste aansluit bij de problematiek. We richten ons op het duurzaam oplossen van problemen met als uitgangspunt dat onze inwoners daar waar mogelijk weer zelfregie krijgen. Daar waar nodig zetten we bestuurlijke maatregelen in en voeren we wetgeving uit op gebied van woonoverlast, drugs, WvGGZ, enz.

In 2025 is aanvullend geld beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van de boa's. Vanuit de landelijke overheid is een visie geformuleerd gericht op modernisering en de aanpak van diverse knelpunten in het boa-bestel. Omdat de ontwikkelingen pas over enkele jaren effect zullen krijgen, hebben we in 2025 alvast met de lokale politie gekeken naar het handhavingskader en de taakverdeling tussen de politie en de boa's.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We hebben de aanpak Woonoverlast geactualiseerd. Hierin zijn de wettelijke wijzigingen doorgevoerd en hebben we een aantal aanbevelingen opgenomen, zodat de aanpak aansluit bij de huidige wet- en regelgeving.
- Vanuit Programma Schadewijk hebben we de thema's die raken aan veiligheid inzichtelijk gemaakt. Hierin hebben we een prioritering aangebracht, zodat we gericht en effectief maatregelen kunnen gaan inzetten.
- We hebben de werkwijze voor nazorg ex-gedetineerden die terugkeren in de gemeente Oss verbeterd. Zo kunnen we in een vroeg stadium overleggen met onder andere de Penitentiaire Inrichtingen.
- Het thema Zorg en Veiligheid is in de uitvoering nauw verbonden met programma 1. Welzijn en zorg. We verwijzen hiervoor ook naar dat programma.

## **2.2 Bedrijvigheid en veiligheid**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Veilige en gezonde horeca: We zorgen voor een veilige en gezonde horecasector door toezicht, samenwerking en preventie, zodat bezoekers en omwonenden zich prettig en beschermd voelen.*
- *Veilige evenementen: We organiseren evenementen op een manier die veiligheid, gezondheid en openbare orde waarborgt — met aandacht voor risico's, bereikbaarheid en crowd management.*
- *Veiligheid in en om het voetbalstadion: We versterken de veiligheid in en rondom het stadion door gerichte samenwerking met partners, zodat bezoekers, omwonenden en ondernemers geen hinder ondervinden van voetbalgerelateerde risico's.*
- *Veilig uitgaan en een veilig centrum: We creëren een veilig en gastvrij uitgaansgebied en stadscentrum, waar inwoners en bezoekers zich welkom en beschermd voelen, zowel overdag als 's avonds.*
- *Veilige bedrijventerreinen: We verbeteren de veiligheid op bedrijventerreinen door toezicht, samenwerking met ondernemers en het voorkomen van ondermijnende activiteiten, zodat het een veilige plek is om te werken en te ondernemen.*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

Op het gebied van de veiligheid rondom evenementen werken we intensief samen met veel partners: de organisatoren, de veiligheidsregio, de politie en ondernemers. We beoordelen evenementen in het kader van veiligheidsrisico's, waarbij alle partners advies kunnen geven. We handelen hierbij conform de regionale richtlijn evenementenveiligheid. Deze richtlijn is ook geborgd in ons evenementenbeleid. Bij evenementen met een hoog risico (C-evenementen) stellen we een veiligheidsteam op.

Veiligheid in en om het voetbalstadion voor, tijdens en na wedstrijden vraagt doorlopend aandacht. Op dit thema is er een intensieve samenwerking tussen TopOss, de gemeente, de politie en het Openbaar Ministerie. Ook werken we samen met andere Betaald Voetbal Organisaties (BVO's) in de regio. We zetten in op het delen van kennis en informatie en het uniformeren van de aanpak in en rondom de voetbalstadions in onze regio. Hiervoor hebben we al belangrijke stappen gezet, maar de aanpak is nog niet gereed.

In 2025 hebben we met veel partners gewerkt aan het verbeteren van de veiligheid op bedrijventerreinen. Door de ligging en de anonimiteit zijn onze bedrijventerreinen kwetsbaar voor ondermijning, diefstal en inbraken. Onze inzet heeft bijgedragen aan het verbeteren van de samenwerking, het vergroten van bewustwording en gericht toezicht.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- Voor de kermis Oss hebben we in 2025 een veiligheidsteam samengesteld. Dit team had als doel elkaar vroegtijdig te informeren over eventuele veiligheidsrisico's en daarop een gezamenlijke aanpak op te stellen.
- Daarnaast hebben we cameratoezicht ingezet tijdens de kermis en hebben we het kermisterrein aangewezen als evenemententerrein, zodat we effectiever konden handhaven.
- We hebben een loket ingericht voor Halt gedurende de kermis, om jeugdige overtreeders direct aan te kunnen pakken. Het loket is 2 dagen open geweest en heeft geleid tot 2 doorverwijzingen. Er zijn in 2025 geen waarschuwingsbrieven verzonden aan jeugdigen.
- Bij het evenement Raveolution hebben we de regionale aanpak Skip de Trip toegepast en hebben we aanvullende maatregelen getroffen, zoals de inzet van een drugston, om het gebruik van drugs tijdens evenementen te denormaliseren.
- De samenwerking tussen Top Oss, de gemeente, de politie, de KNVB en het Openbaar Ministerie heeft geleid tot een intensievere aanpak van voetbalgeweld. Hiervoor trekken we samen op met de KNVB en hanteren we een uniforme aanpak samen met de betaald voetbal organisaties in onze regio (Helmond, Eindhoven en 's-Hertogenbosch). We gebruiken het Handelingskader Voetbal en Veiligheid om overlast gevende supporters of supportersgroepen te weren uit het stadion nadat zij zich hebben misdragen rondom een betaald voetbalwedstrijd.
- We hebben samen met de politie en de gebruikers van de Onderwijsboulevard gekeken naar het verbeteren van de bereikbaarheid van het stadion tijdens wedstrijden. De calamiteitenroute is niet voldoende gewaarborgd en daarom zijn er gesprekken gevoerd om de parkeersituatie te veranderen.
- In 2025 zijn we gestart met het verkennen van de mogelijkheden om de aanpak van supportersgeweld te intensiveren en uit te breiden naar een volwaardige persoonsgerichte aanpak, met een combinatie van straf en zorg.
- Op de bedrijventerreinen zijn speciale acties geweest om de bewustwording bij ondernemers te verbeteren, het toezicht gericht in te kunnen zetten op risico's en het versterken van de samenwerking op de terreinen. We hebben voorlichtingen georganiseerd, flyers uitgedeeld met informatie en er zijn gesprekken gevoerd met ondernemers. Ook hebben we diverse integrale controles uitgevoerd bij bedrijven.

## **2.3 Jeugd en veiligheid**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We hebben zicht op onze Osse jeugdigen en vergroten hun weerbaarheid en zelfredzaamheid om jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit te verminderen.*
- *Jeugdoverlast wordt effectief aangepast, met aandacht voor zowel individuele jongeren als groepen. Dit doen we samen met onze partners.*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

Op gebied van jeugd hebben we veel inzet gepleegd om de basis beter op orde te krijgen. We hebben veel geïnvesteerd in het verbeteren van de samenwerking tussen het Sociaal Domein en Veiligheid. Ook de samenwerking met partners zoals de politie, de boa's en de jongerenwerkers heeft in 2025 meer aandacht gevraagd. Het beëindigen van het contract met de Straatcoaches heeft ruimte geboden om het Osse aanbod voor onze jongeren opnieuw te bezien. We hebben dus voortgang geboekt op het effectiever aanpakken van de problematiek, met daarbij ook meer aandacht voor individuele jongeren. Door de nieuwe overlegstructuren hebben we steeds beter zicht op de omvang van de problematiek. Ook de aanwezigheid van jongerenwerkers op school en in de wijken heeft dat zicht versterkt. De aanwezigheid versterkt de signalering van leerlingen en kinderen, het kunnen geven van aandacht en waar nodig te ondersteunen in het versterken van de weerbaarheid.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We organiseren frequente jeugd overleggen zodat we jeugdoverlast locaties en risico jeugd op straat beter in beeld houden. Ook kunnen we hierdoor beter monitoren en kunnen we interventies opschalen (waar nodig). Hiervoor hebben we een basisjeugd overleg (groepen) ingericht en een justitieel overleg (individueen).
- Voor de aanpak van jeugdoverlast hebben we het 7-stappenmodel naar een Osse variant vertaald. De twee stedelijke jongerenwerkers werken al volgens deze methodiek.
- Het aantal jongerenwerkers is uitgebreid. We zetten de extra capaciteit in voor stedelijke problematiek en de koppeling met het onderwijs.
- De twee Stedelijke Jongerenwerkers houden overzicht met betrekking tot jeugdoverlast, leggen duurzaam contact met risicogroepen, maken samenwerkingsafspraken met partners, nemen deel aan het jeugdoverleg en geven voorlichting.
- 
- We zijn gestart met het ontwikkelen van de aanpak School & Veiligheid. Daarvoor hebben we contact gelegd met alle scholen en de vraagstukken en onderwerpen die binnen de scholen actueel zijn in kaart gebracht. We ondersteunen de totstandkoming van een netwerk tussen de scholen en andere relevante partijen. We delen via de contacten de relevante (wettelijke) ontwikkelingen en werken aan het verstevigen van de deskundigheid. Scholen weten de gemeente beter te vinden met signalen en delen casuïstiek met relevante partners.
- Naar aanleiding van het onderzoek Jonge Aanwas van het RIEC is besloten om de adviespunten op gebied van 'online' verder te verkennen, en nadrukkelijk te verbinden aan de driehoek 'school, thuis, op straat'. We zetten in op het vergroten van kennis van onze partners en onderzoeken welke interventies landelijk positief worden beoordeeld.
- Halt heeft in 2025 ook inzet gepleegd op de kermis Oss en een enkele keer is er maatwerk toegepast in een casus.
- In 2025 is de samenwerking met de staatcoaches gestopt. We zijn een onderzoek gestart naar welke landelijke bekende interventies een aanvulling kunnen zijn op het bestaande Osse aanbod voor onze jeugd. In december hebben we u in een Benen op Tafel sessie geïnformeerd over de stand van zaken en het vervolgtraject.

## **2.4 Fysieke veiligheid**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een slagvaardige regionale en lokale crisisbestendige organisatie zodat we kunnen inspelen op maatschappelijke uitdagingen en crisissen*
- *De gemeente Oss verkent hoe we de landelijke opgave 'weerbare samenleving' kunnen vertalen naar een lokale context, zodat we zicht krijgen op wat nodig is*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

Een slagvaardige organisatie op zowel lokaal als regionaal niveau is essentieel om goed voorbereid te zijn op rampen en crisissen. Omdat een ramp of crisis nooit te voorspellen is, vraagt dit thema doorlopend om inzet en aandacht. De samenwerking met onze partners binnen de crisisstructuren is van essentieel belang. Betrokkenheid bij en inzet in de Veiligheidsregio is doorlopend geborgd.

Op de opgave weerbare samenleving wordt lokaal nu vooral aangesloten bij het regionale programma van de Veiligheidsregio Brabant-Noord (VRBN).

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- Naar aanleiding van de evaluatie van de brand bij Vice Versa aanbevelingen om nog beter voorbereid te zijn op grote crisis zoals Vice Versa. De verbeterpunten worden nu stapsgewijs ingevoerd.
- We hebben ingezet op een intensivering van het OTO programma (Opleiden, Trainen, Oefenen) om de vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen te vergroten en te behouden.
- We hebben als gemeente deelgenomen aan de systeemtest van de Veiligheidsregio Brabant-Noord.
- We hebben geen GBT (gemeentelijk beleidsteam) oefening gehouden in 2025 omdat we hebben deelgenomen aan de systeemtest.
- Elke maand testen we op een willekeurig gekozen moment de bereikbaarheid van onze lokale crisisfunctionarissen, zodat we structureel aandacht besteden aan alertheid en oefening.
- We sluiten aan bij de regionale communicatieafspraken en toolkit van VRBN en ondersteunt de landelijke campagne Denk Vooruit via bestaande kanalen.
- In 2025 is er een principebesluit genomen voor de ontwikkeling van de nieuwe brandweerkazerne. De Ruimtelijke Orderings-procedures hiervoor zijn in voorbereiding en de eerste ontwerpen voor de nieuwe kazerne zijn in een omgevingsdialoog gepresenteerd. Het ontwikkelen van woningbouw trekken we los van het vernieuwen van de brandweerkazerne.

## **2.5 Integriteit en veiligheid**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Voorkomen en verstoren van ondermijnende criminaliteit: We voorkomen en verstoren ondermijnende criminaliteit actief door gerichte interventies en samenwerking, zodat criminele structuren geen ruimte krijgen in onze gemeente. We ondersteunen in een vroeg stadium jongeren om te voorkomen dat zij afglijden richting de criminaliteit.*
- *Vergroten van bewustzijn en kennis bij professionals en inwoners: We vergroten het bewustzijn en versterken het kennisniveau van professionals én inwoners over ondermijning, zodat signalen sneller worden herkend en gemeld.*
- *Versterken van de gemeentelijke informatiepositie: We verbeteren onze informatiepositie en verwerking, zodat we sneller en gericht kunnen handelen bij signalen van ondermijning en complexe casussen.*
- *Beschermen van gemeentelijke integriteit: We beschermen de integriteit van onze organisatie door inzet van onder andere de Wet Bibob, zodat criminele invloeden geen toegang krijgen tot gemeentelijke voorzieningen en vergunningen.*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

We hebben voortgang geboekt op alle doelstellingen. De aanpak van ondermijning is verder verstevigd door samenwerking, preventie en betere informatie-uitwisseling en informatiepositie. Bewustwording bij professionals, inwoners en ondernemers is vergroot en de gemeentelijke weerbaarheid is versterkt.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We hebben signalen van ondermijning opgepakt en verstoord via integrale controles.
- Het proces van melden, beoordelen en oppakken van signalen van ondermijning hebben we geprofessionaliseerd en beter gestroomlijnd.

- Het Maasland Interventieteam (MIT) is 56 keer ingezet in 2025. In vier gevallen betrof de inzet een preventieve actiedag (industrie en buitengebied). Daarnaast hebben we 52 integrale controles uitgevoerd op basis van meldingen en signalen, waaronder vermoedens van arbeidsuitbuiting, ondermijning, Mensenhandel, overbewoning, enz. De basis van deze controles ligt in bevoegdheden van de gemeente: controle Omgevingswet, Omgevingsplan, Besluit Bouwwerken Leefomgeving etc.
- We hebben gerichte interventies met ketenpartners gedaan, in het buitengebied en op bedrijventerreinen. De interventies bestonden onder andere uit voorlichtingen, campagnes en kennisbijeenkomsten. We hebben ondernemers bezocht en het gesprek gevoerd over veiligheidsbeleving, het vergroten van de meldingsbereidheid en voorlichting gegeven over veilig melden. In het buitengebied hebben we Boerenlunches georganiseerd en aandacht besteed aan risico's van ondermijning, het veilig verhuren van agrarisch vastgoed en het vergroten van de meldingsbereidheid. Via de Eierdoos Campagne en de Emmeractie is aandacht besteed aan alertheid en meldingsbereidheid.
- We hebben geïnvesteerd in het implementeren van de Brabantse Weerbaarheid Norm binnen de gemeente Oss. De norm houdt in dat gemeenten een gezamenlijk basisniveau hebben op vlak van weerbaarheid en aanpak van ondermijnende criminaliteit. We zorgden dat beleid beter op orde is, medewerkers bewuster zijn van de risico's van ondermijnende criminaliteit en voerden integrale controles uit. Tijdens een bijeenkomst voor politieke partijen ('weerbare kieslijst') hebben we extra aandacht gevraagd voor ondermijning en integriteit.
- We hebben preventief ingezet op jongeren door vroegtijdige signalering en samenwerking met jeugd- en zorgpartners en zijn gestart met het optimaliseren van de basis op orde van de jeugdaanpak en jonge aanwas. Daarnaast is er opvolging gegeven aan het onderzoeksrapport Jonge aanwas. We hebben een plan van aanpak opgesteld waarin de nadruk is gelegd op inzicht krijgen in de online leefwereld van jongeren en het verbeteren van de informatiepositie van de samenwerkingspartners, specifiek op Jonge Aanwas.
- We optimaliseerden de aanpak van mensenhandel, zorgden dat de interne informatiepositie en meldstructuur verbeterd werd, en we zijn gestart met het uitvoeren integrale sekswerkcontroles en hebben de bewustwording en kennis van medewerkers vergroot. Tijdens de actiedag Mensenhandel en reguliere controles zijn locaties bezocht en preventieve gesprekken gevoerd met kwetsbare arbeidsmigranten.
- We hebben de Wet Parta geïmplementeerd, waarbij de aanpak Radicalisering verder is verstevigd en voorzien is van een wettelijke basis voor gegevensdeling.
- Op het thema Transport & Logistiek Maasland / Maas & Leijgraaf toezichthouders getraind op het herkennen van signalen van ondermijning specifiek op het thema Transport & Logistiek.
- In 2025 hebben we de integriteit van gemeentelijke processen versterkt door een risicogestuurde toepassing van de Wet Bibob. De toepassing is verbreed, met onder andere een toename van Bibob-onderzoeken in vastgoed. Het Bibob-instrument is aantoonbaar ingezet bij vergunningen en vastgoed om integriteitsrisico's vroegtijdig te ondervangen en misbruik van gemeentelijke voorzieningen te voorkomen. De leerlijn Wet Bibob (e-learning, casus, quizvragen) is ingezet om kennis en bewustwording binnen de organisatie te vergroten en risicosignalen beter te herkennen.
- We hebben een interne en externe communicatiestrategie gericht op bewustwording ter versterking van de weerbaarheid, over de aanpak van ondermijnende criminaliteit (casuïstiek, controles, interventies) en stimuleren van bewustwording en signalering van ondermijning bij de inwoners en bedrijven.
- Het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) is operationeel voor het Bibob proces.

### **3. Programma-informatie**

#### **3.1 Duurzaamheid**

Om als gemeenschap duurzaam samen te leven (SDG11) is het onder andere van belang om mensen een veilige woon- en werkomgeving (SDG16) te bieden. Dat wil zeggen het tegengaan van criminaliteit en overlast, het veilig mogelijk maken van evenementen en de voorwaarden scheppen voor een zuiver democratisch proces (integriteit). Dat doen we samen met partners (SDG 17), waar mogelijk door integraal op te trekken.

We investeren in duurzame evenementen. Organisatoren van evenementen introduceren de recyclebare drinkbekers om de hoeveelheid plastic afval te verminderen. Wij informeren organisatoren hier actief over. Daarnaast is het gebruik van plastic confetti in carnavalsoptochten al jaren verboden.

Het gebruik van verouderde, dieselgestookte aggregaten bij evenementen is niet wenselijk vanwege het geluid en de luchtuitstoot. Het heeft nu nog beperkte aandacht maar zal in 2025 meer uitgewerkt worden. Te denken valt aan de juiste stroomvoorzieningen op veel gebruikte evenementenlocaties.

### 3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2021	2022	2023	2024	2025
Rapportcijfer veiligheid	<i>Veiligheids monitor</i>	7,4	-	7,4	-	-
Incidentmeldingen verwarde personen	politie	537	759	698	761	774
Inzet bestuursrechtelijke maatregelen	gemeente					
- inzetten cameratoezicht in het kader van openbare orde			1 0	0	1 (kermis)	1 (kermis)
- inzetten veiligheidsrisicogebied		2	0	0	0	0
- noodverordening / noodbevel		1		2	0	0
- sluiting art. 174a gemeentewet (bijvoorbeeld explosies)			1		2	0
- waarschuwing gebiedsverbod APV			1	1	29 (kermis)	0
- gebiedsverbod APV		1	1	0	2	4 (kermis)
- stadionomgevingsverbod (APV)				0	4	10
APV- vervoeren inbrekerswerktuig openbare plaats (aanpak veelplegers diefstal / inbraak).						
- waarschuwing					0	0
- last onder dwangsom					3	6
Woonoverlast						
- waarschuwing gedragsaanwijzing			0			3
- gedragsaanwijzing			1	2	4	1
- tijdelijk huisverbod woonoverlast		1		2	1	1
Art 13b Opiumwet (drugs in woningen of andere panden)					0	
- bestuurlijke waarschuwing			2		4	3
- sluiting pand		3	7	5	5	3
- last onder dwangsom		10	4	6	8	8
- geen bevoegdheid				7		0
APV - drugshandel openbare plaats (aanpak drugsdealers)					0	
- waarschuwing					3	3
- last onder dwangsom					1	2
- geen bevoegdheid						0

Indicator	Bron	2021	2022	2023	2024	2025
Incidentmeldingen jeugdoverlast	politie	428	279	250	338	347 (tot december)
BIJ- en Risicomeldingen (ex-gedetineerden met een mogelijk veiligheidsrisico)	gemeente		6	4	5	7
Interne BIBOB-toetsen - toetsen door landelijk bureau BIBOB - waarna voorschriften zijn opgelegd	Gemeente	165 3	67 2 0	67 2 4	70 3 0	
Demonstraties/betogingen						20
Tijdelijk huisverbod ivm huiselijk geweld (Wet tijdelijk huisverbod)						5
Crisismaatregelen -Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg - Wet zorg en dwang (inbewaringstelling)						66 6

### 3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Verwijzingen Halt 12-17 jaar per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	8	9	2024
Gewelddsmisdrijven per 1.000 inwoners	4	4	2024
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag per 1.000 inwoners	5,7	5,5	2024
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,3	1,2	2024
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	2,8	2,0	2024
Jongeren met een delict voor de rechter	1%	1%	2023

#### 4. Wat heeft het gekost?

		+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000				
Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Vershil	Voordeel/ Nadeel
Veiligheidsregio	Lasten	7.174	7.174	7.126	-49	V
	Baten	0	-81	-81	0	-
	Saldo	7.174	7.093	7.044	-49	V
Toezicht en handhaving openbare orde	Lasten	2.707	2.738	2.768	31	N
	Baten	-80	-80	-95	-15	V
	Saldo	2.627	2.657	2.673	16	N
Integrale veiligheid	Lasten	1.462	1.461	1.317	-144	V
	Baten	0	0	91	91	N
	Saldo	1.462	1.461	1.408	-53	V
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>11.343</b>	<b>11.373</b>	<b>11.211</b>	<b>-162</b>	<b>V</b>
	<b>Baten</b>	<b>-80</b>	<b>-161</b>	<b>-85</b>	<b>76</b>	<b>N</b>
	<b>Saldo</b>	<b>11.263</b>	<b>11.211</b>	<b>11.126</b>	<b>-85</b>	<b>V</b>
Stortingen reserves		0	0	0	0	-
Onttrekkingen reserves		0	0	0	0	-
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>V</b>
<b>Resultaat</b>		<b>11.263</b>	<b>11.211</b>	<b>11.126</b>	<b>-85</b>	<b>V</b>

#### Toelichting per product

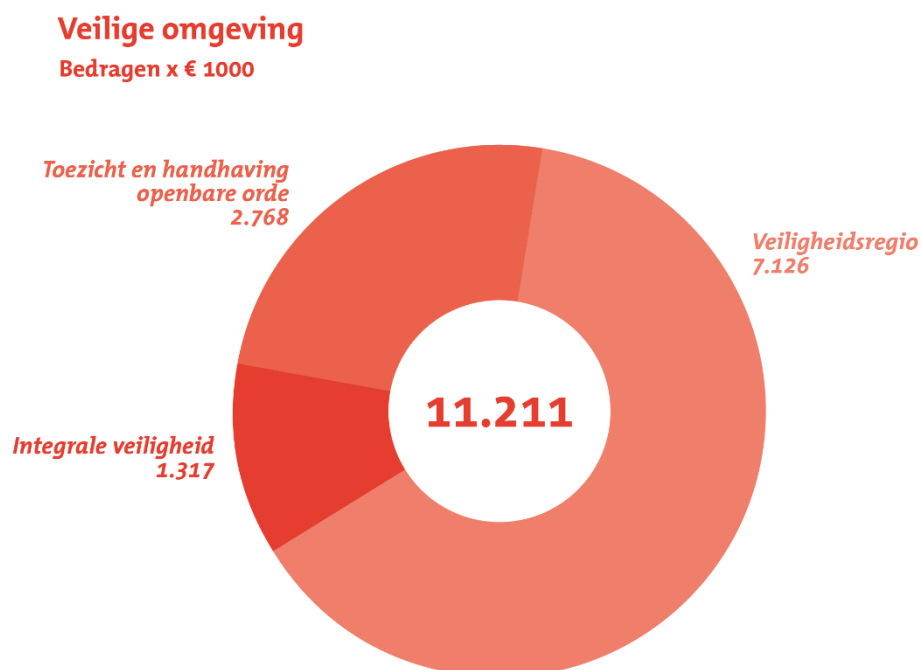
##### Integrale veiligheid

We hebben lagere kosten van € 144.000 en lagere opbrengsten van € 91.000. Per saldo hebben we een beperkt voordeel van € 53.000. Dit wordt veroorzaakt door:

- Lagere kosten van € 71.000 voor het Gemeentelijk informatieknooppunt (GIK). Een deel hebben we kunnen betalen uit een budget dat we hebben gekregen vanuit het RIEC. Daarnaast is een deel van het project doorgeschoven naar 2026.
- Lagere kosten van € 30.000 van de straatcoaches;
- Lagere kosten van € 30.000 voor anti-discriminatie;
- In 2024 hebben we een grote brand bij Vice Versa gekend. Daarvoor hebben we toen enorm hogere kosten moeten maken. Bij de jaarrekening 2024 zijn we ervan uitgegaan dat we grotendeels de kosten zouden kunnen verhalen. Het ging om een bedrag van in totaal € 0,6 miljoen. Nu zien we dat publiekrechtelijk kosten verhaal niet mogelijk blijkt te zijn. Op dit moment bezien we de mogelijkheden om de kosten via de privaatrechtelijke weg te verhalen. Echter volledig verhaal lijkt niet realistisch en daarom hebben we in 2025 € 91.000 afgeboekt en dit als nadeel in deze jaarrekening opgenomen.

### Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).



### 5. Overzicht subsidies

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Integrale veiligheid	106	122	122
<b>Totaal programma 08. Veilige omgeving</b>	<b>106</b>	<b>122</b>	<b>122</b>

**Programma 9. Besturen in verandering van tijden**



## 1. Inleiding

*Besturen, samenwerken, organiseren, innoveren en digitaliseren.*

De Gemeenteraad, het college van Burgemeester & Wethouders en de gemeentelijke organisatie werken samen aan een samenleving waarin we in verbinding zijn. In verbinding met onze inwoners, vrijwilligers, ondernemers en andere samenwerkingspartners. We doen dit voor de gehele Osse gemeente, ieder vanuit onze eigen rol. Belangrijke kernwaarden daarbij zijn: *zichtbaar, betrouwbaar en realistisch.*

Gemeente Oss is integer en transparant met respect voor elkaars functies en posities. Participatie en betrokkenheid bij de besluitvorming is belangrijk. Dit stimuleren we actief en hebben een plek in onze manier van werken. We willen dat inwoners betrokken zijn de gemeenschap en actief meedoen en initiatief nemen.

We willen samen duurzaam vooruit. Om dit te realiseren is een sterke organisatie nodig. Oss groeit en de organisatie groeit mee. We willen dat onze bedrijfsvoering en dienstverlening een stevig fundament vormen, meegroeien en inspelen op veranderende omstandigheden en nieuwe wetgeving. Verdergaande digitalisering, meer samenhang tussen de verschillende onderdelen en adequate stuurinformatie verstrekken, maken onderdeel uit van deze ontwikkeling. Ook het zijn van een aantrekkelijke werkgever, onze medewerkers faciliteren om te kunnen groeien en het creëren van voldoende kennis en kunde om de opgaven uit te kunnen voeren is een belangrijke opgave.

## 2. Programma-onderdelen

### 2.1 Bestuur

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een transparant, interactief en zorgvuldig besluitvormingsproces*
- *Een zichtbare, moderne gemeenteraad die aansluiting heeft bij nieuwe ontwikkelingen in onze gemeente*

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

Het vergaderstelsel van de Osse gemeenteraad borgt een transparant, interactief en zorgvuldig besluitvormingsproces. Hierbinnen is tijd en ruimte voor alle perspectieven. Het is een uitdaging om het goede debat te organiseren met elkaar. Onze vergaderingen zijn niet altijd efficiënt en het is voor inwoners soms moeilijk te volgen. We hebben deze raadsperiode verschillende pilots ingezet om onze manier van vergaderen te verbeteren zoals het invoeren van spreektijden bij onze raadsvergaderingen. We hebben afgesproken om ons Reglement van Orde deze raadsperiode nog niet definitief aan te passen en dit over te laten aan de nieuwe gemeenteraad.

We zijn in 2025 verder gegaan met het versterken van onze raadscommunicatie. We bereiken steeds meer inwoners met onze social media, de website is verbeterd (o.a. meer informatie over de raads- en burgerleden opgenomen) en de columns van de politieke partijen worden zowel op de social media als op papier in Oss Actueel gepubliceerd.

De nieuwe manier van inwoners uitnodigen voor Gast van de Raad is succesvol. We ontvangen telkens tussen de 10-15 inwoners bij onze raadsvergaderingen die in de regel erg enthousiast zijn over de politieke avond.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- In 2025 zijn we doorgegaan met onze activiteiten voor de jeugd en jongeren. We hebben 25 groepen 7/8 van basisscholen op bezoek gehad in de raadzaal voor het spel Democracy.
- 84 inwoners hebben meegedaan aan Gast van de raad, dat is vier keer zo veel als in 2024.
- In totaal 62 inwoners of belanghebbenden hebben ingesproken: 49 in de raadscommissies en 13 in de raadsvergaderingen.
- Er heeft één hoorcommissie over een bestemmingsplan plaatsgevonden.
- De griffiers uit de regio Noordoost-Brabant organiseerden twee bijeenkomsten voor de raadsleden uit de regio om beter in positie te komen bij regionale samenwerkingsverbanden. Beide bijeenkomsten vonden in

Oss plaats. In het voorjaar was er een bijeenkomst over wateropgaven en preventie jeugd en jongvolwassenen en in het najaar ging het over de weerbaarheid van de samenleving (Veiligheidsregio) en de inrichting van een energiesysteem (RES NOB).

- We hebben in 2025 een bedrijfsbezoek gehad over het thema vrije tijd & toerisme met startpunt Strand Tien, we zijn op bezoek geweest bij FourWindsK9 en zorgbuurthuis 't Hageltje. We hebben een bezoek gebracht aan de Proeftuin in de Ruwaard en het SEC. En er zijn bedrijfsbezoeken geweest naar de Haven en bedrijventerrein Vorstengrafdonk.
- De Rekenkamer heeft in 2025 vier rapporten aan de raad opgeleverd: een quickscan loonkostensubsidie, rapport naar een effectiever subsidiebeleid, een onderzoek naar energiebesparingsplicht en het rapport over toezicht en handhaving Kiezen in schaarste.
- Het Manifest gemeente Oss over het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie stond in 2025 standaard op de agenda's van de agendacommissie en het fractievoorzittersoverleg. Het manifest wordt als bijlage opgenomen in het integriteitsbeleid bestuurders gemeente Oss dat in 2025 is voorbereid voor besluitvorming in 2026.
- We hebben een cursus Politiek Actief georganiseerd in het voorjaar van 2025. 57 cursisten namen deel.
- We zijn begonnen met de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart 2026. Zo is er een communicatieplan gemaakt en we zijn aan de slag gegaan met een Stemwijzer.

## 2.2 Dienstverlening

### Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *In één keer goed: We zorgen ervoor dat de inwoner in één keer goed geholpen wordt en het antwoord krijgt op de vraag*
- *Dienstverlening met de menselijke maat: We maken zaken doen met de gemeente gemakkelijk van vraag tot antwoord*
- *Naadloze klantinteractie: Dienstverlening is via alle kanalen consistent en transparant*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In een keer goed: Wij streven ernaar dat inwoners direct duidelijkheid krijgen en hun vraag in één keer goed wordt beantwoord. De dienstverlening verloopt merendeels zonder vervolcontacten, wat zich vertaalt in hoge tevredenheidscijfers. Het Klantcontactcentrum (KCC) handelt 74% van alle gesprekken direct en volledig af. De gemiddelde waardering voor zowel telefonie als de balie bedraagt een 8,3. Dit onderzoek voeren we onafhankelijk binnen onze organisatie uit. Door actuele informatie, efficiënte processen en de inzet van meerdere kanalen zorgen we voor snelle en kwalitatieve dienstverlening. Als een vraag toch specialistische kennis vereist, schakelen we direct met de betreffende vakafdeling, zodat we de inwoner snel verder kunnen helpen.

### Dienstverlening met de menselijke maat

We richten onze dienstverlening actief in op wat inwoners nodig hebben. Met nieuwe e-diensten maken we onze digitale service eenvoudiger, toegankelijker en beter afgestemd op de wensen van onze inwoners. Tegelijk houden we het gemeentehuis open en gastvrij voor iedereen die minder digitaal vaardig is. We investeren voortdurend in vakmanschap. Medewerkers versterken hun deskundigheid via opleidingen, trainingen en coaching, zodat zij inwoners professioneel en persoonlijk kunnen ondersteunen. Bij de afgelopen verkiezingen hebben we gezorgd voor zoveel mogelijk toegankelijke stemlocaties. Daarmee hebben we inwoners in uiteenlopende omstandigheden in staat gesteld om daadwerkelijk hun stem uit te brengen.

### Naadloze klantinteractie

We werken aan een dienstverlening waarbij inwoners op elk kanaal hetzelfde, juiste antwoord krijgen. KCC en Burgerzaken maken hiervoor gebruik van een kennisbank, aangevuld met werkprocessen die we verder ontwikkelen als onderdeel van onze digitaliseringsopgave.

Door klantfeedback te verzamelen en deze binnen de organisatie terug te koppelen, verbeteren we onze processen en antwoorden stap voor stap. Met deze aanpak streven we ernaar dat inwoners onze dienstverlening als duidelijk en betrouwbaar ervaren.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- In 2025 hebben we ons gericht op het ontwikkelen van een strategie voor integrale digitalisering met als één van de strategische thema's digitale dienstverlening. Deze strategie met bijbehorend actieplan voor digitalisering van dienstverlening wordt in het eerste kwartaal van 2026 vastgesteld. De verbinding tussen digitalisering en dienstverlening en het integrale karakter maken dat we al onze dienstverlening op een toegankelijke, waardevolle manier kunnen aanbieden aan onze inwoners en ondernemers.
- We zouden een nulmeting uitvoeren naar de wensen en verwachtingen van onze inwoners van onze dienstverlening. Dit heeft vertraging opgelopen, maar in 2026 voeren we op basis van een landelijke standaard een 0-meting uit rondom gebruik van onze (digitale) kanalen en mogelijkheden voor uitbreidingen. Daarnaast meten we continu de inwonerstevredenheid bij onder andere telefonie. In 2025 hebben we Open Formulieren geïmplementeerd en zijn we begonnen met het vervangen van oude formulieren door deze nieuwe werkwijze. Deze overgang zorgt voor een efficiëntere en gebruikersvriendelijkere ervaring voor onze inwoners. In het eerste kwartaal van 2026 starten we met een project bij het KCC om de mogelijkheden van AI te verkennen en te implementeren. Deze ontwikkeling zal ons helpen om de potentie van AI in onze dienstverlening te begrijpen en te benutten.
- Klantreizen en klantportaal maken we onderdeel van het genoemde actieplan digitalisering van dienstverlening en in 2026 vindt besluitvorming plaats zodat we deze daar kunnen realiseren.
- In 2025 hebben we, samen met het Programma Data, verder gewerkt aan de ontwikkeling van een dashboard voor het Publiekscentrum. We hebben een rapportage ontwikkeld om inzicht in de afhandelingstijden van reisdocumenten en rijbewijzen te krijgen. We zullen de ontwikkeling van het dashboard voortzetten voor de overige onderdelen binnen het Publiekscentrum zodra we volledige ondersteuning hebben van de benodigde systemen. Dit zal ons in staat stellen om onze dienstverlening nog beter te monitoren en te verbeteren.
- In 2025 hebben we op diverse niveaus intensieve gesprekken gevoerd over gezichtsvergelijking. We besloten te wachten op de landelijke DPIA, die in het vierde kwartaal van 2025 gereed was. De functionaris gegevensbescherming heeft deze grondig doorgenomen en advies uitgebracht. Dit advies riep enkele vragen op die verdere verdieping vereisen. Daarom agenderen we dit onderwerp voor de ethische tafel in het eerste kwartaal van 2026, zodat we alle facetten zorgvuldig kunnen overwegen en tot een weloverwogen besluit te komen.
- In 2026 realiseren we een vernieuwde gemeentelijke website als belangrijk kanaal van onze (digitale) dienstverlening. Bedacht vanuit de gebruiker, digitaal toegankelijk, veilig, herkenbaar en modern.

## **2.3 Organisatie en personeel**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Aantrekkelijk werkgeverschap en doeltreffend wervingsbeleid*
- *Inclusieve en diverse organisatie*
- *Leven Lang Ontwikkelen en toekomstbestendig, ambtelijk vakmanschap*
- *Gezonde en veilige werkomgeving en werkplezier*
- *Versterken van leiderschap*
- *Verhelderen van de basisstructuur en sturing*
- *Bouwen aan afdeling personeel en organisatie*

## Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

### *Aantrekkelijk werkgeverschap en doeltreffend wervingsbeleid*

In onze ambitie om een aantrekkelijke en concurrerende werkgever in de regio te zijn, hebben we stappen gezet in de verdere professionalisering van onze arbeidsmarktbenadering. Het grote aantal vacatures (162 gepubliceerd en 153 succesvol afgerond) dat we hebben vervuld in 2025 laat zien dat onze inzet resultaat heeft, maar ook dat de arbeidsmarkt krap blijft en dat structurele vernieuwing noodzakelijk is. Een vernieuwd proces rondom onboarding draagt bij aan een betere eerste ervaring van nieuwe medewerkers en een snellere verbinding met de organisatie.

### *Inclusieve en diverse organisatie*

In het werving- en selectiebeleid hebben we gewerkt aan inclusie door het inzetten van verschillende wervingskanalen en door kritisch te kijken naar het taalgebruik in vacatures en campagne-uitingen. Hiermee vergroten we de toegankelijkheid van onze organisatie en spreken we een bredere doelgroep aan. Daarnaast zetten we expliciet in op een werknemersbestand dat een goede afspiegeling vormt van de Osse samenleving.

### *Leven Lang Ontwikkelen en toekomstbestendig, ambtelijk vakmanschap*

We investeren gericht in kennis en vaardigheden die niet alleen bijdragen aan de individuele ontwikkeling van medewerkers, maar ook aan de kwaliteit en wendbaarheid van de organisatie als geheel. De verbeterde transparantie in trainingen en opleidingen draagt bij aan een efficiëntere inzet van middelen en een beter overzicht op onze totale ontwikkelinvesteringen.

Door medewerkers op te leiden in ambtelijk handelen hebben we gericht geïnvesteerd in vaardigheden die essentieel zijn in het gemeentelijke speelveld.

### *Gezonde en veilige werkomgeving en werkplezier*

In 2025 hebben we een organisatievisie ontwikkeld die richting geeft aan de manier waarop wij als Gemeente Oss willen samenwerken en onze maatschappelijke opgaven willen realiseren. Het uitrollen van deze visie vraagt om consistente kaders, een duidelijke manier van werken en een cultuur waarin gezamenlijke verantwoordelijkheid centraal staat. In de afgelopen periode zijn belangrijke stappen gezet om deze beweging stevig te verankeren. In de 'DT on tour' sessies bij ruim 43 teams hebben alle medewerkers hun input kunnen geven. Bij de plenaire sessies waar de uitkomsten en acties vanuit de 'DT on Tour' werden gedeeld waren x medewerkers aanwezig.

Met het activeren van het vitaliteitsbeleid is een stap gezet richting een toekomstbestendige organisatie. Dit vraagt om nog meer aandacht.

### *Versterken van leiderschap*

We investeren binnen het 2 jarige leiderschapsprogramma (gestart in 2025) in zowel de collectieve kracht van onze leidinggevenden als in hun persoonlijke ontwikkeling. Het programma helpt om een gezamenlijke taal en manier van werken te creëren waardoor we elkaar beter weten te vinden en de organisatievisie 'Wij zijn één Oss' steviger wordt verankerd. Er nemen 56 leidinggevenden deel aan het programma. Het nieuwe opleidingstraject voor potentieel leidinggevenden is een logische aanvulling daarop.

### *Verhelderen van de basisstructuur en sturing*

Er is een duidelijke behoefte aan meer helderheid over rollen, taken en verantwoordelijkheden. Voor goed samenwerken is het essentieel dat iedereen weet waar hij of zij van is. Met het vaststellen van besturings- en inrichtingsprincipes bieden we de gewenste duidelijkheid.

### *Bouwen aan afdeling personeel en organisatie*

De afdeling P&O bevindt zich midden in een brede en noodzakelijke ontwikkelbeweging. Waar de focus in het verleden vooral lag op het uitvoeren van operationele P&O processen, verschuift de afdeling meer richting een strategische partner voor de organisatie. Deze transitie is nodig om de complexe opgaven waar de Gemeente Oss voor staat structureel en toekomstgericht te kunnen ondersteunen.

Steeds meer processen worden gedigitaliseerd en gestandaardiseerd zodat we meer uniformiteit en voorspelbaarheid in het operationele P&O landschap realiseren. En hiermee krijgen medewerkers en leidinggevendenden meer grip op de processen.

Parallel aan deze operationele verbeteringen heeft de afdeling gewerkt aan strategische beleidsthema's, zoals inhuurbeleid.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- Aantrekkelijk werkgeverschap en doeltreffend wervingsbeleid:
  - o Nieuwe arbeidsmarktcampagne ontwikkeld en ingezet bij vacatures
  - o Analyse is gemaakt onze arbeidsmarktbenadering en wervingsbeleid. De aanbevelingen worden eind februari 2026 gepresenteerd.
  - o Het onboardingproces is verbeterd
- Inclusieve en diverse organisatie:
  - o In vacatureteksten en vacaturemanagement wordt gekeken naar inclusief taalgebruik en wervingsmethoden.
- Leven Lang Ontwikkelen en toekomstbestendig, ambtelijk vakmanschap:
  - o We hebben een nieuwe bibliotheek (incl. leerplein) gepubliceerd waar medewerkers zich beter kunnen oriënteren op hun eigen ontwikkeling.
  - o We hebben een nieuw gespreksformulier ondersteunend aan onze gesprekscyclus gemaakt. Dit moet nog worden goedgekeurd en geïmplementeerd in het eerste half jaar.
- Gezonde en veilige werkomgeving en werkplezier:
  - o We hebben een preventiecoach aangesteld die zich bezig houdt met vitaliteit en individuele coaching
  - o Vitaliteitsplan 2025 is uitgevoerd. Met bijvoorbeeld sessies over energie en voeding.
  - o Verzuimrapportages met data inzake verzuim beschikbaar gesteld
  - o In 2025 is een vernieuwde verzuimaanpak ontwikkeld, gericht op duurzame inzetbaarheid en het terugdringen van verzuim op de lange termijn. Deze wordt uitgevoerd, waaronder de inzet van een verzuimspecialist.
- Versterken van leiderschap:
  - o In 2025 is het 2 jarige leiderschapsprogramma gestart dat bestaat uit drie leerlijnen: de collectieve, persoonlijke en praktische leerlijn
- Verhelderen van de basisstructuur en sturing:
  - o We hebben input uit de organisatie opgehaald via workshops over besturing en inrichting.
  - o Voorstel gemaakt over besturing- en inrichtingsprincipes en in 2026 vindt hierover besluitvorming plaats.
- Bouwen aan afdeling personeel en organisatie:
  - o We werken conform plan aan verbetering van de processen en actualisatie en vernieuwing van P&O beleid.
  - o E HRM systeem geïmplementeerd waarbij processen worden vereenvoudigd.
  - o Nieuw inhuurbeleid opgesteld dat meer grip geeft op externe inzet, risico's en kosten.

## **2.4 Digitalisering en datagedreven werken**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We versterken en versnellen digitalisering door strategische en integrale sturing*
- *We vertalen wet- en regelgeving en bestuurlijke besluiten, bijvoorbeeld rondom ethiek, naar duidelijke en bruikbare kaders die we actief toepassen*
- *We investeren in verdere ontwikkeling van digitale bewustwording, vakmanschap en geletterdheid*
- *We investeren in een samenhangend modern IT-landschap waarin we gebruik maken van generieke en gestandaardiseerde systemen, zodat de dienstverlening betrouwbaar, efficiënt en wendbaar blijft*
- *We bieden onze organisatie moderne digitale oplossingen zoals AI en Robotisering die het mogelijk maken om onze processen vergaand te digitaliseren en daarmee een structureel voordeel te behalen*

- *We gebruiken relevante data voor onze dienstverlening, beleids- en besluitvorming*
- *We participeren in landelijke netwerken en volgen ontwikkelingen als digitale soevereiniteit en moderne technologie actief*
- *De informatie van onze gemeente is duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist, volledig en betrouwbaar*

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

##### *Versterken en versnellen digitalisering door strategische en integrale sturing*

We hebben een integrale digitaliseringsstrategie ontwikkeld die fungeert als het kompas voor de komende jaren. Voor het eerst zijn alle belangrijke strategische digitaliseringsthema's – zoals dienstverlening, datagedreven werken, moderne werkomgeving, digitale weerbaarheid en digitaal vakmanschap in één samenhangend kader gebracht.

De strategie wordt integraal gestuurd via de digitaliseringstafel, waar domeinen gezamenlijk afstemmen op prioriteiten, samenhang en haalbaarheid. Hiermee ontstaat voor de hele organisatie een eenduidige koers, duidelijke governance en een structurele manier van sturen. De gekozen aanpak zorgt ervoor dat digitalisering een organisatiebrede beweging is die bijdraagt aan maatschappelijke opgaven.

##### *Vertaling van wet- en regelgeving en bestuurlijke besluiten*

We hebben stappen gezet in het ontwikkelen en toepassen van kaders die wet- en regelgeving, landelijke richtlijnen en bestuurlijke ambities vertaalt naar concreet handelingsperspectief voor de organisatie. Een belangrijk resultaat is dat het ethisch waardenkader digitalisering actief wordt gebruikt binnen de organisatie. Dit kader helpt ons om digitale keuzes te toetsen aan publieke waarden zoals transparantie, inclusiviteit, privacy en autonomie. Het biedt een integraal en consistent vertrekpunt voor besluitvorming over moderne technologie, datagebruik en procesinnovatie.

##### *Investeren in verdere ontwikkeling van digitale bewustwording, vakmanschap en geletterdheid*

De basis voor organisatiebrede digitale bewustwording en vakmanschap is gelegd, maar we staan nog aan het begin van de integrale ontwikkeling ervan. In 2025 zijn de eerste stappen gezet richting een samenhangende aanpak, onder andere door het organisatiebrede aanbod van trainingen in datageletterdheid. Hiermee versterken we de vaardigheden die nodig zijn om data verantwoord en effectief te gebruiken in werkprocessen en besluitvorming.

Digitaal vakmanschap is daarnaast opgenomen als belangrijk strategisch thema in de integrale digitaliseringsstrategie. Dat betekent dat digitale vaardigheden, i-bewustzijn, cybersecurity, privacy, procesinzicht en het kunnen omgaan met moderne technologie voortaan expliciet worden gezien als kernelementen van ons functioneren als organisatie.

##### *Een samenhangend modern IT-landschap*

We hebben een duidelijke koers bepaald naar een modern, samenhangend en toekomstbestendig IT-landschap dit is vastgelegd in de integrale digitaliseringsstrategie. We werken toe naar een eenvoudiger en beter beheersbaar landschap, opgebouwd uit generieke, gestandaardiseerde en onder architectuur ontworpen componenten. Hierdoor ontstaat een stevig fundament voor betrouwbare en wendbare dienstverlening. Daarnaast hebben we een belangrijke stap gezet in het versterken van onze digitale soevereiniteit – een thema dat zowel landelijk als lokaal steeds urgenter wordt. Via een raadsinformatiebrief is de gemeenteraad geïnformeerd over de risico's van afhankelijkheden van grote leveranciers, het belang van Europese alternatieven en de noodzaak om strategische keuzes te maken die onze autonomie, veiligheid en continuïteit versterken. Deze inzichten zijn nu geïntegreerd in onze strategische richting en worden actief meegenomen in de verdere ontwikkeling van het IT-landschap.

##### *Moderne digitale oplossingen voor de organisatie*

We hebben een duidelijke koers bepaald om moderne technologie zoals AI, robotisering en digitale assistenten in te zetten voor het versnellen en automatiseren van processen. Dit thema heeft vertraging opgelopen doordat we het bewust hebben geïntegreerd in zowel de integrale digitaliseringsstrategie als de strategische heroriëntatie. Daardoor is het nu stevig verankerd als onderdeel van het strategisch thema Efficiënter en

slimmer (samen)werken, waarmee we vanaf 2026 gericht en organisatiebreed kunnen versnellen en sturen op structureel voordeel.

#### *Data*

In 2025 hebben we grote stappen gezet om data beter te benutten in onze dienstverlening en beleids- en besluitvorming. Het programma Data heeft hierin een centrale rol gespeeld. De toegankelijkheid, kwaliteit en beschikbaarheid van data is sterk verbeterd en data wordt steeds vaker ingezet voor sturing, inzicht en verantwoording.

#### *Landelijke netwerken*

We hebben onze betrokkenheid bij landelijke ontwikkelingen verder versterkt. De Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) is vastgesteld en deze hebben we expliciet meegenomen in onze integrale digitaliseringsstrategie. Daarmee sluiten we als gemeente naadloos aan op landelijke ambities zoals digitale weerbaarheid, datagedreven werken en publieke waarden.

Daarnaast zijn we actief in landelijke netwerken en aanjaagteams (NDS), waardoor we vroegtijdig zicht hebben op relevante ontwikkelingen binnen digitalisering.

#### *Duurzaam toegankelijke, vindbaar, juiste, volledige en betrouwbare informatie*

In 2025 hebben we belangrijke stappen gezet om het informatiebeheer van de gemeente als geheel te versterken. Onze informatie - van documenten en dossiers tot data - wordt steeds beter vindbaar, toegankelijk en duurzaam betrouwbaar vastgelegd. Binnen zowel het programma Data als de verschillende vakapplicaties is gericht gewerkt aan de eisen uit de Archiefwet en de Wet open overheid (WOO): informatie wordt vaker direct volledig vastgelegd, op de juiste plek opgeslagen en volgens de wettelijke termijnen bewaard of vernietigd.

Daarnaast ondersteunen digitale werkomgevingen, waaronder MS365 als modern samenwerkingsplatform, ons bij het eenduidig organiseren en beheren van informatie. Doordat steeds meer informatie gestructureerd en gedeeld wordt opgeslagen, kunnen collega's veiliger en consistentere samenwerken. Goed informatiebeheer wordt daarmee minder een aparte taak en steeds meer een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijkse werk.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We hebben de voorwaarden gecreëerd voor integrale digitalisering. Dat betekent dat we:
  - o Domeinen, proceseigenaren, opdrachtgevers en opdrachtnemers duidelijk hebben gepositioneerd in hun rol binnen de nieuwe governance.
  - o De integrale digitaliseringsstrategie is ontwikkeld: hierin zijn alle bouwstenen, strategische thema's, governance, sturingsmechanismen en methodieken helder beschreven.
- We hebben geïnvesteerd in het vertalen van complexe wet- en regelgeving naar duidelijke, toepasbare kaders die passen bij onze praktijk. Dat betekent dat we:
  - o Wet- en regelgeving hebben vertaald naar kaders — op het gebied van ethiek, privacy, informatiebeveiliging, algoritmen, de AVG, WOO, Digital Decade en aankomende wetgeving zoals de NIS2.
  - o Het ethisch waardenkader hebben ontwikkeld en geïmplementeerd. Dit kader is in gebruik bij digitaliseringsinitiatieven.
  - o We passen DPIA's IAMA's toe bij digitaliseringsinitiatieven.
- We hebben een fundament gelegd voor digitale bewustwording, vakmanschap en geletterdheid waarop we de komende jaren verder kunnen bouwen. Concreet hebben we:
  - o Een organisatiebrede training datageletterdheid gestart.
  - o Digitaal vakmanschap expliciet gepositioneerd en is onderdeel van de organisatiebrede digitaliseringsopgave.
  - o Een duidelijk vertrekpunt gecreëerd voor 2026, waarin digitale vaardigheden, I-leiderschap, informatiebeveiliging en bewustwording geïntegreerd worden in trainingen, HR-beleid, werving en professionalisering.
- We hebben diverse strategische en organisatorische stappen gezet om het IT-landschap structureel te moderniseren en tegelijkertijd onze digitale autonomie te vergroten:

- 'werken onder architectuur' is als bindend principe vastgelegd, we verminderen complexiteit, bouwen dubbelingen af en werken naar een gestandaardiseerd applicatielandschap.
- Generieke en herbruikbare oplossingen zijn ingebracht zoals Signalen bij ruimtelijk domein en Open Formulieren organisatiebreed.
- We investeren in Common Ground-componenten, API-first oplossingen, MijnServices-bouwstenen en cloudtechnologie, zodat systemen eenvoudiger koppelen en processen sneller vernieuwd kunnen worden.
- Digitale soevereiniteit is expliciet geïntegreerd op basis van de raadsinformatiebrief; we nemen soevereiniteit actief mee in aanbestedingen, inkoopbeleid en technologiekeuzes.
- We hebben moderne technologie zoals AI en robotisering geïntegreerd in een bredere, samenhangende aanpak. Daarom hebben we:
  - AI, RPA en digitale assistenten opgenomen in de integrale digitaliseringsstrategie, zodat innovaties niet versnipperen maar onderdeel zijn van één organisatiebrede koers.
  - Deze technologie verweven met de strategische heroriëntatie 'Efficiënter en slimmer (samen)werken' waarin vanaf 2028 een structureel voordeel is opgenomen dat we realiseren door slim te digitaliseren.
  - Eerste voorbereidingen getroffen, zoals de technische en functionele inrichting voor RPA en een afwegingskader ontwikkeld.
- Het programma Data heeft in 2025 gericht gewerkt aan het versterken van fundamentele voorzieningen én het toepassen daarvan in de praktijk. Concreet hebben we:
  - Kaders, werkwijzen en standaarden zijn vastgesteld voor datakwaliteit, duurzame toegankelijkheid en verantwoord datagebruik.
  - Dashboards ontwikkeld en centraal ontsloten
  - Data-expertise gebundeld in een programma team, waardoor analyses, advies en ondersteuning consistent en professioneler zijn georganiseerd.
  - Datageletterdheid vergroot, door trainingen en praktische begeleiding.
  - Voorbereidingen getroffen voor aansluiting op landelijke federatief datastelsel.
- We hebben onze positie in landelijke netwerken versterkt en toegankelijk gemaakt voor Oss door:
  - Actieve deelname aan landelijke aanjaagteams (NDS), CIO beraad 80.000+ gemeenten en landelijke werkgroepen.
  - Integratie van de NDS in onze eigen integrale digitaliseringsstrategie.
- In 2025 hebben we gericht gewerkt aan een sterkere informatiehuishouding door:
  - MS365 en Microsoft Teams verder uit te rollen, documenten beter gestructureerd en samenwerken is vereenvoudigd.
  - Bewustwording en vaardigheden vergroot, via trainingen en begeleiding.
  - De basis gelegd voor een nog stevigere structuur, en daarvoor metadata en beheerkaders ontwikkeld.
  - Informatiebeheer verder versterkt, als voorbereiding op implementatie van nieuwe wet- en regelgeving, beleid en beheerplannen vanaf 2026.

## 2.5 Participatie

### Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Kwalitatief goede vormen van participatie tussen inwoners en gemeente tot stand brengen*
- *Meer en beter maatschappelijke initiatieven omarmen en stimuleren*

### Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In verschillende beleidstrajecten en projecten hebben we gewerkt aan de participatie van inwoners. Voorbeelden zijn: Amsteleind, Programma Schadewijk, Inrichting speelplekken, reconstructies van straten enz. Ook zijn inwonersinitiatieven mogelijk gemaakt, zoals 'gezond dorp Herpen', Ruwaard Schoon, diversie speeltuinen, Schaatsbaan Schadewijk enz.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We zijn gestart met het Platform WijZijnOss. Dit is een online bewonersplatform voor en door inwoners van de gemeente Oss. Hierin werken de inwoners samen met wijkcoördinatoren en opbouwwerkers (ONS welzijn). De gemeente faciliteert het platform. WijzijnOss.nl maakt zichtbaar wat er in een wijk of dorp gebeurt, inclusief vraag en aanbod, activiteiten, foto's, films en verhalen. Organisaties kunnen zich presenteren en de gemeente zelf kan er ook gebruik van maken. Het platform biedt ook een participatiemodule. De gemeente kan dit ook inzetten bij participatieprocessen met inwoners.
- We hebben de bestuursopdracht participatie concreter gemaakt. Ook is een adviseur Participatie geworven. Deze adviseur startte op 1 januari 2026 en gaat aan de slag met de geformuleerde opdracht (beleid, handelingskader, adviespunt, vakmanschapsontwikkeling en verordening).
- We hebben met de wijk- en dorpsraden de werkwijze geëvalueerd en hebben de uitgangspunten voor de samenwerking geactualiseerd.
- We hebben een interactieve sessie met de wijk – en dorpsraden georganiseerd over de omgevingsdialoog en de rol van inwoners en Wijk- en dorpsraden besproken.

## **2.6 Schadewijk**

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

Alle ontwikkelingen vanuit het Programma Schadewijk dragen bij aan een of meer van de volgende vier doelen:

- *Herstellen van bestaanszekerheid*
- *Gezonder leven makkelijker maken*
- *Vergroten van de kansengelijkheid*
- *Bouwen aan fijn samen wonen en leven*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

In 2025 startten we met de uitvoering van de in 2024 vastgestelde Integrale gebiedsvisie Schadewijk. Vanuit deze gebiedsvisie ontwikkelen en investeren we de komende twee decennia in de Schadewijk. Samen met inwoners en organisaties uit de Schadewijk maakten we een integrale visie op maatschappelijke voorzieningen Schadewijk. Op basis van deze visie volgde in de 2e helft van 2025 het besluit om in de komende jaren het Verdihuis te verplaatsen naar een of meerdere locaties buiten de Schadewijk, één nieuw integraal kindcentrum op de locatie Verdihuis te bouwen waarin de Teugelaar en IKC Regenboog samen mét kinderopvang en andere aanvullende diensten gehuisvest worden, en de ruimte die op de vrijkomende schoollocaties ontstaat te benutten voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voor de wijk. Het uitvoeren van deze besluiten gaat enorm bijdragen aan het realiseren van onze ambities: ervoor zorgen dat kinderen in de Schadewijk kansrijker kunnen opgroeien en inwoners in gezonde omstandigheden in een fijne straat of buurt kunnen wonen en leven. Maar er staat wel spanning op deze ambities in relatie tot de beschikbare middelen en capaciteit in de komende jaren. Ook openden we in 2025 de jongerenontmoetingsplek voor jongeren uit de Schadewijk. En werkten we binnen de organisatie van het programma aan een stevig fundament voor een integrale gebiedsaanpak. Hierop kunnen we in de komende jaren het programma Schadewijk goed gaan uitbouwen. Waarbij ongelijk investeren voor gelijke kansen nodig blijft.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We ontwikkelden de Visie op maatschappelijke voorzieningen Schadewijk die in oktober 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld. Hiervoor gingen we in gesprek met zo'n 200 wijkbewoners. Ook organisaties in de wijk deelden hun wensen en aandachtspunten. Het participatietraject met bewoners financierden uit het financieel reserve Schadewijk.
- Op basis van deze visie volgde in de 2e helft van 2025 het besluit om in de komende jaren het Verdihuis te verplaatsen naar een of meerdere locaties buiten de Schadewijk, één nieuw integraal kindcentrum op de locatie Verdihuis te bouwen waarin de Teugelaar en IKC Regenboog samen mét kinderopvang en andere aanvullende diensten gehuisvest worden, en de ruimte die op de vrijkomende schoollocaties ontstaat te benutten voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voor de wijk.

- We voerden de motie 'De Schadewijk verdient een toekomstbestendig plan, te beginnen bij de jeugd' uit door het openen van een jongerenontmoetingsplek in het voormalige Talentcentrum. Hier kunnen jongeren uit de Schadewijk meedoen met activiteiten, iets nieuws leren en hun talenten ontdekken. De beheers- en inrichtingskosten financierden we uit het financieel reserve Schadewijk.
- Om te zorgen voor goede en eenduidige communicatie en informatie maakten we een strategisch communicatieplan en zorgden daarbij voor voldoende capaciteit voor de uitvoering van dit plan. Dit financieren we uit het financieel reserve Schadewijk.
- We vertaalden de ambities uit de integrale gebiedsvisie Schadewijk naar meer concrete opdrachten en projecten. We bepaalden, mede op basis van wensen van bewoners uit de wijk, met welke projecten we in 2025 aan de slag gingen. Het ging in 2025 onder meer om een laagdrempelig sport- en cultuuraanbod in de wijk, opruimdagen, containerdagen en prikacties vanuit het project Schadewijk Schoon. We troffen voorbereidingen voor het maken van (groene en sportieve) harten in de wijk, het ontwikkelen van extra initiatieven rondom armoede en bestaanszekerheid, en er is een basis gelegd om de sociale vraagstukken uit de wijk integraal op te gaan pakken.

Er zijn verschillende projecten die in de Schadewijk uitgevoerd gaan worden die ook onderdeel uitmaken van een van de inhoudelijke begrotingsprogramma's. Voor alle projecten die in de Schadewijk uitgevoerd worden geldt dat ze in afstemming met de Integrale Gebiedsaanpak Schadewijk worden uitgevoerd. In 2025 ging het om de volgende projecten en ontwikkelingen:

- Woningbouwopgaven: We willen in de Schadewijk een meer gevarieerd woningaanbod en een toekomstbestendige woonomgeving ontwikkelen. We vinden het belangrijk dat woningen en de woonomgeving helpen bij het gezonder leven mogelijk maken. We willen de wijk veel groener gaan maken. Om te zorgen voor deze wijkontwikkeling zorgden we voor een integrale coördinatie op de woningbouwprojecten in de Schadewijk. In 2025 ging het onder meer om de start van de nieuwbouw in de Vogelbuurt en voorbereidingen voor nieuwbouw Industriepark-oost. Voor de uitvoering van deze projecten hebben we nog geen geld gereserveerd om de ambities met betrekking tot differentiatie, vergroening en harten van de wijk mogelijk te maken. We werken dit verder uit en bekijken of het uit bestaande middelen betaald kan worden en zo niet, leggen we een voorstel voor bij het opstellen van de programmabegroting.
- Verplaatsing Verdihuis: Het verplaatsen van de functies van het Verdihuis is een ingrijpende maatregel. Dit besluit is daarom integraal voorbereid vanuit zorg, veiligheid, ruimtelijke ontwikkeling en programma Schadewijk.
- Nieuwbouw Kindcentrum: We gaan een nieuw integraal kindcentrum bouwen waar kinderen uit de wijk samen naar school gaan en die als nieuw hart van de wijk een ontmoetingsplek wordt voor bewoners uit de buurt.
- Openbare ruimte: We startten samen met beheer openbare ruimte met het maken van een wijkgerichte aanpak van de openbare ruimte-projecten in de Schadewijk. Ook dit werken we verder uit en bekijken of het uit bestaande middelen betaald kan worden en zo niet, leggen we een voorstel voor bij het opstellen van de programmabegroting.
- Wijkmobiliteitsplan: Bij de ontwikkeling van het Wijkmobiliteitsplan Schadewijk voegden we de informatie uit de Leefplekmeter 2024 en participatietraject maatschappelijke voorzieningen 2025 toe. Op deze manier proberen we de wensen en behoeften die bewoners vertellen zo goed mogelijk te vertalen naar beleid en uitvoering.

### **3. Programma-informatie**

#### **3.1 Duurzaamheid**

Activiteiten:

- We blijven als gemeente Oss herkenbaar op het gebied van de Global Goals. Deze Sustainable Development Goals zijn verankerd in de beleids- en beheerscyclus en zijn uitgangspunt bij grote opgaven.
- We houden bij aanbestedingsprocedures rekening met duurzaam gebruik van grondstoffen, energieverbruik en sociale aspecten (social return). Dat geldt ook voor onze eigen bedrijfsvoering, zoals gebouwenbeheer, wagenpark en catering.

- Vanuit de doelstellingen van de Participatiewet, specifiek de banenafspraken, creëren we functies voor specifieke doelgroepen, onder andere door het aanpassen van takenpakketten (jobcarving).

De Global Goals die bij dit programma horen zijn: Gendergelijkheid, fatsoenlijk werk en gezonde economie, ongelijkheid verminderen, vrede, veiligheid en gerechtigheid en partnerschappen om doelen te bereiken.

### 3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Klanttevredenheid - directe dienstverlening - digitale dienstverlening	Waarstaatjegemeent e.nl	6,74 7,09	n.n.b. n.n.b.			Landelijk gemiddelde 6,90 7,11
Tevredenheid medewerkers	Gemeente			7+	-	7,1
Ziekteverzuim	Gemeente	6,84	6,66	6,51	8,05	Landelijk gemiddelde 5,8%
Norm banenafpraak	VNG banenafpraak	36,7	35	29,8		22 banen van 25 uur (2019)
Kinderen met onderwijsachterstand in Schadewijk	CBS dashboard verwachte onderwijsachter- stand	27,5%	27,6%	29,2%	30,2%	Oss-Stad 23,2%
Gezinnen met inkomen tot 120% van het sociaal minimum in Schadewijk	CBS Integraal Inkomens en vermogens- onderzoek	15,4%	14,9%			Oss-Stad 13,3%
Overlastmeldingen Schadewijk: aantal per 1000 huishoudens	Data.politie.nl + BRP	91	100	79		Oss-Stad 68
Koopwoningen in Schadewijk	GBA/BSOB	50,5%	50,2%	50,9%	51,6%	Oss-Stad 57,2%
Huurwoningen corporatie in Schadewijk	GBA/BSOB	38,7%	38%	37,0%	36,9%	Oss-Stad 30,8%
Huurwoningen vrije sector in Schadewijk	GBA/BSOB	10,7%	11,8%	12,0%	11,5%	Oss-Stad 11,9%

### 3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer.

Indicator	Oss	Jaar
Formatie per 1.000 inwoners	9,8 fte	2025
Bezetting per 1.000 inwoners	9,1 fte	2025
Overhead	23,9%	2025
Apparaatskosten per inwoner	€ 1061	2025
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur.	24%	2025

#### 4. Wat heeft het gekost?

		+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000				
Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Overhead	Lasten	45.819	49.608	50.802	1.194	N
	Baten	-6.320	-6.740	-9.167	-2.426	V
	Saldo	39.500	42.867	41.635	-1.232	V
College	Lasten	1.353	1.458	3.897	2.439	N
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	1.353	1.458	3.897	2.439	N
Dienstverlening	Lasten	3.118	3.103	3.548	446	N
	Baten	-1.520	-1.520	-2.039	-519	V
	Saldo	1.598	1.583	1.509	-73	V
Raad en raadscommissies	Lasten	1.921	2.016	2.008	-9	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	1.921	2.016	2.008	-9	V
Rekenkamer	Lasten	81	81	53	-27	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	81	81	53	-27	V
Verkiezingen	Lasten	230	351	333	-17	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	230	351	333	-17	V
Saldo kostenplaatsen	Lasten	-1.235	-1.235	-756	479	N
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	-1.235	-1.235	-756	479	N
Wijkgericht werken	Lasten	1.380	1.498	1.361	-137	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	1.380	1.498	1.361	-137	V
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>52.667</b>	<b>56.878</b>	<b>61.246</b>	<b>4.368</b>	<b>N</b>
	<b>Baten</b>	<b>-7.840</b>	<b>-8.260</b>	<b>-11.206</b>	<b>-2.946</b>	<b>V</b>
	<b>Saldo</b>	<b>44.828</b>	<b>48.618</b>	<b>50.041</b>	<b>1.422</b>	<b>N</b>
Stortingen reserves		2.365	2.365	2.693	328	N
Onttrekkingen reserves		-2.045	-4.416	-2.910	1.505	N
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>320</b>	<b>-2.051</b>	<b>-218</b>	<b>1.833</b>	<b>N</b>
<b>Resultaat</b>		<b>45.148</b>	<b>46.567</b>	<b>49.823</b>	<b>3.255</b>	<b>N</b>

## *Toelichting per product*

### *Overhead*

Voor een goed totaalbeeld voor de afwijkingen op het product overhead en saldo kostenplaatsen hebben we een analyse gemaakt inclusief mutaties in de reserves.

We hebben in 2025 hogere personele kosten van € 0,4 miljoen en hogere algemene overhead kosten van € 0,1 miljoen. Verder is er een lagere toerekening van uren aan investeringen van € 0,4 miljoen (nadeel). Per saldo een totaal nadeel van € 967.000.

#### Het nadeel op de personele kosten van € 0,4 miljoen bestaat uit de volgende grote posten:

- Hogere kosten Bestuur & Advies: € 150.000. Vooral veroorzaakt door extra inhuur voor opvangen vertrek afdelingshoofd en ziekteverzuim.
- Hogere kosten ICT: € 150.000. Vooral veroorzaakt door kosten die zijn gemaakt voor het programma data.
- Hogere kosten Publiekscentrum: € 135.000. Vooral veroorzaakt door extra inhuur voor opvangen van ziekteverzuim.
- Hogere kosten LWE: € 190.000. Vooral veroorzaakt door extra inhuur voor opvangen vertrek afdelingshoofd, extra inzet mobiliteit en het project haven Elzenburg
- Hogere kosten programmamanagement ruimtelijke en economische ontwikkelingen: € 150.000. Vooral veroorzaakt door hogere kosten voor de aansturing van stedelijke projecten en extra inhuurkosten voor digitalisering en data.
- Hogere kosten vastgoed: € 289.000. Dit komt vooral door extra kosten voor ingehuurde planeconomen en juristen. We huren hen in omdat vacatures niet vervuld kunnen worden of vanwege ziekteverzuim.

Naast deze nadelen hebben we aantal voordelen op de personele kosten, zoals:

- Lagere kosten P&O: € 215.000. Dit komt vooral door het niet tijdig in kunnen vullen van (nieuwe) formatieplaatsen.
- Lagere kosten IBOR: € 190.000. Dit komt door vacaturevoordeel en lagere inhuur. Door krapte op de arbeidsmarkt kunnen we vacatures (en inhuur) moeilijk invullen.
- Lagere kosten Werk en Inkomensondersteuning € 370.000. Dit komt door het nog niet besteden van extra ontvangen incidentele gelden in de mei- en septembercirculaire. Hiervoor is resultaatbestemming aangevraagd.

#### Het nadeel op de algemene overhead van € 0,1 miljoen bestaat uit de volgende grote posten:

- Hogere kosten uitvoering P&O: € 420.000. Vooral veroorzaakt door extra dotatie in de verlofspaarvoorziening en extra kosten voor bedrijfszorg, keuring en ziektecontrole.
- Hogere kosten facility & gemeentehuis: € 200.000. Vooral veroorzaakt door gestegen kosten voor het bedrijfsrestaurant, schoonmaak, arbo en de herinrichting.
- Lagere kosten uitvoering ICT: € 535.000. Vooral veroorzaakt door lagere kosten Wet Open Overheid (€ 367.000) en lagere kosten software (€ 168.000). Voor de Wet Open Overheid is resultaatbestemming aangevraagd.

### *College*

We hebben een nadeel van € 2,4 miljoen. Dit komt door een hogere storting in de voorziening Wethouders. De hogere kosten komen door de nieuwe pensioenwet. Vanaf 1 januari 2028 moeten de pensioenen van wethouders en oud-wethouders worden overgedragen aan het ABP. Dit is verplicht volgens de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Op dit moment vallen deze pensioenen nog onder de Appa-regeling. Dat betekent dat gemeenten deze pensioenen zelf betalen en beheren. We functioneren nu als een eigen pensioenfonds voor onze (oud-)wethouders. Voor een deel van de wethouders hebben we hiervoor al geld apart gezet in een voorziening. Voor een ander deel betalen we het pensioen elk jaar uit de gewone begroting. Het ABP werkt anders: zij moeten zorgen dat ze altijd genoeg geld hebben om alle huidige én toekomstige pensioenen te kunnen betalen. Daarom hanteren ze een dekkingsgraad. Dat is een verplichte financiële buffer. Voor deze overgang moet het vermogen 123,5% zijn. Dit betekent dat wij als gemeente 23,5% extra geld

moeten reserveren. Ook de pensioenverplichtingen die we nu via de jaarlijkse begroting betalen, moeten worden omgerekend naar een kapitaalbedrag en overgedragen. Alles bij elkaar betekent dit dat we in 2025 € 2,4 miljoen extra moeten storten in de voorziening. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing van de programmabegroting 2026–2029 hadden we dit aangemerkt als een hoog financieel risico.

#### *Dienstverlening*

We hebben € 446.000 aan hogere kosten en € 519.000 aan hogere opbrengsten. Per saldo hebben we een voordeel van € 73.000. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Hogere kosten (€ 404.000) en hogere opbrengsten (€ 524.000) voor reisdocumenten. We hebben nog steeds een reisdocumentenpiek en die is hoger dan verwacht. De extra inkomsten zijn gedeeltelijk gebruikt voor extra inhuur om lange wachttijden te voorkomen. Door de reisdocumentenpiek hebben we meer reisdocumenten aangevraagd en meer rijksleges moeten afdragen. We hebben hiervoor ook hogere legesopbrengsten ontvangen.
- Lagere opbrengsten uit leges burgerlijke stand van € 56.000. We zien dat het aantal huwelijken blijft dalen. Ook is er in 2025 in het tweede halfjaar minder getrouwd dan verwacht. De inkomsten komen hierdoor per saldo lager uit.
- Lagere kosten en hogere opbrengsten van € 53.000 voor Verklaringen omtrent gedrag (VOG). Door de landelijke stimulering van het digitaal aanvragen van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) rechtstreeks bij het COVOG, worden steeds meer aanvragen buiten de gemeentelijke loketten om ingediend. Dit is een structurele ontwikkeling. De gemeente heeft hierdoor minder inkomsten en minder kosten waardoor per saldo het financiële effect nihil is.
- Hogere kosten en opbrengsten voor naturalisaties (€ 58.000). We zien een toename van het aantal aanvragen. We maken meer kosten maar hebben ook hogere leges. Per saldo is het effect nihil.
- Hogere opbrengsten door het meer verstrekken van rijbewijzen (€ 47.000).

#### *Saldo kostenplaatsen*

Zie toelichting onder overhead.

#### *Stortingen reserves*

We hebben € 0,3 miljoen meer gestort in reserves. Dit komt door:

- Storting van € 0,3 miljoen in de reserve organisatieontwikkeling. Dit bedrag bestaat vooral uit niet bestede budgetten van bijvoorbeeld het project integraal digitaliseren.

#### *Onttrekkingen reserves*

We onttrekken € 1,5 miljoen minder aan reserves. Dit komt met name doordat we:

- Minder onttrokken reserve Omgevingswet (€ 0,8 miljoen): de kosten voor de implementatie van de omgevingswet is grotendeels opgevangen binnen de beschikbare vacature ruimte van de afdeling. Het budget in de reserve blijft de komende jaren beschikbaar voor bezetting op functies voor de omgevingswet.
- Minder onttrokken uit de reserve ICT (€ 0,2 miljoen): Dit komt vooral door het later uitvoeren van de geplande projecten.
- Minder onttrokken uit de reserve bestaanszekerheid (€ 150.000).
- Minder onttrokken uit de reserve organisatieontwikkelingen (€ 100.000)
- Minder onttrokken aan de reserve binnenstedelijke formaties (€ 75.000).
- Minder onttrokken aan de reserve adviezen fiscaal gebied (€ 70.000).
- Minder onttrokken aan de reserve versterken gemeentelijke dienstverlening kwetsbare groepen (€ 60.000)
- Minder onttrokken aan de reserve GALA & IZA (€ 45.000)

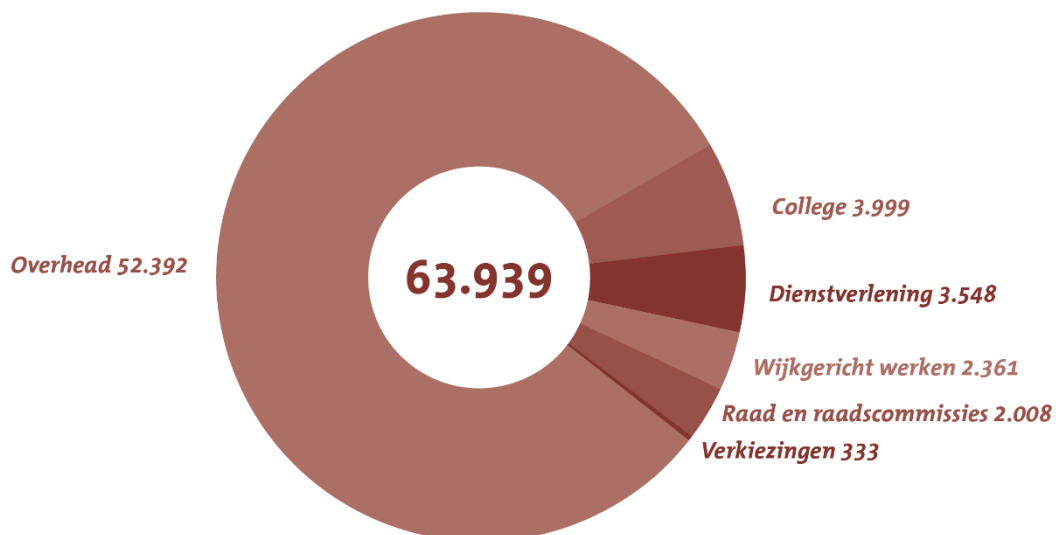
### Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

### Besturen in verandering van tijden

Bedragen x € 1000

Saldo kostenplaatsen -756  
Rekenkamer 53



### 5. Overzicht subsidies

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Wijkgericht werken	83	130	121
<b>Totaal programma 9. Besturen in verandering van tijden</b>	<b>83</b>	<b>130</b>	<b>121</b>

**Programma 10. Financieel beleid**



## 1. Inleiding

In het coalitieakkoord 'Samen Duurzaam Vooruit' is gekozen voor een degelijk financieel beleid in onzekere tijden. Onze ambitie is om ons huishoudboekje blijvend op orde te houden door een stabiel financieel beleid, heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden. We willen de lokale lastendruk voor onze inwoners en bedrijven laag houden.

## 2. Programma-onderdelen

### 2.1 Belastingen

#### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Beheerste lastendruk*

#### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

We streven er naar om de lokale lastendruk minimaal € 22,50 onder het landelijk gemiddelde te houden. In 2025 is dit ook gerealiseerd. Op basis van de jaarlijkse cijfers vanuit het COELO onderzoeksinstituut bleven we in 2025 maar liefst € 80 onder het landelijke gemiddelde.

Dit wordt veroorzaakt door een lagere rioolheffing (€ 57) en een lagere afvalstoffenheffing (€ 31) ten opzichte van andere gemeenten. Onze OZB lag in 2025 € 8 boven het landelijke gemiddelde.

In de programmabegroting 2026-2029 is besloten om de OZB te verhogen met 2,67% (verwachte inflatie 2026). Samen met de stijging van de afvalstoffenheffing (€ 52 voor een gemiddeld huishouden) en een gelijkblijvende rioolheffing, verwachten we dat in 2026 de gemiddelde lastendruk voor onze inwoners stijgt met € 65.

Afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen verwachten we dat de lokale lastendruk nog steeds ruimschoots € 22,50 onder het landelijke gemiddelde blijft.

Daarnaast willen we de gewenste opbrengst voor de gemeente tegen zo laag mogelijke uitvoeringskosten verkrijgen. De Belasting Samenwerking Oost-Brabant (BSOB) voert de belastingtaken voor ons uit. De BSOB gaat uit van een scenario van beheerste groei met uitbreiding van waterschap De Dommel en gemeenten. De portefeuillehouder financiën is lid van het dagelijks bestuur (vice-voorzitter). De waarderingskamer heeft de BSOB de waardering "goed" gegeven met een extra ster.

#### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- De totale lastendruk lag in 2025 ruim onder het landelijke gemiddelde (€ 80 onder het landelijke gemiddelde). In 2025 stonden we op plek 98 (van de 342 (deel)gemeenten) met de laagste lastendruk. Het jaar er voor op plaats 55. Reden van deze stijging is de extra verhoging in 2025 van 10% van de OZB en een verhoging van de afvalstoffenheffing met € 31 voor een gemiddeld huishouden.
- We hanteren een kostendekkend tarief voor riolering. In 2025 is de rioolheffing niet verhoogd ten opzichte 2024.
- We hanteren een kostendekkend tarief voor afvalinzameling. We kozen in 2025 voor een verhoging van het tarief met € 31 voor een gemiddeld huishouden. In de COELO vergelijkingscijfers wordt uitgegaan van het basisbedrag (kleine groene en een kleine grijze container) met een teruggave gebaseerd op 11-12 keer ledigen.
- In 2025 is besloten om vanaf 2026 naar een nieuwe systematiek te gaan voor het innen van de afvalstoffenheffing. In plaats van een korting gekoppeld aan het aantal ledigingen, is gekozen voor een tarief voor één- en meerpersoonshuishoudens.
- Het oordeel van de waarderingskamer over de BSOB voor onze gemeente was "goed". Dit wordt aangeduid door de waarderingskamer met 4 sterren. Omdat de kwaliteit al meerdere jaren van dit goede niveau is, heeft de BSOB begin 2023 een extra ster ontvangen. "Goed" is van toepassing op een gemeente die WOZ-taxaties van goede kwaliteit levert en daarnaast op alle onderdelen van het WOZ-werkproces voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen.

- We hebben kritisch gekeken naar het effect van de toetreding van de Dienst Dommelvallei tot de BSOB. Conclusie hieruit is dat dit een grote opgave voor de BSOB was, maar dat dit niet geleid heeft tot (financiële) effecten voor andere gemeenten.
- De BSOB blijft veel aandacht besteden aan communicatie rondom het maken van bezwaar op de WOZ waarde om zo de bezwaren via "no cure no pay" bureaus terug te dringen. Het percentage woningen onder bezwaar is ten opzichte van 2024 gedaald van 5,9% naar 3,3% in 2025.
- Per 1 januari 2026 heeft de BSOB de belastingtaken overgenomen van waterschap De Dommel.

## 2.2 Financiën

### *Doelstellingen*

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Uitvoeren van een stabiel financieel beleid met heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden*

### *Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?*

In het coalitieakkoord 'Samen Duurzaam Vooruit' is gekozen voor een degelijk financieel beleid in onzekere tijden. Onze ambitie is om ons huishoudboekje blijvend op orde te houden door een stabiel financieel beleid, heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden.

Ons financieel beleid blijven we gedegen en solide vormgeven. Echter gezien het ravijnjaar, de oplopende kosten van Jeugdzorg en Wmo, gecombineerd met een stijgende rente is op dit moment onze meerjarenbegroting niet meerjarig sluitend. De gevolgen van het ravijnjaar en de stijgende rente hebben we wel zo goed als volledig kunnen beperken met een bezuinigingsoperatie (strategische heroriëntatie). Met betrekking tot jeugdzorg laten we een groot deel van het tekort in stand. Dit sluit aan bij het begrotingsadvies van de VNG. De komende jaren proberen we de kosten voor jeugdzorg en Wmo beheersbaar te krijgen door middel van een stevig actieprogramma. Daarnaast blijven we onverminderd lobbyen met de VNG en G40 voor voldoende financiële middelen vanuit het Rijk voor de uitvoering van onze taken. Gezamenlijk met de VNG is een resolutie opgesteld die wij als gemeente ook hebben ondertekend.

### *Wat hebben we hiervoor gedaan?*

- We hebben in 2025 een strategische heroriëntatie uitgevoerd. In dit proces hebben we, geïnspireerd door een benchmark met vergelijkbare gemeenten, bezuinigingsopties in beeld gebracht. Dit heeft geleid tot een totale bezuiniging van structureel € 10,5 miljoen. Vanaf 2026 stellen we, gekoppeld aan de reguliere P&C cyclus een bezuinigingsmonitor op om de voortgang van de maatregelen kritisch te volgen.
- We hebben projectcontrol versterkt met veel aandacht voor grote projecten zoals het Warenhuis, Lievekamp, zwembad, Amsteleind, spoorzone etc. De gemeenteraad heeft ook extra formatie hier voor vrijgemaakt vanaf het jaar 2025. Het Warenhuis is in 2025 gerealiseerd en daarbij is kritisch gekeken naar budgetbewaking van deze investering en ook naar de verwachte exploitatiekosten na opening. Voor de twee grote projecten, Lievekamp en zwembad, zijn in 2025 investeringsgelden beschikbaar gesteld door de gemeenteraad, waarbij sessies zijn georganiseerd om zowel inzicht te geven in het investeringskrediet als in de verwachte exploitatiekosten na realisatie. Met deze sessies voldoen we ook aan de motie van de gemeenteraad omtrent sturing op grote projecten.
- De komende jaren investeren we fors. Deze grote investeringen leiden er toe dat we ook veel geld voor langere tijd moeten gaan lenen. We hebben in 2025 de financieringsbehoefte voor de komende 4 jaar in beeld gebracht. Daarbij was het erg lastig in te schatten wanneer daadwerkelijke uitgaven bij grote projecten precies gedaan worden. We zien dat het nog niet nodig was om in 2025 langlopende geldleningen aan te trekken. We blijven dit monitoren en bijstellen. De totale financieringsbehoefte schatten we in op € 290 miljoen in de komende jaren. Dit is fors en voor onze gemeente uniek. We laten ons hierin ook begeleiden door een treasury adviesbureau.
- We hebben extra geïnvesteerd in werving van subsidies op het gebied van woningbouw, klimaat & energie en mobiliteit.
- Over het boekjaar 2024 hebben we als college in 2025 een rechtmatigheidsverklaring afgegeven.

- In 2025 hebben we verder gewerkt aan het verbetertraject in het kader van fiscaal beter in control te komen. Het convenant met de belastingdienst is in 2023 al getekend. In 2024 en 2025 zijn diverse controles uitgevoerd. Op basis van de afspraken in dit convenant zijn er meerdere afstemmingsoverleggen geweest met de belangdienst wat heeft geleid tot goede wederzijdse afspraken. Over diverse dossiers heeft afstemming plaatsgevonden.
- We monitoren periodiek de betalingstermijn van onze facturen. De norm van 90% tijdige betaling binnen 30 dagen is gerealiseerd. We proberen sowieso facturen die akkoord zijn eerder dan 30 dagen te betalen.
- Onze planning & controlproducten zijn digitaal beschikbaar via <http://financien.oss.nl> (tot het jaar 2028). Daarnaast maken we jaarlijks een begroting in het kort, waarin in het kort belangrijkste zaken uit de begroting worden gepresenteerd.
- Door het college zijn eind 2025 een nieuw treasury statuut, een nota investeringsbeleid en een nota grondprijnsbeleid vastgesteld. Deze stukken zijn behandeld in de eerste gemeenteraad van 2026.
- We hebben besloten om ons in 2026 nader te oriënteren op een ondernemersfonds (met funding uit een opslag OZB niet-woningen) en deelname aan een risicobeheerfonds vanuit de VNG voor verzekeringen.

### 3. Programma-informatie

#### 3.1 Duurzaamheid

Niet van toepassing.

#### 3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Oordeel accountant over rechtmatigheid en getrouwheid	Controlerapport accountant bij jaarrekening	Positief	Positief	Positief	-	Positief
Lokale lastendruk (lijst met goedkoopste gemeenten)	COELO	50e Plaats	59e plaats	55e Plaats	98e Plaats	Geen
Lokale lastendruk: bedrag onder landelijk gemiddelde	COELO	€ 94	€ 111	€ 121	€ 80	Minimaal € 22,50
Oordeel waarderingskamer	Brief waarderingskamer	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
Betaalgedrag gemeente (% tijdig betaald binnen 30 dagen)	Gemeente	86%	89%	91%	-	90%

\* De gemiddelde waarde van een woning is volgens het COELO in 2025 gestegen met 5,3%. De gemiddelde waarde van een koopwoning bedraagt daarmee in 2024 € 458.000. Dit was in 2024 € 435.000.

### 3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 383.000	€ 380.000	2025
	€ 365.000	€ 361.000	2024
	€ 345.000	€ 347.000	2023
	€ 296.000	€ 299.000	2022
	€262.000	€ 272.000	2021
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	€ 942	€ 948	2025
	€ 819	€ 897	2024
	€ 805	€ 855	2023
	€ 779	€ 828	2022
	€ 774	€ 745	2021
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	€ 972	€ 1.032	2025
	€ 851	€ 978	2024
	€ 835	€ 931	2023
	€ 810	€ 903	2022
	€ 774	€ 814	2021

Het ministerie van BZK heeft een database ontwikkeld met informatie over de financiën van gemeenten ([www.financiengemeenten.nl](http://www.financiengemeenten.nl)). Deze database bevat financiële informatie op het niveau van individuele gemeenten (kengetallen, uitgaven van gemeenten t.o.v. andere gemeenten etc.).

#### 4. Wat heeft het gekost?

		+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten bedragen x € 1.000				
Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Vershil	Voordeel/ Nadeel
Dividend en Winstuitkering	Lasten	0	0	0	0	-
	Baten	-142	-142	-162	-20	V
	Saldo	-142	-142	-162	-20	V
Treasury	Lasten	1.552	954	790	-165	V
	Baten	-1.187	-1.256	-1.727	-470	V
	Saldo	365	-302	-937	-635	V
OZB belasting	Lasten	2.039	2.039	2.032	-8	V
	Baten	-27.827	-27.837	-27.789	49	N
	Saldo	-25.787	-25.798	-25.757	41	N
Algemene uitkering	Lasten	0	0	0	0	-
	Baten	-256.644	-272.343	-273.948	-1.605	V
	Saldo	-256.644	-272.343	-273.948	-1.605	V
Algemene baten en lasten	Lasten	5.459	82	57	-25	V
	Baten	-2.354	-3.074	-3.199	-126	V
	Saldo	3.106	-2.992	-3.142	-151	V
Reserveringen	Lasten	54	54	5	-49	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	54	54	5	-49	V
Onvoorzien	Lasten	300	186	0	-186	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	300	186	0	-186	V
Overige belastingen	Lasten	5	5	21	15	N
	Baten	-389	-389	-382	7	N
	Saldo	-384	-384	-361	22	N
Vennootschapsbelasting	Lasten	0	90	199	109	N
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	0	90	199	109	N
<b>Totaal programma</b>	<b>Lasten</b>	<b>9.410</b>	<b>3.411</b>	<b>3.104</b>	<b>-307</b>	<b>V</b>
	<b>Baten</b>	<b>-288.542</b>	<b>-305.041</b>	<b>-307.207</b>	<b>-2.166</b>	<b>V</b>
	<b>Saldo</b>	<b>-279.132</b>	<b>-301.630</b>	<b>-304.103</b>	<b>-2.473</b>	<b>V</b>
Storting reserves		954	2.703	2.703	0	-
Onttrekkingen reserves		-2.154	-2.246	-2.293	-47	V
<b>Totaal mutaties reserves</b>		<b>-1.200</b>	<b>457</b>	<b>410</b>	<b>-47</b>	<b>V</b>
<b>Resultaat</b>		<b>-280.332</b>	<b>-301.173</b>	<b>-303.693</b>	<b>-2.520</b>	<b>V</b>

## *Toelichting per product*

### *Treasury*

We hebben lagere kosten van € 160.000 en hogere opbrengsten van € 470.000. Per saldo een voordeel van € 630.000. We hadden eerder al een rentevoordeel bij de 2e rapportage gemeld van € 2 miljoen. Het voordeel heeft een aantal oorzaken:

- lagere rentekosten van € 160.000. De rentekosten zijn lager door achterblijvende investeringen. Hierdoor is het in 2024 niet nodig geweest om een langlopende geldlening af te sluiten. We hadden verwacht dat we in 2025 al ruim € 25 miljoen aan leningen hadden moeten aantrekken, maar we hebben het gehele jaar geld beschikbaar had op de schatkist.
- hogere renteopbrengsten van € 470.000. Overtollig geld moeten we als gemeente "stallen" op de schatkist vanuit het Rijk. We ontvangen een rente op deze bedragen. Omdat de investeringen achterblijven is schatkistsaldo hoger geweest dan verwacht en ontvingen we een opbrengst.

### *Algemene uitkering*

We hebben een hogere algemene uitkering in 2025 van € 1,6 miljoen. Dit voordeel bestaat uit twee onderdelen:

1. Afrekeningen uit voorgaande jaren: nadeel van € 130.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door afrekeningen over de jaren 2023 en 2024. Dit betreft vooral aanpassingen van maatstaven die definitief geworden zijn.
2. Positief effect uit de decembercirculaire 2025 voor het jaar 2025 van € 1.738.000. Dit voordeel bestaat uit de volgende onderdelen:
  - Compensatie medewerkers sociaal ontwikkelbedrijven: we ontvangen ruim € 1,2 miljoen in 2025 voor compensatie van medewerkers bij sociaal ontwikkelbedrijven. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026 via de resultaatbestemming van de jaarrekening.
  - Kinderopvang pleegouders: we ontvangen in 2025 € 54.000 voor kosten van kinderopvang van pleegouders. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026 via de resultaatbestemming van de jaarrekening.
  - Wet versterking regie volkshuisvesting: door het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan er extra werkzaamheden voor gemeenten. We ontvangen hiervoor een bedrag van € 254.000. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026 via de resultaatbestemming van de jaarrekening.
  - Meerkosten Oekraïne Sociaal domein: we ontvangen in 2025 een bedrag van € 123.000 voor meerkosten die we binnen het sociaal domein hebben als gevolg van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.
  - Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp: we ontvangen in 2025 eenmalig € 50.000 voor de ondersteuning van de lokale aanpak energiehulp. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026 via de resultaatbestemming van de jaarrekening.
  - Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven: we ontvangen aanvullend € 13.000 voor de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties. Eerder ontvingen we al € 74.000 in 2025 en nu dus aanvullend € 13.000. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026 via de resultaatbestemming van de jaarrekening.
  - Implementatie Plateau 2: we ontvangen € 13.000 in 2025 voor investeringen om te komen tot een geautomatiseerde uitwisseling van gegevens binnen de inburgeringsketen (plateau 2). We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026 via de resultaatbestemming van de jaarrekening.

### *Algemene baten en lasten*

We hebben hogere opbrengsten voor een bedrag van € 126.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door een uitkering vanuit de algemene gemeentelijke reserve (AGR) vanuit IBN.

### *Onvoorzien*

We hebben een voordeel op de post onvoorzien in de begroting van € 186.000. In de programmabegroting 2025 hadden we een post onvoorzien opgenomen van € 300.000. Uit deze post onvoorzien zijn de volgende bedragen gehaald:

- Herplaatsen ziekenhuispoort: € 45.000
- Brandblussysteem serverruimte: € 65.000
- Restauratie schilderij Museum Jan Cunen: € 4.500

Het restant van € 186.000 is niet ingezet en is dus nu een voordeel in de jaarrekening.

### *Vennootschapsbelasting*

Het nadeel van € 109.000 wordt veroorzaakt door betaalde vennootschapsbelasting. Over het boekjaar 2025 verwachten we een fiscale winst van € 745.200. Dit kan voor € 36.000 verrekend worden met het resterende verlies uit 2022. Over 2025 resteert daarom een te verwachten VPB-last van € 169.400. We hadden rekening gehouden met een VPB last van € 90.000.

### *Stortingen reserves*

Geen afwijking.

### *Onttrekkingen reserves*

We hebben € 47.000 extra onttrokken aan reserves. Dit betreft het aandeel van de vennootschapsbelasting die betrekking heeft op het grondbedrijf. Dit deel wordt onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf.

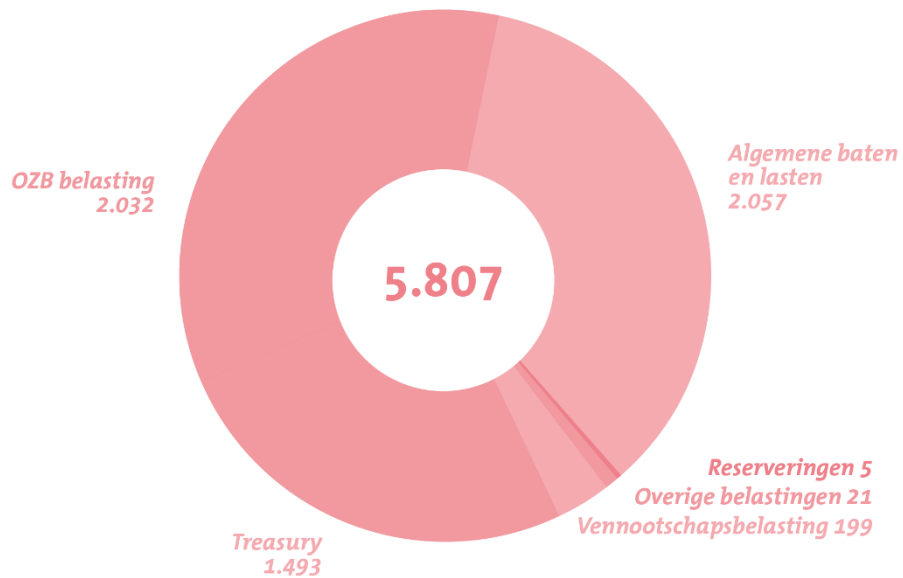
### Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2025 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

#### Financieel Beleid

Bedragen x € 1000

*Onvoorzien  
Algemene uitkering  
Dividend en Winstuitkering*



### 5. Overzicht subsidies

Dit programma heeft geen subsidies.

# Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing



## Samenvatting

Het weerstandsvermogen geeft de financiële gezondheid van de gemeente weer. We drukken deze uit in een ratio. De uitkomst van de ratio moet in beginsel minimaal 1 zijn.

Op hoofdlijnen is het beeld als volgt:

Omschrijving	Bedrag/ratio incidenteel	Bedrag/ratio structureel
Geïntariseerde risico's	€ 25 miljoen	€ 7,5 miljoen
Weerstandscapaciteit	€ 37,9 miljoen	€ 5,4 miljoen
Weerstandratio	1,51	0,72

De conclusie hieruit is dat de incidentele weerstandscapaciteit van voldoende omvang is om de gekwantificeerde risico's te ondervangen. De structurele weerstandscapaciteit is van onvoldoende omvang.

We zien forse structurele risico's, met name het risico van de algemene uitkering en jeugdhulp maken dat de begroting flink onder druk staat. Dit vormt een uitdaging voor komende begroting. We blijven inzetten op de lobby richting het Rijk voor voldoende financiering voor onze taken.

### 1. Beleid

We definiëren risicomanagement als het op gestructureerde wijze identificeren, analyseren en beheersen van risico's die van invloed zijn op de realisatie van gemeentelijke doelstellingen. De focus ligt op risico's met een mogelijk substantiële invloed op de financiële positie van de gemeente. Aan ons risicomanagement liggen onder andere de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden ten grondslag:

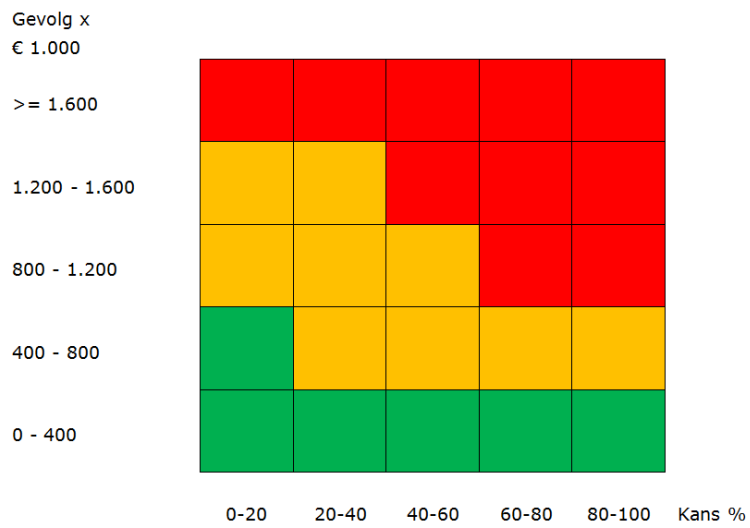
- Risicomanagement is onderdeel van de reguliere verantwoordelijkheid van het (lijn)management en is een cyclisch proces.
- We maken zoveel mogelijk gebruik van bestaande instrumenten voor risico-identificatie en -beheersing.
- Risicobeheersing doen we zoveel mogelijk in de reguliere processen.
- Het toepassen van risicomanagement betekent niet dat we alle risico's kunnen voorkomen.

Risico's hangen vaak samen met externe factoren. Daarop hebben we als gemeente niet altijd direct invloed. Daarom is het lastig deze risico's in alle gevallen voldoende betrouwbaar te kwantificeren.

Risico's ontwikkelen zich voortdurend. De laatste rapportage over de risico's en de beheersing daarvan is in de programmabegroting 2026-2029 opgenomen. In deze jaarrekening 2025 hebben we deze risico-inschatting geactualiseerd.

### Risicokaart

Omdat risico's lastig te kwantificeren zijn maken we gebruik van de risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de categorisering van de risico's naar kans en gevolg.



Een risico dat zich in het groene gebied bevindt heeft minimale financiële gevolgen. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om extra aandacht. Het is hier van belang tijdig beheersmaatregelen te nemen. Een risico met een risicoscore in het rode gebied, vereist directe aandacht om een grote extra last te voorkomen. Preventieve en reducerende beheersmaatregelen kunnen de kans respectievelijk het gevolg terugbrengen naar een acceptabel niveau.

## 2. Risico's

### Risico's in de rode categorie

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Ontwikkeling gemeentefonds	S	€ 2,4 miljoen	80%	€ 1,9 miljoen

#### **Risico**

De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente. Hierin spelen een aantal belangrijke ontwikkelingen, waarvan op dit moment niet te duiden is wat het financiële effect zal zijn. Hierin zitten wel grote risico's

- Ontwikkeling budget voor Jeugdzorg (zie apart risico)
- Ontwikkeling accres: de ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. Het volumedeel van het accres wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (BBP). Het jaarlijkse indexatie-deel is gebaseerd op het BBP van het lopende jaar. We zien echter dat de komende jaren de werkelijke inflatie hoger zal zijn dan het gemiddelde van BBP. Dus we krijgen de komende jaren waarschijnlijk te weinig middelen voor het opvangen van onze loon- en prijsstijgingen. Bovenstaand risicobedrag is hieraan gekoppeld.
- Mogelijke aparte financiering en indexatie Wmo voor stijgende zorgkosten: de verwachting is dat in de toekomst een (nader te bepalen) deel van de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Het streven was dat er met ingang van 2026 nadere afspraken zouden zijn. Dit is landelijk niet gerealiseerd. Wanneer dit wel gerealiseerd wordt en wat hiervan de effecten zijn, is op dit moment niet in te schatten.
- Opschoonactie voor specifieke uitkeringen: het aantal specifieke uitkeringen is de laatste jaren fors gestegen. Dit leidt tot extra verantwoordings- en controlekosten bij gemeenten. Afgesproken is dat er een opschoonactie gaat plaatsvinden inclusief een aangekondigde taakstelling van 10%. Tot nu toe is de beleidslijn dat deze korting doorgelegd wordt binnen de betreffende regeling (en dus dat er minder geld is voor de uitvoering van de regeling). Hiermee is dit risico relatief beperkt.

#### **Beheersmaatregel**

We lobbyen samen met andere gemeente voor voldoende financiële middelen om onze taken uit te kunnen voeren. Daarnaast monitoren we alle ontwikkelingen kritisch.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Jeugdhulp 2025 en verder	S	€ 3 miljoen	50%	€ 1,5 miljoen
		€ 4 miljoen	25%	€ 1 miljoen

### **Risico**

De ALV van de VNG heeft op 14 juni 2023 ingestemd met de Hervormingsagenda Jeugd. Deze bestaat uit een combinatie van extra middelen voor gemeenten en een set van besparingsmaatregelen waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel gerealiseerd moet worden. De VNG heeft op 16 november 2023 een implementatieplan uitgebracht voor de maatregelen in de Hervormingsagenda. Een deel daarvan is belegd bij het Rijk, zoals de bepaling reikwijdte jeugdhulp. Het implementatieplan bevat ook acties op regionaal niveau. Deze zijn onderdeel van het regionale beleidsprogramma jeugdhulp 2024-2027 en het bijbehorende uitvoeringsplan 2024.

De commissie Van Ark heeft in 2025 een zwaarwegend advies uitgebracht over de Hervormingsagenda. Conclusie in dit advies is dat gemeenten onvoldoende financiële middelen ontvangen hebben voor het bieden van jeugdhulp. De commissie heeft voorgesteld dat de geplande bezuinigingen vanaf 2026 teruggedraaid worden en dat gemeenten 50% van hun tekorten in 2023 en 2024 gecompenseerd krijgen.

Het kabinet (dat toen nog niet demissionair was) heeft besluitvorming hierover in de Voorjaarsnota verwerkt. Het advies van de commissie Van Ark is gedeeltelijk overgenomen. Samenvattend komt het erop neer dat gemeenten in de jaren 2025 tot en 2027 incidenteel extra financiële middelen krijgen en dat het financieel perspectief vanaf 2028 opnieuw onzeker is. Het kabinet en de VNG hebben afgesproken dat de commissie Van Ark in het eerste kwartaal van 2027 een uitspraak gaat doen over de haalbaarheid van het financieel kader vanaf 2028.

We hebben de besluitvorming van het kabinet uit de Voorjaarsnota doorgerekend. Als we daarbij uitgaan van een jaarlijkse toename van jeugdhulpgebruik van 5% in de jaren 2025-2027 verwachten we in 2026 en 2027 uit te komen met de middelen die we krijgen voor jeugdhulp. Tegelijkertijd gaan we inzetten op realisatie van kostenbeheersing vanaf 2027. Per saldo verwachten we dan vanaf 2028 opnieuw tekorten op jeugdhulp, omdat we nu alleen incidenteel extra middelen van het Rijk gekregen hebben. Het gaat om een structureel bedrag van € 3 miljoen. Dit is het risicobedrag van € 3 miljoen.

Daarnaast zien we vanuit inhoudelijk beleid en kwaliteit van jeugdhulp, genoemd in de Hervormingsagenda, kostenverhogende ontwikkelingen. De kwaliteitsverbetering van JeugdzorgPlus leidt tot fors hogere kosten. Het Rijk stelt de tarieven daarvoor vast. Ook de afbouw van JeugdzorgPlus en de ontwikkeling van kleinschalig verblijf daarvoor in de plaats leidt tot hogere tarieven. Verder wordt ook voor de Gecertificeerde Instellingen gewerkt aan kwaliteitsverbetering. Daarvoor gelden ook hogere en landelijk opgelegde tarieven.

We hebben de hiervoor genoemde taakstellingen voor kostenbeheersing als volgt in deze programmabegroting opgenomen: € 1,6 miljoen in 2027, € 3,2 miljoen in 2028 en structureel € 4 miljoen vanaf 2029. Hiervoor hebben we diverse maatregelen geformuleerd, in het verlengde van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en het Osse beleidskader Integraal Jeugdbeleid. De opbrengsten van deze maatregelen zijn onzeker. Het gebruik van jeugdhulp wordt beïnvloed door een groot aantal factoren en vindt plaats in een complex systeem op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Dit is het risicobedrag van € 4 miljoen.

### **Beheersmaatregel**

We volgen de voortgang (bij het Rijk) van de uitwerking van de maatregelen in de Hervormingsagenda. De opdracht kostenbeheersing jeugdhulp geeft inzicht in ontwikkelingen van jeugdhulp en maatregelen die in enige mate kunnen bijdragen aan kostenbeheersing. We gaan dit monitoren.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)	
Exploitatierisico's grote projecten nieuw zwembad en ontwikkeling Theater Lievekamp- Muzelinck	S	PM	PM		PM

### **Risico**

Op dit moment lopen grote vastgoedprojecten met een hoog investeringsvolume. Qua investeringsvolume gaat het om een fors bedrag, waarbij vooral voor nieuw zwembad en nieuwe Lievekamp geldt dat we op dit moment in de fase na definitief ontwerp zitten. Daarbij verkrijgen we steeds meer zekerheid over de totale noodzakelijke investering. Voor deze twee projecten gaat het om een totaal investeringsvolume van ruim € 130 miljoen.

Voor de exploitatie zijn business cases opgesteld, waarin alle kosten van het nieuwe gebouw doorgerekend worden. Het gaat dan om het beheer van vastgoed (onderhoud/ beheer/ etc.) en ook om de exploitatie van zwembad en Lievekamp/ Muzelinck qua activiteiten in het gebouw. Nadere uitwerking hiervan is nog een belangrijk risico wat kritisch gemonitord wordt.

In zijn algemeenheid geldt bij alle projecten dat hieraan ook fiscale risico's zitten.

### **Beheersmaatregel**

Bij de vaststelling van het definitief ontwerp van nieuw zwembad en nieuwe Lievekamp heeft er een doorrekening plaatsgevonden van de totale exploitatiekosten. Deze pasten binnen de gestelde financiële kaders. Bij de volgende stap in het proces wordt dit steeds geactualiseerd.

Ook moet het fiscaal risico beperkt zijn door voorafgaande afstemming met de belastingdienst over de gehanteerde uitgangspunten.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Investeringskosten onderwijshuisvesting	S	€ 1,5 miljoen	80%	€ 1,2 miljoen

### **Risico**

Voor de toekomst na 2030 zien we kostenstijgingen door een aantal grote investeringen in onderwijs. We hebben een integraal huisvestingsplan 2026-20241 (IHP) opgesteld. Dit IHP geeft richting en prioritering voor de onderwijshuisvesting voor de komende 16 jaar. Het totaal van investeringen genoemd in het IHP zorgt voor forse extra jaarlijkse investeringslasten waarvoor we nog geen ruimte gereserveerd hebben in de begroting. Al in de komende programmabegroting zal dit effect hebben, maar nadrukkelijker voor de langere termijn. De indicatie uit deze tabel geeft aan dat we oplopend tot € 8,3 miljoen jaarlijks extra nodig hebben in 2047. Daarnaast is in onderstaande tabel rekening gehouden met een rentepercentage van 1,1% (de huidige gemiddelde rekenrente). Voor de extra benodigde investeringen zullen we op termijn echter geld moeten aantrekken tegen een fors hogere rente (circa 3,5%). Wanneer je uitgaat van een rente van 3,5% zullen de totale kosten oplopen tot ruim € 14 miljoen in 2047. Het gaat om maximale varianten qua bedragen.

### **Beheersmaatregel**

Besluitvorming over deze investeringen moet nog plaats vinden. We kijken hierbij kritisch naar het ambitieniveau en mogelijke fasering. Opdracht is om te bekijken waar optimalisatie mogelijk is om te komen tot lagere investeringslasten. Dit IHP is een doorkijk, daadwerkelijk beschikbaar stellen van geld voor investeringen gebeurt via programmabegrotingen.

In de huidige meerjarenbegroting hebben we in principe volledige dekking voor alle lopende projecten en gedeeltelijke dekking voor de financiële doorkijk lopende projecten. Voor de overige termijnen is geen financiële dekking binnen de bestaande begroting.

Het risicobedrag dat we hebben opgenomen is gebaseerd op de (voorlopig) stijgende kapitaallasten in 2031, minus het bedrag dat we al gereserveerd hadden.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Realisatie bezuinigingen	S	€ 5,3 miljoen	10%	€ 530.000

#### **Risico**

In programmabegroting 2026-2029 zijn de ombuigingsvoorstellen vanuit de strategische heroriëntatie verwerkt. In de strategische heroriëntatie zijn ombuigingsvoorstellen opgesteld waarna, op basis van een inhoudelijk kader, bepaald is welke ombuigingen doorgevoerd worden en welke niet. We hebben voor € 5,3 miljoen aan maatregelen opgenomen. Dit is exclusief minder meerkosten op het gebied van jeugdzorg (€ 3,8 miljoen) en Wmo (€ 0,9 miljoen).

Meer risicovolle ombuigingen hierin zijn (niet limitatief):

- Stoppen met de specialistische ontmoetingsfunctie: € 214.000
- Bijzondere bijstand: inboeken verlaging eigen risico AZOSS (afhankelijk van landelijk beleid): € 342.000. Gezien landelijke ontwikkeling lijkt kans dat deze bezuiniging gerealiseerd gaat worden erg klein.
- Algemene bezuiniging op subsidies 1% (gekoppeld aan het nieuwe subsidiebeleid): € 250.000
- Integraal digitaliseren (besparen door te investeren in digitalisering): € 500.000
- Voordeel hogere doorbelasting aan de regio: € 439.000. Realisatie is afhankelijk van regionale afspraken.

#### **Beheersmaatregel**

We monitoren de voortgang via een aparte rapportage binnen de reguliere Planning & Controlcyclus.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Versnelling klimaat- en energiebeleid	S	€ 2,8 miljoen	10%	€ 280.000

#### **Risico**

We ontvangen uitvoeringsmiddelen voor het klimaat- en energiebeleid voor de jaren 2025 tot en met 2030. Jaarlijks gaat het om een bedrag van € 2,8 miljoen. Dit bedrag is bestemd voor personele en bijbehorende materiële kosten (onderzoekskosten e.d.). Dit is opgenomen in de begroting van het Rijk. We hebben dit bedrag dan ook structureel als opbrengst vanuit het Rijk begroot. Ook hebben we kosten structureel begroot. Het is wel een risico dat dit bedrag toch niet structureel wordt vanuit het Rijk. We gaan vooralsnog uit van 10%.

#### **Beheersmaatregel**

We voeren een lobby (via de VNG) voor voldoende compensatie en het structureel worden van deze gelden.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Volumegroei Wmo	S	€ 900.000	25%	€ 225.000
<p><b>Risico</b></p> <p>We zien opnieuw meer aanvragen voor individuele ondersteuning in vergelijking met vorig jaar. Meer inwoners maken gebruik van ondersteuning door de vergrijzing en omdat mensen langer thuis blijven wonen. Daarnaast zien we steeds meer complexe aanvragen. De gemeente blijft bouwen aan passende steunstructuren in de wijk, zodat inwoners met een psychische kwetsbaarheid zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Zo hebben halverwege 2025 de nieuwe producten Beschermd Thuis en Eerst Een Thuis geïntroduceerd. Het effect hiervan op de inzet van individuele ondersteuning is nog niet zichtbaar. In 2026 jaar verwachten we hier de eerste tekenen van te zien. De intentie is om een completer aanbod beschikbaar te hebben in passende ondersteuning voor onze inwoners.</p> <p>Daarnaast werken we aan maatregelen om verdere groei af te remmen. We hebben hiervoor in de afgelopen programmabegroting de volgende taakstelling opgenomen: € 300.000 in 2027, € 600.000 in 2028 en structureel € 900.000 vanaf 2029. In het verlengde hiervan hebben we ook de verwachte toekomstige kostenstijging in de periode 2026 tot en met 2028 opgenomen. Deze schatten we in op € 300.000 per jaar. Voor de realisatie van de taakstelling zijn we deels afhankelijk van ontwikkelingen die we niet altijd in de hand hebben. Zo kunnen op landelijk niveau besluiten worden genomen die ons beleid en budget raken.</p> <p>Halverwege 2024 zijn de nieuwe proeftuinen gestart. De overdrachten rondom individuele ondersteuning zijn zo goed als afgerond, terwijl we bij dagbesteding zien dat dit moeizamer verloopt. Het doel van de proeftuinen is om de trend van een stijgende zorgvraag te kantelen en om ons zorgstelsel toekomstbestendig en betaalbaar te houden. Zo werken professionals samen aan collectieve oplossingen voor individuele vraagstukken. De financiële impact moet zijn dat het lukt om meer inwoners te ondersteunen voor hetzelfde geld. In de evaluatie van de proeftuin zijn hierover conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan. Deze worden meegenomen in de toekomstige manier van werken binnen de gemeente Oss.</p> <p>Bij hulp bij huishouden zien we, mede door de nieuwe aanbesteding, op dit moment geen stijging in kosten. Er is wel sprake van een stijgende hulpvraag. Hierdoor kunnen we toekomstige kostenontwikkelingen lastig inschatten. Daarnaast is in het coalitieakkoord van het nieuwe kabinet aangegeven dat zij van plan zijn veranderingen door te voeren bij hulp bij huishouden per januari 2029. Deze ontwikkelingen volgen we op de voet. Evenals de ontwikkelingen rondom het mogelijke nieuwe verdeelmodel voor de Wmo waar landelijk over gesproken wordt.</p> <p><b>Beheersmaatregelen</b></p> <p>We volgen de ontwikkeling van het aantal aanvragen voor hulp bij huishouden, individuele ondersteuning en de ontwikkeling van de nieuwe producten. Daarnaast monitoren we de ontwikkelingen in de proeftuinen. Om de groeiende vraag binnen de Wmo op te vangen hebben we een plan van aanpak minder meerkosten gemaakt dat we gaan uitvoeren. We gaan de resultaten hiervan monitoren.</p>				

Risico en beheersmaatregel	S/I <sup>[#1]</sup>	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Grondbedrijf	I	€ 24,1 miljoen	100%	€ 24,1 miljoen

### **Risico**

De resultaten van de grondexploitaties zijn gebaseerd op uitgangspunten en parameters die, gelet op de huidige markt en de huidige inzichten, reëel lijken voor de looptijd van het project. Deze inschattingen resulteren in één projectresultaat. Het is en blijft echter altijd een inschatting van de toekomst. Kansen en risico's binnen een project kunnen ervoor zorgen dat het projectresultaat in de toekomst afwijkt. Om een goed inzicht te krijgen in de risico's voeren we jaarlijks een risicoanalyse uit. Dit doen we via de Monte Carlo-methode.

We houden rekening met de volgende scenario's:

#### Basisscenario: recessie

- Grondprijzen stijgen minder hard dan begroot
- Woningverkoop vallen tegen: ontwikkelingen vertragen licht en uitgifte vindt later plaats
- Oplopende markttrentes door interventie ECB: rentekosten voor de gemeente worden hoger
- Inflatie stijgt, waardoor de kosten harder oplopen dan begroot

Voorgaande wordt voor 50% meegenomen in het Monte Carlomodel.

#### Zeer slecht scenario: diepe recessie

- De vraag naar bouwgrond neemt aanzienlijk af, waardoor de grondprijzen stagneren
- Woningverkoop lopen sterk terug: ontwikkelingen vertragen sterk en uitgifte vindt later plaats
- Oplopende markttrentes door interventie ECB: rentekosten voor de gemeente worden fors hoger
- Inflatie blijft hoog door schaarste en hoge energieprijzen met effect: kostenstijging structureel hoger dan begroot

Voorgaande wordt eveneens voor 50% meegenomen in het Monte Carlomodel.

### *Sensitiviteiten*

Tot slot gelden er zogenaamde algemene sensitiviteiten. Hierbij wordt gekeken naar wat er gebeurt als de cijfers zoals verwerkt in het uitgangspuntscenario hoger of lager worden. Daarbij worden generiek onderstaande percentagebandbreedtes gehanteerd, die gebaseerd zijn op lokale kennis en ervaring.

- |                             |               |              |
|-----------------------------|---------------|--------------|
| • Plan- en onderzoekskosten | minimaal -10% | maximaal 10% |
| • Verwervingen              | minimaal -10% | maximaal 10% |
| • Openbare werken           | minimaal -10% | maximaal 10% |
| • Sanering                  | minimaal -10% | maximaal 10% |
| • Verkopen                  | minimaal -5%  | maximaal 5%  |

### *Projectspecifiek*

Tot slot zijn er nog projecten waar projectspecifieke risico's zijn. Dit zijn risico's die zich alleen manifesteren binnen één project, zoals bijvoorbeeld aanvullende bodemvervuiling, ramingsonzekerheid rondom grootschalige infrastructurele ingrepen of het terug betalen van subsidies bij het niet halen van de deadlines uit de subsidievoorwaarden. Zodra de kans dat dit risico zich voordoet groter is dan 50%, wordt het als uitgangspuntscenario verwerkt met gevolgen voor de eindwaarde. Wanneer de kans kleiner dan 50% wordt geacht, wordt het risico opgenomen in de hiervoor al genoemde Monte Carlo-methode. Deze risico's worden dus wel financieel berekend en dienen te worden afgedekt, maar worden niet verdisconteerd met de eventuele winst- of verliesverwachting van het plan.

### Monte Carlo-simulatie

De Monte Carlo-simulatie is een simulatietechniek waarbij een fysiek proces niet één keer, maar vele duizenden keren wordt gesimuleerd. Het resultaat van deze verzameling simulaties is een verdelingsfunctie die het hele gebied van mogelijke uitkomsten weergeeft. De Monte-Carlomethode wordt meestal toegepast in situaties waarin het resultaat van een enkele simulatie niet voldoende representatief is in verband met de in werkelijkheid te verwachten variatie van de startcondities. Per exploitatie wordt in Oss de digitale simulatie middels een softwarepakket uitgevoerd, wat leidt tot een totaalbedrag aan risicoreservering.

### Beheersmaatregel

Om risico's op te vangen, moeten we een bepaald bedrag reserveren. De werkelijke stand van de ABR per 31 december 2025 is € 11,5 miljoen. Het minimale niveau is volgens de Monte Carlo-methode op basis van risicoschatting € 24,1 miljoen. Dit betekent dat de ABR feitelijk € 12,6 miljoen lager is dan het benodigde minimumbedrag.

### Risico's in de oranje categorie

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Herverdeling gemeentefonds	S	€-1,2 miljoen	50%	- € 0,6 miljoen

### Risico

Dit is een positief risico.

Per 1-1-2023 heeft er een herverdeling van het gemeentefonds plaatsgevonden. Dit was nodig omdat de verdeling van het rijksgeuld over de gemeenten in de loop der jaren was scheefgegroeid. Sommige gemeenten kregen te veel, anderen te weinig. In 2023 zijn daarbij de volgende afspraken gemaakt:

- De nieuwe verdeling wordt stap voor stap in drie jaar ingevoerd, zodat gemeenten de tijd hebben om zich aan de nieuwe financiële situatie aan te passen. Het ingroeipad is +/- € 7,50 in 2023, +/- € 15 in 2024 en 2025. Hierdoor komt het maximale effect uit op € 37,50 per inwoner.
- De ontwikkeling van de kosten van gemeenten wordt in de gaten gehouden. Na evaluatie wordt besloten over het traject 2026 en verder.

De uitkomsten van de herverdeling waren voor onze gemeente positief. Ons totale voordeel was circa € 51 per inwoner. We ontvingen na het ingroeipad € 37,50 per inwoner extra. Dit was een bedrag van ongeveer € 3,5 miljoen jaarlijks. We hebben dus nog recht op € 1,2 miljoen extra.

Tal van deskundigen en vertegenwoordigers van kleine tot grote gemeenten hebben de laatste maanden gekeken naar een serie opties om bestaande knelpunten, die tot die scheve verdeling van de middelen leiden, uit het huidige model te halen. De Raad van Openbaar bestuur is gevraagd om te beoordelen of de voorgestelde oplossingen daadwerkelijk tot een verbetering leiden.

Dit is lastig omdat niet duidelijk is wat de (financiële) gevolgen van een aantal keuzes zullen zijn.

Doelstelling is om nieuwe verdeelmodel per 1-1-2027 in te voeren.

### Beheersmaatregel

Landelijke doelstelling is om nieuwe verdeelmodel per 1-1-2027 in te voeren. Of dit haalbaar is, is sterk de vraag.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Maatstaf algemene uitkering	S	€ 1,1 miljoen	50%	€ 550.000
<p><b>Risico</b></p> <p>De maatstaf "huishoudens met lage inkomens" heeft grote impact op de uitkomst van de algemene uitkering. Deze gegevens komen vanuit ministerie van BZK, echter tot nu toe zijn deze gegevens onvoldoende betrouwbaar. Dit betekent een structureel risico van € 1,1 miljoen (te hoge raming van de algemene uitkering). We gaan nu uit van de gegevens zoals het Rijk deze als voorlopige cijfers presenteert.</p> <p><b>Beheersmaatregel</b></p> <p>We volgen de ontwikkeling, er is geen directe maatregel mogelijk.</p>				
Nieuwe taken a.g.v. in werking getreden Omgevingswet	S	€ 900.000	50%	€ 450.000
<p><b>Risico</b></p> <p>De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. Het is noodzakelijk en randvoorwaardelijk om de Omgevingswet als wettelijke taak ons eigen te maken en structureel te borgen binnen de organisatie. Het Omgevingsplan is één van de kerninstrumenten binnen deze nieuwe Omgevingswet. Gemeenten krijgen tot 1 januari 2032 de tijd om het tijdelijke deel van het omgevingsplan en andere regels over de fysieke leefomgeving om te zetten naar een nieuw omgevingsplan voor de gehele gemeente. De Omgevingswet brengt nieuwe structurele en complexe taken en processen met zich mee. De Omgevingsvisie wordt frequenter periodiek geactualiseerd/aangevuld als onderdeel van, en in samenhang met, andere instrumenten van de beleidscyclus. Het Omgevingsplan heeft een veel bredere reikwijdte dan de voorheen bekende bestemmingsplannen en dienen te worden aangevuld met een regelbibliotheek en duizenden regels uit ruim 200 bestemmingsplannen, 50 beleidsstukken en 20 verordeningen en de 'bruidsschat' dienen omgezet te worden naar het nieuwe omgevingsplan. Voor de omgevingsvergunningen geldt dat een stijging in het vooroverleg voor vergunningen en het aantal BOPA's (omgevingsvergunningen) is geconstateerd en het vergunningentraject complexer is geworden, omdat op meer onderdelen, zoals de omgevingsdialogoog getoetst moet worden.</p> <p>Landelijk gezien wordt gesproken over een terugverdientijd van 35 jaar (i.p.v. de eerder geschatte 10 jaar) als gevolg van de Omgevingswet. Dit betekent dat de lasten gedurende langere periode hoger zijn en de verwachte baten langer uitblijven. We hebben inmiddels 2 jaar ervaring met de omgevingswet opgedaan.</p> <p>We hebben in 2025 een extra storting gedaan in de reserve omgevingswet van € 1,5 miljoen. De afgelopen jaren hebben we incidentele middelen ontvangen van het Rijk voor de implementatie van de Omgevingswet en hebben deze gestort in de reserve Omgevingswet. We zien echter dat er voor de werkzaamheden voor de Omgevingswet extra personele capaciteit nodig is. We benutten hiervoor in de komende jaren de incidentele middelen uit de reserve Omgevingswet, omdat er momenteel nog geen structurele middelen beschikbaar zijn. Het risico bestaat, gelet op de arbeidsmarkt, dat de capaciteit (vacatures) moeilijk in te vullen is.</p> <p><b>Beheersmaatregel</b></p> <p>We hebben inmiddels met een eerste impactanalyse de gevolgen van deze nieuwe wet in beeld gebracht. We hebben beoordeeld wat de noodzakelijke formatie in de keten dient te zijn om te kunnen voldoen aan de eisen van de Omgevingswet. We hebben onderzocht in hoeverre we de kosten kunnen dekken met inkomsten uit projecten en legeskosten. Daarnaast zetten we de reserve Omgevingswet zo goed mogelijk in om de extra structurele kosten daaruit te betalen. Voor de komende jaren hebben we geld in de reserve Omgevingswet.</p>				

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Stijgende rente gekoppeld aan grote investeringen	S	€ 500.000	50%	€ 250.000

#### **Risico**

In de programmabegroting 2026 houden we rekening met een rente van 3,3%. Gezien onze grote financieringsbehoefte in de komende jaren van afgerond € 290 miljoen heeft dit grote financiële effecten. Een stijgende (maar dus ook een dalende) rente heeft veel impact. In bovenstaande bedrag is effect berekend van een stijging van de rente met 0,2% (naar niveau van 3,5%). 3,5% is op dit moment de rente voor lening van ongeveer 30 jaar. Kortere looptijden zijn nog goedkoper.

We schatten daarbij de kans op 50% in, omdat we nog kunnen kiezen om leningen af te sluiten met verschillende looptijden.

Aangezien de financiering de komende jaren plaatsvindt en we afhankelijk zijn van de ontwikkeling van de rente nemen we dit risico mee.

Gezien de grote financieringsbehoefte heeft een kleine wijziging van de rente al grote impact op onze begroting.

#### **Beheersmaatregel**

- We vragen extern advies voor de financiering van onze totale behoefte, zodanig dat renterisico beperkt kan worden.
- We volgen kritisch de ontwikkelingen van de rente en bij concrete financieringsbehoefte proberen we een zo goed mogelijk financiering aan te trekken qua looptijd en rentepercentages om het renterisico zo goed mogelijk te beperken.
- We actualiseren periodiek onze financieringsbehoefte.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Veiligheidsregio Brabant Noord (VRBN)	S	€ 420.000	50%	€ 210.000

#### **Risico**

De VRBN kan ambities niet realiseren zonder het nemen van risico's. Risico's behoren bij het proces van verandering. Bij het vastgestelde beleidsplan 2024-2027 "Samenwerken aan verkracht en veiligheid" was het de verwachting dat de VRBN de ambities uit dat beleidsplan kan realiseren binnen de huidige financiële kaders. In de Programmabegroting VRBN 2026 staat een bedrag van € 3,75 miljoen aan risico's opgenomen. Deze zijn voor ca. € 3 miljoen van structurele aard. De incidentele risico's kan de VRBN opvangen vanuit de algemene reserve. De belangrijkste structurele risico's zijn de hogere loon- en prijsstijgingen, gevaar op een cyberincident/datalek, lagere rijksuitkering/ bezuiniging (BDUR) en de ontwikkelingen huisvesting nieuwbouw/renovatie.

Van de gemeentelijke bijdragen bedraagt het aandeel van de gemeente Oss 14%. Op basis hiervan is het structurele risico voor ons circa € 420.000.

Het werkveld van veiligheidsregio's is volop in ontwikkeling. Vooral op het thema informatievoorziening en de voorbereiding op crisisbeheersing is er sprake van een ontwikkeling van het takenpakket. Het Rijk financiert deze taken met een structurele doeluitkering die daarvoor gelabeld is. Dat betekent dat hiervoor geen aanvullende gemeentelijke bijdrage noodzakelijk is.

#### **Beheersmaatregel**

De voornoemde ontwikkelingen blijven we kritisch volgen en in principe geldt de regel extra kosten betalen uit "nieuw voor oud". Echter de VRBN heeft aangegeven dat dit beleidsprincipe haar grenzen heeft bereikt.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Wachtgeld wethouders	I	€ 1.400.000	50%	€ 700.000
<p><b>Risico</b></p> <p>Op 18 maart 2026 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. Na beëindiging van het wethouderschap ontvangt een wethouder een ontsluitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt of een volwaardige vervangende baan heeft. Dat is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (Appa). Voor de voormalige bestuurders (burgemeester en wethouders) hebben we een voorziening wachtgeld wethouders. Voor de zittende wethouders is niet in te schatten of ze aanspraak gaan maken op het wachtgeld. Hierdoor kunnen we niet met een redelijke mate van zekerheid het bedrag inschatten. Daarom is een directe storting in de voorziening wachtgeld wethouders niet toegestaan. Als compensatie voor deze onzekere toekomstige wachtgeldverplichtingen storten we jaarlijks een bedrag van bijna € 103.000 in de bestemmingsreserve wachtgeld wethouders. De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2025 ruim € 110.000.</p> <p>De maximale wachtgeldverplichting van de huidige vijf wethouders wordt ingeschat op € 1,3 miljoen. Bij het daadwerkelijk ontstaan van de wachtgeldverplichting zal blijken of de reserve wachtgeld wethouders volstaat voor het aanvullen van de voorziening wachtgeld wethouders.</p> <p><b>Beheersmaatregel</b></p> <p>We hebben de genoemde reserve van € 110.000 en daarin wordt jaarlijks een bedrag van € 103.000 gestort. Indien de reserve niet voldoende is dan wordt het tekort aangevuld in het jaar waarin het zich voordoet vanuit algemene middelen.</p>				

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Netwerkgestie	I	€ PM	%	€ PM
<p><b>Risico</b></p> <p>Als gevolg van het vollopen van het elektriciteitsnetwerk is het komende jaren vrijwel uitgesloten dat grootverbruikers een aansluiting op het elektriciteitsnetwerk kunnen verkrijgen. Hierdoor ontstaan problemen voor projecten als Industrierrein Heesch-West, Duurzame Polder en andere projecten die een grootverbruikersaansluiting nodig hebben.</p> <p><b>Beheersmaatregel</b></p> <p>Voor de verschillende projecten zoeken we naar alternatieven zoals een energyhub voor Heesch-West. Daarnaast zetten we stevig in op de lobby bij Enexis en Tennet om de uitbreiding van het netwerk en het realiseren van tussenstation in Oss en uitbreiding pocket Wijchen zo hoog mogelijk op de prioriteitenlijst te krijgen. We hebben een multidisciplinair team dat hier aandacht voor heeft.</p>				

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Windmolenpark Elzenburg-de Geer	I	€ PM	%	€ PM
<p><b>Risico</b></p> <p>Als gevolg van uitstel van uitspraken door de Raad van State hebben we vertraging ondervonden in de realisatie van het project. Daardoor is het risicoprofiel van het project gestegen en is financiering duurder geworden. Ook is de looptijd van het project korter dan aanvankelijk gepland waardoor de terugverdiëntijd toeneemt.</p> <p><b>Beheersmaatregel</b></p> <p>We onderzoeken of met intergemeentelijke samenwerking een oplossing gevonden kan worden om de businesscase en de financiering rond te krijgen.</p>				

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Sluis verhoging en modernisering	I	€ PM	50%	€ PM
<p><b>Risico</b></p> <p>De vernieuwde wetgeving rondom hoogwaterveiligheid betekent dat de waterkerende hoogte van de sluis in Macharen omhoog moet. We trekken hiervoor samen op met het Waterschap, Provincie en het Rijk. De uiteindelijke uitvoering van de werkzaamheden worden gecombineerd met werkzaamheden binnen het project Meanderende Maas. Nu de verdeling van de kosten zijn vastgelegd en het ontwerpen en voorbereiden van de werkzaamheden steeds meer vorm krijgen, krijgen we een steeds beter beeld van de te verwachten uiteindelijke engineering- en realisatiekosten en welk deel hiervan voor onze rekening komt. Hoewel we het nog niet verwachten bestaat het risico dat eerder gecreëerde financiële ruimte toch onvoldoende blijkt te zijn. Dit levert een mogelijk dekkingrisico, risico voor de bestuurlijke samenwerking en risico voor de waterveiligheid (wanneer de werkzaamheden aan de sluis niet, niet tijdig of niet volledig kunnen worden uitgevoerd).</p> <p><b>Beheersmaatregel</b></p> <p>In samenwerking met het Waterschap AA en Maas houden we (financieel) toezicht op het project. We staan in goed contact, gebruiken elkaars expertise en herijken periodiek de stand van zaken. Wanneer het risico, of de kans op het optreden hiervan wijzigt, rapporteren we dit en sturen we bij.</p>				

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Overdracht pensioenen wethouders	I/S	pm		pm
<p><b>Risico</b></p> <p>Op dit moment worden pensioenaanspraken voor wethouders opgebouwd bij en uitbetaald door de gemeente. Daarvoor hebben we als gemeente een pensioenvoorziening gevormd om te kunnen voldoen aan de (toekomstige) pensioenbetalingen en een deel vindt plaats via een jaarlijkse kostenpost in de begroting.</p> <p>Wij als gemeente fungeren feitelijk als pensioenfonds. De pensioenaanspraken van wethouders zijn gelijk aan die van het ABP (Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds). In verband met de invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) moeten de pensioenen van wethouders ondergebracht worden bij een regulier pensioenfonds. Landelijk is besloten om per 1 januari 2028 de pensioenen van de politieke ambtsdragers over te dragen aan het ABP. Daardoor worden de pensioenen van politieke ambtsdragers op dezelfde manier geregeld als voor de rest van ambtelijk Nederland.</p> <p>De financiële gevolgen hiervan zijn ingrijpend. Die gevolgen hebben zowel een incidenteel als een structurele component te weten:</p> <p><u>Enmalige kosten voor waardeoverdracht:</u> Gemeenten moeten eenmalig de waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken overdragen aan het ABP. Echter daarbij hanteert het ABP een dekkingsgraad van 123,5% per december 2025. Deze dekkingsgraad wijzigt elke maand door rente, beleggingsresultaten en veranderingen in verplichtingen.</p> <p>Volgens berekeningen moeten wij bijna € 2,5 miljoen bijstorten in de voorziening pensioenen wethouders. Dit is bij de jaarrekening 2025 gedaan.</p> <p><u>Structurele premieverplichtingen:</u> Na de overdracht zijn gemeenten verplicht om premies af te dragen aan het ABP voor de toekomstige pensioenopbouw van wethouders. Dit betekent dat er jaarlijks een bedrag moet worden gereserveerd voor het werkgeversdeel van de pensioenpremies, wat een structurele kostenpost wordt.</p> <p>Echter hier tegenover vallen de jaarlijkse kostenposten (storting voorziening en rechtstreekse betalingen vanuit de exploitatie) vrij. Naar verwachting zal dit een beperkt financieel voordeel zijn.</p> <p><b>Beheersmaatregel</b></p> <p>Gelet op de hoge extra storting in de jaarrekening 2025 is het financieel risico veel minder omvangrijk. De dekkingsgraad zal nog steeds wijzigen en daarop zal de voorziening nog iedere keer aangepast moeten worden.</p>				

Risico en beheersmaatregel	S/I <sup>[#1]</sup>	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Brand Vice Versa	I	€ 236.000	50%	€ 118.000

#### **Risico**

Begin mei 2024 heeft een grote en heel complexe brand plaatsgevonden bij Vice Versa binnen de gemeente Oss. Door die brand hebben we allerlei extra kosten gemaakt. De kosten hebben ruim € 655.000 bedragen. We hebben voor die kosten Vice Versa in 2024 aansprakelijk gesteld. Dit op grond van artikel 19.6 van de Omgevingswet. Echter gebleken is dat dit niet de juiste weg is voor kostenverhaal. Via privaatrechtelijke weg wordt nu getracht kosten te verhalen.

Medio februari 2026 is deze schadeafwikkeling nog niet afgerond. De gemeente en de advocaten van Vice Versa zijn in gesprek over de afhandeling van het schadedossier. Onduidelijk is hoe dit verder zal verlopen.

#### **Beheersmaatregelen**

We hebben bij de jaarrekening 2024 in dit kader (voor 50%) een voorziening waardering overlopende activa gemaakt. En in 2025 is een deel van nog te ontvangen bedragen afgeboekt.

Risico en beheersmaatregel	S/I <sup>[#1]</sup>	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Alternatieve bluswatervoorziening (nieuw en beheer en onderhoud)	S	€ 214.000	50%	€ 107.000

#### **Risico**

De veiligheidsregio inventariseert samen met Brabant Water waar eventuele problemen in Oss kunnen ontstaan. Daar waar een probleem ontstaat adviseert de veiligheidsregio wat de beste oplossing is. Daarna kunnen we als gemeente beter ramen wat de kosten zijn voor alternatieve bluswatervoorzieningen.

Samen met de regio, veiligheidsregio en Brabant Water werken we op dit moment aan modelovereenkomst "Modelonderhoud Brandkranen".

In 2024 heeft de veiligheidsregio besloten dat het beheer en onderhoud terug wordt overgedragen (inclusief financiële middelen en taken) aan de gemeente. De overgedragen financiële middelen moeten gereserveerd blijven voor deze taken.

Het plaatsen van alternatieve bluswatervoorzieningen staat hier los van en zal blijven doorgaan totdat het streefnet van Brabant Water gerealiseerd is. Dit risico blijft onverminderd bestaan.

Per 1 januari 2026 krijgen wij vanuit de veiligheidsregio structurele middelen voor dagelijks onderhoud en de uitvoering van de onderhoudstaak (formatie) overgeheveld. Dit risico gaat over het aanleggen van een alternatieve bluswatervoorziening wanneer Brabant Water aangeeft de brandkraan te gaan saneren. Deze taak (en dus de kosten) ligt al jaren bij de gemeente.

#### **Beheersmaatregel**

Inmiddels zijn er de afgelopen jaren circa 50 geboorde putten gerealiseerd waarvoor nog geen structurele financiële middelen beschikbaar voor het beheer en onderhoud zijn gesteld. Wij zullen de komende periode een advies samenstellen over beheer-, onderhoudskosten en vervangingskosten van bestaande en toekomstige alternatieve bluswatervoorzieningen. In 2026 komen we met een beheerplan bluswatervoorzieningen waarbij we ook inventariseren hoeveel alternatieven jaarlijks moeten worden aangebracht.

Risico en beheersmaatregel	S/I	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Heesch West	I	€ 6,4 miljoen	40%	€ 2,5 miljoen (volledig afgedekt via risicoreserve)

#### **Risico**

De gemeente Bernheze, 's-Hertogenbosch en Oss participeren in de grondexploitatie Heesch West (regionaal bedrijventerrein). Hiervoor is een gemeenschappelijke regeling (GR) aangegaan. Samen met de provincie Noord-Brabant is een masterplan opgesteld voor dit bedrijventerrein dat uiteindelijk 80 hectare kan worden. Er zal een gefaseerde ontwikkeling plaatsvinden.

De bestemmingsplannen zijn begin 2022 vastgesteld door de gemeenteraden. Door de beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan Heesch West wordt de uitvoering enorm vertraagd. Begin 2025 hebben de gemeenteraden herstelbesluiten genomen naar aanleiding van een advies van de Stichting Advies Bestuursrechtspraak (STAB). Met het herstelbesluit zijn bevindingen en aanbevelingen van STAB in het plan verwerkt zodat het perspectief op voortvarende behandeling en een onherroepelijk bestemmingsplan zoveel mogelijk wordt bevorderd. Begin 2026 hebben de gemeenten het nadere verweer naar aanleiding van het herstelbesluit ingediend bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Naar verwachting wordt in de loop van 2026 de behandeling van beroep ingepland en zal er uitspraak worden gedaan.

Bij de beoordeling van de plannen door Raad van State zal ook bezien worden of de effecten (Stikstof) van Heesch West op Natura 2000-gebied voldoende worden beheerst.

Ook de stroomvoorziening is een punt van zorg. Het stroomnetwerk in Brabant zit vol en zorgt voor onzekerheid. Binnen Heesch West kijken we naar een slim energieconcept en een duurzame ontwikkeling van het bedrijventerrein.

In de eerste fase wordt 50 hectare ontwikkeld en in de tweede fase de overige 30 hectare. De resterende 30 hectare is bij de grondexploitatieberekening "afgewaarderd" naar agrarische grondwaarde van € 6 per vierkante meter.

Het verwachte verlies van Heesch West bedraagt eind 2034 in totaal € 38,4 miljoen (eindwaarde eerste fase). Dit is € 0,4 miljoen hoger dan de vorig jaar en is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitatie 2026.

De deelnemende gemeenten hebben in april 2022 een verliesvoorziening overgedragen aan de GR. Ons aandeel (30%) was € 13,1 miljoen.

Het hogere tekort van € 0,4 miljoen is uit de egaliseringsreserve binnen de GR Heesch West gehaald.

De exploitatieberekening bevat risico's op het gebied van gronduitgifte tempo, grondprijzen, kostenstijgingen (inflatie) en marktrente. Gelet op de huidige ontwikkelingen wereldwijd is de toekomst moeilijk te voorspellen.

Daarmee is dan ook geen rekening gehouden in de exploitatieberekening. De belangstelling voor het terrein Heesch West is nog steeds hoog.

#### **Beheersmaatregel**

Naast de verliesvoorziening en egaliseringsreserve van de GR hebben we een risicoreserve Heesch West van € 2,5 miljoen beschikbaar. Daarmee kunnen we eventuele onverwachte tegenvallers voor een deel opvangen. Hierdoor is het risico beperkt (en valt het dus in de categorie 'groen'). De grondexploitatieberekening van Heesch West wordt elk jaar geactualiseerd.

### **3. Vervallen risico's**

De volgende risico's die in de programmabegroting 2026-2029 nog naar voren kwamen zijn nu vervallen.

Risico	Actie
Buig Budget	Dit risico is verwerkt in de jaarrekening.

#### 4. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Onder het begrip weerstandsvermogen verstaan we het vermogen van de gemeente om risico's op te kunnen vangen, zodat het afgesproken gemeentelijke takenpakket toch onverkort uitgevoerd kan worden.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt aangegeven dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen enerzijds:

- De weerstandscapaciteit: de middelen waarover we (kunnen) beschikken om niet begrote kosten te kunnen dekken, en anderzijds:
- Alle risico's waar nog geen voorzieningen voor gevormd zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn.

Voor de gemeente is de weerstandscapaciteit van belang. Een sluitende begroting geeft weliswaar aan dat er evenwicht is tussen de uitgaven en inkomsten, maar ook dat er beperkte ruimte is voor het opvangen van tegenvallers. De weerstandscapaciteit bestaat uit twee onderdelen; de structurele en de incidentele weerstandscapaciteit.

##### *Structurele weerstandscapaciteit*

De structurele weerstandscapaciteit dient voor het opvangen van risico's met een meerjarig effect. Deze middelen worden gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien.

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte waarmee onze OZB opbrengsten moeten stijgen om op een zogenaamd "redelijk peil OZB" uit te komen. Dit "redelijk peil" is gebaseerd op het tarief wat een gemeente moet hebben voor de toelating tot artikel 12 (extra financiële steun vanuit het gemeentefonds).

De onbenutte belastingcapaciteit voor het jaar 2026 bedraagt € 5,2 miljoen (rekening houdend met extra tariefstijging in 2026).

De post onvoorzien (€ 200.000) is structureel in de begroting opgenomen en maakt ook onderdeel uit van de structurele weerstandscapaciteit.

##### *Incidentele weerstandscapaciteit*

De incidentele weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

- Het vrij aanwendbare deel van de algemene vrije reserve (inclusief de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf)
- De niet beklemde bestemmingsreserves (overige bestemmingsreserves)
- De stille reserves

##### *Algemene vrije reserve en de algemene bedrijfsreserve grondbedrijf*

De noodzakelijke omvang van de algemene vrije reserve is vastgesteld op 10% van de algemene uitkering.

Hierbij zijn de volgende aspecten van belang:

- Zijn de belangrijkste risico's in beeld?
- Welke beheersmaatregelen zijn er al genomen om risico's te beperken?
- Welke risico's zijn nog niet afgedekt?

Naar verwachting zijn de belangrijkste risico's voldoende herkend. Het grootste deel van deze risico's hebben we ook voorzien van beheersmaatregelen en waar nodig afgedekt door middel van een voorziening of reserve (bijvoorbeeld het grondbedrijf). Ook de risico's die zich kunnen voordoen bij grote projecten, zoals Heesch-West, hebben we in beeld gebracht. Hiervoor hebben we bovendien beheersmaatregelen geformuleerd en deels dekkingsmiddelen gereserveerd. Daarnaast hebben we risico's geïdentificeerd waarvan we het bedrag en de kans van optreden met onvoldoende zekerheid kunnen bepalen. Deze komen ten laste van de weerstandscapaciteit.

Uitgaande van de norm van 10% van de algemene uitkering, dient de algemene vrije reserve ongeveer € 26,2 miljoen te zijn (meicirculaire 2025).

De algemene reserve bedraagt per 31 december 2025 naar verwachting € 33,1 miljoen. We onttrekken in 2026 naar verwachting € 1,1 miljoen en we hebben nog een verplichting van € 5,6 miljoen. Een specificatie hiervan is opgenomen in het bijlagenboek. We rekenen met een ruimte in de algemene reserve van € 26,4 miljoen. Dat is de stand van eind 2026 minus het bedrag van € 5,6 miljoen dat we inzetten als structureel dekkingsmiddel.

De algemene bedrijfsreserve grondbedrijf (ABR) is het weerstandsvermogen voor de risico's die zich binnen het grondbedrijf kunnen voordoen. Dat kunnen project specifieke risico's (b.v. een vervuiling in de grond) of conjuncturele risico's (b.v. een hogere rente of een lagere grondprijs) zijn.

Bij de jaarrekening 2025 is de minimum benodigde algemene reserve berekend o.b.v. risicoanalyse (Monte-Carlomethode). De geactualiseerde risicoanalyse geeft een risicobedrag van € 24,2 miljoen per 1-1-2026. Dit bedrag is dus feitelijk de minimale stand van de ABR.

De ABR heeft op 31-12-2025 een saldo van € 11,5 miljoen. Omdat we de € 24,1 miljoen van de minimale stand ook hebben opgenomen als risico nemen we de volledige ABR op als mogelijke afdekking van de risico's.

#### *Niet bekleemde bestemmingsreserves*

Bestemmingsreserves bevatten middelen die de gemeenteraad voor een bepaalde doelstelling geormerkt heeft. De gemeenteraad is bevoegd om de bestemming van deze reserves te wijzigen of te besluiten tot extra mutaties ten laste of ten gunste van deze reserves. De bestemmingsreserves kunnen hiermee dus ingezet worden voor het opvangen van risico's als die zich voordoen.

We kennen twee soorten bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten e.d. en de overige bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten e.d. zijn niet beschikbaar voor de incidentele weerstandscapaciteit, omdat deze structureel zijn ingezet voor de afdekking van (kapitaal)lasten in de begroting. De overige bestemmingsreserves kunnen wel ingezet worden voor het afdekken van risico's als de raad hiertoe besluit. Dit betekent wel dat deze middelen in dat geval niet meer beschikbaar zijn voor het oorspronkelijke doel waarvoor de bestemmingsreserves gevormd zijn. Daarom hebben we bestemmingsreserves in principe niet meegerekend in weerstandscapaciteit.

#### *Stille reserves*

Stille reserves zijn activa waarvan de boekwaarde lager is dan de werkelijke waarde en die direct verkoopbaar zijn. Een volledig beeld hiervan is niet voorhanden.

#### *Totale weerstandscapaciteit*

Samengevat is de huidige weerstandscapaciteit (per 31-12-2025) in afgeronde bedragen:

bedragen in euro's	
<b>Structurele weerstandscapaciteit</b>	<b>Bedrag</b>
Onbenutte belastingcapaciteit	5.200.000
Post onvoorzien	<u>200.000</u>
<b>Totaal</b>	<b>5.400.000</b>

<b>Incidentele weerstandscapaciteit (31-12-2024)</b>	
Algemene reserve	26.400.000
Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf	11.487.000
Rekeningresultaat 2025 (na bestemming)*	PM
Stille reserves	PM
<b>Totaal</b>	<b>37.887.000</b>

\* niet meegenomen, omdat dit besluit valt na vaststelling van de jaarrekening 2025.

## 5. Financiële kengetallen

Op basis van een wijziging van het BBV nemen we voortaan een aantal financiële kengetallen in deze paragraaf op, zowel in de begroting als in het jaarverslag. Eerst geven we een analyse van de financiële positie op basis van deze kengetallen. Daarna lichten we toe wat de kengetallen betekenen.

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Netto schuldquote	6,01%	7,26%	0,88%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-0,44%	0,70%	-4,61%
Solvabiliteitsratio	60,16%	61,36%	67,49%
Structurele exploitatieruimte	3,30%	4,50%	12,28%
Grondexploitatie	0%	1,23%	2,82%
Belastingcapaciteit	87,83%	92,40%	92,40%

### Analyse kengetallen en financiële positie

Op basis van deze kengetallen concluderen we dat onze financiële positie gezond is.

De netto schuldquotes en de solvabiliteitsratio geven aan dat we met voldoende eigen middelen (reserves) gefinancierd zijn. Onze afhankelijkheid van externe financiering is niet te groot. De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen vallen binnen de norm. De omvang van de schulden ten opzichte van de baten neemt af. De solvabiliteitsratio ligt stabiel boven de norm. Onze bezittingen op de balans zijn in voldoende mate gefinancierd met eigen vermogen.

De structurele exploitatieruimte is positief. Dit sluit ook aan bij het positieve saldo van de jaarrekening 2025.

Wel merken we op dat bij de programmabegroting 2026-2029 we hebben aangekondigd dat het meerjarenbeeld flink onder druk staat en we een meerjarig (geaccepteerd) tekort hebben.

Het kengetal grondexploitatie is een voorgeschreven kengetal. Het kengetal op zich is niet bruikbaar om conclusies te trekken over de risico's in de grondexploitatie. De paragraaf grondbeleid en het MPG zijn daarvoor betere instrumenten.

Met de belastingcapaciteit zitten we onder het landelijk gemiddelde. We hebben nog ruimte om de belastingen te kunnen verhogen om financiële risico's af te dekken als dit nodig is.

### Nadere toelichting indicatoren

#### Netto schuldquote

De netto schuld geeft informatie over de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten in de begroting. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Het is normaal als de netto schuldquote tussen de 20% en 70% ligt. Tussen de 70% en de 80% dreigt de schuldomvang te hoog te worden. Boven de 80% zijn alle bezittingen zwaar belast met schulden. Het percentage weer gedaald.

#### Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Via deze ratio wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Voor deze ratio gelden dezelfde normen als bij de netto schuldquote. Het percentage blijft laag.

#### Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Bij deze ratio dreigt de schuld van de gemeente te hoog te worden als deze zich tussen de 20% en 30% bevindt. Onder de 20% zijn de bezittingen zwaar belast met schulden. Een ratio boven de 30% is aanvaardbaar. Het percentage blijft fors boven de 30%.

### **Structurele exploitatieruimte**

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting is het belangrijk om onderscheid te maken tussen de structurele en incidentele lasten. Als dit kengetal positief is, is er ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

### **Kengetal grondexploitatie**

De grondexploitatie kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze bij verkoop terugverdiend moet worden. De boekwaarde is laag doordat veel grote projecten aan het eind van hun looptijd zitten. Daarnaast zijn de verwachten verliezen volledig voorzien. We lopen hier dus geen risico.

### **Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden**

De ruimte die een gemeente heeft om de belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten.

**Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen**



## **Inleiding**

Kapitaalgoederen zijn de materiële vaste activa of objecten met een nut over meerdere jaren. Voor deze objecten is tijdens de levensduur geld nodig om de kwaliteit en het functioneren in stand te kunnen houden. Aanvullend is geld nodig om tijdig te kunnen vervangen of reconstrueren.

We onderscheiden in deze paragraaf drie categorieën kapitaalgoederen:

- Voorzieningen in de openbare ruimte
- Buitensportaccommodaties
- Gemeentelijke gebouwen (inclusief gebouwen basisonderwijs)

Deze kapitaalgoederen vertegenwoordigen een grote waarde. Deze kapitaalgoederen openbare ruimte, buitensportaccommodaties en gebouwen omvatten samenvattend de volgende eigenschappen en circa omvang:

- Circa 646 hectare verhardingen in wegen, straten en pleinen met bijbehorende voorzieningen als trottoirs, lichtmasten, wegmeubilair en bruggen. 43 ha onverharde en half verharde wegen. De totale weglengte is ca. 875 kilometer met ca. 166 km aan voet- en fietspaden.
- 24 verkeersregelinstallaties en 8 geregelde voetgangersoversteekplaatsen.
- Circa 22.000 lichtpunten en 105 laadpalen.
- 2 parkeergarages, 1 terrein met achteraf betaald parkeren en 11 terreinen ingericht voor betaald parkeren (terrein Wal is vervallen).
- 2 bewaakte fietsenstallingen inclusief beheerdersruimte en 1 openbaar toilet.
- Circa 538 kilometer hoofdriolen onder vrij verval met aansluitleidingen, ca. 180 kilometer persleidingen, 743 mini gemalen, 88 hoofdgemalen en 74 vacuümpotten met 10 kilometer vacuümleiding.
- Circa 1.064 ha openbaar groen in parken, plantsoenen, bermen en natuurgebieden (exclusief bossen) waarvan 564 ha binnen de bebouwde kom en 500 ha buiten de bebouwde kom.
- Circa 74.167 bomen, exclusief bossen.
- Circa 1519 speeltoestellen over 252 speelplekken.
- Circa 180 kunstobjecten
- 751 hectare bosgebied.
- 154 gebouwen.
- 19 sportparken.
- Het binnenhavengebied: vanaf de ingang van de Maas bij Macharen tot aan Oss en omvat o.a. 2 havenarmen, het kanaal van circa 5 kilometer, circa 10 km oevers, 7 ligplaatsen, 1 autoloessteiger, een brug en een sluis.
- Recreatieve watergebieden: Lithse Ham en De Oude Maasarm Lithoijen.

## **1. Voorzieningen in de openbare ruimte**

### **1.1 Beheerplannen**

Beheerplannen vormen de basis voor beheer, onderhoud en vervanging van de voorzieningen in de openbare ruimte. We stellen ze op aan de hand van beleidskeuzes die zijn vastgelegd in visiedocumenten, beleidsplannen en beleidsbeslissingen. Wanneer de Omgevingswet van kracht wordt, leggen we de relevante kaders in de producten van de Omgevingswet vast (visie, plan en programma's) en mogelijk aanvullende beleidsproducten. Als definitie voor het beheer van deze kapitaalgoederen hanteren we de zorg voor afgesproken prestaties en kwaliteiten bij aanvaardbare risico's en tegen afgesproken of minimale kosten.

De beheerplannen bestrijken een beperkte periode. Deze periode is afhankelijk van de beschikbare financiële middelen, nieuwe ontwikkelingen of bestuurlijke en maatschappelijke relevantie. Naast reguliere middelen in de begroting is geld beschikbaar uit reserves en voorzieningen, incidenteel geld dat via de programmabegroting is vrijgemaakt en geld dat we via subsidies of cofinanciering ontvangen. In de beheerplannen brengen we ook de ontwikkeling van vervangingskosten op langere termijn in beeld en zetten die af tegen de beschikbare middelen.

De beheerplannen wegen en verkeer, openbare verlichting, groen, water en ecologie, spelen, civiele technische kunstwerken, kunstobjecten en verkeersregelinstallaties hebben we in 2021 samengevoegd tot één integraal

beheerplan openbare ruimte. In dit integrale beheerplan openbare ruimte zijn dagelijks onderhoud, groot onderhoud en de vervangingsopgave van de investeringen in de openbare ruimte geactualiseerd. In 2025 presenteren we een nieuwe actuele versie waarin we het beheer van Natuurgebieden ook opnemen.

Het volgende overzicht vermeldt actuele beleids- en beheerplannen, in welk jaar ze zijn vastgesteld en (indien gepland) wanneer we deze actualiseren.

Beleidsplan/beheerplan	Vaststelling	Actualisatie	Looptijd
Mobiliteitsplan	2024	2031	t/m 2037
Parkeerbeleidsplan	2005/2022	2025	t/m 2015
Beleidsnota openbare verlichting	2014		N.v.t.
Kadernota, visie en leidraad openbare ruimte	2013 en 2015	2025	N.v.t.
Kwaliteitsprofiel onderhoud openbare ruimte	2013	2025/2026	N.v.t.
Speelruimtebeleid	2017	2025/2026	N.v.t.
Bomennota	2015		N.v.t.
Boomstructuurplan	2016		N.v.t.
Richtlijn hinder en overlast	2016		N.v.t.
Richtlijn ziekte en plagen	2017		N.v.t.
Handboek bomen	2017		N.v.t.
Groenbeheerplan	2017	2024	N.v.t.
Visiedocument Zwerfafval	2015		t/m 2023
Hondenbeleid	2015		N.v.t.
Integraal beheerplan Openbare ruimte	2021	2025	2029
Wegen en Verkeer			
Groen Water en Ecologie			
Bossen en natuurgebieden			
Civieltechnische kunstwerken			
Openbare verlichting			
Verkeersregelininstallaties			
Spelen			
Kunstobjecten			
Beheerplan parkeren (betaald)	2021	2025	N.a.v. beleidsplan Parkeren
Reserve bovenwijkse voorzieningen (voorheen MIPMO)	2019	2025	N.a.v. mobiliteitsplan
Water en Rioleringsprogramma 2023-2029	2023	2029	2029
Beheerplan haven (industriële en recreatieve havens)	2024	2029	t/m 2029
Integraal uitvoeringsprogramma openbare ruimte (IUP)	2023	2025	t/m 2028

## 1.2 Kwaliteitskader voor beheerplannen

In 2013 heeft de gemeenteraad met de Kadernota Openbare Ruimte een kwaliteitscatalogus en kwaliteitsprofiel voor het onderhoud van de openbare ruimte vastgesteld. De budgetten in de begroting zijn daarop gebaseerd. De vastgestelde minimale kwaliteitsniveaus uit deze kwaliteitscatalogus voor het onderhoud van de openbare ruimte zijn afgeleid van de CROW normen. Globaal komt het Osse kwaliteitsniveau Goed overeen met CROW norm A/B en Sober met B/C.

Omschrijving	Kwaliteitsniveau
Centrumgebieden	Goed
Wonen	Sober
Werken	Sober
Hoofdroutes	Sober
Parken/grote groengebieden	Sober
Natuurgebied	Sober
Buitengebied	Sober

Voor woongebieden is rekening gehouden met extra budget voor een plus op het onderhoudsniveau Sober. Met uitzondering van de centrumgebieden kunnen we voldoen aan het vastgestelde kwaliteitsprofiel. Inspanningen zijn erop gericht om het kwaliteitsniveau in de centrumgebieden te verbeteren. NB. Een deel van het onderhoud(m.n. dagelijks onderhoud) van Vorstengrafdonk wordt door de Coöperatie Vorstengrafdonk uitgevoerd waarbij het kwaliteitsniveau basis het uitgangspunt is.

## 1.3 Financiële vertaling van beheerplannen

### *Onderscheid tussen, dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvestering*

In het beheerplan zijn voor de kapitaalgoederen het dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen beschreven. We maken onderscheid in dagelijks en groot onderhoud (exploitaties). Het dagelijks onderhoud is met name gericht op het schoon en veilig houden van de openbare ruimte. Vanaf 2017 maken we onderscheid tussen exploitaties (dagelijks en groot onderhoud) en investeringen (vervangingen). Groot onderhoud draagt bij aan instandhouding van het object en hiervoor moet structureel voldoende geld in de begroting beschikbaar zijn. Een vervangingsinvestering is nodig om het object aan het einde van zijn levensduur te kunnen vervangen. We activeren investeringen. De kapitaallasten drukken op de exploitatiebegroting. Deze kapitaallasten zullen de komende jaren met nieuwe investeringen toenemen. Het areaal voorzieningen dat een einde levensduur bereikt zal de komende jaren gaan toenemen omdat steeds meer voorzieningen uit de grotere uitbreidingsjaren vanaf 1960 op raken. Onderzoek laat zien dat het beschikbaar investeringsbudget zal moeten stijgen naar een gemiddeld investeringsbudget van naar verwachting circa € 10 miljoen per jaar op middellange termijn.

### *Financieel kader voor doorrekening van vervangingsinvesteringen*

In 2018 is het financieel kader voor het berekenen van de vervangingsinvesteringen in de nota "Toekomstbestendige Openbare Ruimte" vastgesteld.

De financiële consequenties voor de vervangingsopgave in onze begroting baseren wij op de eerste 10 jaar. We maken hierbij een onderscheid tussen de eerste 3 jaar en het 4<sup>de</sup> tot en met 10<sup>de</sup> jaar. Deze opzet is gekozen om bij de eerste drie jaar de huidige status(kwaliteit) van de openbare ruimte bij de theoretische doorrekening te betrekken. Dit kan dus betekenen dat we bepaalde investeringen –vanwege de goede status- uitstellen en andere noodzakelijke investeringen naar voren halen. Het 4<sup>de</sup> tot en met 10<sup>de</sup> jaar is een theoretische doorrekening op basis van onze bestanden. In onze financiële doorrekening en voor onze begroting gaan wij uit van een gemiddeld investeringsbedrag. Dit om de piek in de werkzaamheden af te vlakken en grote financiële schommelingen te voorkomen. Het afvlakken van de piek van de werkzaamheden draagt eveneens bij aan betere beheersing en afwikkeling van de projecten.

*De concrete vertaling in uitvoeringsprojecten vindt plaats in het Integraal Uitvoeringsplan (IUP).*

Concreet groot onderhoud en vervangingsinvesteringen hebben we in het Integraal UitvoeringsProgramma voor de openbare ruimte (IUP) in de tijd op elkaar afgestemd en vastgesteld. Dit betekent dat we breder maatschappelijke effecten (bijvoorbeeld veiligheid of leefbaarheid) of financiële voordelen (bijvoorbeeld werk met werk maken) beschouwen en meewegen bij de planning van groot onderhoud en vervanging. Maatregelen uit de beheerplannen kunnen dan eerder of later tot uitvoering komen. Met vaststelling van het Integraal Uitvoeringsplan (IUP) worden concrete vervangingsprojecten inzichtelijk. Dagelijks of klein onderhoud staat veel meer op zichzelf en wordt waar relevant gebiedsgericht afgestemd en uitgevoerd.

#### **1.4 Beschikbare middelen**

In de Programmabegroting 2022-2025 is de financiële doorrekening van het integrale beheerplan openbare ruimte 2022-2025 opgenomen. Hiermee is de basis op orde.

Deze komt uit een gemiddelde vervangingsinvestering van € 6,59 miljoen. Op de langere termijn is een gemiddeld investeringsbedrag van € 10 miljoen benodigd.

Aanwezige reserves en voorzieningen voor kapitaalgoederen in de openbare ruimte zijn:

- Reserve openbare verlichting
- Reserve verkeersregelininstallaties
- Egalisatiereserve rioleringsbeheer
- Spaar- en egalisatievoorziening rioolvervanging
- Reserve Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP)
- Reserve Baggeren Haven
- Reserve mobiliteit
- Reserve parkeren
- Voorziening groot onderhoud haven en brug

#### **1.5 Financieel kaders bij toename areaal openbare ruimte**

De kosten stijgen voor het beheer- en onderhoud als gevolg van de toename van ons areaal van de openbare ruimte. Dit kan zijn bij de aanleg van nieuwe woongebieden door de gemeente, door nieuw beleid of door initiatieven van particulieren initiatiefnemers. Bij bebouwing staan extra OZB inkomsten als gevolg van deze nieuwbouw. Deze kosten- en inkomstenstijging vertalen we als een 30-ontwikkeling in de Eerste financiële tussenrapportage of de programmabegroting.

De cijfers baseren wij vooral op de kaveluitgiftes die in het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG) zijn opgenomen. Bij initiatieven van derden baseren wij dit op de op anterieure overeenkomsten. Bij nieuwe beleidskeuzen leggen we de kosten van beheer en onderhoud, in de initiatieffase, voor aan het college.

## **2. Buitensportaccommodaties**

Het beheerplan sportterreinen (2021) is het beheerinstrument voor onderhoud en renovatie van sportterreinen. Dit plan geeft aan hoe we de sportvelden, verhardingen, beplanting, hekwerken, verlichting en inrichtingsmaterialen tijdens de planperiode onderhouden, vervangen en renoveren.

<b>Beleidsplan/beheerplan</b>	<b>Jaar vaststelling</b>	<b>Jaar actualisatie</b>
Beheerplan sportterreinen	2021	2026

#### *Financiële consequenties*

Middelen voor groot onderhoud zijn via de voorziening onderhoud sportparken beschikbaar.

### 3. Gemeentelijke gebouwen

Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is in 2020 een Vastgoedbeheerplan gemeentelijke gebouwen opgesteld. Dit beheerplan beschrijft de financiële en kwalitatieve kaders voor het onderhoud voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen voor de periode 2020 t/m 2025. De bevindingen zijn uitgewerkt in een Meerjarenonderhoudsplan(MJOP). Driejaarlijks worden de gebouwen geïnspecteerd en wordt het onderhoud in het MJOP afgestemd. Het beheerplan geeft verder inzicht in wet- en regelgeving, ontwikkelingen en risico's . We onderhouden de gebouwen conform de methodiek conditiemeten NEN2767 op conditieniveau 3: sober en doelmatig.

Beleidsplan/beheerplan	Jaar vaststelling	Jaar actualisatie
Beheerplan gemeentelijke gebouwen	2020	2025

#### *Financiële consequenties*

De onderhoudskosten voor gemeentelijke gebouwen nemen we op in de meerjarige onderhoudsplannen. In de begroting nemen we jaarlijks structureel budget op voor de uitvoering van het noodzakelijk jaarlijks terugkerend onderhoud. De kosten van het meerjaarlijks onderhoud wordt op basis van een meerjaarlijks gemiddelde opgenomen en reserveren we per gebouw in een onderhoudsvoorziening.

Als er op basis van Voorzieningenkaarten/het MIP toekomstplannen voor een gebouw zijn onderhouden we deze in eerste instantie op basis van het MOP. We maken dan wel slimme keuzes en werkzaamheden schuiven mogelijk naar voren of naar achteren, onder andere afhankelijk van het verwachte tempo van de ontwikkelingen.

Als een project concreet geworden is en het college en de raad bijvoorbeeld besloten hebben een bestaand gebouw opnieuw te gebruiken nemen we onderhoud mee in de verbouwingswerkzaamheden. Als besloten wordt een gebouw af te stoten analyseren we de financiële consequenties voor de betreffende onderhoudsvoorziening.

De volgende onderhoudsvoorzieningen zijn aanwezig:

- Onderhoud Ir. Diddewerf
- Onderhoud accommodatie emancipatie
- Onderhoud gebouwen begraafplaatsen
- Onderhoud accommodatie openluchtrecreatie
- Onderhoud buiten scholen, gymlocaties in scholen
- Onderhoud sociaal-culturele accommodaties
- Onderhoud Museum Jan Cunen
- Onderhoud sporthallen en -zalen
- Onderhoud gemeentehuis
- Onderhoud monumenten
- Onderhoud overige gemeente eigendommen.
-

**Paragraaf financiering**



## Inleiding

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie gaat over de financiering van beleid en het aantrekken van de geldmiddelen die daarvoor nodig zijn. De uitvoering van deze taak vraagt snelle beslissingen in een complexe geld- en kapitaalmarkt.

Het beleid van Oss voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut 2026.

De belangrijkste punten uit het treasurystatuut zijn:

- Overtollige gelden zetten we alleen uit bij banken of instellingen die voldoen aan de eisen van de Wet Fido en de bijbehorende uitvoeringsregeling;
- Het aantrekken van leningen gebeurt door bij tenminste 2 financiële instellingen een offerte aan te vragen;
- We maken alleen gebruik van financiële instrumenten om risico's te verkleinen en niet om te speculeren.

Uit deze keuzes blijkt dat we voor een laag risicoprofiel gekozen hebben.

## 1. Algemene ontwikkelingen

### Renteontwikkelingen

Begin 2026 heeft de ECB (Europese Centrale Bank) de rente gelijk gehouden op 2%. Dit besluit volgde op meerdere renteverlangingen in 2024 en 2025, en sluit aan bij de huidige economische situatie waarin de inflatie rond de 2% ligt en de werkloosheid laag blijft.

De ECB geeft aan dat de economie in 2026 veerkrachtig blijft, mede dankzij de lage werkloosheid en het effecten van eerdere renteverlagingen.

De huidige verwachting voor 2026 is dat de rente redelijk stabiel blijft, met een lichte neiging tot stijging.

Mondiale ontwikkelingen zijn hierin bepalend en vormen hiermee een nadrukkelijk renterisico.

### Rentevisie

Een rentevisie is heel lastig. BNG publiceert zelf geen rentevisie meer en geeft in gesprekken aan dat zij nauwelijks nog in staat zijn betrouwbare voorspellingen te doen over de toekomstige renteontwikkeling.

## 2. Langlopende leningen

We hebben in 2025 geen nieuwe geldlening afgesloten.

	bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Opgenomen	Verstrekt
Stand per 1 januari 2025	43.179	28.411
Aflossingen in 2025	-8.804	-2.290
Opgenomen/ verstrekt	0	2.568
<b>Stand per 31 december 2025</b>	<b>43.375</b>	<b>28.689</b>

\* de cijfers zijn inclusief gevormde voorzieningen.

In 2025 zijn leningen verstrekt aan Pivot park (obv eerder besluiten), stimuleringsleningen, verzilverleningen en startersleningen via SvN.

### 3. Kasgeldlimiet

Een gemeente mag tot de kasgeldlimiet met kortlopende geldleningen (korter dan 1 jaar) gefinancierd zijn. De minister van Financiën heeft de kasgeldlimiet op 8,5% van het begrotingstotaal vastgesteld. Voor Oss was de limiet in 2025 (op basis van de begroting 2025-2028) € 38,4 miljoen. Het is toegestaan om 2 kwartalen op rij de kasgeldlimiet te overschrijden. Daarna moet de kortlopende schuld weer onder de limiet worden gebracht. In 2025 is de kasgeldlimiet elk kwartaal ruim onder de norm gebleven.

In de volgende tabel geven we onze liquiditeitspositie over alle kwartalen van 2025 weer:

Kasgeldlimiet	bedragen x € 1.000			
	1e kwartaal 2025	2e kwartaal 2025	3e kwartaal 2025	4e kwartaal 2025
Vlottende schuld per maand (1)	-2.500	0	0	0
Vlottende middelen per maand (2)	17.240	16.450	34.191	43.953
Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)(3)	-14.740	-16.450	-34.191	-43.953
<b>Kasgeldlimiet</b>	<b>38.465</b>	<b>38.465</b>	<b>38.465</b>	<b>38.465</b>
<b>Ruimte onder de kasgeldlimiet</b>	<b>53.205</b>	<b>54.915</b>	<b>72.656</b>	<b>82.418</b>

### 4. Renterisiconorm

Bij het bepalen van de looptijd van de geldleningen die we aantrekken houden we rekening met de wettelijke renterisiconorm. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering van langlopende geldleningen te beheersen en om dus te zorgen voor goede spreiding van looptijden van leningen. Het renterisico wordt daarbij bepaald als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het is van belang dat renteherzieningen en aflossingen in de tijd gespreid zijn. De renterisiconorm is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor Oss was de norm in 2025 € 105 miljoen.

Onze werkelijke renterisiconorm is in 2025 voor 8% gebruikt. In de lijn van het treasury-beleid is dat veilig.

Ons renterisico over de vaste schuld in de jaren 2025-2029

		bedragen x € 1.000				
Nr.	Renterisico(norm)	2025	2026	2027	2028	2029
1.	Stand van begrotingstotaal	526.957	472.034	448.068	445.769	427.352
2.	Renterisiconorm (20% van 1)	105.391	94.407	89.614	89.154	85.470
3.	Renterisico op vaste schuld *	8.804	6.906	6.908	5.176	3.292
4.	Ruimte onder renterisiconorm	96.587	87.501	82.706	83.978	82.178

\* Renterisico op vaste schuld is de som van de renteherzieningen en de aflossingen op langlopende geldleningen.

\*\* De meerjarige staat is gebaseerd op de begroting 2026-2029.

## 5. Renteschema

De BBV-voorschriften schrijven voor dat we ook inzicht moeten geven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de manier waarop we rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden toerekenen.

### Renteschema

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 1.020
Externe rentebaten	- € 1.728
<b>Saldo door te rekenen externe rente</b>	<b>- € 709</b>
Rente die aan de facilitaire grondexploitatie <i>moet</i> worden doorberekend	€ 0
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld toegerekend <i>moet</i> worden	€ 0
<b>Totaal door te rekenen externe rente</b>	<b>- € 709</b>
Rente over eigen vermogen	€ 3.767
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	€ 265
<b>Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente</b>	<b>€ 3.323</b>
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	- € 3.527
<b>Renteresultaat op het taakveld treasury</b>	<b>€ 205</b>

De omslagrente hebben we op basis van bovenstaande nacalculatie naar boven afgerond en definitief vastgesteld op respectievelijk 1,1%.

Bij de verdeling van de externe rente naar de verschillende taakvelden ontstaat een positief exploitatieresultaat van € 204.855 op de activiteit kapitaallasten.

## 6. Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Op basis van ons begrotingstotaal 2024 (wat leidend was voor jaar 2025) mogen we per dag afgerond maximaal € 9 miljoen (2% van begrotingstotaal) aan overtollige middelen aanhouden.

Het eventuele meerdere aan overtollige middelen romen we dagelijks af en brengen we onder bij de Nederlandse schatkist. Hiervoor krijgen we een vergoeding die gelijk is aan de rente die het Rijk betaalt op leningen die ze op de markt aangaat.

Overzicht voor 2025:

bedragen x € 1.000

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Drempelbedrag	9.050	9.050	9.050	9.050
Buiten schatkist aangehouden middelen	349	498	491	421
Ruimte onder het drempelbedrag	8.702	8.552	8.559	8.629

## 7. EMU saldo

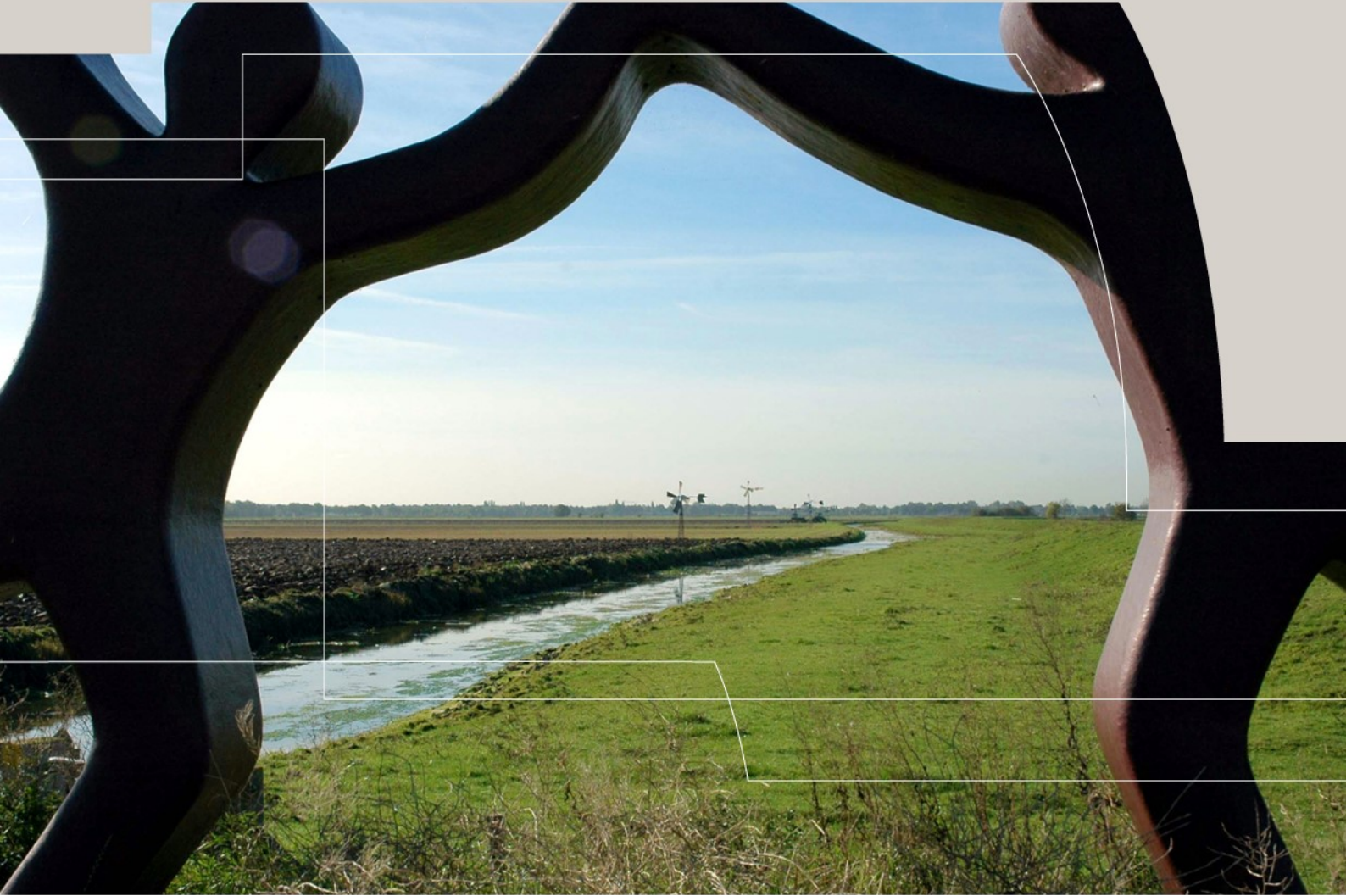
De basis voor het maken van afspraken over de balans tussen inkomsten en uitgaven ligt in de afspraken die in de Europese Unie zijn gemaakt. Deze zijn gericht op het voorkomen van een te grote staatsschuld. Al in 1997 is in het "Stabiliteits- en Groeipact" afgesproken dat begrotingen van overheden in evenwicht moeten zijn en dat in de groei daar naartoe het begrotingstekort maximaal 3% van het bruto binnenlands product mag bedragen. Het Rijk en de decentrale overheden hebben afgesproken een macro EMU-norm van -0,5% van het bruto binnenlands product per jaar te hanteren. Dit betekent, dat de lokale overheden samen in hun uitgaven de inkomsten met niet meer dan 0,4% mogen overschrijden. Het aandeel voor gemeenten hierin is 0,27%. Er liggen geen sancties onder deze afspraken. We worden niet beoordeeld op de balans in enig jaar, maar wel op de bijdrage aan het voorkomen van een overheidstekort op langere termijn. Kortom: we mogen niet jaar op jaar veel meer uitgeven, dan we binnen krijgen.

De referentiewaarde voor 2026 (op basis van begrotingstotaal 2025) voor onze gemeente is € 22,5 miljoen. De volgende tabel laat het verloop van het geraamde EMU-saldo zien in vergelijking met de norm.

In 2025 blijven we ruim binnen de EMU norm.

	Bedragen x € 1.000
<b>EMU saldo</b>	<b>2025</b>
A. Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	14.691
B. Mutatie (im)materiële vaste activa	-5.020
C. Mutatie voorzieningen	1.820
D. Mutatie voorraden (incl. bouwgrond in exploitatie)	-
E. Verwachte boekwinst effecten en (im)materiële vaste activa	-
<b>Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)</b>	<b>21.531</b>
Norm	-22.539
<b>Verschil</b>	<b>44.070</b>

**Paragraaf verbonden partijen**



## **Inleiding**

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de gemeentelijke financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) schrijven voor dat het college in de programmabegroting en in het jaarverslag een overzicht van de verbonden partijen geeft. Het gaat om een overzicht van de externe rechtspersonen waar Oss een bestuurlijke en financiële band mee heeft. Dat kunnen de volgende instellingen zijn:

- Gemeenschappelijke regelingen (GR): bestuursrechtelijke samenwerkingsverbanden tussen gemeenten onderling en/of andere overheidsinstanties. Een lid van het college maakt veelal deel uit van het algemeen of dagelijks bestuur.
  - Vennootschappen waarin de gemeente financieel deelneemt (naamloze of besloten vennootschap). De gemeente is daarin via de vergadering van aandeelhouders of een raad van commissarissen vertegenwoordigd.
  - Verenigingen waar de gemeente lid van is.
  - Stichtingen waarin de gemeente een bestuurszetel heeft.
- 
- Op basis van het BBV en de verordening geven we per verbonden partij inzicht in: De naam en de vestigingsplaats.
  - Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt.
  - De veranderingen die zich tijdens het jaar 2025 hebben voorgedaan in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.
  - De bijdrage die de gemeente betaald aan de verbonden partij.
  - Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het jaar 2025. Als dat niet bekend is, vermelden we de meest recente cijfers die bekend zijn.
  - Het risico dat we als gemeente lopen bij een verbonden partij.
  - Het laatst vastgestelde resultaat van de verbonden partij.

## **1. Toelichting**

Een paragraaf verbonden partijen dient twee doelen:

- Duidelijkheid geven of de doelstellingen van de verbonden partij en de gemeente nog steeds overeenkomen en of de verbonden partij die doelstellingen ook realiseert. Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort. De gemeente is opdrachtgever en verantwoordelijk voor de doelstellingen en programma's.
- Het geven van inzicht in de risico's en budgettaire gevolgen van verbonden partijen.

Verbonden partijen kunnen in twee categorieën verdeeld worden: de publiekrechtelijke vorm en de privaatrechtelijke regeling. De publiekrechtelijke regeling is een samenwerkingsverband dat gebaseerd is op de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het heeft een eigen algemeen bestuur. De deelnemende gemeenten benoemen de leden van dat bestuur. Het algemeen bestuur benoemt het dagelijks bestuur. Oss heeft zitting in een aantal besturen van gemeenschappelijke regelingen.

De bestuursleden hebben een informatie- en verantwoordingsplicht naar de gemeenteraad over hun inbreng in deze samenwerkingsverbanden. In Oss hebben we daarom de gemeenschappelijke regelingen steeds als vast agendapunt bij de raadscommissies staan. Verder behandelt de gemeenteraad de kadernota's, begrotingen en jaarrekeningen van de gemeenschappelijke regelingen (zie het overzicht van regelingen verderop in deze paragraaf) in een aparte vergadering.

In het position paper 'Oss en de regio' staan onze beleidsuitgangspunten rondom samenwerking (en dus ook verbonden partijen). We richten ons op effectieve en efficiënte samenwerkingsorganisaties, waarbij we uitgaan van autonomie van organisaties. Daar waar een nieuw samenwerkingsverband wenselijk is kiezen we bij voorkeur voor een zo licht mogelijke vorm van samenwerking. De vorm moet passen bij de maatschappelijke opgave.

Naast samenwerking binnen gemeenschappelijke regelingen werken we in toenemende mate samen op basis van privaatrechtelijke rechtsvormen, zoals vennootschappen, verenigingen, stichtingen en convenanten. Deze beschrijven we hierna ook in tabelvorm, na het overzicht van gemeenschappelijke regelingen.

## **2. Bijzondere ontwikkelingen/risico's**

### *Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)*

In 2024 is het besluit door de gemeenteraad genomen om toestemming te verlenen dat het waterschap De Dommel kan toetreden tot de BSOB. Dit is per 1 januari 2026 gebeurd.

### *Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)*

#### *Het Rijk treedt terug als deelnemer in 2027*

Het Rijk stopt als deelnemer. Dit staat gepland voor 2027. Door de terugtrekking verandert de samenstelling van het bestuur. Ook moet er een nieuwe regeling worden opgesteld. Er zijn geen negatieve budgettaire gevolgen voor de zittende partners.

#### *Extra bijdrage voor het e-depot*

De kosten voor het e-depot vragen om een extra bijdrage per inwoner. Afspraken hierover zijn gemaakt. In 2024 stijgt de bijdrage met € 0,25 per inwoner, in 2025 met € 0,45 en in 2026 met € 0,65. Deze verhoging is verwerkt in de programmabegroting 2026-2029.

### *Vereniging Talentencampus Oss*

Op 19 mei 2025 is besloten de vereniging op te heffen per 1 januari 2026. De Talentencampus ontwikkelt zich verder tot de Lerende Stad Oss, conform de aanvraag en richtlijnen UNESCO Learning City.

### 3. Ontwikkelingen per samenwerkingsverband

In deze paragraaf wordt gesproken over regio "Brabant-Noordoost" en regio "Brabant-Noordoost-Oost".

Onderstaand de gemeenten die hieronder vallen.

Brabant-Noordoost:

10 gemeenten: Bernheze, Boekel, Boxtel, 's-Hertogenbosch, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel en Vught.

\* Heusden heeft zich per 1 januari 2025 aangesloten bij de regio Midden-Brabant.

Brabant-Noordoost-oost:

5 gemeenten: Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst en Oss.

*Publiekrechtelijke samenwerkingen: Gemeenschappelijke Regelingen (GR)*

Bedragen x € 1.000									
Verbonden partij	P <sup>1</sup>	Belang	Bijdrage 2025	EV 1/1 /2024	EV 31/12 /2024	VV 1/1 /2024	VV 31/12 /2024	Risico	Verwacht resultaat 2025
Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)	1		1.339	813	946	418	381	laag	voordeel
Centrum-regeling Wmo Brabant-Noordoost-Oost	1		233					laag	
Centrum-regeling Jeugdhulp Brabant-Noordoost	1		452					laag	
Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant	2		27	28.554	26.988	179	2.065	laag	nihil
Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant-Noordoost (RBL BNO)	2		260	(2025) 583	(2025) 466			laag	nihil
Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD)	3		4.246	4.024	7.400	17.769	18.185	laag	

Bedragen x € 1.000									
Verbonden partij	P <sup>1</sup>	Belang	Bijdrage 2025	EV 1/1 /2024	EV 31/12 /2024	VV 1/1 /2024	VV 31/12 /2024	Risico	Verwacht resultaat 2025
Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden, West en Noord (RAV)	3		nihil	15.119	15.980	27.435	26.188	laag	
Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)	3		440	1.621	1.636	5.053	5.973	laag	
Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN)	4		2.883	9.262	8.903	12.329	13.553	laag	voordeel
Heesch-West	5	30%		nihil	5.500	95.000	82.000	laag	nihil
Veiligheidsregio Brabant-Noord	8		7.061	17.628	21.599	66.848	66.725	laag	
G40	10		21					laag	
Belasting-samenwerking Oost-Brabant (BSOB)	10		2.138	626	1.212	16.960	19.546	laag	nadeel

<sup>1</sup> Onze programma's zijn:

- 1. Welzijn en Zorg
- 2. Werk, inkomen en onderwijs
- 3. Ontmoeten, sport, cultuur en gezondheid
- 4. Klimaat, energie en openbare ruimte
- 5. Economie
- 9. Veilige omgeving
- 10. Financieel beleid

*Vennootschappen en corporaties*

Bedragen x € 1.000							
Verbonden partij	Belang	EV 1/1 /2024	EV 31/12 /2024	VV 1/1 /2024	VV 31/12 /2024	Risico	Verwacht resultaat 2025
Pivot Park Holding BV	29%	14.477	16.599	73.263	76.594	laag	
Coöperatieve Vereniging Midwaste						laag	
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	0,12%	4.721.000	4.777.000	110.819	123.164	laag	voordeel
NV Brabant Water	0,83%	699.000	716.000	619.000	695.000	laag	voordeel

Deze gemeenschappelijke regelingen zijn niet gekoppeld aan een programma. Er wordt aan hen geen bijdrage betaald.

*Stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen*

bedragen x € 1.000								
Verbonden partij	Belang	Bijdrage 2025	EV 1/1 /2025	EV 31/12 /2025	VV 1/1 /2025	VV 31/12 /2025	Risico	Verwacht resultaat 2025
Stichting Agrifood Capital							laag	
Vereniging Talentencampus Oss		150	216	212	8	100	laag	3 nadeel
Stichting de Kracht van Oss- Economic Board		0	(2024) 601	(2024) 566	(2024) 0	(2024) 0	laag	
Convenant Zorg- en Veiligheidshuis Brabant- Noordoost		118					laag	
Convenant Brabant- Noordoost		284					laag	

Deze gemeenschappelijke regelingen zijn niet gekoppeld aan een programma.

*A. Publiekrechtelijke samenwerkingen: Gemeenschappelijke Regelingen (GR)*

*Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)*

**Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

Brabant-Noordoost-oost en Meierijstad. De provincie Noord-Brabant is per 1-1-2025 uit de gemeenschappelijke regeling getreden. Dit heeft verder geen financiële gevolgen voor de GR-KCV. Momenteel wordt onderzocht welke bestuursvorm het beste past bij de uitvoering van het Wmo-vervoer. In 2026 zal hierover besluitvorming plaatsvinden.

Zetel: Oss

*Portefeuillehouder:* Wethouder H. de Wit

*Programma:* 1. Welzijn en zorg

**Toelichting:**

Deze gemeenschappelijke regeling zorgt voor deur-tot-deur vervoer voor Wmo-geïndiceerden en zorgt daarnaast voor aanvulling op het reguliere openbaar vervoer door Bravoflex. Bravoflex is alle dagen van de week beschikbaar. En brengt je naar een grotere OV-overstaphalte, waar je verder kunt reizen met bus of trein. Zo zijn met Bravoflex ook minder goed bereikbare gebieden aangesloten op het openbaar vervoer.

Connexion Taxi Services is sinds 1-1-2024 de opdrachtnemer voor het regiotaxivervoer. Connexion Taxi Services voert de regie en verzorgt met drie lokale onderaannemers het vervoer in de regio Brabant-Noordoost. De looptijd van het contract is vijf jaar met driemaal een verlengingsoptie van telkens een jaar.

*Financieel*

Conform begroting 2026 van de GR-KCV zijn de verwachte netto kosten voor de gemeente Oss in 2026 € 1.414.539 en voor 2027 € 1.466.893. De lokale Osse begroting stond voor 2025 op € 1.368.786. De werkelijke kosten bedroegen € 1.339.280.

**Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

*Eigen vermogen:*

01-01-2024: € 812.527

31-12-2024: € 946.369

*Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 417.512

31-12-2024: € 380.951

*Resultaat:*

2024: € 54.759

*Centrumregeling WMO Brabant Noord-Oost*

**Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

Brabant-Noordoost-oost.

*Zetel:* Oss

*Portefeuillehouder:* Wethouder H. de Wit

*Programma:* 1. Welzijn en zorg

**Toelichting:**

In Brabant-Noordoost kopen we gezamenlijk de Wmo hulp in. Oss is centrumgemeente voor de inkoop van Wmo-ondersteuning (voor de taken die vanaf 2015 door de gemeente worden uitgevoerd). Oss koopt in namens de deelnemende gemeenten. Regionale inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor de aanbieders, meer eenheid in de regio en een sterkere positie in het gesprek met aanbieders.

De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het inwoneraantal.

*Financieel*

Onze bijdrage aan de centrumregeling 2025 is € 233.283 voor inkoop- en contractering. Dit is exclusief de kosten voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015. Ieder jaar wordt de begroting geactualiseerd. Voor 2026 verwachten we een bijdrage van € 258.825

**Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

Deze gemeenschappelijke regeling heeft geen openbaar lichaam dus geen eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat.

*Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant***Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

Brabant-Noordoost

*Zetel:* 's-Hertogenbosch

*Portefeuillehouder:* Wethouder D. Warris

*Programma:* 1. Welzijn en zorg

**Toelichting:**

De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en de flexibele jeugdhulp, vanaf 2022 volgens een SAS procedure en een Open House.

De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op het vastgestelde regionaal kader 2024. Per 1 januari 2024, met het ingaan van de nieuwe centrumregeling, is de verdeelsleutel van de kosten over de deelnemende gemeenten gewijzigd. Deze is gebaseerd op de onderlinge verhouding van de inkomsten van de gemeenten uit het gemeentefonds binnen het cluster 'individuele voorzieningen jeugd'. De verdeelsleutel wordt jaarlijks berekend op basis van de meicirculaire voor het opvolgende jaar. Voor het jaar 2024 gold eenmalig een afwijkende verdeelsleutel. In 2024 zijn de verschillen tussen de oude en de nieuwe verdeelsleutel gehalveerd.

*Financieel*

Met ingang van het jaar 2022 is de inkoopmethodiek van de jeugdzorg gewijzigd. Tot het jaar 2022 werd op basis van lumpsum ingekocht door het RIOZ. Met ingang van 2022 is voortaan sprake van een inspanningsgerichte inkoopssystematiek (PxQ). De bijdrage voor het begrotingsjaar 2025 is in het bijgestelde kader voor Oss bepaald op € 452.287

**Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

Deze gemeenschappelijke regeling heeft geen openbaar lichaam dus geen eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat.

*Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant***Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

Brabant-Noordoost-oost en Meierijstad.

*Zetel:* Oss

*Portefeuillehouder:* Wethouder K. van Geffen

*Website:* [www.wvs-nb.nl](http://www.wvs-nb.nl)

*Programma:* 2. Werk, inkomen en onderwijs

**Toelichting:**

Het Werkvoorzieningschap is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) voor deze gemeenten. De feitelijke uitvoering van de Wsw is opgedragen aan de IBN Holding B.V.

Het Werkvoorzieningschap is namens deze 6 gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN. De kosten van de gemeenschappelijke regeling bestaan uit bestuurskosten van het Werkvoorzieningschap en een klein deel van de uitvoeringskosten Wsw, namelijk die kosten die voortvloeien uit het formeel werkgeverschap van Wsw-werknemers en ambtelijk personeel.

## Financieel

De gemeentelijke bijdrage is voor 2025 en ook voor 2026 begroot op € 0,27 per inwoner. Onze bijdrage voor 2025 was € 27.243.

Bij het Werkvoorzieningschap is een winstverdeling afgesproken waarbij 50% van het behaalde jaarresultaat naar rato van de omzet verdeeld wordt over alle eigenaren (6 gemeenten). Dit geld wordt gestopt in de zogenaamde Algemene Gemeentelijke Reserve (AGR) die het Werkvoorzieningschap beheert. De winst wordt niet in euro's uitgekeerd maar daarvoor kunnen diensten van IBN worden afgenomen. De AGR t.b.v. de gemeente Oss bedraagt op 31 december 2025 € 1.022.120.

### Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

#### *Eigen vermogen:*

01-01-2024: € 28.554.100

31-12-2024: € 26.988.200

#### *Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 178.500

31-12-2024: € 2.065.300

#### *Resultaat:*

2024: € 0

### *Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO)*

### Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

Brabant-Noordoost-oost en Meierijstad.

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder K. van Geffen, tevens voorzitter dagelijks bestuur.

Website: [www.rblbno.nl](http://www.rblbno.nl)

Programma: 2. Werk, inkomen en onderwijs

### Toelichting:

Het Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) voert voor 6 gemeenten de Leerplichtwet en de functie van het Doorstroompunt uit. Dit houdt het volgende in:

- erop toezien dat kinderen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen;
- jongeren van 18 tot 27 jaar (zonder startkwalificatie en schoolinschrijving) ondersteuning bieden naar school of werk. Dit geldt ook voor jongeren van 16 en 17 voor wie het halen van een startkwalificatie niet haalbaar is. Per 1 januari 2026 horen jongeren van 23 tot 27 jaar bij de doelgroep van het Doorstroompunt. Het Doorstroompunt brengt de ondersteuningsbehoefte van deze nieuwe groep in beeld en biedt daarbij passende ondersteuning.

## Financieel

De gemeentelijke bijdrage voor 2025 is € 259.905 en voor 2026 € 259.905.

In de realisatie 2025 is een overschrijding zichtbaar van de personele lasten met een negatief resultaat van € 117.000 tot gevolg. Deze overschrijding was voorzien en noodzakelijk om de kwaliteit van dienstverlening te behouden, betaald uit de bestemmingsreserve en er is vooraf bestuurlijk mee ingestemd. Er heeft in 2025 geen restitutie vanuit de reserve aan de deelnemende gemeenten plaatsgevonden.

### Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

#### *Eigen vermogen:*

01-01-2025: € 583.299

31-12-2025: € 466.241

#### *Vreemd vermogen:*

01-01-2025: € 0

31-12-2025: € 0

#### *Resultaat:*

2025: € 0

#### *Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD)*

#### **Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

Brabant-Noord, de Meierij en regio Tilburg, totaal 19 gemeenten.

*Zetel:* Tilburg

*Portefeuillehouder:* Wethouder K. van Geffen, tevens lid algemeen bestuur

*Website:* [www.ggdhvb.nl](http://www.ggdhvb.nl)

*Programma:* 3. Ontmoeten, sport en cultuur

#### **Toelichting:**

De GGD Hart voor Brabant is een GR van 19 gemeenten in de regio Midden-Brabant, regio de Meierij en regio Brabant-Noordoost. De GGD voert voor ruim 1,1 miljoen inwoners (waarvan ongeveer 200.000 jeugdigen) van haar werkgebied taken uit op het gebied van de openbare gezondheidszorg in opdracht van de gemeente(n). Dit gebeurt op basis van de Wet Publieke Gezondheid (WPG).

De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van alle inwoners in de regio, met speciale aandacht voor kwetsbare inwoners en de jeugd. Het doel van de GGD is 'gezondheid vanzelfsprekend te maken'. Dat hoopt zij te bewerkstelligen via de volgende pijlers:

1. Voorkomen als het kan, beschermen als het moet.
2. Iedereen verschillend, allemaal gelijk.
3. Zelf, maar niet alleen.
4. Overal om ons heen, binnen en buiten.

'Mensen gezonde kansen bieden om alles uit hún leven te halen' is de missie van de GGD. Want als mensen zich gezond voelen, helpt dit hen om actief te zijn, mee te doen in de samenleving en alles uit het leven te halen. De GGD streeft ernaar dat iedereen zo gezond mogelijk kan opgroeien en leven.

#### *Transitieplan – Toekomstbestendige GGD*

De GGD ziet verschillende uitdagingen op haar afkomen die impact hebben op de toekomstbestendigheid van haar dienstverlening aan inwoners. Denk aan nieuwe verantwoordelijkheden, personele uitdagingen en (structurele) tekorten in de financiën. Daarom is de GGD in 2023 en 2024 aan de slag gegaan met een transitieplan, om toekomstbestendig te worden. In 2024 heeft dat geleid tot een incidentele bijdrage van gemeente Oss (€ 235.896). Hiermee verwacht de GGD geen concessies te hoeven doen aan de kwaliteit van haar dienstverlening. Eind 2025 heeft de GGD aangegeven op koers te liggen: de ombuiging wordt tijdig gerealiseerd en de GGD blijft binnen het transitiebudget.

#### *Gewijzigde GR per 1 juli 2024*

Per 1 juli 2024 is de gemeenschappelijke regeling GGD gewijzigd. Deze aanpassing was nodig door de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). In zijn vergadering van 22 maart 2024 is het algemeen bestuur (AB GGD) akkoord gegaan.

#### *Financieel*

Onze bijdrage in 2025 bedraagt € 4.245.698. De verhoging is het gevolg van indexering loon- en prijsontwikkelingen. Voor 2026 is onze bijdrage € 4.381.670.

### *Samen Sterker*

Sinds 2025 verkennen GGD West-Brabant (GGD WB) en GGD Hart voor Brabant (GGD HvB) in opdracht van beide Algemene Besturen (AB) hoe zij hun samenwerking kunnen versterken. Door gezamenlijke inhoudelijke, personele en financiële uitdagingen is intensievere samenwerking wenselijk om de continuïteit van de huidige dienstverlening te waarborgen en de kwaliteit en toegankelijkheid van de publieke gezondheidszorg in de regio te versterken. De GGD'en werken de komende periode twee opties verder uit: 1. Een herziene samenwerkingsovereenkomst en 2. Samenvoeging tot één GGD met districtelijk model.

#### **Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

##### *Eigen vermogen:*

01-01-2024: € 4.024.000

31-12-2024: € 7.400.000

##### *Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 17.769.000

31-12-2024: € 18.185.000

##### *Resultaat:*

2024: € 151.000

### *Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden, West en Noord (RAV)*

#### **Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

35 gemeenten in Brabant-Noord en Midden- en West-Brabant.

*Zetel:* 's-Hertogenbosch

*Portefeuillehouder:* Wethouder K. van Geffen

*Website:* [www.ravbrabantmwn.nl](http://www.ravbrabantmwn.nl)

*Programma:* 3. Ontmoeten, sport en cultuur

#### **Toelichting:**

De Gemeenschappelijke Regeling (GR) van de Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV Brabant MWN) omvat het werkgebied van twee veiligheidsregio's. Dat betekent dat het werkgebied van de RAV Brabant MWN bestaat uit in totaal 35 gemeenten in Brabant, waaronder Oss. De regeling is gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Bij de RAV staat de patiënt centraal. Kwaliteit van zorg en patiëntveiligheid staan hoog in het vaandel.

Uitgangspunt hierbij zijn drie hoofddoelstellingen: kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg, optimale spreiding & beschikbaarheid en bedrijfsvoering binnen budgettaire kaders.

Deze GR wordt nog in stand gehouden vanwege de door personeel opgebouwde rechtszekerheid; die mag niet worden aangetast. Maar er is geen sprake van gemeentelijke bijdragen.

### *Financieel*

De RAV verkeert in een gezonde financiële positie zodat de continuïteit niet in gevaar wordt gebracht. Daarom is het niet noodzakelijk om een financiële bijdrage te innen bij de gemeenten in haar werkgebied. De zorgverzekeraars zijn de financiers.

#### **Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

01-01-2024: € 15.119.000

31-12-2024: € 15.980.000

#### *Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 27.435.000

31-12-2024: € 26.188.000

#### *Resultaat:*

2024: € 995.378

#### *Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)*

##### **Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

Het BHIC beheert de archieven van 9 gemeenten in Brabant-Noordoost (zonder 's-Hertogenbosch), de waterschappen Aa en Maas en De Dommel.

*Zetel:* 's-Hertogenbosch

*Portefeuillehouder:* Wethouder D. Warris, tevens lid portefeuillehoudersoverleg.

*Website:* [www.bhic.nl](http://www.bhic.nl)

*Programma:* 3. Ontmoeten, sport en cultuur

##### **Toelichting:**

Deze organisatie is ontstaan uit een fusie van het Streekarchief Brabant-Noordoost en Langs Aa & Dommel met het Rijksarchief. Het BHIC heeft een wettelijke taak en een maatschappelijke opgave. De wettelijke taak bestaat uit het goed, geordend en toegankelijk beheren van de archieven die aan het BHIC zijn overgedragen. Dit alles conform de Archiefwet en de daaruit voortvloeiende richtlijnen. Bij de uitvoering van de wettelijke taak voor beheer, ordening en toegankelijkheid van het archiefmateriaal besteedt het BHIC tevens aandacht aan de verdere ontwikkeling van het e-depot. De maatschappelijke opgave is de verbreiding van de kennis van de Brabantse geschiedenis. Deze doelstelling wordt gestuurd door de operationele missie: meer publiek, meer divers publiek, meer tevreden publiek.

#### *Financieel*

In 2025 was onze bijdrage € 439.500. De begrote bijdrage aan het BHIC bedraagt in 2026 € 465.600. De toename naar 2026 is gevolg van actualisering inwonersaantallen en indexatiecorrectie uit 2024.

##### **Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

Eigen vermogen:

01-01-2024: € 1.621.000

31-12-2024: € 1.636.000

#### *Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 5.053.000

31-12-2024: € 5.973.000

#### *Resultaat:*

2024: € 69.000

#### *Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)*

##### **Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

Brabant-Noordoost en de provincie Noord-Brabant.

*Zetel:* 's-Hertogenbosch

*Portefeuillehouder:* Wethouder S. van den Bergh

*Website:* [www.odbn.nl](http://www.odbn.nl)

*Programma:* 4. Klimaat, energie en openbare ruimte

**Toelichting:**

De ODBN voert namens gemeenten en de provincie in onze regio taken uit op gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving van het milieudeel van de Omgevingswet. De belangrijkste ambities liggen op het vlak van aanpak ketens, milieucriminaliteit en risicovolle bedrijven. De ODBN is een robuuste organisatie die haar taken gestructureerd en kwalitatief goed uitvoert. De ODBN werkt inmiddels op basis van regionale afspraken, strategieën en programma's waarbij er ruimte is voor individueel maatwerk voor de deelnemende gemeente. De gemeente (afdeling VTH, college en gemeenteraad) worden nadrukkelijk betrokken bij de strategische en financiële cycli.

*Financieel*

De werkelijke bijdrage is afhankelijk van gemaakte uren bij de ODBN. In 2025 was de bijdrage van Oss begroot op € 2.942.573 en de werkelijke bijdrage € 2.883.158. Voor 2026 is de bijdrage begroot op € 2.971.457. Wij verwachten een werkelijke bijdrage in 2026 van € 2.648.560.

**Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

01-01-2024: € 9.262.000

31-12-2024: € 8.903.000

31-12-2025: € 10.619.000 (concept)

*Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 12.329.000

31-12-2024: € 13.553.000

31-12-2025: € 11.001.000 (concept)

*Resultaat:*

2024: € 959.000

2025: € 2.018.000 (concept)

*Duurzaamheidsplein Oss*

De gemeenschappelijke regeling is van rechtswege beëindigd omdat de gemeente Maashorst het contract per 1 januari 2024 heeft opgezegd. In 2025 is de uittredingsvergoeding van € 1.090.000 ontvangen. Deze is gestort in de reserve afvalstoffenheffing.

*Heesch-West***Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

Gemeenten Bernheze, 's-Hertogenbosch en Oss.

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok, tevens lid dagelijks bestuur en wethouder S. van den Bergh, lid algemeen bestuur.

Website: [www.oss.nl/gemeente/inwoners/actueel/plannen-en-projecten/bedrijventerrein-heesch-west](http://www.oss.nl/gemeente/inwoners/actueel/plannen-en-projecten/bedrijventerrein-heesch-west)

Website: [www.heeschwest.nl](http://www.heeschwest.nl)

Programma: 5. Economie

**Toelichting:**

Deze Gemeenschappelijke Regeling (GR) tussen drie gemeenten in Brabant-Noordoost is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het regionaal bedrijventerrein Heesch-West en is in 2014 opgericht. Het betreft geen diensten-GR, maar een openbaar lichaam ter exploitatie van de toekomstige ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein. Met de ontwikkeling van Heesch-West gaat het om een duurzaam, grootschalig bedrijventerrein van 50 ha uitgeefbaar in de eerste fase (met optie tot uitbreiding tot 80 ha in fase 2) dat wordt ontwikkeld door de gemeenten Oss, Bernheze en 's-Hertogenbosch. Het terrein beoogt bedrijven uit verschillende sectoren te huisvesten. Het terrein ligt op het grondgebied van Bernheze en 's-Hertogenbosch.

Het bestemmingsplan is begin 2022 vastgesteld maar nog niet onherroepelijk. Er loopt nog een beroepsprocedure. De gronden (boekwaarden van de deelnemende gemeenten, afgesloten geldleningen en de gevormde verliesvoorzieningen) zijn ook in 2022 ingebracht bij de GR. Naast het afwikkelen van de beroepen wordt gewerkt aan de voorbereidingen voor bouwrijp maken en uitgifte. Door de beroepsprocedure bij de Raad van State wordt een flinke vertraging opgelopen. In het 1e halfjaar 2025 zijn herstelbesluiten aan de gemeenteraden ter besluitvorming voorgelegd. Met het herstelbesluit zijn bevindingen en aanbevelingen van STAB in het plan verwerkt zodat het perspectief op voortvarende behandeling en een onherroepelijk bestemmingsplan zoveel mogelijk wordt bevorderd. Begin 2026 hebben de gemeenten het nadere verweer naar aanleiding van het herstelbesluit ingediend bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Eind mei 2026 vindt de zitting bij de afdeling Bestuursrechtspraak plaats en naar verwachting zal in het 3<sup>e</sup> kwartaal de uitspraak aan de orde zijn.

Het terrein heeft tevens te maken met de huidige situatie van beperkte/geen nieuwe aansluitingen op het energienet en infrastructuur capaciteit. Er wordt een zogenaamde energy hub voorbereid, waarmee het bedrijventerrein door een collectieve aanpak met opwek, opslag, uitwisseling van energie en nieuwe contractvormen in de nieuwe Elektriciteitswet die per 1 januari 2026 is ingegaan in een robuuste energievoorziening kan voorzien en mogelijk ook kan bijdragen aan congestieverzachting in de regio.

#### *Financieel*

In april 2022 zijn de boekwaarden, gronden, financiering en verliesvoorzieningen bij de GR Heesch-West ingebracht. De afrekening die heeft plaatsgevonden sluit aan bij de in voorbije jaren getroffen verliesvoorziening. Begin 2025 is de grondexploitatie Heesch-West weer geactualiseerd. Deze is 28 maart 2025 door het Algemeen Bestuur samen met de jaarstukken 2024 vastgesteld. Het financieel tekort is op basis van geactualiseerde berekening afgenomen van €43,5 naar € 38 miljoen. Dit komt omdat met reële grondprijzen is gerekend en daarmee de behoedzaamheidsmarge is komen te vervallen. Een jaarlijkse bijdrage vanuit de deelnemende gemeenten aan de GR Heesch West is niet van toepassing.

#### **Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

Eigen vermogen:

01-01-2024: € 0

31-12-2024: € 5,5 miljoen

#### *Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 95 miljoen (inclusief € 43,5 miljoen verliesvoorziening)

31-12-2024: € 82 miljoen (inclusief € 38 miljoen verliesvoorziening)

#### *Resultaat:*

2024: € 0

#### *Veiligheidsregio Brabant-Noord*

#### **Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

Brabant-Noordoost en Heusden (conform gebied politieregio).

*Zetel:* 's-Hertogenbosch

*Portefeuillehouder:* Burgemeester F.T. de Jonge, tevens lid dagelijks bestuur en plv. voorzitter van de Veiligheidsregio.

*Website:* [www.vrbn.nl](http://www.vrbn.nl)

*Programma:* 8. Veilige omgeving

#### **Toelichting:**

Binnen de Veiligheidsregio Brabant-Noord werken wij met elkaar aan een veilige Brabantse leefomgeving. Dat doen we samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Zo leren we als samenwerkende

gemeenten binnen de Veiligheidsregio samen met onze veiligheidspartners over (de aanpak van) belangrijke veiligheidsthema's, nu en in de toekomst. De Veiligheidsregio heeft 3 hoofdtaken:

- Regionale brandweezorg (BBN)
- Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR)
- Bevolkingszorg

#### *Financieel*

In 2025 is de gemeentelijke bijdrage van de VRBN voor de gemeente Oss € 7.060.776 geweest (begroot € 7.109.333). In 2026 is de bijdrage begroot op € 7.348.499.

#### **Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

Eigen vermogen:

01-01-2024: € 17.628.000

31-12-2024: € 21.599.000

#### *Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 66.848.000

31-12-2024: € 66.725.000

#### *Resultaat:*

2024: € 1.940.000

#### *G40*

De 40 gemeenten van de G40 zijn: Alkmaar, Almelo, Almere, Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Amstelveen, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Breda, Delft, Deventer, Dordrecht, Ede, Eindhoven, Emmen, Enschede, Gouda, Groningen, Haarlem, Haarlemmermeer, Heerlen, Helmond, Hengelo, 's-Hertogenbosch, Hilversum, Hoorn, Leeuwarden, Leiden, Lelystad, Maastricht, Nijmegen, Oss, Roosendaal, Schiedam, Sittard-Geleen, Tilburg, Venlo, Zaanstad, Zoetermeer en Zwolle. Formeel zijn er 41 gemeenten aangesloten.

#### *Zetel:*

*Portefeuillehouder Fysieke Pijler:* wethouder S. van den Bergh

*Portefeuillehouder Sociale Pijler:* wethouder K. van Geffen

*Portefeuillehouder Pijler Economie en Werk:* Wethouder F. den Brok (tevens voorzitter van de pijler en lid van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur)

*Website:* [www.g40stedennetwerk.nl](http://www.g40stedennetwerk.nl)

*Programma:* 10. Financieel beleid

#### **Toelichting:**

G40 steden netwerk

De gemeente Oss maakt deel uit van het G40 steden netwerk. Het belangrijkste doel van het G40-steden netwerk is het behartigen van de gezamenlijke belangen van de G40-steden op diverse beleidsterreinen richting kabinet, Eerste en Tweede Kamer en ministeries. De verschillende beleidsterreinen zijn binnen het netwerk ondergebracht in drie pijlers: de Sociale Pijler, de Pijler Economie en Werk en de Fysieke Pijler. Iedere pijler heeft een werkprogramma.

Daarnaast heeft het G40-steden netwerk ook een belangrijke rol waar het gaat om kennisuitwisseling. Het netwerk biedt een breed platform voor kennisuitwisseling tussen de steden onderling en geeft ruimte aan kennisdeling met partners op de diverse beleidsterreinen van het netwerk. Het steden netwerk zoekt zowel in de belangenbehartiging als in de kennisuitwisseling samenwerking met andere partijen, zoals de VNG, de G4, het IPO en Platform31.

#### *Financieel*

Bijdrage 2025: € 20.819

Bijdrage 2026: € 0,23 per inwoner op 1 januari 2025 € 21.905

**Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:**

Deze gemeenschappelijke regeling heeft geen openbaar lichaam dus geen eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat.

*Belasting samenwerking Oost-Brabant (BSOB)***Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

12 Gemeenten (Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Laarbeek, Maashorst, Nuenen, Oss, Someren en Son en Breugel) en het Waterschap Aa en Maas.

De gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel zijn per 1 januari 2024 toegetreden. Per 1 januari 2026 gaat Waterschap de Dommel toetreden.

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok, tevens lid dagelijks bestuur.

Website: [www.bs-ob.nl](http://www.bs-ob.nl)

**Programma: 10. Financieel beleid****Toelichting:**

De BSOB voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van het waarderen van onroerende zaken en het heffen en innen van belastingen.

Sinds 2022 werkt BSOB toe naar verdere automatisering. Het besparingspotentieel vanwege automatisering vanuit de eerdere businesscase blijkt in de praktijk niet haalbaar. Toekomstige besparingen die leiden tot verlaging van de deelnemersbijdrage als gevolg van de businesscase lijken daarmee te vervallen. Momenteel worden voorstellen op projectniveau gemaakt met als doelstelling om beter en efficiënter te werken en daarmee alsnog besparingen te realiseren.

Met de komst van 3 nieuwe deelnemers per 2024 en verdere uitbreiding per 1 januari 2026 blijft oog voor de kwaliteit prioriteit.

*Financieel*

Bijdrage 2025: € 2.137.603

Bijdrage 2026: € 2.074.441

**Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:***Eigen vermogen:*

01-01-2025: € 1.212.000

31-12-2025: € 690.000

*Vreemd vermogen:*

01-01-2025: € 19.546.000

31-12-2025: € 21.209.000

*Resultaat:*

2025: € 50.711 nadeel

*B. Vennootschappen en corporaties**Pivot Park Holding BV***Rechtspersoon:**

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok, vertegenwoordigt Oss als (minderheids-)aandeelhouder.

Website: [www.pivotpark.com](http://www.pivotpark.com)

## **Doel:**

Met de ontwikkeling van het Pivot Park streven Gemeente Oss en de Provincie Noord-Brabant de volgende doelen na:

- Het leveren van een bijdrage aan de gezondheidszorg door onderzoek naar- en ontwikkeling van medicijnen;
- Behoud en groei van hoogwaardige werkgelegenheid in Noord-Brabant en Gemeente Oss;
- Het leveren van een bijdrage aan de regionale en nationale kenniseconomie, in het bijzonder aan de Topsector Life Sciences & Health en de Topsector Chemie.

## *Deelneming*

Provincie Noord-Brabant en Gemeente Oss houden samen alle aandelen in Pivot Park Holding BV. De aandelenverhouding is 70,73% voor de Provincie en 29,27% voor de Gemeente. Pivot Park Holding BV is 100% aandeelhouder van haar dochtermaatschappijen:

- Pivot Park Screening Centre BV
- Pivot Park Apparatuur BV
- Pivot Park Exploitatie BV
- Pivot Park Vastgoed BV
- Pivot Park Samenwerkingen BV

Het aandelenkapitaal van gemeente Oss bedraagt € 8.196 vermeerderd met een agiostorting van € 2.358.000. Omdat het eigen vermogen in de laatst opgestelde jaarrekening positief is, en de meerjarenprognoses positief zijn, is geen voorziening noodzakelijk.

## *Transacties*

De gronden binnen Pivot Park zijn in erfpacht verkregen van gemeente Oss. Door de Provincie Noord-Brabant zijn in 2017 leningsfaciliteiten beschikbaar gesteld. Daarmee heeft Pivot Park geïnvesteerd in vastgoed om een marktconforme exploitatie mogelijk te maken. In dit kader verstrekt de gemeente 11 jaar lang (tot en met 2028) een bijdrage van € 93.000 voor de stimulering van het Life Science klimaat in Oss aan de provincie. Daarnaast verstrekt de gemeente 8 jaar lang (tot en met 2024) een bijdrage van € 25.000 voor promotie en branding van het park (raadsbesluit d.d. 26 januari 2017).

Bij raadsbesluit van 8 juli 2021 is besloten tot het verstrekken van een achtergestelde lening aan het Pivot Park voor een bedrag van € 3.250.000. Het Pivot Park realiseert hiermee nieuwbouw (Grizzly) ter vervanging van het RE-gebouw. Bij raadsbesluit van 26 oktober 2023 is besloten tot het verstrekken van een aanvullende achtergestelde lening aan het Pivot Park voor een bedrag van € 673.210. Het Pivot Park realiseert hiermee de afbouw van nieuwbouw Grizzly en inbouw(pakketten) voor huurders. Het farmaceutische bedrijfsverzamelgebouw Marie Curie is officieel geopend op donderdag 19 september 2024 door prins Constantijn.

## **Betrokkenheid:**

Eigen vermogen (groepsvermogen) Pivot Park Holding BV

01-01-2024: € 14.477.228

31-12-2024: € 16.598.582

## *Vreemd vermogen Pivot Park Holding BV*

01-01-2024: € 73.262.807

31-12-2024: € 76.593.725

## *Resultaat*

2024: € 2.121.354

## *Coöperatieve Vereniging Midwaste*

**Rechtspersoon:**

*Portefeuillehouder:* Wethouder D. Warris.

*Website:* [www.midwaste.nl](http://www.midwaste.nl)

**Doel:**

Midwaste is een vereniging waarvan alleen publiekrechtelijke inzameldiensten met meer dan 50.000 aansluitingen lid kunnen worden. Zij ondersteunt de leden bij de bedrijfsvoering, zowel op het gebied van duurzaamheid als de exploitatie.

**Betrokkenheid:**

De gemeente is een jaarlijkse vaste managementfee van € 54.000 (was in 2024 € 40.000) verschuldigd. Daarnaast is er een opslag (variabele fee) van € 1,20 (was in 2024 € 8,85) per ton voor de bij Midwaste ingebrachte tonnages. Deze kosten worden ruimschoots gecompenseerd door de schaalvoordelen die Midwaste biedt. In 2025 is aan variabele fee een bedrag betaald van € 25.128.

*Bank Nederlandse Gemeenten*

**Rechtspersoon:**

*Portefeuillehouder:* Wethouder F. den Brok.

*Website:* [www.bngbank.nl](http://www.bngbank.nl)

**Doel:**

Bankier van de Nederlandse gemeenten en huisbankier van de gemeente Oss.

**Betrokkenheid:**

De gemeente Oss is aandeelhouder met 64.646 aandelen. Jaarlijks ontvangen we dividend. Het dividendpercentage voor 2025 is 50% (2024: 50%) van de beschikbare winst na belasting en na aftrek van de compensatie voor de verschaffers van hybride kapitaal uit te keren, dit is in lijn met het dividendbeleid van BNG Bank.

Het dividend bedraagt € 1,41 per aandeel (2024: € 2,51 per aandeel) \* 64.646 is € 91.151 (inclusief dividendbelasting).

Omdat per 1 januari 2024 artikel 4a Wet Dividendbelasting in werking is getreden, dient BNG Bank vanaf die datum 15% dividendbelasting in te houden over haar dividenduitkeringen. Dit betekent dat wij als aandeelhouder met ingang van 2024 zelf dividendbelasting dienen terug te vragen. De BNG bank heeft een voorstel gedaan om in totaal € 79 miljoen uit te keren.

*Eigen vermogen:*

01-01-2025: € 4.777 miljoen

31-12-2025: € 4.863 miljoen

*Vreemd vermogen:*

01-01-2025: € 123.164 miljoen

31-12-2025: € 110.701 miljoen

*Resultaat:*

2025: € 172 miljoen

*NV Brabant Water*

**Rechtspersoon:**

*Portefeuillehouder:* Wethouder F. den Brok, tevens vertegenwoordiger van de gemeente bij de algemene vergadering van aandeelhouders en lid van de voorbereidende aandeelhouderscommissie.

*Website:* [www.brabantwater.nl](http://www.brabantwater.nl)

**Doel:**

Watervoorziening in de provincie Noord-Brabant.

**Betrokkenheid:**

De gemeente Oss is aandeelhouder (82.901 aandelen). Er wordt geen dividend uitgekeerd.

*Eigen vermogen:*

01-01-2024: € 699 miljoen

31-12-2024: € 716 miljoen

*Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 619 miljoen

31-12-2024: € 695 miljoen

*Resultaat:*

2024: € 9,2 miljoen

*C. Stichtingen en verenigingen**Stichting Agrifood Capital***Rechtspersoon:**

*Persoonlijke titel:* W. Buijs-Glaudemans, lid stichtingsbestuur. Na het afscheid op 12 mei 2025 heeft het stichtingsbestuur geen vertegenwoordiging uit Oss.

*Zetel:* 's-Hertogenbosch

*Website:* [www.agrifoodcapital.nl](http://www.agrifoodcapital.nl)

**Doel:**

Bouwen aan de voedselssystemen van de toekomst, "Wat ligt er morgen op ons bord?". De missie van de Stichting AgriFood Capital is het ontwikkelen van een excellent ecosysteem. Een ecosysteem dat de schouders zet onder grote maatschappelijke opgaven zoals de transitie naar een kringlooplandbouw, het tegengaan van voedselverspilling en het ontwikkelen van nieuwe duurzame en gezonde producten. Ondernemers, overheden en kennisinstellingen werken op innovatieve manier samen aan slimme, gezonde en duurzame oplossingen voor onze voedselvoorziening. Dit resulteerde onder meer in: de ontwikkeling van proeflocaties en testomgevingen voor voedsel- en procestechnologie inzet van bedrijfscoaches ter ondersteuning van agri- en foodondernemers organisatie van publieke evenementen om kennisdeling en cross-sectorale samenwerking te stimuleren op het snijvlak van agrifood, data, gezondheid en technologie. Met deze aanpak heeft AgriFood Capital bijgedragen aan een veerkrachtige, innovatieve voedselketen. Een keten die aansluit bij maatschappelijke opgaven rond duurzaamheid, gezondheid en digitalisering. Maar in een wereld die snel verandert geldt: stilstaan is achteruitgaan. Daarom zet AgriFood Capital in de strategische agenda 2026–2030 (vastgesteld op 17 december 2025) in op een volgende ontwikkelsprong. We willen groeien van een sterke regio naar een internationale voorbeeldregio waar voedsel duurzaam, hoogtechnologisch en circulair wordt geproduceerd. Hierbij gaat het niet alleen om het primaire productieproces, maar ook om verwerking en volledige benutting van alle grondstoffen.

**Betrokkenheid:**

De stichting is opgericht door personen met een achtergrond in het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheid.

**Stichting AgriFood Capital**

Dit is de samenwerking van bedrijven, kennisinstellingen en overheden die de koers uitzet voor een excellent ecosysteem in Brabant-Noordoost om de voedselketens van de toekomst te ontwikkelen. De Stichting fungeert als platform voor de regionale ambitie om koploperregio in de slimste en duurzaamste voedselketens te zijn. De

Stichting bepaalt de strategie van AgriFood Capital BV. Er wordt vanuit de regio Brabant-Noordoost een jaarlijkse bijdrage ter beschikking gesteld voor de activiteiten. De activiteiten staan beschreven in de strategische agenda en het uitvoeringsprogramma van de stichting. Het Stichtingsbestuur bestaat uit vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen en overheden die in AgriFood Capital samenwerken.

### **AgriFood Capital BV**

Dit is de uitvoeringsorganisatie van de Stichting AgriFood Capital. AgriFood Capital BV helpt vernieuwers die werk maken van de voedselsystemen van de toekomst. De rollen variëren van netwerkbouwer, matchmaker en programmamaker tot projectontwikkelaar en verteller.

### **Raad van Commissarissen**

De Raad van Commissarissen houdt toezicht op de uitvoering van de koers van AgriFood Capital BV en de bijbehorende bedrijfsvoering.

### *Vereniging Talentencampus Oss*

#### **Rechtspersoon:**

*Portefeuillehouder:* Wethouder K. van Geffen, tevens voorzitter van de vereniging

*Website:* [www.talentencampusoss.nl](http://www.talentencampusoss.nl)

#### **Doel:**

Als netwerkorganisatie richt de Vereniging Talentencampus zich op de ontwikkeling van de lerende stad Oss. De Talentencampus streeft naar een toekomstbestendige arbeidsmarkt door het versterken van de leer- en ontwikkelcultuur bij werkgevers én in het onderwijs. Vanuit deze opdracht organiseert en coördineert de Talentencampus diverse Learning Communities en ontmoetingen op het snijvlak van onderwijs en arbeidsmarkt. Deelnemende partijen binnen het netwerk zijn de co-creators van een inspirerend en aantrekkelijk programma voor een leven lang leren, werken en ontwikkelen.

De gemeente heeft in 2025 € 150.000 bijdragen.

Op de algemene ledenvergadering van Vereniging de Talentencampus Oss 28 januari 2026 heeft het bestuur, in overeenstemming met het besluit van 19 mei 2025, de vereniging per 1 januari 2026 opgeheven. De Talentencampus ontwikkelt zich verder tot de Lerende Stad Oss, conform de aanvraag en richtlijnen UNESCO Learning City. Hiertoe heeft het bestuur van de Talentencampus de Richtinggevende actielijnen vastgesteld. Het batig saldo is bestemd voor activiteiten, projecten, formatie (projectleider/communicatieadviseur) en communicatie die de Lerende Stad Oss versterken met focus op de overgang onderwijs - arbeidsmarkt. En uitbreiding naar een Leven Lang Leren en Ontwikkelingen voor iedere Ossenaar. Zo stimuleren we een leven lang ontwikkelen en wordt Oss een stad waar talenten bloeien en iedereen kan groeien.

#### **Betrokkenheid:**

##### *Eigen vermogen:*

01-01-2025: € 216.073

31-12-2025: € 212.657

##### *Vreemd vermogen:*

01-01-2025: € 8.232

31-12-2025: € 100.482

##### *Resultaat:*

2025: € -3.416

**Rechtspersoon:**

Zetel: Oss

*Portefeuillehouder:* Wethouder F. den Brok is lid van de Economic Board die de koers uitzet van deze stichting.

*Website:* <https://dekrachtvanoss.nl/>

**Doel:**

Gemeente en Stichting Kracht van Oss-Economic Board geven gezamenlijk inhoud en uitvoering aan de versterking van de Osse economische structuur. Daarmee wordt bedoeld de samenhangende factoren die het voor bedrijven en instellingen aantrekkelijk maken om gevestigd te zijn in Oss (of directe omgeving). De gemeente en Stichting geven gezamenlijk uitvoering aan de economische strategienota; enerzijds door het aandragen en selecteren van suggesties voor projecten en activiteiten en anderzijds door ondernemers te betrekken bij deze activiteiten en projecten.

Voor de bijdrage van de gemeente Oss aan de Economic Board was er in de programmabegroting 2025 €100.000,- gereserveerd waarbij de afspraak is gemaakt dat dit alleen wordt ingezet wanneer de middelen van de stichting uitgeput zijn. De reserve is komen te vervallen als onderdeel van de strategische heroriëntatie, aangezien de verwachting is dat de het eigen vermogen van de stichting voorlopig nog niet is uitgeput.

**Betrokkenheid:**

*Eigen vermogen:*

01-01-2024: € 601.000

31-12-2024: € 566.284

*Vreemd vermogen:*

01-01-2024: € 0

31-12-2024: € 0

*Resultaat:*

2024: € -14.090

*D. Overige verbonden partijen*

*Convenant Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost*

**Rechtspersoon:**

*Portefeuillehouder:* Burgemeester F.T. de Jonge

*Website:* [www.zorgenveiligheidshuizen.nl](http://www.zorgenveiligheidshuizen.nl)

**Doel:**

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Noordoost is een samenwerkingsverband dat tot doel heeft criminaliteit en ernstige overlast te bestrijden door het voorkomen van recidive en maatschappelijke uitval. Dat betekent dat de betrokken organisaties samenwerken om:

- Grip te krijgen op mensen met complexe problemen, zoals crimineel gedrag, psychische stoornissen, verslaving of huiselijk geweld
- Een integrale aanpak te bieden die (maatschappelijke) hulp, zorg en straf combineert
- De samenleving veiliger te maken door maatregelen te nemen en duurzaam in te grijpen

De deelnemende gemeenten dragen jaarlijks bij in de kosten. In 2025 was onze bijdrage € 117.690. In 2026 is de bijdrage € 126.390. De toename van € 9.000 is vooral het gevolg van loon- en prijsstijgingen. De rijksbijdragen (circa 45% van de totale begroting) worden niet geïndexeerd. Hierdoor komt de volledige indexatie voor rekening van de overige deelnemers.

## Convenant Regio Brabant-Noordoost (RNOB)

### Rechtspersoon:

Brabant-Noordoost en de waterschappen Aa en Maas en De Dommel.

Zetel: 's-Hertogenbosch

### Portefeuillehouders:

Lid van Bestuur: Burgemeester F. de Jonge (vice-voorzitter)

Portefeuille overleg Economie: Wethouder F. den Brok

Portefeuille overleg Ruimte Wonen en Mobiliteit: Wethouder S. van den Bergh

Portefeuille overleg Arbeidsmarkt: Wethouder K. van Geffen

Portefeuille overleg Duurzame Leefomgeving: Wethouder D. Warris

Website: [www.regionoordoostbrabant.nl](http://www.regionoordoostbrabant.nl)

### Toelichting:

In 2024 is een nieuw convenant voor 2025 e.v. vastgesteld. In de regio Brabant-Noordoost werken, nu 10 gemeenten en 2 waterschappen samen aan gedeelde, gemeentegrensoverschrijdende opgaven. Gemeente Heusden is vanaf 1 januari 2025 aangesloten bij Midden-Brabant. Gezamenlijk worden maatschappelijke en economische uitdagingen opgepakt die alleen door samenwerking voor elkaar te krijgen zijn. Om zo te werken aan een regio waar het goed leven, wonen en werken is. Binnen de regionale samenwerking draait het om gezamenlijk eigenaarschap.

In de Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' zijn vijf hoofdopgaves voor onze regio benoemd:

- vitale leefomgeving: klimaatadaptatie, natuur en landschap, energietransitie, transitie landbouw
- duurzaam bereikbaar: verkeersveiligheid, slimme en schone mobiliteit, robuuste infrastructuur
- aantrekkelijk vestigen: vestigingslocaties, innovaties en bedrijvigheid, experimenteerruimte
- behoud van talent: blijfklimaat, wonen
- een sterk verhaal

In 2020 hebben colleges en raden uit de regio Brabant-Noordoost ingestemd met de huidige samenwerkingsagenda. In 2023 is de prioritering van deze Samenwerkingsagenda verder bepaald en in 2025 is dit uitgewerkt in concrete werkplannen. In het nieuwe convenant RNOB is vastgelegd dat er in het eerste jaar na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 een nieuwe Samenwerkingsagenda RNOB vastgesteld moet worden. Vanuit de samenwerking RNOB worden tevens de Stichting AgriFood Capital (de economische ontwikkelingsmaatschappij gericht op een sterke agrifood sector) gefinancierd.

### Financieel

De financiële bijdrage is gelieerd aan het inwoneraantal.

Bijdrage 2025: € 283.902

Bijdrage 2026: € 285.717 + indexering

Vanuit deze bijdrage wordt ook de bijdrage aan AgriFood Capital betaald. De bijdrage voor Brabant-Noordoost Werkt wordt, vanwege het nieuwe convenant voortaan afzonderlijk bepaald en vormt een zelfstandig onderdeel van de samenwerking.

Paragraaf grondbeleid



## Inleiding

Deze paragraaf beschrijft op hoofdlijnen het grondbeleid, de resultaten, financiële prognose en risico's van het grondbedrijf. Parallel aan deze paragraaf grondbeleid is ook het separate Meerjarenprogramma grondbedrijf (MPG) 2026 opgesteld. Dit document kijkt terug naar 2025 en vooruit naar de toekomst en behandelt meer onderwerpen dan de verplichte elementen uit het Besluit begroting en verantwoording en op een hoger detailniveau. Voor meer informatie over het grondbedrijf en de grondcomplexen dan hierna opgenomen, verwijzen we naar het separate MPG en de daarbij vertrouwelijk opgenomen projectbladen.

## 1. Grondbeleid

De gemeente Oss heeft de ambitie om verder te groeien naar een complete stad waarin werken, wonen en recreëren in balans zijn. Hiertoe is de ambitie om vanaf 2020 tot 2040 ongeveer 10.000 nieuwe woningen toe te voegen aan de voorraad. Circa 1.650 woningen hiervan vinden vanaf 2026 plaats binnen actieve grondexploitaties van het grondbedrijf. De toekomstige complexen (IMVA's) leveren een substantiële bijdrage van circa 2.500 woningen.

Om de ambities op het gebied van woningbouw te realiseren, wordt door de gemeente zowel aan inbreidings- als uitbreidingslocaties gewerkt. Om deze woningbouwopgave te realiseren, voert de gemeente een zogenaamd actief grondbeleid. Bij actief grondbeleid blijft de regie voor de ontwikkeling van locaties bij ons als gemeente. Het eigendom van de betrokken gronden ligt of komt naar ons. Hierdoor heeft de gemeente de volledige regie over het resultaat, programma, ruimtelijke kwaliteit, grondprijzen en tempo van de uitbreiding. Hiervoor is het van belang dat de gemeente de middelen heeft om een actief aankoopbeleid te voeren. Om dit beleid te kunnen realiseren zijn binnen het grondbedrijf reserves aanwezig. Deze reserves dekken tevens de eventuele tekorten en risico's af.

Deze grondpolitiek heeft in het verleden niet alleen maatschappelijke meerwaarde, maar ook financiële meerwaarde opgeleverd. Winsten uit projecten worden opgespaard in reserves om op een later moment te (her)investeren in de gemeente. Deze investeringen zijn het aankopen van grondposities en vastgoed alsmede financiering van infrastructuur en maatschappelijke (bouw)ontwikkelingen. De reserves worden daarmee ingezet om de onrendabele top op te vangen.

## 2. Financiële positie

### 2.1 Projectenportefeuille

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende actieve complexen (24) binnen het grondbedrijf per eind 2025. Dit is inclusief de geactiveerde (1), afgesloten (7) exploitaties en het restantcomplex (1). Daarnaast zijn er nog de IMVA's die naar verwachting in de toekomst worden geopend. Deze vormen momenteel nog een voorbereidingskrediet. Over een eventuele activering naar een exploitatie of het treffen van een nieuwe IMVA vindt in de toekomst separate besluitvorming plaats.

	6320010 Herstructureringsplannen	Eindjaar	6820000 Woningbouwcomplexen	Eindjaar	6320000 Industrieterreinen	Eindjaar
BIE	80120 Oss - Koornstraat Begijnenstraat	2030	80310 Berghem - Piekenhoef	2025	80630 Oss - Vorstengrafdonk	2025
	80190 Berghem - Centrumplan	2025	80330 Herpen - Wilgendaal 2	2027	80720 Oss - Crematorium	2025
	80200 Oss - Talentencampus	2028	80520 Oss - Horzak Noord	2025		
	80230 Haren - Groenstraat	2027	80530 Oss - Oijense Zij Noord	2027		
	80290 Oss - Winkelcentrum De Ruwert	2026	80540 Oss - Amsteleind Noord	2034		
	80430 Oss - Kapelaan Nausstraat	2026	80550 Macharen - Sportvelden	2032		
	80440 Oss - Raadhuislaan Noord	2028	80590 Restantcomplexen			
	81120 Lith - Centrumplan	2025	81420 Maren-Kessel - Liesdaal 2 en 3	2033		
	81150 Ravenstein - Hooghuis	2027	81460 Ravenstein - Stationskwartier	2032		
			82340 Geffen - Den Herd	2025		
			82350 Geffen - Leiweg	2028		
			82360 Geffen - Heesterseweg	2028		
			82370 Geffen - 't Veld	2028		

projectenportefeuille

	6810090 IMVA - Herstructurering	6810090 IMVA - Woningbouw
IMVA	80130 Maren-Kessel - Marsna Casella	80150 Megen - Kapelstraat
	80460 Oss - Raadhuislaan Zuid	80560 Oss - Amsteleind Zuid
	81160 Ravenstein - Vidi Reo	80730 Oss - Amsteleind Kleinussen

## 2.2 Verkopen

### 2.2.1. Woningbouw

Onderstaande tabel geeft inzicht in de uitgifte in 2025 en de toekomst van wooneenheden, oftewel kavels en appartementen. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen de actieve exploitaties en de nog te openen complexen conform de verdeling zoals omschreven in paragraaf 2.1. Ten opzichte van de vorige jaarrekening zijn de aantallen bij de lopende exploitaties hoger als gevolg van het activeren van grondexploitatie Amsteleind Noord in 2025. In 2025 zijn 423 wooneenheden opgeleverd. In totaliteit zijn nog ruim 1.650 wooneenheden voorzien vanaf 2026. De IMVA's daarentegen gaan in de toekomst een relatief grote bijdrage aan de woningvoorraad doen, omdat hier enkele omvangrijke exploitaties tussen zitten. Dit belooft ongeveer 2.500 woningen. Let wel, in de kolom (2030 en verder) zijn alle aantallen bij elkaar opgeteld tot en met het laatste jaar dat een exploitatie naar verwachting actief is. Andere opmerking hierbij verdient wel dat de IMVA's nog aan veranderingen onderhevig zijn en afhankelijk zijn van toekomstige politieke besluitvorming en omstandigheden.

1.

Lopende grondexploitaties	2025	2026	2027	2028	2029	2030 en verder	cumulatief vanaf 2026
80120 Oss - Koornstraat Begijnenstraat	37	106	30				136
80190 Berghem - Centrumplan							
80200 Oss - Talentencampus			40	40			80
80230 Haren - Groenstraat		7					7
80290 Oss - Winkelcentrum De Ruwert							
80310 Berghem - Piekenhoef							
80330 Herpen - Wilgendaal 2							
80430 Oss - Kapelaan Nausstraat							
80440 Oss - Raadhuislaan Noord	198						
80520 Oss - Horzak Noord	1						
80530 Oss - Oijense Zij Noord	1						
80540 Oss - Amsteleind Noord				132	132	628	892
80550 Macharen - Sportvelden			36	2	21		59
80590 Restantcomplexen							
80630 Oss - Vorstengrafdonk							
80720 Oss - Crematorium							
81120 Lith - Centrumplan							
81150 Ravenstein - Hooghuis	25						
81420 Maren-Kessel - Liesdaal 2 en 3		31				7	38
81460 Ravenstein - Stationskwartier		136	65	105		39	345
82340 Geffen - Den Herd	5						
82350 Geffen - Leiweg			6				6
82360 Geffen - Heesterseweg			7	1			8
82370 Geffen - 't Veld	156	76	10				86
<b>Gronduitgifte in aantal wooneenheden</b>	<b>423</b>	<b>356</b>	<b>194</b>	<b>280</b>	<b>153</b>	<b>674</b>	<b>1.657</b>

IMVA	2025	2026	2027	2028	2029	2030 en verder
80130 Maren-Kessel - Marsna Casella				3	3	3
80150 Megen - Kapelstraat					16	8
80460 Oss - Raadhuislaan Zuid			78	100	200	
80560 Oss - Groot Amsteleind						1.800
80730 Oss - Amsteleind Kleinussen			50	100	100	50
81160 Ravensrein - Vidi Reo					7	
<b>Gronduitgifte in aantal wooneenheden</b>			<b>131</b>	<b>226</b>	<b>311</b>	<b>1.850</b>

### 2.2.2. Bedrijventerreinen

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in het verloop van de totale uitgifte (in vierkante meters) van bouwgrond voor bedrijven in Oss voor de komende jaren inclusief een terugblik. Door een vertraagde verkoop zijn de werkelijke uitgifte van de laatste kavels op Vorstengrafdonk en Piekenhoef gepland voor 2026; deze grexen worden overgezet naar restantcomplexen. De andere kavels zijn reeds in 2025 geleverd. Zichtbaar is dat deze posities volledig opdrogen. Voor de toekomstige uitgifte van bedrijfskavels wordt momenteel gekeken naar potentiële ontwikkellocaties voor bedrijventerreinen in de gemeente Oss en verdichting op de bestaande terreinen.

Heesch-West is een uitzondering. Dit is een gemeenschappelijke regeling met 's-Hertogenbosch en Bernheze en wordt hier niet meegenomen. Heesch West is geen onderdeel van de financiële verslaglegging in deze paragraaf met uitzondering van de hoogte van de bijbehorende Reserve Risico's Heesch West in paragraaf 3.1.

Industrieterreinen	2025	2026	2027	2028	2029	2030 en verder
80290 Winkelcentrum De Ruwert						
80310 Piekenhoef	1.800	2.000				
80630 Vorstengrafdonk		14.780				
80720 Crematorium Oss	6.046					
<b>Gronduitgifte in m2</b>	<b>7.846</b>	<b>16.780</b>				

## 2.3 Winst- en verliesnemingen

### 2.3.1. Winstnemingen

Winstnemingen zijn verplicht en gebeuren op basis van het zogenoemde principe van "percentage of completion". Conform deze POC-methode is in 2025 € 3,6 miljoen aan winst binnen de positieve grondcomplexen onttrokken ten gunste van de algemene bedrijfsreserve (ABR). Vanaf 2026 verwachten we (exclusief IMVA's) nog ongeveer € 13,5 miljoen aan winst te kunnen nemen.

### 2.3.2. Verliesnemingen

Behalve positieve complexen beschikt de gemeente ook over negatieve exploitaties. Voor dergelijke verliezen zijn verliesvoorzieningen getroffen. Als een verlieslatend complex wordt afgesloten, dan dekken we het tekort af met die voorziening. In 2025 vond er per saldo een mutatie van € 1,9 miljoen positief plaats voor de voorziening exploitatieverliezen, wat het totaal aan voorziening op € 11,0 miljoen brengt (inclusief rentebaten). In de navolgende tabel zijn de in 2025 gedane en toekomstige winst- en verliesnemingen tezamen zichtbaar, achtereenvolgens als positieve en negatieve bedragen.

Projectnaam	2025	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
<b>Herstructurering</b>						
Berghem - Centrumplan (afgesloten)	351.150					
Haren - Groenstraat	-	-	335			
Lith - Centrumplan (afgesloten)	(536.880)					
Oss - Kapelaan Nausstraat	-	(658.583)				
Oss - Koorstraat Begijnenstraat	-	-	-	-	-	(301.573)
Oss - Raadhuislaan Noord	-	-	-	(1.798.901)		
Oss - Winkelcentrum De Ruwert	-	(968.062)				
Oss - Talentencampus	-	-	-	(3.114.819)		
Ravenstein - Hooghuis	-	-	(1.965.483)			
<b>Subtotaal</b>	<b>(185.730)</b>	<b>(1.626.645)</b>	<b>(1.965.148)</b>	<b>(4.913.720)</b>	<b>-</b>	<b>(301.573)</b>
<b>Woningbouw</b>						
Berghem - Piekenhoef (afgesloten)	369.771					
Geffen - Den Herd (afgesloten)	363.867					
Geffen - Heesterseweg	-	-	62.768	13.958		
Geffen - Leiweg	-	-	-	(351.067)		
Geffen - 't Veld	1.558.808	1.305.478	769.839	834.436		
Herpen - Wilgendaal 2	(68.100)	175.223	66.784			
Macharen - Sportvelden	-	-	-	-	-	(781.615)
Maren-Kessel - Liesdaal 2 en 3	105.566	1.430.797	(57.104)	181.504	66.087	1.639.525
Oss - Amsteleind Noord	-	-	1.671	161.239	201.635	2.612.739
Oss - Horzak Noord (afgesloten)	28.522					
Oss - Oijense Zij Noord	843.217	704.817	1.813.038			
Ravenstein - Stationskwartier	-	-	-	-	-	(1.867.469)
Restantcomplexen	-	1.541.196				
<b>Subtotaal</b>	<b>3.201.651</b>	<b>5.157.511</b>	<b>2.656.996</b>	<b>840.070</b>	<b>267.722</b>	<b>1.603.180</b>
<b>Industrie</b>						
Oss - Crematorium (afgesloten)	(55.768)	-	-	-	-	-
Oss - Vorstengrafdonk (afgesloten)	-	-	-	-	-	-
<b>Subtotaal</b>	<b>(55.768)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Totaal</b>	<b>2.960.153</b>	<b>3.530.866</b>	<b>691.848</b>	<b>(4.073.650)</b>	<b>267.722</b>	<b>1.301.607</b>
<b>Totaal winstnemingen</b>	<b>3.552.801</b>	<b>5.157.511</b>	<b>2.657.331</b>	<b>1.191.137</b>	<b>267.722</b>	<b>4.252.264</b>
<b>Totaal verliesvoorziening</b>	<b>(592.648)</b>	<b>(1.626.645)</b>	<b>(1.965.483)</b>	<b>(5.264.787)</b>	<b>-</b>	<b>(2.950.657)</b>

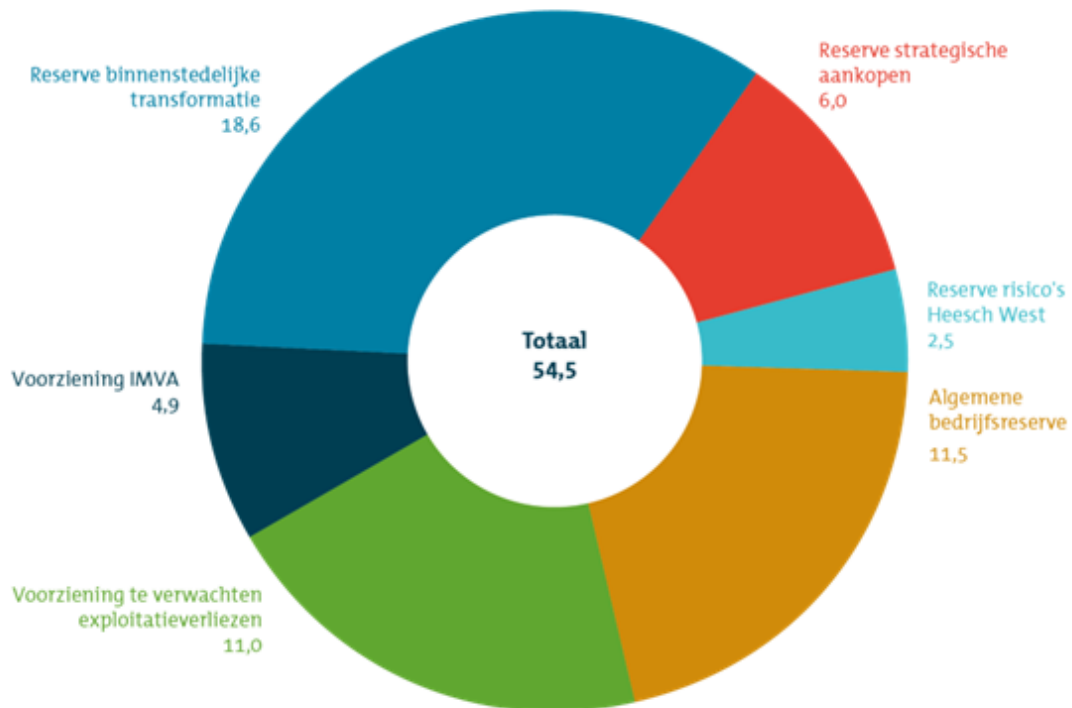
### 3. Risico's en weerstandsvermogen

#### 3.1 Reserves en voorzieningen

In totaal beheert het Osse grondbedrijf voor omstreeks € 54,5 miljoen aan reserves en voorzieningen per 31 december 2025. Met een voorziening dekken we toekomstige verliezen en andere kosten af. Een reserve daarentegen gebruiken we om risico's af te dekken. De verdeling in reserves en voorzieningen is zichtbaar in het navolgende cirkeldiagram. Daarin valt onder andere af te lezen dat bijvoorbeeld de ABR € 11,5 miljoen bedraagt en dat er achtereenvolgens € 18,6 en € 11,0 miljoen in de reserve binnenstedelijke transformaties en voorziening te verwachten exploitatieverliezen zit. In de volgende paragrafen staat voor sommige onderdelen een nadere toelichting.

Bedragen  
x € 1.000.000

### Totaaloverzicht reserves en voorzieningen per 1-1-2026



### 3.2. Stand van de Algemene bedrijfsreserve (ABR)

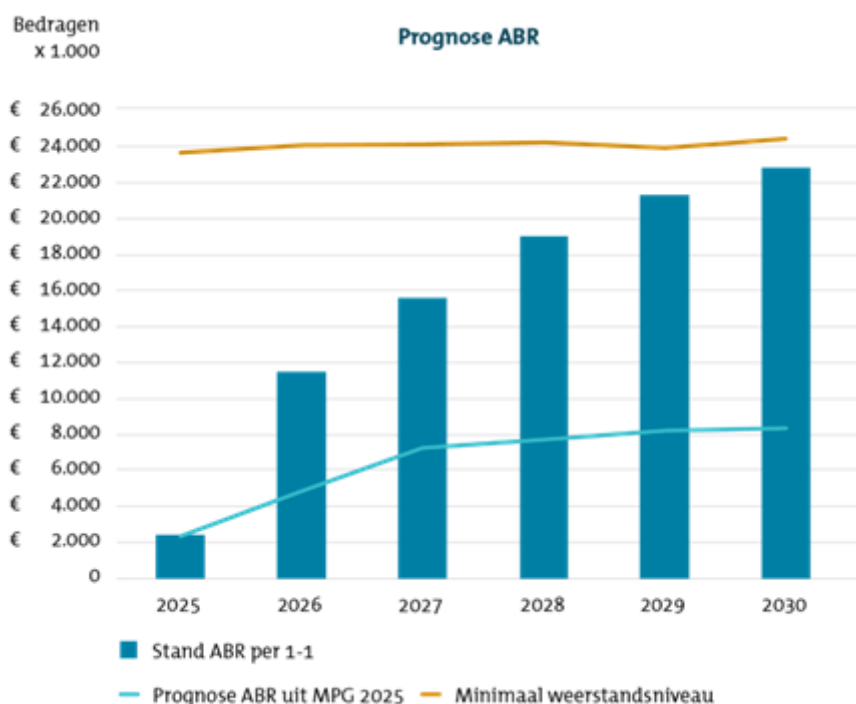
Onderstaande tabel toont de mutaties in 2025. De beginstand per 1-1-25 was € 2,4 miljoen. De mutaties leiden tot een eindstand van € 11, miljoen.

De grafiek daaronder geeft daarbij inzicht in het toekomstige verloop van de ABR (de eindstand van een jaar is daarin gepresenteerd als 1 januari van het jaar erop). De lichtblauwe lijn geeft de prognose bij het MPG 2025 weer. De kolommen betreffen de meest actuele stand of raming. De ABR groeit vermoedelijk verder naar € 22,7 miljoen begin 2030, terwijl de stand eind 2024 nog € 2,4 miljoen was. Hier is een duidelijke groei waarneembaar. De oranje lijn betreft het minimaal vereiste weerstandsvermogen van de ABR. Per eind 2025 is € 24,1 miljoen nodig om alle risico's af te dekken. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vindt u meer informatie over de weerstandscapaciteit.

**Beginstand ABR 1-1-2025** **2.375.127**

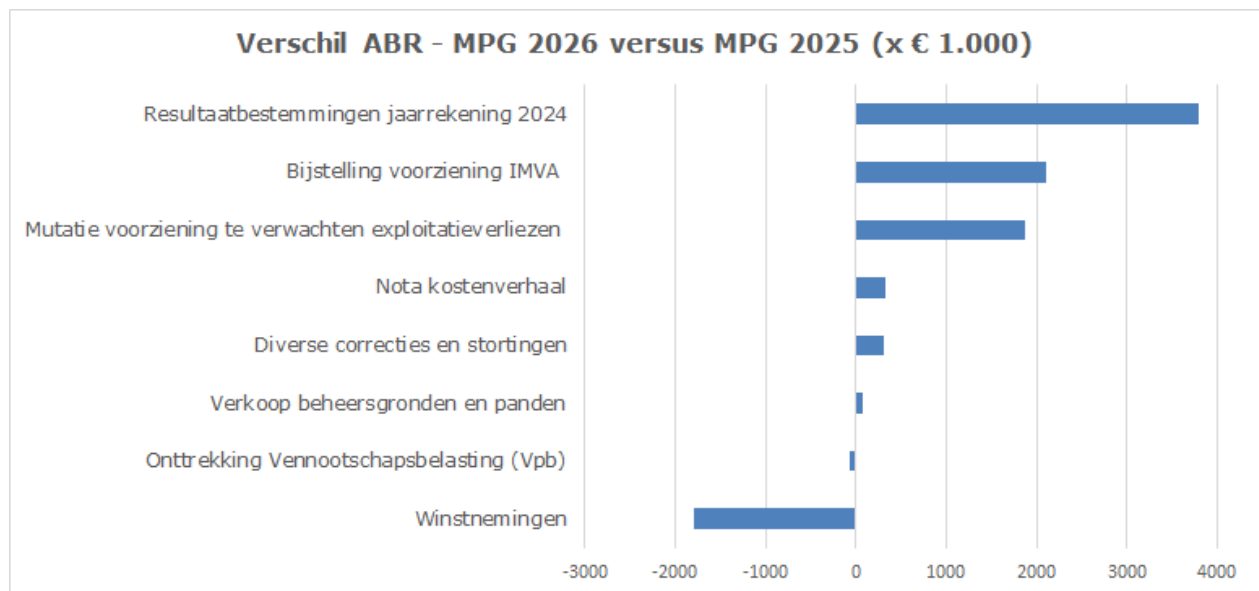
Winstnemingen	3.552.801
Woningbouw	3.201.651
Herstructurering	351.150
Industrie	0
Voorzieningen	2.490.086
Mutatie voorziening te verwachten exploitatieverliezen	1.869.284
Vorbereidingskredieten (IMVA)	620.802
Stortingen	4.361.987
Verkopen (beheersgronden)	566.487
Resultaatbestemmingen Jaarrekening 2024	3.795.500
Rente, Vpb & afdracht bovenwijks	-1.292.834
Rente (ABR)	26.126
Rentekosten grondaankoop Het Brand	-147.123
Vpb	-71.200
Afdracht bovenwijks	-744.764
Afdracht netwerkvoorzieningen	-629.671
Waarvan diverse stortingen en correcties	273.798
<b>Som mutaties</b>	<b>9.112.040</b>

**Eindstand ABR 31-12-2025** **11.487.167**



### 3.3. Verschillenanalyse tussen MPG 2025 en MPG 2026

De ABR is per eind 2025 € 8,1 miljoen hoger dan de prognose in het MPG 2025. Onderstaande tabel laat de verschillen zien tussen de prognose over 2025 en de werkelijke mutaties in 2025. In het MPG 2026 staat een tekstuele toelichting voor de afwijkingen ten opzichte van het MPG 2025. Belangrijkste oorzaken zijn onder meer de resultaatbestemming van de jaarrekening 2024, bijstelling van de voorziening IMVA door activering van een exploitatie en aanpassing van de voorziening exploitatieverliezen.



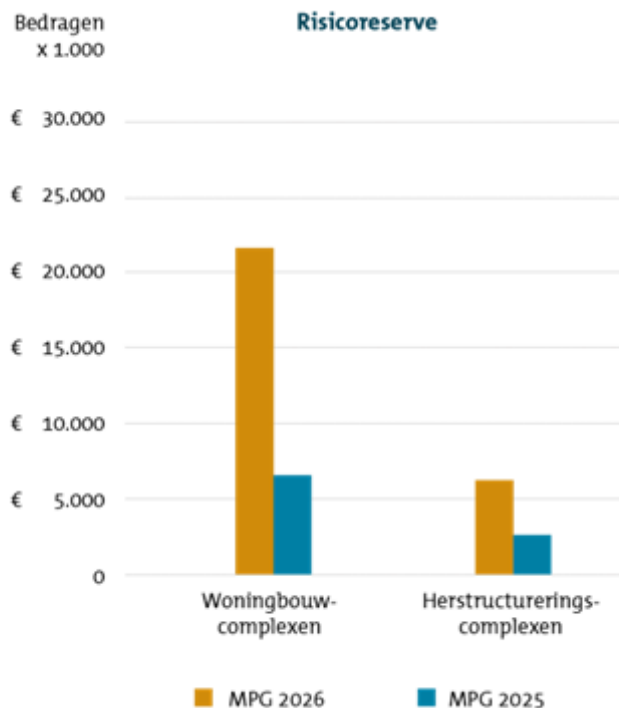
### 3.4. Risicoanalyse

De resultaten van de grondexploitaties zijn gebaseerd op uitgangspunten en parameters die, gelet op de huidige markt en inzichten, het meest reëel lijken voor de looptijd van het project. Deze inschattingen resulteren in een beoogd projectresultaat: de eindwaarde. Het is en blijft echter altijd een inschatting zolang een project niet is afgerond. Kansen en risico's binnen een project kunnen ervoor zorgen dat het projectresultaat in de toekomst naar boven of beneden afwijkt. Om inzicht te krijgen in de bandbreedte waarbinnen het projectresultaat zich zal gaan bevinden, voeren we een risicoanalyse uit. Dit doen we via de analyse Monte Carlo. In deze risicoanalyse benoemen we een aantal standaardrisico's die kunnen optreden. Dat kunnen incidentele risico's of conjuncturele risico's zijn. Het verschil tussen het vastgestelde resultaat en het resultaat als gevolg van de risicoanalyse, dekken we af via de Algemene bedrijfsreserve (ABR) en indien nodig overige reserves. Mocht het risico zich voordoen, dan hebben we de benodigde gelden daarvoor apart gezet en treedt er dus geen dekkingsprobleem op. Hoe hoog dit bedrag moet zijn, hangt af van de wijze van inschatting van de hoogte van zowel de kansen als de risico's.

Naast het afdekken van risico's geeft het risicobeheer ook inzicht in wanneer er een afroming van de ABR kan plaatsvinden of juist niet. In de ABR worden namelijk winsten uit de grondexploitaties gestort en verliezen via de voorziening te verwachten exploitatieverliezen verrekend. Het bedrag aan risico's moet bij voorkeur altijd afgedekt kunnen worden met de ABR. Omdat het uitgangspunt echter is dat niet alle risico's zich tegelijkertijd manifesteren, is het aanvaardbaar dat het minimaal benodigde weerstandsvermogen boven het peil van de ABR zelf ligt. Het verschil tussen de ABR en het minimaal benodigde weerstandsvermogen wordt in de komende jaren steeds kleiner. Afgezien van dit uitgangspunt zijn binnen het grondbedrijf diverse overige reserves aanwezig welke ter dekking van de risico's kunnen dienen. Voor meer informatie wordt verwezen naar de risicoparagraaf van de jaarrekening, waar tevens de samenhang met de gemeentelijke risico's omschreven is.

### 3.5. Weerstandsvermogen (buffer)

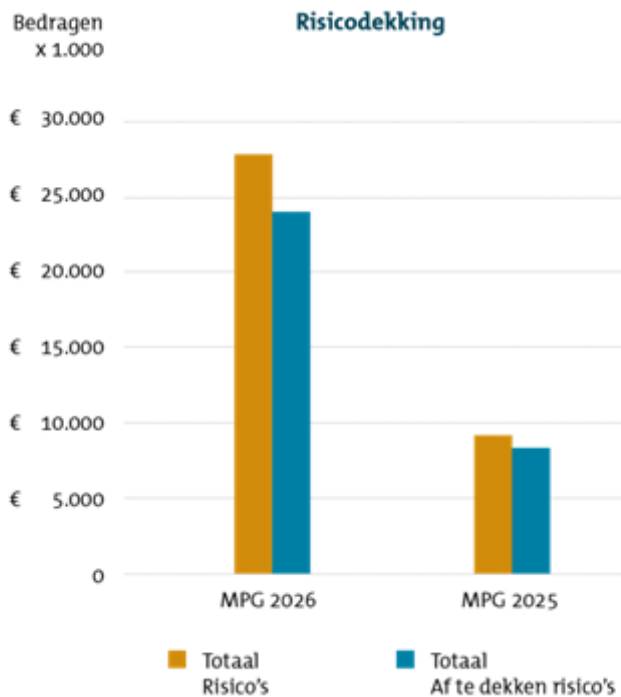
De genoemde Monte-Carlomethode, die in het MPG uitgebreid wordt toegelicht, leidt tot een bepaald risicobedrag per exploitatie. Deze bedragen tellen we bij elkaar op en beloopt € 27,7 miljoen. Dit is het risicoprofiel van alle grondexploitaties samen. In onderstaande afbeelding is dit bedrag opgedeeld in categorieën. De risico's bij de woningbouwcomplexen zijn bij voorliggende jaarrekening hoger ingeschat dan voorheen, met name door de activering van een nieuwe grondexploitatie. Bij herstructureringsplannen is het risico eveneens hoger.



Het uitgangspunt is dat de ABR van voldoende omvang moet zijn om alle risico's af te dekken. We dekken echter niet het gehele bedrag van € 27,7 miljoen af. Hierbij maken we onderscheid tussen projecten met een tekort en winstgevende projecten:

**Projecten met een tekort:** Als het risico zich voordoet, resulteert dit in een extra verliesneming ten laste van de ABR. Verliezen moeten namelijk direct genomen worden en binnen het project is immers geen positief saldo voorhanden ter dekking. Het risicoprofiel van alle verliesgevende projecten is circa € 22,9 miljoen.

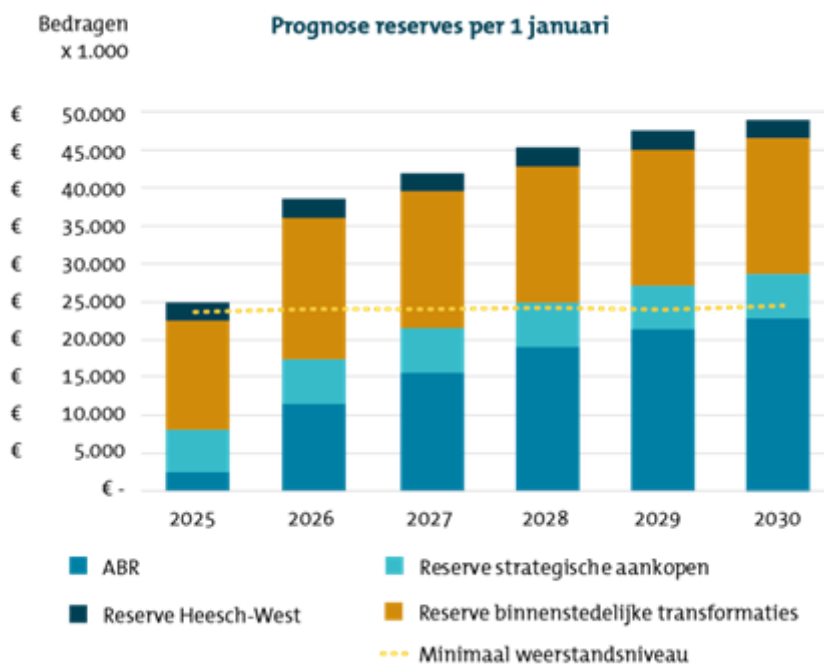
**Projecten met winst:** Als het risico zich voordoet, sluit het complex in de toekomst met een lagere winstneming af. In beginsel heeft het project in een bepaalde mate ruimte om de tegenvallers op te vangen tot en met de hoogte van de positieve eindwaarde. Voor de winstgevende projecten geldt een risicoprofiel van € 4,8 miljoen. De blootstelling aan de risico's is echter minder. Een deel van de winst moet nog worden genomen en kan dus een deel van de risico's opvangen binnen de jaarschijf. Echter is een deel van de winsten al genomen, dus daar bestaat een kans op terugboeken. Dit deel bedraagt € 1,2 miljoen en wordt meegenomen in de minimale omvang van het weerstandsvermogen.



Per 2026 is de minimale omvang van de ABR dan ook bepaald op € 24,1 miljoen, gebaseerd op de optelsom van € 22,9 en € 1,2 miljoen.

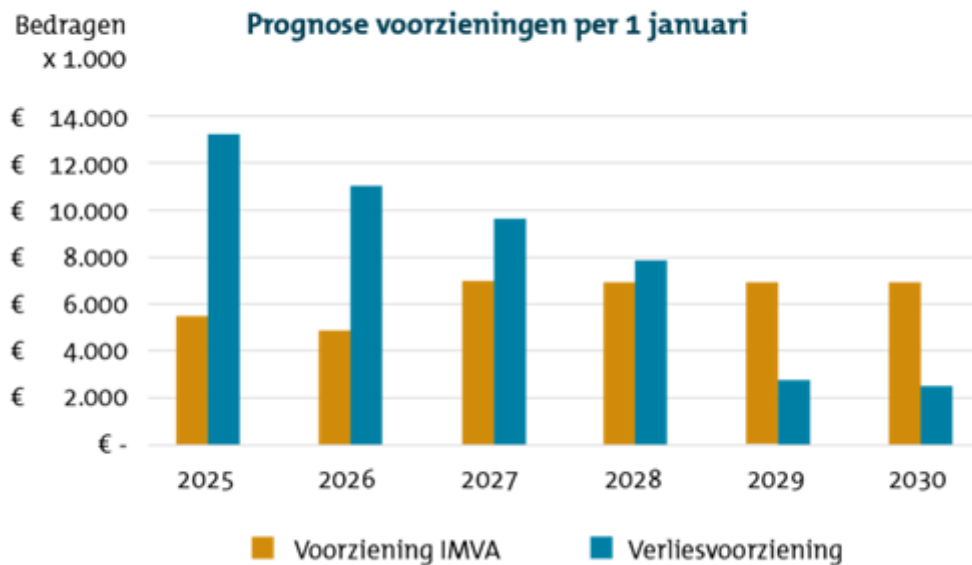
### 3.6. Reserves

Het verloop van de reserves is een weerspiegeling van geactualiseerde prognoses. Het hieronder getoonde staafdiagram geeft het verloop van de reserves van het grondbedrijf weer op basis van die actualisaties, waarbij per staaf de reserves bij elkaar zijn opgeteld. De beginstand van 2026 is de daadwerkelijke eindstand van 2025. De jaren erna betreffen inschattingen. In het MPG staat een uitgebreide beschrijving per reserve.



### 3.7 Voorzieningen

Het navolgende staafdiagram geeft het verloop van de voorzieningen van het grondbedrijf weer. Daar waar reserves een raadsbevoegdheid zijn, zijn voorzieningen een collegebevoegdheid. De beginstand van 2026 is het daadwerkelijke eindsaldo van 2025. Het verloop van de voorzieningen is net als bij de reserves een weerspiegeling van geactualiseerde prognoses. Evenals voor de reserves verwijzen wij naar het MPG voor een verklarende beschrijving van de voorzieningen.



### 3.8. Geïnvesteed vermogen/boekwaarde

De totale boekwaarde (saldo van uitgaven en inkomsten) is per eind 2025 € 26 miljoen voor de grondexploitaties. Dit is een stijging van bijna € 13,1 miljoen. De boekwaarde van de IMVA's is per eind 2025 € 4,9 miljoen en voor de beheerscomplexen € 30,9 miljoen. Dit is achtereenvolgens een stijging en een daling. De boekwaarde van Heesch West welke in feite buiten het grondbedrijf valt bedraagt € 26,0 miljoen.

<b>Boekwaarde Bouwgrond in exploitatie (BIE)</b>	<b>1 januari 2025</b>	<b>mutatie 2025</b>	<b>1 januari 2026</b>
<b>Herstructureringsplannen</b>			
80120 Oss - Koorstraat Begijnenstraat	994.015	-294.599	699.416
80190 Berghem - Centrum plan (afgesloten)	-855.703	855.703	0
80200 Oss - Talentencampus	2.800.885	193.900	2.994.785
80230 Haren - Groenstraat	345.601	37.353	382.954
80290 Oss - Winkelcentrum De Ruwert	40.998	46.472	87.470
80430 Oss - Kapelaan Nausstraat	268.860	111.257	380.117
80440 Oss - Raadhuislaan Noord	1.934.252	-2.946.024	-1.011.772
81120 Lith - Centrum plan (afgesloten)	268.909	-268.908	1
81150 Ravenstein - Hooghuis	2.159.614	-691.178	1.468.436
<i>subtotaal</i>	<i>7.957.431</i>	<i>-2.956.025</i>	<i>5.001.406</i>
<b>Woningbouwcomplexen</b>			
80310 Berghem - Piekenhoef (afgesloten)	286.778	-286.776	1
80330 Herpen - Wilgendaal 2	-2.537.669	873.561	-1.664.108
80520 Oss - Horzak Noord (afgesloten)	249.031	-249.031	0
80530 Oss - Oijense Zij Noord	-7.954.231	1.218.357	-6.735.874
80540 Oss - Amsteleind Noord	2.050.335	19.404.557	21.454.892
80550 Macharen - Sportvelden	643.731	187.895	831.626
80590 Restantcomplexen	-227.977	1.087.398	859.421
81420 Maren - Kessel - Liesdaal 2 en 3	1.378.667	455.575	1.834.242
82340 Geffen - Den Herd (afgesloten)	232.237	-232.237	0
82350 Geffen - Leiweg	1.034.548	41.249	1.075.797
82360 Geffen - Heesterseweg	1.770.043	52.685	1.822.728
82370 Geffen - t Veld Geffen	2.571.092	-5.320.730	-2.749.638
81460 Ravenstein - Stationskwartier	2.978.263	1.264.682	4.242.945
<i>subtotaal</i>	<i>2.474.848</i>	<i>18.497.186</i>	<i>20.972.034</i>
<b>Industrieterreinen</b>			
80630 Oss - Vorstengrafdonk (afgesloten)	1.652.777	-1.652.777	0
80720 Oss - Crematorium (afgesloten)	791.668	-791.668	0
<i>subtotaal</i>	<i>2.444.445</i>	<i>-2.444.445</i>	<i>0</i>
<b>Totaal BIE's</b>	<b>12.876.724</b>	<b>13.096.717</b>	<b>25.973.440</b>
<b>Totaaloverzicht boekwaarde Grondbedrijf</b>			
<b>Totaal BIE's</b>	<b>12.876.724</b>	<b>13.096.717</b>	<b>25.973.440</b>
<b>Totaal IMVA's</b>	<b>3.489.913</b>	<b>1.429.534</b>	<b>4.919.447</b>
<b>Totaal Beheerscomplexen</b>	<b>37.126.224</b>	<b>-6.269.243</b>	<b>30.856.980</b>
<b>Totaal Grondbedrijf</b>	<b>53.492.860</b>	<b>8.257.007</b>	<b>61.749.867</b>
Heesch West	25.139.719	868.347	26.008.066
<b>Totaal grondbedrijf incl. Heesch West</b>	<b>78.632.579</b>	<b>9.125.354</b>	<b>87.757.933</b>

## Conclusie

Het Osse grondbedrijf kent uiteenlopende exploitaties met winsten en verliezen. Zichtbaar is dat het aantal verlieslatende projecten toeneemt ten opzichte van het verleden, waardoor reserves onder druk kunnen komen te staan. De meeste nieuwe of nog nieuw te activeren exploitaties kennen een min, hoewel niet alle complexen. Daarentegen worden nog steeds de financiële vruchten geplukt van de winstgevende complexen, omdat deze winsten in tegenstelling tot verliezen pas in de loop van de tijd aan de reserves worden toegevoegd op basis van de POC-methode. Tevens was er een aanmerkelijk voordeel in 2025 uit de resultaatbestemming jaarrekening 2024. De toekomstige toevoeging van de Realisatiestimulans heeft ook een gunstig effect op de ABR. Voor meer informatie over de realisatiestimulans verwijzen wij naar het MPG. De ABR kende begin 2024 nog een nulstand, maar is in 2025 weer gegroeid naar een gezonder saldo. De komende jaren zal het saldo verder toenemen, zij het dat nieuwe activeringen van verlieslatende IMVA's dit effect drukken. Mede in relatie tot de overige reserves en in verhouding tot de risico's is er ten opzichte van voorgaande jaren meer armslag voor tegenvallers en eventuele uitbreiding van de portefeuille. Deze portefeuille is niettemin nu al uiteenlopend en de verkenning naar nieuwe projecten vindt doorlopend plaats.

# Paragraaf lokale heffingen



## Inleiding

Ons uitgangspunt is een gematigde lastendruk voor inwoners en bedrijven. We vergelijken de lastendruk voor onze inwoners altijd met de landelijke ontwikkeling. Als landelijk gemiddelde gebruiken we de cijfers van het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden).

De tarieven voor de heffingen moeten volledig kostendekkend zijn of worden gemaakt.

### 1. Lastendruk

Het COELO onderzoekt jaarlijks de lastendruk met betrekking tot de gemeentelijke belastingen en heffingen. Het gaat om belastingen en heffingen die tot woonlasten voor gebruikers van woningen leiden (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing).

In het volgende overzicht hebben we de cijfers uit de COELO-atlas 2025 opgenomen.

De uitgangspunten daarbij zijn:

- voor Oss is de gemiddelde WOZ-waarde € 458.000
- de landelijk gemiddelde WOZ-waarde is € 506.000
- het tarief voor de afvalstoffenheffing is gebaseerd op een container van 140 liter voor restafval in combinatie met een container van 140 liter voor GFT-afval. Bij gemeenten die diftar hanteren gaan ze uit van gemiddelde hoeveelheid restafval en gft afval.
- het tarief voor de rioolheffing bestaat uit het eigenaarstarief plus het gebruikerstarief van een woning.

Op basis van de cijfers 2025 ziet het overzicht voor Oss er als volgt uit:

Lastendruk standaardwoning 2025	Oss	Landelijk werkelijk
Onroerende zaakbelastingen	€ 461	€ 453
Afvalstoffenheffing	€ 333	€ 364
Rioolheffing	€ 178	€ 235
<b>Totaal</b>	<b>€ 972</b>	<b>€ 1.052</b>

Uit deze cijfers blijkt dat de lastendruk in Oss in 2025 € 80 onder het werkelijke landelijk gemiddelde ligt.

### 2. Kostendekkendheid heffingen

#### *Uitgangspunten kostentoerekening aan heffingen en leges*

Alle kosten, die direct toegerekend kunnen worden aan heffingen en leges, komen ten laste van deze producten. Voor indirecte kosten, ook wel overhead genoemd, is dit niet mogelijk. Deze indirecte kosten bestaan onder andere uit kosten voor ICT, huisvesting, inkoop en financiën. Deze kosten begroten we volgens de verslagleggingsvoorschriften (BBV) centraal in programma 9. Besturen in verandering van tijden. Voor het berekenen van tarieven brengen we een deel van de indirecte kosten ten laste van de tarieven. Dit doen we met een opslag van de overhead als percentage op de directe loonkosten. Voor 2025 was dit 68,68%. Voor de heffingen zien we het onderdeel BTW ook als kosten. Deze rekenen we daarom door in de tarieven.

### Kostendekkendheid heffingen

In de volgende tabel laten we zien voor welk percentage de tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing kostendekkend zijn.

bedragen x € 1.000

	<b>Afvalstoffen- heffing Begroting 2025</b>	<b>Afvalstoffen- heffing Rekening 2025</b>	<b>Rioolheffing Begroting 2025</b>	<b>Rioolheffing Rekening 2025</b>
Netto kosten	13.588	13.797	7.274	7.414
Overhead	1.914	1.917	820	820
BTW	1.200	1.200	1.101	1.101
<b>Totale kosten (a)</b>	<b>16.702</b>	<b>16.914</b>	<b>9.195</b>	<b>9.335</b>
Heffing	14.795	15.051	9.008	9.094
Teruggave heffing	-1.360	-1.268	0	0
Overige opbrengsten	2.867	2.992	50	87
<b>Totale opbrengsten (b)</b>	<b>16.302</b>	<b>16.775</b>	<b>9.058</b>	<b>9.181</b>
<b>Tekort / overschot (a-b)</b>	<b>400</b>	<b>138</b>	<b>138</b>	<b>154</b>
<b>Kostendekkendheid excl. Inzet reserve</b>	<b>98%</b>	<b>99%</b>	<b>99%</b>	<b>98%</b>
<b>Kostendekkendheid incl. Inzet reserve</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>

### Kostendekkendheid leges

In de volgende tabel laten we de kostendekkendheid van de leges zien. Deze kostendekkendheid is gebaseerd op de uitgangspunten die we hiervoor beschreven hebben.

<b>Omschrijving</b>	<b>Kostendekkendheid Jaarrekening 2025</b>	<b>Begroting 2025</b>
<b>Legesverordening Titel 1</b>		
Geboorten, huwelijken en overlijden	27%	42%
Gemeentelijke basisadministratie	4%	6%
Reisdocumenten	96%	82%
Rijbewijzen	74%	65%
<b>Legesverordening Titel 2</b>		
Omgevingsvergunningen	69%	62%
<b>Legesverordening Titel 3</b>		
APV en bijzondere wetten	4%	6%
Marktgeden	53%	81%
<b>Overige heffingen</b>		
Begraven	50%	43%

Binnen de legesverordening onderscheiden we zogenaamde titels. De mate van kostendekkendheid bekijken we op het niveau van deze titels. Binnen deze titels kan sprake zijn van zogenaamde kruissubsidiëring, bijvoorbeeld grote bouwwerken zijn relatief goedkoper dan kleinere bouwwerken.

### 3. Kwijtschelding

De in de wet geboden ruimte om het kwijtscheldingsbeleid vorm te geven gebruiken we maximaal, wat betekent dat de kwijtscheldingsnorm op 100% ligt. Kwijtschelding kennen we voor de volgende belastingen toe:

- Onroerende zaakbelastingen (na de afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB op woningen komt deze vorm van kwijtschelding nog slechts een enkele keer voor)
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Hondenbelasting

In de volgende tabel staan de aantallen kwijtscheldingsverzoeken in de heffingsjaren 2024 en 2025.

Kwijtscheldingsverzoeken	2024	2025
Meerjarige kwijtschelding	1.382	1.357
Incidentele verzoeken	1.309	1.239
<b>Totaal</b>	<b>2.691</b>	<b>2.596</b>

### 4. Opbrengsten belastingen en heffingen

In de volgende tabel geven we een overzicht van de opbrengsten van de belangrijkste belastingen en heffingen. Grote verschillen tussen de gerealiseerde opbrengsten en de begroting na wijziging zijn bij de programma's toegelicht.

	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil	Voordeel/ Nadeel
				+ is uitgaven/nadelig saldo - is inkomsten/voordelig saldo bedragen x € 1.000	
<b>Onroerende zaakbelastingen</b>					
- gebruikers niet-woningen	-4.866	-4.866	-4.774	92	N
- eigenaren woningen	-16.296	-16.296	-16.299	-3	V
- eigenaren niet-woningen	-6.560	-6.571	-6.515	55	N
<b>Afvalstoffenheffing</b>	-16.302*	-16.390*	-16.775*	-385	V
<b>Rioolheffing</b>					
- woningen	-7.365	-7.365	-7.435	-71	V
- niet-woningen	-1.643	-1.643	-1.659	-16	V
<b>Hondenbelasting</b>	-550	-567	-585	-18	V
<b>(Water)toeristenbelasting</b>	-320	-320	-330	-10	V

\* afvalstoffenheffing: bedrag inclusief de terugbetaling van heffing.

# Paragraaf bedrijfsvoering



## **Inleiding**

In deze paragraaf lichten we een aantal onderdelen toe. Het gaat om een aantal onderwerpen die we toe moeten lichten in de programmabegroting en in de jaarrekening. We staan hier in deze paragraaf wat uitgebreider bij stil dan in het programma 9. Besturen in verandering van tijden.

Het gaat om:

- De rechtmatigheidsverantwoording
- Privacy
- Informatieveiligheid

Voor de andere actuele ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering verwijzen we naar programma 9. Besturen in verandering van tijden.

De informatie over de wet open overheid lichten we toe in de paragraaf openbaarheid in dit jaarverslag.

## **Rechtmatigheidsverantwoording**

In deze paragraaf is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad, informatie opnemen over de financiële rechtmatigheid.

Met ingangsdatum 1 januari 2023 heeft een wetwijziging plaatsgevonden met als gevolg dat het college vanaf 2023 de rechtmatigheidsverantwoording opneemt in de jaarstukken en verantwoording aflegt over eventuele geconstateerde onrechtmatigheden. De rechtmatigheidsverantwoording houdt in dat het college verantwoording aflegt over hoe zij omgaat met geld en of dit op een juiste manier gebeurt. Door middel van een rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad en andere toezichthouders over hoe zij haar middelen gebruikt en beheert. De accountant geeft een getrouwheidsoordeel, dit houdt in dat de accountant wel heeft vastgesteld dat de opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is verantwoord in de jaarstukken.

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 20.622.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 9.054.800 (2% van het totaal van de kosten, exclusief stortingen in reserves). Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 20.622.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

<b>Begrotingscriterium</b>	x €1.000
<b>Onderdeel 1</b>	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	€ 20.339
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 222
2. Ongeautoriseerde reservemutaties <i>p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden.</i>	€ 0
<b>Onderdeel 2</b>	
1. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld (deze spelregels zijn intern vastgelegd in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & controlcyclus)	€ 0
<b>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</b>	<b>€ 20.561</b>
2. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.  De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	€20.339
<b>Voorwaardencriterium</b>	
3. Inkoop ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 0
<b>M&amp;O criterium</b>	
4. Geen bevindingen.	
<b>Totaal Onrechtmatigheden</b>	<b>€ 20.622</b>
<b>Waarvan acceptabel</b>	<b>€ 20.561</b>
<b>Waarvan niet-acceptabel</b>	<b>€ 222</b>

Met de gemeenteraad is afgesproken dat eventuele afwijkingen op rechtmatigheid groter dan € 100.000 en die betrekking hebben op het begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het criterium voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik opgenomen dienen te worden in deze paragraaf.

De afwijkingen t.a.v. het begrotingscriterium zijn hieronder opgenomen in de analyse rechtmatigheid. Dit in het geval dat de lasten niet vallen binnen de begroting (inclusief wijzigingen) zoals deze door de gemeenteraad is goedgekeurd. Hierbij gaan we uit (conform de kadernota rechtmatigheid) dat het overschrijden van de begroting (op programmaniveau) en van investeringen altijd onrechtmatig is. Formeel zijn deze posten dus onrechtmatig. In de financiële verordening 212 is met de gemeenteraad afgesproken dat de gemeenteraad overschrijding van de lasten acceptabel vinden als er sprake is van één van onderstaande criteria.

- Kostenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.
- Kostenoverschrijdingen het gevolg zijn van openeinderegelingen.
- De overschrijding is geautoriseerd door middel van een tussentijdse rapportage.

In bovenstaande tabel maken we daarom een splitsing in:

- totale begrotingsonrechtmatigheid
- "acceptabele" begrotingsonrechtmatigheden op basis van afspraken met de gemeenteraad.  
Daarnaast is met de gemeenteraad afgesproken dat eventuele onderschrijdingen van de lasten als ook onder- en overschrijdingen van de baten tijdig gemeld zijn als deze worden toegelicht in de jaarrekening. Deze zijn dus in principe niet onrechtmatig.

Voor wat betreft het voorwaardencriterium is vastgesteld dat de financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met (externe en interne) wet- en regelgeving. Belangrijk onderdeel bij het vaststellen is dat

we als gemeente hebben voldaan aan inkoop en aanbestedingsbeleid (norm voor Europese aanbestedingen). Op het gebied van inkoop zien we vanuit interne controle vooral procedurele bevindingen, zoals de aanwezigheid van startformulieren en onderbouwingen van vooraf ingeschatte bedragen.

Voor wat betreft misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) heeft het college voldoende waarborgen genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen is verleend of een te laag dan wel geen bedrag aan heffingen aan de gemeente is betaald.

## Analyse begrotingsrechtmatigheid

### Programma's met overschrijding lasten

In onderstaande tabel zijn de lastenoverschrijdingen opgenomen per programma met vermelding of de overschrijding wel of niet mee telt voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Bedrag \* € 1.000

Programma's met overschrijding op lasten	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025	Onrechtmatig	Geaccepteerd	Restant onrechtmatig
4. Klimaat, energie en openbare ruimte	57.188	58.020	832	832	-
5. Economie	6.144	8.817	2.673	2.673	-
7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	37.508	51.337	13.829	13.829	-
9. Besturen in verandering van tijden, gesplitst in:	56.878	61.246	4.368	4.368	-
• Besturen in verandering van tijden/ excl Overhead	7.271	10.444	3.174	3.174	-
• Overhead	49.608	50.802	1.194	1.194	-
	<b>157.718</b>	<b>179.420</b>	<b>21.702</b>	<b>21.702</b>	-

Toelichting overschrijdingen lasten per programma

### Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte

De overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt door vooral hogere kosten asfaltonderhoud van IUP projecten. Hier staat een hogere onttrekking uit de reserve IUP tegenover. De reserve IUP heeft een driedelig doel, te weten:

1. Verzorgen voor jaarovergang van onderhanden werken;
2. Sparen voor groot onderhoudsprojecten in de openbare ruimte
3. Opvangen projectresultaten en het afdekken van kleine functionele verbeteringen.

De overschrijding van de uitgaven wordt binnen deze kaders gedekt door een hogere onttrekking uit de reserve IUP. De reserve is hiervoor specifiek bedoeld. Daarmee is het een "geaccepteerde" overschrijding voor de gemeenteraad.

### Programma 5. Economie

De overschrijding lasten wordt vooral veroorzaakt de storting in de voorziening Waardering lening Wachtmeesters. We hebben de voorziening herzien en een deel bij moeten storten. We hebben dit bedrag onttrokken uit de reserve die we hier specifiek voor hadden. De lening was in het verleden al 100% voorzien.

Dit is deels administratief teruggedraaid, waarbij deze specifieke reserve toen is gevormd ter dekking. Het samenhangende budget is dus al eerder geformaliseerd door de gemeenteraad.

Daarnaast hebben we hogere lasten binnen het grondbedrijf (industrieterreinen) door verkopen binnen Vorstengrafdonk. Hier staan inkomsten en een voorraadmutatie tegenover. Daarmee is het een "geaccepteerde" overschrijding voor de gemeenteraad.

#### *Programma 07. Verstedelijking, wonen & mobiliteit*

De overschrijding lasten wordt vooral veroorzaakt door onderdelen binnen het grondbedrijf (herstructurering en woningbouwcomplexen). De lasten zijn hoger doordat de boekwaarde van het project Klein Amsteleind is ingebracht binnen het grondbedrijf. Hier staan inkomsten en een voorraadmutatie tegenover. Daarmee is het een "geaccepteerde" overschrijding voor de gemeenteraad. Het openen van het project is ook door de gemeenteraad via een apart raadsvoorstel besloten en dit is een administratieve verwerking van dit besluit. Daarmee past de overschrijding binnen een door de Raad goedgekeurd raadsbesluit.

#### *Programma 9. Besturen in verandering van tijden*

Voor dit programma hebben we onderscheid gemaakt tussen de lasten die direct binnen dit programma vallen en het onderdeel overhead. We hebben beiden onderdelen los geanalyseerd.

- Programma, exclusief overhead: de overschrijding van de lasten van € 3,2 miljoen wordt vooral veroorzaakt door een extra noodzakelijke storting in de voorziening pensioenen wethouders van € 2,4 miljoen (wettelijk verplicht en dus passend binnen bestaand beleid) en door de verhoging van verlofspaarvoorziening voor medewerkers van € 0,4 miljoen (ook verplicht karakter). Daarnaast hebben we € 0,5 miljoen hogere kosten voor diverse verstrekkingen bij burgerzaken (reisdocumenten, VOG, naturalisaties). Hier staan inkomsten tegenover.
- Overhead: de overschrijding van de lasten van € 1,2 miljoen wordt vooral veroorzaakt door hogere kosten van inhuur. Deze inhuur is vooral nodig geweest in verband met vervanging in het kader van ziekte, vacatures en werkzaamheden voor derden. Daarnaast hebben we hogere kosten van € 0,4 miljoen door het minder activeren van personeelskosten op investeringskredieten. Binnen de overhead hebben we echter ook hogere inkomsten gerealiseerd ter hoogte van € 2,4 miljoen. Dit bestaat onder andere uit hogere vergoedingen vanuit het UWV en uit hogere inkomsten uit vergoedingen van personeel dat werkzaamheden uitvoert voor derden/de regio. Tegenover de hogere kosten van de overhead (personeelskosten) staan dus direct inkomsten uit personeel tegenover.

Daarmee zijn alle de overschrijdingen binnen het programma 9, inclusief overhead, een "geaccepteerde" overschrijding voor de gemeenteraad.

#### *Investeringsprojecten met overschrijdingen kredieten*

We sluiten eind 2025 voor een bedrag van € 42,5 miljoen aan investeringsprojecten af. In onderstaande tabel zijn de investeringskredieten opgenomen (bedrag \* € 1.000) die we in 2025 afsluiten met een overschrijding. Dit zijn projecten waarbij overal een vastgesteld krediet beschikbaar is, maar waar kosten hoger zijn uitgevallen. Deze overschrijdingen voldoen niet aan de criteria die in de verordening Financieel beleid zijn opgenomen om een overschrijding als acceptabel aan te merken.

Kredieten met een overschrijding in 2025 bij projecten die doorlopen in 2026 zijn hier niet opgenomen, omdat deze overschrijdingen in 2026 opgevangen worden in de dan beschikbaar komende kredieten.

Pro-gramma	Projecten die worden afgesloten met kredietoverschrijding	Totaal toegekend krediet	Bedrag overschrijding
3	Verduurzaming MFC de Koppelinck	394	20
3	Nicolaasschool Gymzaal	2.102	14
3	Kunstgrasveld OCH	629	9
4	Korenaer Infra	447	68
4	Vergroenen Stadshart	672	67
4	Diverse IUP projecten	1.256	34
9	Aanpassingen commissiezaal	350	10
	<b>Totaal</b>		<b>222</b>

### Conclusie

Er is voor een bedrag van € 222.000 aan kredietoverschrijdingen die als onrechtmatig aan te merken zijn.

### Privacy

We hebben in 2025 een plan opgesteld voor de komende jaren om de privacyvolwassenheid van de gemeente door te ontwikkelen. Door langdurige onderbezetting in het privacyteam heeft de vaststelling en uitvoering van dit plan vertraging opgelopen.

Diverse doelstellingen voor 2025 zijn bereikt. Zo zijn in 2025 de volgende zaken uitgevoerd:

- Begin 2025 hebben de Privacy Officers en de Functionaris Gegevensbescherming (FG) van de gemeente Oss bijeenkomsten georganiseerd voor Accenthouders Privacy;
- De FG heeft individuele gesprekken gevoerd met leidinggevenden om de rol van Accenthouders Privacy toe te lichten en om draagvlak te creëren;
- De FG heeft onderzoeken gedaan. Zo is de volledigheid van het verwerkingsregister, de datalekregistratie en opvolging van de aanbevelingen uit de externe Wpg-audit (Wet Politiegegevens) onderzocht. De FG heeft in zijn onderzoeksrapporten aanbevelingen gedaan om het verwerkingsregister en datalekregister vollediger te maken en om een Wpg-verbeterplan op te stellen. Het datalekregister is vernieuwd en er is een Wpg-verbeterplan opgesteld;
- Binnen het Sociaal Domein is een project voorbereid om begin 2026 te starten met een inhaalslag voor het uitvoeren van DPIA's;
- We hebben een vervolgmeting uitgevoerd om de privacyvolwassenheid van de gemeente inzichtelijk te maken.

### Informatiebeveiliging

In 2025 hebben we opnieuw belangrijke stappen gezet op het gebied van informatiebeveiliging. Het strategisch informatiebeveiligingsbeleid blijft hierbij ons kompas: het biedt richting en kaders zodat informatiebeveiliging aantoonbaar bijdraagt aan de strategische organisatiedoelen van de gemeente Oss.

#### Technische maatregelen en governance

Om de beveiliging van onze Microsoft 365-omgeving verder te versterken, zijn diverse technische en organisatorische maatregelen doorgevoerd. Het beleid voor Identity & Access Management (IAM) is in uitvoering gebracht. Dit vormt een meerjarig traject, omdat een zorgvuldige invoering en borging nodig is om te garanderen dat medewerkers uitsluitend toegang krijgen tot de applicaties en gegevens die noodzakelijk zijn voor hun werkzaamheden.

Daarnaast is in 2025 het beleid voor Mobile Device Management (MDM) vastgesteld. De uitwerking naar een uitvoeringsplan vindt in 2026 plaats. Op basis van risicoanalyses is besloten dat alleen vertrouwde en beheerde apparaten toegang mogen krijgen tot zowel onze cloud- als on-premises omgevingen. Hiermee minimaliseren we beveiligingsrisico's en versterken we de robuustheid van onze informatievoorziening.

### Bewustwording en oefening

Bewustwording onder medewerkers is en blijft een essentieel onderdeel van onze beveiligingsaanpak. In 2025 is dit thema structureel ondergebracht in de integrale digitaliseringsstrategie, waardoor bewustwording niet langer als losse activiteit wordt benaderd, maar als onderdeel van een brede, organisatiebrede ontwikkeling. Deze integrale benadering zorgt ervoor dat veilig digitaal werken wordt gekoppeld aan digitale vaardigheden, veranderende processen en het vergroten van adoptie en weerbaarheid binnen de gehele organisatie. Hoewel er in 2025 minder gebruik is gemaakt van de campagne Veilig Werk, is wél opnieuw een mysteryguest-onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek levert waardevolle inzichten op in menselijk handelen en potentiële kwetsbaarheden en vormt daarmee een belangrijk instrument binnen de bredere digitaliseringsaanpak.

Daarnaast vond in 2025 een uitgebreide cyberoefening plaats met directie en bestuur. Op basis van de evaluatie wordt in 2026 vervolg gegeven, zodat we blijven werken vanuit een lerende aanpak waarin voortdurend wordt gekeken naar verbetering en adaptiviteit.

### Monitoring, detectie en testen

Onze infrastructuur wordt 24/7 bewaakt via Monitoring & Response, zodat afwijkingen direct worden gedetecteerd en opgevolgd. Onze systemen blijven actueel door structurele patchrondes en tijdige updates. Ook de voorzieningen voor back-up en herstel zijn verder versterkt.

Evenals in voorgaande jaren zijn in 2025 pentests en kwetsbaarheidsscans uitgevoerd. Deze helpen potentiële zwakke plekken gericht te identificeren en tijdig te herstellen, en vormen een belangrijk instrument om onze digitale weerbaarheid te borgen.

### Vooruitblik op wettelijke verplichtingen: Cyberbeveiligingswet en NIS2

De komende juridische verplichtingen vragen om structurele voorbereiding. De bestaande BIO wordt vanaf het derde kwartaal van 2025 wettelijk verankerd in de Cyberbeveiligingswet (Cbw), waarin tevens de Europese NIS2-richtlijn is geïmplementeerd. NIS2 heeft onder meer impact op onze procesautomatisering.

In dit kader is een programma opgestart om procesautomatisering projectmatig in kaart te brengen. Ook is in 2025 het project Business Continuity Management (BCM) gestart, dat de komende periode verder wordt uitgerold. Daarnaast is een OT-analyse uitgevoerd; in 2026 volgt een GAP-analyse inclusief risicogebaseerde prioritering van maatregelen.

### Verantwoording ENSIA

Zoals elk jaar leggen we verantwoording af via ENSIA. Ook in 2025 is opnieuw voldaan aan de verplichte IT-audits voor DigiD en Suwinet. Het ENSIA-verantwoordingsproces over 2025 is op dit moment in uitvoering.

# Paragraaf openbaarheid



## **Inleiding**

In deze paragraaf lichten we toe welke beleidsvoornemens we hebben voor de wet open overheid en leggen verantwoording af van de uitvoering hiervan. We staan hier in deze paragraaf wat uitgebreider bij stil dan in het programma 9. Besturen in verandering van tijden.

Voor de andere actuele ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering verwijzen we naar programma 9. Besturen in verandering van tijden en de paragraaf bedrijfsvoering.

## **Wet open overheid**

De Wet open overheid (Woo) geeft iedereen het recht op informatie over wat de overheid doet. Deze wet heeft als doel om de informatiehuishouding van de overheid te verbeteren én de toegang tot overheidsinformatie te vergroten. Dit gebeurt onder andere door actieve openbaarmaking te stimuleren: de overheid moet uit eigen beweging documenten uit wettelijk vastgestelde categorieën openbaar maken. Daarnaast is het mogelijk om via een Woo-verzoek documenten op te vragen die nog niet actief openbaar zijn gemaakt.

### **De Woo rust op drie pijlers:**

1. **Passieve openbaarmaking (Woo-verzoek):** Sinds 2023 is er een Woo-contactpersoon beschikbaar die vragen van inwoners beantwoordt. Woo-verzoeken kunnen eenvoudig digitaal worden ingediend via een formulier op de website. Alle ontvangen Woo-verzoeken worden gepubliceerd op [www.oss.nl/woo](http://www.oss.nl/woo).
2. **Actieve openbaarmaking:** Vanaf 2024 moet de overheid 17 categorieën informatie stapsgewijs openbaar maken, zoals voorgeschreven in de Woo. Daarnaast geldt een inspanningsverplichting om ook andere documenten actief te publiceren waar dat mogelijk is. In 2024 zijn de categorieën Organisatie- en bereikbaarheidsgegevens en Raads- en Collegestukken al gepubliceerd. De categorieën Adviezen en Onderzoeken volgen in uiterlijk het eerste kwartaal van 2026. De overige categorieën worden in 2026 en 2027 openbaar gemaakt. We hebben inmiddels aansluiting gevonden bij het centrale zoekplatform van Nederland, de woo-index. Op gemeentelijk niveau is een Gemeentelijke Document Catalogus ingericht, waarmee we relevante documenten publiceren. Daarnaast ondersteunen we teams bij het voldoen aan de regels en planning van de 2e fase van de wet.
3. **Informatiehuishouding:** Goede informatievoorziening is essentieel voor het functioneren van de overheid en voor democratische verantwoording. Daarom werken we aan een stevig fundament voor het beheer en gebruik van informatie. We hebben informatiebeheerplannen opgesteld, deze bevatten zowel de huidige stand van zaken als aanbevelingen voor verbetering. In 2025 zijn deze verder verfijnd en in 2026 zullen we deze weg vervolgen. Tegelijkertijd hebben we het gebruik van M365 uitgebreid en maken we het, waar mogelijk, geschikt als archiefomgeving. Ook richten we steeds meer vakapplicaties hiervoor in. Daarnaast verbeteren we het zaakstelsel en het centrale DMS eDocs, zodat deze beter aansluiten op de informatiearchitectuur en bijdragen aan een samenhangende archiveringsstructuur. Deze doorontwikkeling krijgt in 2026 extra aandacht. Tot slot blijft ook de bewustwording binnen de organisatie over wat werken in het kader van openbaarheid inhoudt, een belangrijk aandachtspunt in de komende jaren.

De gemeente Oss blijft inzetten op transparantie richting inwoners en organisaties. In 2025 hebben wij verdere stappen gezet in het versterken van de openbaarheid van onze informatie, in lijn met de Wet open overheid (Woo).

De middelen die we hebben ontvangen voor de WOO hebben we besteed aan werkzaamheden rondom het aanwijzen van een contactpersoon, een anonimiseringsstool, een documentportaal en projectleiding.

### **Actieve openbaarmaking**

De verplichting om bepaalde soorten documenten openbaar te maken wordt landelijk gefaseerd ingevoerd. Voor de eerste groep verplichte documenten voldoet de gemeente sinds eind 2024 volledig aan de landelijke eisen.

Voor de tweede groep documenten, waaronder jaarplannen, jaarverslagen, adviezen en raads- en bestuursstukken, was eind 2025 circa 75% al openbaar gemaakt.

Een deel daarvan is gepubliceerd via het nieuwe gemeentelijke publicatieplatform. Wij verwachten dat de resterende documenten tijdig en volgens de geldende richtlijnen worden toegevoegd.

#### **Passieve openbaarmaking**

Naast de actieve publicatie blijft de gemeente Woo-verzoeken behandelen. In 2025 ontving Oss 85 verzoeken om informatie.

- De gemiddelde afhandeltijd bedroeg 5 weken.
- 73 verzoeken zijn binnen de wettelijke termijn afgerond.
- 12 verzoeken vroegen om meer tijd, bijvoorbeeld vanwege complexiteit of omvang.

# Paragraaf investeringsplan



## **Inleiding**

In deze paragraaf rapporteren we over de investeringen die we in dit boekjaar hebben uitgevoerd.

We geven inzicht in:

- de besteding op kredieten en de bijbehorende restantkredieten;
- de geplande investeringen 2025 die nog niet in uitvoering zijn.

De uitgaven op een investering lopen niet altijd gelijk met het boekjaar. Van de restantkredieten geven we daarom aan of deze kunnen worden afgesloten omdat de investering is afgerond of dat deze worden overgeheveld naar het volgende boekjaar omdat het project nog loopt.

Geplande investeringen 2025 die nog niet in uitvoering zijn, schuiven door naar het volgende boekjaar. De financiële effecten hiervan (doorschuiven van de bijbehorende kapitaallasten) verwerken we in de eerste financiële tussenrapportage 2026.

### **1. Wat is een investering?**

Investeren is het aanschaffen van goederen met een meerjarig nut. Bij investeringen is er een onderscheid tussen investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. We zijn verplicht om investeringen te activeren en de jaarlijkse lasten van deze investering op te nemen in de begroting. Dat staat in de verslagleggingsvoorschriften (BBV). Daarnaast is er een onderscheid in vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Vervangingsinvesteringen worden gedaan ter vervanging van oude al bestaande investeringen. Alle overige investeringen zijn nieuwe investeringen.

### **2. Investeringskredieten 2025**

In de volgende tabel geven we een overzicht van de lopende investeringen (kredieten) per 31 december 2025. We laten per programma zien hoe groot de beschikbare investeringskredieten zijn, wat we in 2025 hebben uitgegeven, hoeveel we tot nu toe totaal besteed hebben en welk bedrag we nog moeten uitgeven. In het bijlageboek is een overzicht op detailniveau per afzonderlijk krediet opgenomen. Daarbij is ook aangegeven welke kredieten we afsluiten en welke kredieten we overhevelen.

Mutaties op erfpachtgronden, beheergronden en strategische gronden zijn niet in dit overzicht meegenomen. Kredieten zijn opgehoogd met de bij de begroting toegerekende te activeren uren.

Het bedrag nog uit te geven is het rekenkundig verschil van de beschikbaar gestelde kredieten en de daadwerkelijke uitgaven op totaalniveau.

bedragen x € 1.000					
<b>Programma</b>	<b>Investeringskrediet</b>	<b>Besteed 2025</b>	<b>Totaal besteed</b>	<b>Afgesloten 2025</b>	<b>Nog uit te geven</b>
1. Welzijn en Zorg	1.650	99	0	-1.551	0
2. Werk, inkomen en onderwijs	14.146	337	11.035	-44	2.731
3. Ontmoeten, sport en cultuur	82.518	6.568	12.487	-78	63.384
4. Klimaat, energie en openbare ruimte	18.719	3.852	5.770	-1.464	7.633
5. Economie	838	263	133	-143	299
6. Stadscentrum	22.190	9.517	9.119	0	3.554
7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	2.559	373	374	-597	1.215
9. Besturen in verandering van tijden	10.290	7.679	1.476	-435	700
<b>Totaal</b>	<b>152.911</b>	<b>28.689</b>	<b>40.394</b>	<b>-4.312</b>	<b>79.516</b>

#### *Toelichting investeringen 2025*

We lichten hieronder de grootste projecten toe.

#### *Programma 1. Welzijn en Zorg*

De investeringen in dit programma hebben betrekking op welzijn en zorg. Het betreft de volgende kredieten:

- Opvanglocatie vluchtelingen Macharensweg-Spitbergerweg (€ 1,0 miljoen). Hierop is tot nu toe € 99.000 uitgeven.
- Verkeersmaatregelen opvanglocatie vluchtelingen Macharensweg-Spitsbergerweg € 650.000 hierop zijn in 2025 kosten geweest waarbij een subsidie tegenover staat. Hierdoor zijn de totale kosten €0 euro geweest.

De investeringen zijn voltooid en zullen worden afgesloten.

#### *Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs*

De investeringen in dit programma hebben betrekking op onderwijs. Het betreft de volgende kredieten:

- Korenaer/Kennedyschool (inv MIP) (€ 11,1 miljoen). Dit project is afgerond en de school is in gebruik. In 2025 zijn er nog kosten van € 44.000 op het project gekomen, we sluiten het krediet af met een klein voordeel.
- Kleurenbos/Evenaar-Verbouwing in MFA Noorderlicht (€2,4 miljoen) Er zijn in 2025 voorbereidingen getroffen voor deze investering. Momenteel wordt de verdere ontwikkeling/plannen ingepland.
- Ontwikkeling scholen Oss NW Baken €537.000 Betreft voorbereidingskrediet. Dit project loopt door in 2026 en verder.

#### *Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur*

De grootste investeringskredieten binnen dit programma betreffen:

- Mozaïek - Inpandige uitbreiding in MFA Meteor( €307.000), investering is in uitvoering, maar nog niet volledig afgerond. De investering loopt door in 2026 ter afwikkeling.
- Theater de Lievekamp definitief ontwerp (€ 2,5 miljoen), dit is een voorbereidingskrediet voor de totale ontwikkeling/nieuwbouw van de Lievekamp. Op het krediet voor het definitief ontwerp resteert € 1,0 miljoen.

- Vervangende nieuwbouw voor het golfbad (€ 48,2 miljoen) en Openbaar gebied nieuwbouw golfbad (10,9 miljoen) deze kredieten zijn voor de bouw van het nieuwe zwembad welke binnenkort van start gaat.
- Gymzaal Verdistraat Nieuwbouw (€ 2,5 miljoen), momenteel vindt de bouw van de nieuwe gymzaal plaats. We verwachten deze in 2026 op te leveren.
- Krediet open Sportpark Herpen (€ 1,3 miljoen). De ontwikkeling van open sportpark Herpen is in 2025 gaan lopen. Verdere ontwikkeling en afronding is voorzien in 2026.

De grootste investeringen binnen dit programma die we afsluiten:

- Demontage en opslag Zuiderstrandtheater (€ 3,9 miljoen) met een overschrijding van € 12.000
- Nicolaasschool (€ 2,1 miljoen) met een overschrijding van € 14.000
- Theater de Lievekamp voorlopig ontwerp (€ 0,9 miljoen) met een overschrijding van € 62.000

#### *Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte*

Dit programma bevat de kredieten vanuit het IUP voor € 16.377.000. Tot en met 2022 activeerden we deze projecten per jaarschijf op totalen, vanaf 2023 verwerken we de investeringen per project apart in de administratie en sluiten we ook per project af. Van dit bedrag is in 2024 € 3.666.000 uitgegeven. Hieronder lichten we de 3 grootste lopende projecten en de 3 grootste projecten die we afsluiten;

Lopende projecten:

- Hertogensingel reconstructureren (€ 1,5 miljoen), hierop is tot en met 2025 € 0,1 miljoen uitgegeven. Uitvoering loopt door in 2026.
- OV Armaturen vervangen (€1,5 miljoen), hierop is tot en met 2025 € 1, miljoen uitgegeven. Uitvoering loopt door in 2026.
- Vd Duyn van Maasdamstr. Oss fase1 tm 5 (€ 1,6 miljoen), hierop is tot en met 2025 € 0,1 miljoen uitgegeven. Uitvoering loopt door in 2026.

#### *De 3 grootste projecten die we afsluiten:*

- Gasstraat Oost (€0,4 miljoen), We sluiten het krediet af met een klein voordeel.
- Aengelbertlaan (€0,4 miljoen), We sluiten het krediet af met een kleine overschrijding.
- Vervangen speeltoestellen en ondergronden 2025, (€0,4 miljoen), we sluiten het krediet af met een voordeel.

Naast het IUP bevat dit programma de volgende afzonderlijke investeringen:

- Dorpsplein Geffen (€ 1,8 miljoen), hierop is tot en met 2025 € 0,9 miljoen uitgegeven. We sluiten het krediet af met een voordeel.
- Nicolaasschool Infra (€ 0,7 miljoen), hierop is tot en met 2025 € 0,5 miljoen uitgegeven. We sluiten het krediet af met een voordeel.
- Voorbereiding Heihoeksingel (€0,6 Miljoen), hierop is in 2025 nog niks uitgegeven, het project loopt door in 2026.
- Korenaer Infra (€0,4 miljoen) , hierop is tot en met 2025 € 0,5 miljoen uitgegeven. We sluiten het krediet af met een kleine overschrijding.
- Vergroenen stadshart (€0,7 miljoen), hierop is tot en met 2025 € 0,7 miljoen uitgegeven. We sluiten het krediet af met een kleine overschrijding.

#### *Programma 5. Economie*

De investering in dit programma hebben betrekking op economie. Het betreft de volgende kredieten:

- De investering Voorzieningen scheepvaart en verkeer € 366.000 de uitvoering vindt plaats in 2026.
- Aanpak Geffense plas omg.-Parkeerplaats Strand 10 (€422.000), de kosten voor aanpak infrastructuur zijn lager uitgevallen, dan oorspronkelijk begroot. We sluiten het krediet af.
- Voorbereidingskrediet haven Elzenburg (€50.000), we sluiten dit krediet af met een klein voordeel op de investering.

### *Programma 6. Stadscentrum*

Dit programma bevat de investering in Het Warenhuis. Het Warenhuis is officieel op 31 januari 2026 geopend. In het 1<sup>ste</sup> kwartaal van 2026 verwachten we de opleverpunten van de afbouw en installaties met de aannemer te hebben afgerond en zullen de laatste betalingen worden verricht. Dit geldt eveneens voor het interieur. Verder bevat dit programma de investering Openbare ruimte Walkwartier gebied 1 (€2,9 miljoen), de werkzaamheden lopen en worden in 2026 verder uitgevoerd. Daarnaast is er een investering Openbare ruimte Walkwartier gebied 2 (€1,7 miljoen), de werkzaamheden zijn verstraagd en worden in 2026 uitgevoerd.

### *Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit*

De grootste investeringskredieten binnen dit programma betreffen:

De investeringen Scanpalen (€ 80.000) en Softwarepakket parkeervergunningen (€100.000) betreffen investeringen waarbij uitvoering plaats vindt in 2026. Investering Singel 1940-1945 VRI's (€330.000) loopt door in 2026, er is discussie over de inrichting van de kruispunten. Voorbereiding Spoorkruising Amsteleind (€1.060.000) zijn in 2025 nog geen uitgaven geweest, we verwachten de eerste uitgaven in 2026.

De volgende investeringen binnen dit programma die we afsluiten:

- Parkeren 15 jaar: Brandmeldinstallaties € 90.000 we sluiten dit krediet af met een klein voordeel op de investering.
- VRI vervanging regeling 2025 € 325.000 , dit betreft een jaargebonden budget welke we in 2026 opnieuw beschikbaar stellen.
- Uitbr. standplaatsen woonwagens € 575.000, we sluiten dit krediet af met een voordeel op de investering.

### *Programma 9. Besturen in verandering van tijden*

De investeringen binnen dit programma betreft ICT voor in totaal € 3,2 miljoen. De grootste 2 investeringen zijn Laptops (€1,2 miljoen) en Rekencentrum deel 1 gemeentehuis (€1,4 miljoen) daarnaast zijn er nog kleinere investeringen. Alle investeringen sluiten we af met een voordeel van € 0,2 miljoen.

Totaal investeringen bij Rollend materieel zijn € 2,2 miljoen in 2025 hiervan is er in totaal € 1,5 uitgegeven. We sluiten alle investeringen bij Rollend materieel af behalve Verbouwing Loods Diddewerf (€210.000) en 22 Vuilniswagen Zijlader, Daf-Terberg (€362.000) deze kosten komen in 2026.

Investering verbouwing gemeentehuis en meubilair gemeentehuis (€4,3 miljoen) Begin 2026 ronden we de verbouwing van het gemeentehuis af. Deze bestaat uit diverse deelkredieten. Aanpassingen commissiezaal (€350.000) we sluiten dit krediet af met een klein tekort op de investering. Noodstroomvoorziening op Diddewerf (€124.000) loopt door in 2026.

## **4. Geplande investeringen 2025**

In de programmabegroting 2026-2029 is het investeringsplan 2025 voor het laatst geactualiseerd. Het totale investeringsplan voor 2025 bedroeg € 12,8 miljoen (zie onderstaande tabel). Voor projecten die gestart zijn, zijn investeringskredieten aangemaakt, deze hebben we in het vorige blok toegelicht. Vanuit het investeringsplan zijn projecten voor een bedrag van € 3,9 miljoen nog niet opgestart en schuiven door naar het jaar 2026. Deze lichten we hieronder toe. Het financiële effect hiervan vanwege het doorschuiven van de kapitaallasten verwerken we in de eerste financiële tussenrapportage 2026.

Investering	Besluit	Type	Plan 2025	Plan 2025 dat doorschuift naar 2026
<b>2. Werk, inkomen en onderwijs</b>				
Amsteleind basisschool fase 1 voorbereidingskrediet	A	N	384	384
De Eiber (Optimus) basisonderwijs en kinderopvang voorbereidingskrediet	A	N	377	377
De Evenaar en 't Kleurenbos	C	N	2.252	0
De Regenboog en Teugelaar voorbereidingsbudget	A	N	723	723
De Wissel	A	N	260	260
SBO Het Baken (basisonderwijs en kinderopvang)	A	N	537	0
<b>Totaal programma</b>			<b>4.533</b>	<b>1.744</b>
<b>3. Ontmoeten, sport en cultuur</b>				
Kunstgras Oss'20 Rusheuvel toplaag	A	N	356	0
Vidi Reo Ravenstein voorbereidingskrediet	A	N	225	0
renovaties en verbeteringen gemeentelijke vastgoed	A	N	100	0
<b>Totaal programma</b>			<b>681</b>	<b>0</b>
<b>4. Klimaat, energie en openbare ruimte</b>				
Investeringen IUP (groen, wegen en OV)	C	V	2.220	8
Kerkhofmuur Megen	C	V	85	85
<b>Totaal programma</b>			<b>2.305</b>	<b>93</b>
<b>5. Economie</b>				
Haven	A	N	360	0
<b>Totaal programma</b>			<b>360</b>	<b>0</b>
<b>7. Verstedelijk, wonen mobiliteit</b>				
Parkeren	A	N	1.112	932
<b>Totaal programma</b>			<b>1.112</b>	<b>932</b>
<b>9. Besturen in verandering van tijden</b>				
Rollend materieel	A	V	1.495	1.100
Terreinverlichting Ir. Diddewerf	A	V	50	0
ICT Hardware	A	V	1.147	0
ICT Software	A	V	11	11
<b>Totaal programma</b>			<b>2.703</b>	<b>1.111</b>
<b>10. Financieel Beleid</b>				
Activeren uren openbare ruimte	A	N	616	0
Activeren uren Vastgoed	A	N	485	0

<b>Totaal programma</b>			<b>1.100</b>	
<b>TOTAAL ALLE PROGRAMMA'S</b>			<b>12.794</b>	<b>3.880</b>

#### *Toelichting geplande investeringen*

De uitvoering van een aantal investeringen uit 2025 schuiven door naar 2026.

De investeringen in programma 2 schuiven we door van 2025 naar 2026;

- Investeringen Amsteleind basisschool fase 1 voorbereidingskrediet (€384.000), De Eiber (Optimus) basisonderwijs en kinderopvang voorbereidingskrediet (€377.000) en De Regenboog en Teugelaar (€723.000) zijn voorbereidingskredieten voor de bouw van nieuwe scholen. Het krediet voor de bouw van de scholen is in latere jaren voorzien en de voorbereiding loopt tot start bouw.
- De wissel (€260.000), de school komt een lokaal tekort. Op dit moment huurt de basisschool hiervoor (tijdelijk) een ruimte in de MFA. We onderzoeken een structurele oplossing qua verbouwing of uitbreiding.

De investeringen in programma 4 schuiven we door van 2025 naar 2026;

- Investering Kerkhofmuur Megen is in 2025 gestart (onderzoek, zoektocht naar aannemer en aanbesteding), de uitvoering volgt begin 2026.

De investering parkeren in programma 7 betreffen de volgende investeringen: Parkeergarage BergOss €750.000 is in voorbereiding, aanbesteding wordt gedaan in samenwerking met een adviesbureau. Daarnaast zijn de voorbereidingen van de investeringen Vervanging server IP Parking (€52.000) en Parkeerautomaten Strada (€130.000) gestart, de uitvoering vindt plaats in 2026.

Verder schuiven we in programma 9 het gedeelte van rollend materieel door naar 2026 wat er gepland stond. De voertuigen zijn besteld maar vanwege levertijd worden ze pas in 2026 geleverd.

# Voortgangsrapportage Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) openbare ruimte

## Inleiding

De uitvoering van projecten, zeker van complexe projecten, is en blijft een dynamisch proces. Door het constant blijven volgen van de projecten tijdens de voorbereiding en uitvoering krijgen we een goed inzicht in het uiteindelijke resultaat, de kosten, en de inzet van subsidies.

Deze rapportage geeft de voortgang weer van de IUP-projecten van de afdeling IBOR. Alle projecten zijn beoordeeld naar de situatie per eind december 2025. Daarbij is ook een doorkijk gemaakt naar de totale doorlooptijd van het betreffende project. Als er sprake is van een technische - en/of financiële afwijking treft u in deze rapportage een nadere toelichting aan.

### 1. Technische voortgang van de projecten (alle IUP-projecten)

Hierbij wordt beoordeeld welke technische mutaties er de afgelopen periode hebben plaatsgevonden. Daarbij wordt gekeken of eventuele afwijkingen gevolgen hebben voor de planning van de uitvoering. Vooral nog kunnen de meeste projecten volgens planning worden afgerond. In het volgende overzicht geven we aan welke technische mutaties de afgelopen periode hebben plaatsgevonden voor de IUP projecten.

Status	Aantal
Technisch gereed	5
Financieel gereed	16
Vorbereiding op schema	15
Uitvoering op schema	48
Startmoment loopt gevaar	0
Startmoment is bijgesteld	0
Project is vervallen	1
Nieuw project	0
<b>Totaal</b>	<b>85</b>

#### Status – startmoment loopt gevaar

Er zijn geen projecten waarvan het startmoment gevaar loopt.

#### Status – startmoment is bijgesteld

Er zijn geen projecten waarvan het startmoment is bij gesteld.

#### Status – project is vervallen

Het project Lithoijensedijk Fiets en Wandelpad (aan maaszijde) is vervallen omdat de kosten als gevolg van aanvullende veiligheidsmaatregelen (o.a. vangrail) te hoog werden. Terwijl aan de andere kant een alternatieve fietsroute met een veilige oversteek ligt.

#### Status – nieuw project

Er zijn bij het opstellen van de 1e voortgangsrapportage IUP 2025 geen nieuwe projecten te melden. 2025 was vooral een jaar van flink aantal voorbereidingen van projecten. We verwachten in 2026 dat een groot aantal projecten van start gaan zoals:

- Hertogensingel in samenwerking met het programma Mobiliteit;

- buurt Hescheweg e.o.;
- Geurdenhof en Molenweg (Oss);
- vervangen armaturen (verdere stap in energiebesparing);
- buurt Van der Duijn van Maasdamstraat;
- aanpassingen Oostwal.

Verder zijn nog in flink aantal (grote) projecten in voorbereiding zoals de Duijn van Maasdamstraat e.o, Zaltbommelseweg, Vierhoekssingel en Julianastraat-Burgemeester van Erpstraat.

### **Projectmutaties (alleen de IBOR-projecten)**

Het resultaat van de 2e voortgangsrapportage IUP 2025 bestaat uit projectresultaten van de af te sluiten projecten en één projectmutatie (bijramen). De 2e voortgangsrapportage IUP 2025 laat een positief resultaat zien. Het resultaat laat zich als volgt samenvatten:

#### Projectresultaten zonder grote verschillen

De projecten Haven Oeverbescherming fase 2, Openbare Verlichting kleine aanpassingen, Wateroverlast Vorstengrafdonk, Waterinfiltrerende funderingen/verhardingen, Pastoor van de Kampstraat, Vlinderstraat en Veiligheid Fietspaden sluiten met een klein verschil af.

#### Negatieve projectresultaten

De projecten Civiel Technisch Kunstwerken Oss 2019 e.v., Aengelbertlaan, Hotel Berghem 2025, Vergoenen Stadshart en Molenstraat Lith sluiten met een negatief resultaat af.

#### Positieve projectresultaten

De projecten Dr. Wiegersmastraat, F59, Park Elzeneind (voorterrein Elckerlyck), Baggeren Havens, Gaststraat Oost en Dorpsplein Geffen sluiten met een positief resultaat af.

De tekorten zijn in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- Prijsstijgingen van arbeid, materieel en materiaal (o.a. Molenstraat Lith);
- Archeologische werkzaamheden en machinaal herstraten met nieuwe gebakken klinkers in de Molenstraat in Lith als gevolg van ARBO-wetgeving.

De overschotten verklaren we als volgt:

- bijstelling projectgrenzen (scoopwijzigingen) (Dorpsplein Geffen);
- aanbestedingsvoordelen (afhankelijk van het aard van het werk) (baggeren havens en Dr. Wiegersmatraat);
- efficiëntere oplossingen (Park Elzeneind).

## **2. Voortgang op projectniveau**

A = Programmafase

B = Ontwerpfase

C = Bestekfase

D = Uitvoeringsfase

E = Technisch gereed

F = Financieel gereed

Projectnaam	Project-fase	Toelichting bij technische of financiële afwijkingen
Haven Oeverbescherming fase 2	F	Niet van toepassing
Openbare verlichting kleine aanpassingen	F	Niet van toepassing
Dr Wiegersmastraat	F	Aanbestedingsvoordeel
Baggeren Havens	F	Aanbestedingsvoordeel
Wateroverlast Vorstengrafdonk	F	Niet van toepassing
Park Elzeneind noord (voorterrein Elkerliek)	F	Eenvoudigere uitvoering waardoor we op kosten hebben bespaard zonder kwaliteitsverlies
F59	F	Eenvoudigere uitvoering waardoor we op kosten hebben bespaard zonder kwaliteitsverlies
Civieltechnische kunstwerken Oss 2019 e.v.	F	Meer schade dan uit visuele inspectie bleek
Aengelbertlaan (uit vervanging niet integraal)	F	Er is een groter areaal gerenoveerd en er zijn wadi's aangelegd waardoor er meer grond is afgevoerd
Hotel Berghem 2025	F	Meerwerkkosten
Soloproject Gasstraat Oost	F	Niet van toepassing
Vergroenen Stadshart	F	Hogere kosten Terwaenen
Dorpsplein Geffen	F	Aanbestedingsvoordeel en bijgestelde scope
Waterinfiltr. Fundering/bestrating	F	Niet van toepassing
Molenstraat Lith (tussen kerkstraat en W. Pompestr.)	E	Hogere aanneemsom, onvoorziene werkzaamheden Archeologie werkzaamheden/Arbo, afvoeren klei als gevolg van ontbreken fundering.
Pastoor van de Kampstraat	F	Niet van toepassing
Vlinderstraat	F	Niet van toepassing
Veiligheid fietspaden	F	Jaarlijks doorlopend budget, werkelijk renovatieprogramma viel hoger a.g.v. technische noodzaak

### 3. Financiën

Het resultaat van de 2e voortgangsrapportage IUP 2025 is geanalyseerd naar de financieringsbron. Een project kan gevoed worden uit het rioleringsfonds, fonds bodemsanering, grondbedrijf en beheergelden. Om een zuiver beeld te schetsen wordt het resultaat terug herleid naar deze groepen. Het resultaat valt uiteen in afwijkingen op groot onderhoud en vervanging. De afwijkingen op groot onderhoud worden gemuteerd op de betreffende activiteiten en voor zover het groot onderhoud groen, wegen of verkeer betreft eventueel verrekend met de Reserve IUP. Afwijkingen op vervanging leiden tot aanpassing van het betreffende investeringsvolume en hogere of lagere kapitaallasten in volgende jaren.

Het resultaat op groot onderhoud voor het jaar 2025 bedraagt € 323.295. Dit resultaat van vrij. Het resultaat op onderdeel vervangingsinvesteringen voor het jaar 2025 bedraagt € 631.114. De bijbehorende lagere

kapitaallasten vallen vrij. We voorzien in 2026 een tekort op het project vervanging openbare verlichting. Bij de Eerste financiële tussenrapportage van 2026 stellen we dit project bij.

### **Omzetprognose**

We hadden in 2025 een omzet begroot hadden van ca. € 30 miljoen voor IUP projecten en € 5 miljoen voor projecten andere opgaven (financiering buiten IUP gelden). Hiervan is € 9 miljoen in 2025 uitgegeven. De belangrijkste oorzaken waarom we minder hebben uitgegeven hebben zijn op hoofdlijnen: problemen met aansluitingen energie (€ 1,6 miljoen), scopewijzigingen (€ 4,7 miljoen) en capaciteitsproblemen i.v.m. de arbeidsmarkt (€ 9,7 miljoen). In 2026 verwachten we een omzet van minimaal € 12,5 miljoen, de overige projecten (circa € 7,5 miljoen) zijn in voorbereiding en komen later in uitvoering.

## Bestemming rekeningresultaat

De jaarrekening 2025 sluit met een positief saldo van afgerond € 14.509.727. De bestemming van het saldo vindt pas plaats nadat de jaarrekening is vastgesteld. Voorstellen voor het overhevelen van budgetten zijn mogelijk om ervoor te zorgen dat projecten c.q. activiteiten, waarvoor in 2025 specifieke gelden beschikbaar gesteld zijn, in 2026 alsnog uit te voeren/af te ronden. Het is goed om dit soort voorstellen aan een aantal criteria te toetsen. Deze zijn:

- Beleidsinhoudelijk is het noodzakelijk de prestatie alsnog te realiseren.
- De over te hevelen middelen waren al bedoeld voor de betreffende prestatie.
- De prestatie past in de werkplanning of het jaarplan van het nieuwe jaar.
- Realisatie van de prestatie vindt uiterlijk in het nieuwe jaar plaats.
- Er is sprake van budgetten voor projecten waar bij de start al duidelijk was dat de uitvoering meerdere jaren zou vergen. Deze budgetten moeten voor deze projecten beschikbaar blijven.
- Er is sprake van een relatie met rijksmiddelen of middelen van derden.
- In het nieuwe jaar zijn geen middelen beschikbaar voor deze prestatie en het is de verwachting dat dit niet redelijkerwijs mogelijk is. Uitvoering van de activiteiten/werkzaamheden kan zonder budgetoverheveling dus niet binnen het budget van het nieuwe jaar uitgevoerd worden.
- In het betreffende beleidsveld is op rekeningbasis geld over tot minimaal het gevraagde bedrag.
- Het gaat om een materieel bedrag: als ondergrens geldt in principe een bedrag van € 25.000.

De afweging om extra gelden beschikbaar te stellen voor nieuwe wensen c.q. ontwikkelingen vormt geen onderdeel van de resultaatbestemming. De integrale afweging daarvan vindt plaats binnen de kadernota en de programmabegroting. Dat betekent dat een eventueel resterend rekeningsaldo in de algemene reserve gestort wordt. Vervolgens kan bij de behandeling van de kadernota c.q. programmabegroting de integrale afweging plaatsvinden van een eventuele besteding van de algemene reserve aan specifieke doelen.

We stellen voor het positieve saldo over 2025 van € 14.509.727 als volgt te bestemmen c.q. budgetten over te hevelen.

Nr	Progr	Omschrijving	Bedrag in €
		<b>Budgetoverhevelingen</b>	
1	1	Dak- en thuisloosheid	468.000
2	1	Lokaal investeringsbudget Beschermd Wonen	155.000
3	1	Anti-discriminatie	30.000
4	2	Kinderopvang pleegouders	54.000
5	2	Compensatie bij sociaal-ontwikkelbedrijven	1.233.691
6	2	Impuls infrastructuur sociaal-ontwikkelbedrijven	922.000
7	3	Vorbereidingsbudgetten Lievekamp	335.000
8	3	Gildehuis Maren-Kessel	48.000
9	4	Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	50.000
10	4	Natuurbrandbeheersplan	26.000
11	4	Reservering CDOKE gelden	630.000
12	4	Bereikbaarheid brandkranen	200.000
13	5	Landelijke beëindigingsregeling veehouderij-locaties (Lbv)	126.000
14	5	Impuls budget toerisme & recreatie	45.000
15	7	Subsidie realisatiestimulans	2.492.000
16	7	Flexwoningen	500.000
17	7	Woonwagens onderhoud	48.000
18	7	Wet versterking regie volkshuisvesting	254.000
19	8	Gemeentelijk informatieknooppunt	37.000
20	9	Aanpak problematische schulden	103.000
21	9	Inburgering plateau 2	13.000
22	9	Participatiewet in balans	198.000
23	9	Project Dashboard Sociaal Domein	25.000
24	9	P&O implementatiebudget AFAS	34.000
25	9	Opleidingen verkiezingen	31.000
26	9	Oribi gezichtscans	49.000
27	9	Wet open overheid	367.000
28	9	Room booking systeem	60.000
		<b>Subtotaal</b>	<b>8.533.691</b>
29		Storting in de algemene reserve	5.976.036
		<b>Totaal</b>	<b>14.509.727</b>

Bij het bestemmen van het positieve saldo volgens deze tabel blijkt dat we een bedrag van € 6 miljoen storten in de algemene reserve.

## **Toelichting posten**

### **1. Dak- en thuisloosheid (€ 468.000)**

In de meicirculaire 2024 is duidelijk geworden dat de regio, naast de eerdere incidentele middelen, voortaan structurele middelen ontvangt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid. Hiermee kunnen we ook structurele inzet voor de aanpak van dakloosheid financieren. Omdat de uitvoering hiervan voorbereidingstijd heeft gevraagd, hebben we deze middelen in 2024 en 2025 nog niet geheel kunnen besteden. We hebben nog € 386.000 over. De algemene lijn is dat we inzetten op de beweging van opvang naar wonen. Het regionale portefeuillehoudersoverleg Wmo heeft in dit kader in december 2024 vastgesteld dat de structurele middelen worden ingezet om het tekort van maatschappelijke opvang te dekken zolang dit nog noodzakelijk is en om regionale structurele inzet op preventie te bekostigen. Vervolgens worden de resterende middelen aan lokale gemeenten uitbetaald om het nieuwe product Eerst een Thuis te betalen.

De aanbesteding van Eerst een Thuis is in het eerste kwartaal van 2025 afgerond. Na gunning is er een voorbereidingsfase van 6 maanden afgesproken met de zorgaanbieder en woningcorporaties. De planning is in 2026 te starten met 10 trajecten en dit daarna uit te bouwen naar maximaal 15 trajecten per jaar. Omdat trajecten over het algemeen een langere looptijd hebben (1-3 jaar) verwachten we dat de uitgaven voor lokale gemeenten voor dit product langzaam gaan toenemen. Daarom heeft het regionale portefeuillehoudersoverleg Wmo in december 2025 het volgende besloten: De resterende middelen dak- en thuisloosheid uit 2024 in te zetten ten behoeve van het product Eerst een Thuis en deze in 2026 uit te keren aan de lokale gemeenten middels de verdeelsleutel. Daarom willen we de resterende middelen van 2025 graag overhevelen naar 2026. Daarnaast hebben we in 2025 een inschatting gemaakt van het tekort maatschappelijke opvang 2025. Op basis van deze inschatting zijn verwachte resterende structurele middelen voor dak- en thuisloosheid naar lokale gemeenten uitgekeerd voor Eerst een Thuis (zie ook hierboven). Het uiteindelijke tekort op maatschappelijke opvang is lager dan verwacht waardoor er € 82.000 extra beschikbaar komt voor de lokale gemeenten voor Eerst een Thuis. We stellen voor deze middelen ook over te hevelen en in 2026 alsnog uit te keren volgens de verdeelsleutel.

### **2. Lokaal investeringsbudget Beschermd Wonen (€ 155.000)**

We hebben in de Centrumregeling Wmo 2024 afspraken gemaakt over het Investeringsfonds Beschermd Wonen. Het investeringsfonds is een innovatie- en stimuleringsfonds en financiert eenmalige projectmatige kosten om de basis op orde te krijgen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid in de lokale gemeenten, uitgewerkt in het Koersdocument inwoners met een psychische kwetsbaarheid.

Oss heeft voor 2024 een bedrag van € 200.000 aangevraagd en gekregen. Dit bedrag was bedoeld voor het doen van onderzoek naar een nieuwe woonvorm voor inwoners die nog niet in staat zijn volledig zelfstandig te wonen. Het geld is in 2024 niet uitgegeven en overgeheveld naar 2025. In 2025 is een deel van het bedrag uitgegeven. Er resteert nog een budget van € 155.000. Dit bedrag willen we graag overhevelen naar 2026. In 2025 hebben we een projectleider ingehuurd. Daarnaast hebben we een vaste werkgroep met medewerkers uit verschillende domeinen opgericht. De verdere uitvoering van het project is gepland voor 2026, omdat de voorbereiding meer tijd gevraagd heeft dan we vooraf verwacht hadden. Het resterende budget is daarom nodig om het project daadwerkelijk te realiseren.

### **3. Anti-discriminatie (€ 30.000)**

De in 2025 geplande activiteiten op het gebied van anti-discriminatie zijn niet volledig uitgevoerd, maar blijven wel noodzakelijk. Het beschikbare budget zetten we in om de gemeente inclusiever te maken; inclusie vormt immers het tegenovergestelde van exclusie en discriminatie. Het budget was oorspronkelijk bestemd voor deze werkzaamheden en blijft in 2026 voor hetzelfde doel inzetbaar. De activiteiten passen binnen de planning van 2026 en kunnen dat jaar volledig worden afgerond. In 2026 is geen afzonderlijk budget beschikbaar voor Inclusie, omdat het volledige beschikbare bedrag wordt benut voor de subsidie aan RADAR (Wga taken en inzet op preventie). Zonder overheveling kunnen we daarom geen uitvoering geven aan de inclusie-werkzaamheden op korte termijn. We stellen voor om het bedrag over te hevelen naar 2026.

#### *4. Kinderopvang pleegouders (€ 54.000)*

We hebben in de decembercirculaire voor 2025 een bedrag van € 54.000 ontvangen voor kosten van kinderopvang van pleegouders. In de Voorjaarsnota 2025 heeft het Rijk extra geld beschikbaar gesteld als bijdrage voor de kosten die pleegouders maken voor kinderopvang en buitenschoolse opvang van hun pleegkinderen. Pleegouders betalen nu een eigen bijdrage in de kosten van kinderopvang en buitenschoolse opvang; dit zijn kosten die overblijven na het ontvangen van de eventuele kinderopvangtoeslag. Het is de bedoeling dat gemeenten en pleegzorgaanbieders met elkaar afspreken hoe pleegouders aanspraak kunnen maken op compensatie van deze eigen bijdrage. In Noordoost-Brabant doen we dat in regionaal verband, conform onze samenwerking in de centrumregeling. Doordat de middelen in de decembercirculaire beschikbaar zijn gesteld kunnen we ze pas in 2026 uitbetalen. Daarom stellen we voor het bedrag van € 54.000 over te hevelen naar 2026.

#### *5. Compensatie bij sociaal-ontwikkelbedrijven (€ 1.233.691)*

In de decembercirculaire 2025 van het Gemeentefonds hebben wij een bedrag van € 1.233.691 ontvangen voor de compensatie van medewerkers bij sociaal ontwikkelbedrijven. Deze medewerkers ondervinden nadelige gevolgen van de fiscale maatregelen uit het Belastingplan 2025. In de circulaire is hiervoor landelijk € 40 miljoen beschikbaar gesteld om deze medewerkers voor deze effecten te compenseren. Het is de bedoeling dat wij het volledig ontvangen bedrag doorbetalen aan IBN, zodat zij de compensatie kunnen uitvoeren. We stellen daarom voor dit bedrag over te hevelen naar 2026, zodat wij het vervolgens aan IBN kunnen doorbetalen.

#### *6. Impuls infrastructuur sociaal-ontwikkelbedrijven (€ 922.000)*

In de mei- en septembercirculaire 2025 van het Gemeentefonds hebben wij een bedrag ontvangen van respectievelijk € 894.000 (mei) en € 44.000 (september) om in de periode 2025-2034 de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken. Dit budget ontvangen wij namens de zes gemeenten in de regio die via het Werkvoorzieningsschap eigenaar zijn van IBN. In 2024 is in onze regio een bestuurlijke opdracht ondertekend om de samenwerking tussen de gemeenten en IBN, en daarmee ook de positie van IBN zelf, meer toekomstbestendig te maken. Op dit moment wordt gewerkt aan een scenario waarin gezamenlijke teams van de zes gemeenten (team/afdeling Werk) en het Participatiebedrijf van IBN worden gevormd. De colleges hebben na de zomer van 2025 besloten dat dit scenario verder uitgewerkt moet worden. Conform de huidige planning wordt eind 2026 een definitief besluit genomen. Tot dat moment blijven de beschikbare middelen in beheer bij de gemeente Oss. De middelen die wij ontvangen, worden onder meer ingezet voor de uitwerking van dit scenario, onder leiding van een externe projectleider. De geraamde kosten in 2026 bedragen € 200.000.

De verdere besteding van deze regionale middelen wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het gekozen scenario. We stellen voor om € 922.000 over te hevelen naar 2026 zodat dit bedrag beschikbaar blijft voor de jaren 2026-2034.

#### *7. Voorbereidingsbudgetten Lievekamp (€ 335.000)*

We bouwen een circulair theater in een ontwikkelgebied; het bouwproces en risicobeheer zijn erg complex. Naast het bouwkrediet hebben we beschikking over incidentele middelen. De gemeenteraad heeft besloten dat we deze middelen mogen inzetten ter dekking van risico's en eenmalige kosten tijdens de bouw. Het betalingsmoment van die middelen is niet goed te voorspellen. Over 2025 hebben we niet alle middelen besteed. Partners waaronder Enexis hebben pas later capaciteit werkzaamheden uit te voeren. We verwachten de middelen tijdens de bouwfase volledig in te zetten. Daarom stellen we voor om het saldo van 2025 te storten in de reserve Lievekamp en later in te zetten.

#### *8. Gildenhuis Maren-Kessel (€ 48.000)*

In 2025 was € 48.000 beschikbaar voor uitbreiding van het Gildehuis in Maren-Kessel met de intentie dit in 2025 af te ronden. Omdat we het bedrag pas ter beschikking kunnen stellen, na afronding van de vereiste planuitwerking en actualisering van de overeenkomst voor het opstalrecht (dit is naar verwachting begin 2026), stellen we voor het bedrag over te hevelen naar 2026.

#### *9. Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (€ 50.000)*

Via de decembercirculaire 2025 hebben we in 2025 eenmalig € 50.000 ontvangen voor de ondersteuning van de lokale aanpak energiehulp. Uit de halfjaarlijkse monitor van TNO over de uitvoering van de energietransitie blijkt dat gemeente de doelgroep (huishoudens met een hoge energierekening en laag inkomen) niet altijd goed kunnen vinden of bereiken. We gaan deze middelen in 2026 gebruiken voor onze lokale aanpak van energiearmoede.

#### *10. Natuurbeheersplan (€ 26.000)*

Via de mei- en decembercirculaire 2025 hebben we € 26.000 ontvangen voor natuurbrandbeheersplan. Het natuurbrandbeheersplan is opgesteld in opdracht van de Commissaris van de Koning naar aanleiding van het rapport "De Peel in Brand". Natuurbrandbeheersing kán en móet beter. Onderdeel van deze opdracht was het hiertoe inrichten van een gebiedscommissie natuurbrandbeheersing (NBB). Deze commissie is als compacte ambtelijke projectgroep al in werking gesteld in Natuurgebied de Maashorst. Door integrale samenwerking tussen veiligheid (OOV), natuur (IBOR), provincie en Veiligheidsregio Noord-Brabant is er voor de Zuidelijke Geledingszone een natuurbrandbeheersplan tot stand gekomen, inclusief uitvoeringsplan. De gelden zijn nodig voor de uitvoering van het plan en dit vindt 2026 plaats.

#### *11. Reservering CDOKE gelden (€ 630.000)*

We ontvangen rijksmiddelen voor de versnelling van klimaat en energiebeleid (CDOKE). Het Rijk heeft deze subsidie een aantal keer bijgesteld en verhoogd, ook gedurende het jaar. Om zo veel mogelijk kosten te kunnen declareren binnen deze subsidie hebben we in 2025 € 0,6 miljoen aan extra kosten toegerekend. Dit waren bestaande kosten, die we nu uit de subsidie kunnen betalen. Per saldo hebben we daarom nu een voordeel op onze klimaat- en energiemiddelen en vallen deze vrij. Omdat de klimaat en energieopgave groot is en we verwachten dat we de komende jaren hier extra geld voor nodig hebben stellen we voor om dit bedrag te storten in het Investeringsfonds duurzaamheid. Deze bedragen kunnen worden ingezet voor aanpak gebouwde omgeving, het warmteprogramma en netschaarste.

#### *12. Bereikbaarheid brandkranen (€ 200.000)*

Per 1 januari 2026 is het beheer en onderhoud van de brandkranen en bluswatervoorzieningen overgedragen van de Veiligheidsregio naar de Gemeente Oss. Brabant Water en de Gemeente hebben hier een overeenkomst voor afgesloten. In totaal gaat het om 3600 brandkranen en 50 waterputten. De bereikbaarheid van een gedeelte van de brandkranen staat onder druk. Een gedeelte van de brandkranen is helaas verminderd of niet bereikbaar. In totaal gaat het om € 200.000 (20 brandkranen x € 10.000). Om het risico voor de brandveiligheid te voorkomen dienen brandkranen op zo kort mogelijke termijn bereikbaar te worden gemaakt. Vanuit het integraal uitvoeringsplan openbare ruimte was hiervoor in 2025 financiële ruimte, echter de uitvoering vindt plaats in 2026.

#### *13. Landelijke beëindigingsregeling veehouderij-locaties (Lbv) (€ 126.000)*

Veehouders hebben in 2023 deelname aan de Landelijke beëindigingsregeling veehouderij-locaties (Lbv) aan kunnen vragen bij de RVO om hun veehouderijlocatie tegen subsidie te beëindigen. In 2024 kon dat voor de Lbv kleinere sectoren. Binnen het grondgebied van de gemeente Oss is voor 8 veehouderijlocaties na aanvraag een positieve beschikking verleend voor deelname aan de Lbv of Lbv kleinere sectoren (fase 1). Voor 4 veehouderijlocaties is als vervolgstap ook een overeenkomst met RVO aangegaan (fase 2). We hebben via de December- en Meicirculaires van 2024 en 2025 voor de jaren 2025 en verder, per locatie en per fase, bijdragen beschikbaar gesteld gekregen vanuit het gemeentefonds voor uitvoeringskosten van de Lbv en Lbv kleinere sectoren. Dit gaat over kosten voor de gemeente voor procedures naar aanleiding van verzoeken die veehouders moeten doen om te voldoen aan de voorwaarden van de regelingen, zoals het intrekken van vergunningen en wijzigen van de voor een locatie geldende bestemming. Dit zijn langer lopende procedures, die pas in 2026 afronding zullen krijgen. Daarom stellen we voor om het totaalbedrag aan beschikbaar gestelde bijdragen van € 126.000 over te hevelen naar 2026.

#### *14. Impuls budget toerisme & recreatie (€ 45.000)*

In 2025 was er een impulsbudget van € 107.000 beschikbaar verbonden aan de speerpuntprojecten recreatie & toerisme Hoessenbosch, Geffense Plas en Openbaar strandbad Lithse Ham. De projecten lopen door in 2026. Om de financiële verplichtingen te kunnen voldoen voor de projecten Openbaar Strandbad en Hoessenbosch is een budget nodig van € 45.000 in 2026.

#### *15. Subsidie realisatiestimulans*

We hebben in het kader van de Realisatiestimulans recht op een bedrag van € 2,5 miljoen over het jaar 2025. De Rijksoverheid heeft in 2025 de Realisatiestimulans in het leven geroepen om gemeenten financieel te ondersteunen bij de grote woningbouwopgave. Gemeenten ontvangen een vaste bijdrage van € 7.000 per betaalbare woning waarvan de bouw is gestart in de periode 2025 tot en met 2029. De bijdrage wordt uitgekeerd in het jaar nadat de bouw is gestart. Het doel is om betaalbare woningbouw haalbaarder te maken en vooral te versnellen. In 2025 hebben we de bouw van 356 betaalbare woningen gestart. Op basis hiervan is een rijksuitkering van € 2.492.000 opgenomen in de jaarrekening 2025.

We stellen voor om de middelen toe te voegen aan de ABR. Op deze wijze kunnen de financiën op een eenduidige wijze verwerkt en uitgegeven worden binnen en door de gemeente. De ontvangen gelden komen door de keuze van Oss volledig ten goede aan de (versnelling van de) woningbouwopgave, omdat de ABR dient om de verliezen en winsten van gemeentelijke woningbouwprojecten op te vangen. Op grond hiervan stellen we voor om genoemd bedrag te storten in de algemene reserve grondbedrijf.

#### *16. Flexwoningen (€ 500.000)*

In 2025 zijn voor het project flexwoningen Gewandeweg (extra) middelen beschikbaar gesteld. Voor het jaar 2025 was een bedrag van € 500.000 beschikbaar. Na afronding van het project stond daartegenover in 2026 de raming van opbrengst van activering erfpachtgrond. Het bedrag van € 500.000 hebben we in 2025 niet uitgegeven. De werkzaamheden zijn namelijk niet afgerond en lopen verder in 2026. We hebben deze middelen nodig om het project in 2026 te kunnen afronden en daarmee ook de activering van de erfpachtgrond te kunnen realiseren. We stellen daarom voor om € 500.000 over te hevelen naar 2026.

#### *17. Woonwagens onderhoud (€ 48.000)*

In 2025 was een eenmalig bedrag beschikbaar voor reparatie, onderhoud- en schilderwerkzaamheden aan (bergingen op) onze woonwagenlocaties. De opdrachten zijn uitgezet, de uitvoering loopt, maar het project is niet volledig afgerond in 2025. We stellen daarom voor het resterende bedrag van € 48.000 over te hevelen naar 2026.

#### *18. Wet versterking regie volkshuisvesting (€ 254.000)*

Door het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan er extra werkzaamheden voor gemeenten. Via de decembercirculaire 2025 hebben we hiervoor een bedrag van € 254.000 ontvangen. Besteding hiervan vindt plaats in 2026.

#### *19. Gemeentelijk informatieknooppunt (€ 37.000)*

Voor de implementatie van het Veiligheids Informatie Knooppunt (VIK) is voor 2025 geld beschikbaar gesteld. De werkzaamheden zijn nog niet afgerond en worden voor het grootste gedeelte uitgevoerd in 2026. We maken in 2026 kosten voor de inhuur van een projectleider en het uitvoeren van een DPIA. Daarom stellen we voor om het resterende bedrag van € 37.000 over te hevelen naar 2026.

#### *20. Aanpak problematische schulden (€ 103.000)*

In de meicirculaire hebben we eenmalig € 103.000 ontvangen voor aanpak van problematische schulden. Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. De middelen zijn bedoeld voor het onderdeel 'vroegsignalering' en willen we in 2026 hiervoor inzetten. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026.

#### *21. Inburgering plateau 2 (€ 13.000)*

In de decembercirculaire hebben we eenmalig € 13.000 ontvangen voor investeringen om te komen tot een geautomatiseerde uitwisseling van gegevens binnen de inburgeringsketen (Plateau 2). Gegevens over inburgeraars die vallen onder de Wet inburgering 2021 worden op dit moment veelal handmatig uitgewisseld. Dit is niet alleen foutgevoelig, maar ook zeer arbeidsintensief. Om die reden worden op dit moment voorbereidingen getroffen om de geautomatiseerde uitwisseling van gegevens binnen de inburgeringsketen (Plateau 2) mogelijk te maken. De implementatie hiervan zal stapsgewijs vanaf 2026 gaan plaatsvinden. De middelen zijn bestemd voor inzet in 2026 voor implementatie en doorontwikkeling van Plateau 2. We stellen daarom voor om het bedrag over te hevelen naar 2026.

#### *22. Participatiewet in balans (€ 198.000)*

In de septembercirculaire hebben we € 198.000 ontvangen in verband met het wetsvoorstel Participatiewet in Balans. Dit is een initiatief om de participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. De middelen zijn bedoeld voor de implementatie van de wet. Het zwaartepunt zal liggen in 2026 en volgende jaren. De grootste en belangrijkste wijzigingen van de Participatiewet in Balans gaan per 1-1-2027 in. We willen het geld beschikbaar houden voor komende jaren. We stellen voor om het overhevelen via een storting in de reserve Bestaanszekerheid. In 2026 maken we een plan van aanpak voor de besteding van de middelen.

#### *23. Project Dashboard Sociaal Domein (€ 25.000)*

We hebben in 2025 € 86.000 overgehouden van het projectbudget voor het Dashboard sociaal domein. De ontwikkeling en realisatie van een dashboard is een meerjarig project. Een deel van de incidentele middelen zijn overgebleven, omdat de kosten voor het prognosemodel voor de kostenbeheersing rondom Wmo en Jeugdwet zijn verschoven naar 2026. Daarnaast heeft de implementatie van Power BI, opvolger van Cognos, vanuit Programma Data vertraging opgelopen. In 2026 gaan we kosten voor het prognosemodel en de invoering van Power BI maken. We willen hiervoor graag € 25.000 overhevelen naar 2026.

#### *24. P&O implementatiebudget AFAS (€ 34.000)*

We zijn in 2025 gestart met de inrichting van het E-HRM systeem AFAS. Met dit systeem kunnen we bouwen aan een HR-dashboard en actualiseren van onze regelingen en content. Voor de eenmalige inrichtingskosten hebben is een bedrag van € 135.000 beschikbaar gesteld. We hebben eind 2025 nog niet de gehele implementatie kunnen afronden en we hebben een resterend budget van € 34.000 wat we nog niet hebben besteed. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2026.

#### *25. Opleidingen verkiezingen (€ 31.000)*

Voor het organiseren van de jaarlijkse verkiezingen is er een specialistische training 'zelfstandige projectleiding verkiezingen'. De projectleider wordt daarin meegenomen in een duurzame kennisoverdracht. Hiermee bereiden we zijn toekomstige rol als projectleider verkiezingen voor. Het interne projectteam moet over de nodige kennis beschikken volgens de nieuwe kieswet.

Er is in 2025 incidenteel geld beschikbaar gesteld voor opleiding van een interne verkiezingsleider en ondersteuning bij verkiezingen. De benodigde opleidingen werden in 2025 niet volledig aangeboden waardoor de rest van de opleiding gaat plaatsvinden in 2026. Het budget staat op 6020000.4380767 Verkiezingen, studie en opleidingen. Zelfde codering voor 2026.

#### *26. Oribi gezichtscans (€ 49.000)*

De aanschaf van deze scans heeft nog niet plaatsvonden door vertraging in de besluitvorming. Uitvoering vindt plaats in 2026.

*27. Wet open overheid (€ 367.000)*

We stellen voor om een bedrag van € 367.000 over te hevelen naar 2026. De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Naast verbetering van de informatie-huishouding van de overheid beoogt de Woo kortweg de toegang tot overheidsinformatie voor iedereen te vergroten door de actieve openbaarmaking te bevorderen. Dit betekent dat de overheid uit zichzelf (de wettelijk aangewezen categorieën) documenten openbaar moet maken. In de Woo blijft de mogelijkheid bestaan om de overheid te verzoeken om documenten, die nog niet (actief) openbaar zijn gemaakt, alsnog openbaar te maken, de Wob is een onderdeel van de Woo geworden. In 2023, 2024 en 2025 is een projectleider aangetrokken ten behoeve van de implementatie van de WOO in Oss. Een anonimiseringstool is aangeschaft en geïmplementeerd, er is een proces voor WOO-verzoeken ingevoerd en inmiddels zijn door de wetgever de eerste informatiecategorieën ingevoerd voor verplicht actieve openbaarmaking.

De komende jaren de wet verder worden ingevoerd met meer actief te openbaren informatiecategorieën en wordt gewerkt aan het verder op orde brengen van de informatiehuishouding. Om verdere invoering van de wettelijke verplichting toch uit te kunnen voeren zijn de incidenteel toegekende WOO budgetten ook de komende jaren nog noodzakelijk.

*28. Room booking systeem (€ 60.000)*

We stellen voor om een bedrag van € 60.000 over te hevelen naar 2026. Eind 2025 is geld gereserveerd voor de aanschaf van een systeem om vergaderruimtes in het gemeentehuis te reserveren (een Room Booking-systeem). Het kiezen en installeren van een geschikt systeem bleek echter ingewikkelder dan verwacht. Daardoor is het niet gelukt om het systeem in 2025 te installeren. In 2026 willen we het project voortzetten.

*29. Storting in de algemene reserve (€ 5.976.036)*

We stellen voor om het resterende positieve saldo van de jaarrekening in de algemene reserve te storten. Het gaat om een bedrag van € 6 miljoen.

# JAARREKENING

# Programmarekening op hoofdlijnen



### **Cijfers per programma**

In de volgende tabel zijn de cijfers per programma opgenomen. De verschillen worden hier niet toegelicht. Toelichtingen op de verschillen zijn terug te vinden in het jaarverslag. Bij de programma's is daarvoor steeds de volgende w-vraag beantwoord: Wat heeft het gekost?

In de volgende tabel geven we de volgende onderdelen weer:

- De lasten, baten en saldo per programma (onderdeel 1)
- De lasten, baten en het saldo van de producten overhead, onvoorzien, VPB en algemene dekkingsmiddelen (onderdeel 2)
- De totale exploitatie (onderdeel 1+2)
- De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (onderdeel 3)
- Het totaal van de begroting en rekening (onderdeel 1+2+3).

We verrekenen rekening cijfers met de incidentele baten en lasten. Dit geeft het structureel begrotingsaldo weer.

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten  
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten  
bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Verschil
1. Zorg en welzijn	Lasten	128.569	134.575	132.836	-1.738
	Baten	-14.028	-15.214	-16.846	-1.631
	Saldo	114.542	119.361	115.991	-3.370
2. Werk, inkomen en onderwijs	Lasten	85.532	95.149	92.006	-3.143
	Baten	-39.645	-46.688	-45.158	1.530
	Saldo	45.886	48.461	46.848	-1.613
3. Ontmoeten, sport en cultuur	Lasten	31.316	33.046	32.577	-469
	Baten	-4.394	-8.297	-9.245	-948
	Saldo	26.923	24.749	23.333	-1.417
4. Klimaat, energie en openbare ruimte	Lasten	58.060	57.188	58.020	832
	Baten	-33.016	-33.040	-35.222	-2.182
	Saldo	25.044	24.148	22.798	-1.350
5. Economie	Lasten	6.994	6.144	8.817	2.673
	Baten	-4.928	-2.612	-5.819	-3.207
	Saldo	2.065	3.532	2.998	-534
6. Stadscentrum	Lasten	1.626	1.559	1.585	26
	Baten	-507	-507	-466	40
	Saldo	1.119	1.052	1.118	66
7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	Lasten	34.500	37.508	51.337	13.829
	Baten	-29.682	-30.990	-51.752	-20.762
	Saldo	4.818	6.518	-415	-6.933
8. Veilige omgeving	Lasten	11.343	11.373	11.211	-162
	Baten	-80	-161	-85	76
	Saldo	11.263	11.211	11.126	-85
9. Besturen in verandering van tijden	Lasten	6.848	7.271	10.444	3.174
	Baten	-1.520	-1.520	-2.039	-519
	Saldo	5.328	5.751	8.405	2.654
<b>Totaal alle programma's</b>	<b>Lasten</b>	<b>364.789</b>	<b>383.811</b>	<b>398.833</b>	<b>15.022</b>
	<b>Baten</b>	<b>-127.800</b>	<b>-139.028</b>	<b>-166.631</b>	<b>-27.603</b>
	<b>Saldo</b>	<b>236.988</b>	<b>244.783</b>	<b>232.202</b>	<b>-12.581</b>

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten  
 - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten  
 bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2025 primitief	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Verschil
Vennootschapsbelasting	Lasten	0	90	199	109
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	0	90	199	109
Overhead	Lasten	45.819	49.608	50.802	1.194
	Baten	-6.320	-6.740	-9.167	-2.426
	Saldo	39.500	42.867	41.635	-1.232
Onvoorzien	Lasten	300	186	0	-186
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	300	186	0	-186
Algemene dekkings- middelen	Lasten	9.110	3.136	2.905	-231
	Baten	-288.542	-305.041	-307.207	-2.166
	Saldo	-279.432	-301.905	-304.302	-2.396
<b>Totaal (2)</b>	<b>Lasten</b>	<b>55.230</b>	<b>53.019</b>	<b>53.906</b>	<b>887</b>
	<b>Baten</b>	<b>-294.862</b>	<b>-311.781</b>	<b>-316.374</b>	<b>-4.592</b>
	<b>Saldo</b>	<b>-239.632</b>	<b>-258.763</b>	<b>-262.468</b>	<b>-3.705</b>

<b>Totaal (1+2)</b>	<b>Lasten</b>	<b>420.018</b>	<b>436.830</b>	<b>452.740</b>	<b>15.909</b>
	<b>Baten</b>	<b>-422.662</b>	<b>-450.810</b>	<b>-483.005</b>	<b>-32.195</b>
	<b>Saldo</b>	<b>-2.644</b>	<b>-13.980</b>	<b>-30.266</b>	<b>-16.286</b>
Stortingen reserves		32.507	58.286	62.256	3.969
Onttrekkingen reserves		-29.505	-52.063	-46.500	5.564
<b>Totaal (3)</b>		<b>3.002</b>	<b>6.223</b>	<b>15.756</b>	<b>9.533</b>
<b>Resultaat (1+2+3)</b>		<b>358</b>	<b>-7.757</b>	<b>-14.510</b>	<b>-6.753</b>

## Incidentele baten en lasten

In de volgende tabel geven we een overzicht van de incidentele baten en lasten. We hebben hierin een driedeling gemaakt:

- Incidentele voordelen;
- Incidentele nadelen;
- Incidentele baten en lasten die per saldo financieel neutraal zijn (bijvoorbeeld incidentele lasten ten laste van reserves).

Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben. Deze zitten slechts één of enkele jaren in de begroting.

We hebben een analyse gemaakt welke posten in de jaarrekening incidenteel waren (lasten en baten). Door deze te corrigeren geven we meer inzicht in het reguliere rekeningresultaat uit normale bedrijfsvoering. Bij de Eerste financiële rapportage in 2026 kijken we vooral naar de effecten van de jaarrekening voor het jaar 2026 en later.

### Incidentele voordelen

Bedragen x €1.000					
Nr	Progr.	Bron *	Omschrijving	2025 begroot	2025 werkelijk
1	1	PB 2025	Vrijval reserve beschermd wonen	-2.475	-2.475
2	1	PB 2025/2026	Inzet reserve vluchtelingen	-4.000	-4.000
3	1	JRR 2025	Subsidie 't Hageltje	-	-147
4	2	PB 2026	Vrijval egalisereserve Wsw	-279	-279
5	2	PB 2026	Lagere kosten alleenverdienersproblematiek	-189	-189
6	7	PB 2025	Vrijval reserve geluid	-370	-370
7	7	JR 2025	Subsidie realisatiestimulans		-2.492
8	9	PB 2026	Lagere implementatiekosten VIK	-109	-180
9	10	PB 2026	Lagere rentekosten	-1.408	-1.568
10	9	PB 2025	Vrijval reserve WW lasten	-190	-190
<b>TOTAAL</b>				<b>-9.020</b>	<b>-11.890</b>

#### Toelichting van de verschillende posten:

1. Het regionale portefeuillehoudersoverleg Wmo heeft op 5 juli besloten in 2025 € 7,5 miljoen extra uit de regionale reserve beschermd wonen te onttrekken en aan de lokale gemeenten uit te keren. Het aandeel van Oss hierin is € 2,5 miljoen.
2. We willen in de jaren 2025 t/m 2027 per jaar € 4 miljoen laten vrijvallen uit de reserve vluchtelingen. In totaal zetten we € 12 miljoen in uit deze reserve.
3. We hogere opbrengsten van € 147.000 door een ontvangen rijkssubsidie voor domein overstijgende samenwerking met betrekking tot zorgbuurthuis 't Hageltje.
4. We verwachten in 2025 een bedrag van afgerond € 279.000 te ontvangen vanuit de egalisereserve Wsw vanuit het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant.
5. We hebben lagere kosten van € 189.000 voor alleenverdienersproblematiek in 2025. Dit komt mede door een budgetoverheveling vanuit de jaarrekening 2024
6. We stellen voor om € 370.348 uit de reserve geluid vrij te laten vallen in 2025. Voor deze middelen is momenteel geen bestedingsplan.
7. We hebben een subsidie gehad als bijdrage voor het stimuleren van realiseren van woningen.
8. We hebben lagere implementatiekosten van € 109.000 voor het veiligheids informatie knooppunt.

9. Door vertraging van projecten hebben we een voordeel op lagere afschrijvingskosten en ook lagere rentekosten
10. We laten de reserve WW-lasten van € 190.000 vrijvallen in 2025. Doordat er tot op heden geen gebruik is gemaakt van het WW-reserve laten we deze reserve vrijvallen en draaien we de jaarlijkse storting terug.

#### Incidentele nadelen

Bedragen x €1.000					
Nr	Progr.	Bron *	Omschrijving	2025 begroot	2025 werkelijk
1	1	PB 2026	Vorming reserve kostenbeheersing sociaal domein	2.100	2.100
2	3	PB 2023	Thuis in de buurt	50	50
3	4	PB 2023	Meekoppelkansen Waterveiligheid	400	400
4	4	PB 2023	Impuls klimaatadaptatie	500	500
5	5	PB 2025	Storting reserve economie	300	300
6	7	PB 2023	Reservering voor mobiliteitsopgave	8.000	8.000
7	7	TR 2025	Hogere kosten schilderwerk Woonwagenlocaties	104	27
8	7	PB 2023	Binnenstedelijke transformaties	5.000	5.000
9	7	PB 2026	Hogere kosten realisatie flexwoningen	500	0
10	7	PB 2026	Extra storting in reserve Omgevingswet	1.500	1.500
11	9	PB 2024	Nieuwe kantoorinrichting gemeentehuis	850	850
12	9	PB 2023	Programma Data	105	105
13	9	PB 2023	Extra capaciteit voor projecten	714	714
14	9	TR 2025	Kosten afscheid en installatie nieuwe burgemeester	117	117
15	p	JRR 2025	Hogere kosten voorziening wethouders	0	2.471
16	9	PB 2025	Vorming reserve Schadewijk	1.000	1.000
17	9	PB 2026	Inrichtingskosten E-HRM systeem	135	135
18	9	PB 2026	Doorontwikkeling personeelsbeleid- en organisatie	195	0
			Overige posten	93	93
			<b>TOTAAL</b>	<b>21.663</b>	<b>23.362</b>

#### Toelichting van de verschillende posten:

1. We stellen voor om een reserve te vormen ten behoeve van de kostenbeheersing van het sociaal domein voor een bedrag van € 2,1 miljoen. Dit betreft de helft van de extra vergoeding die we hebben ontvangen in de algemene uitkering voor de tekorten van Jeugdzorg over de jaren 2023 en 2024.
2. We nemen een incidenteel bedrag op voor Thuis in de Buurt.
3. We storten 2 keer een bedrag in de reserve voor meekoppelkansen waterveiligheid.
4. We storten in 2023, 2024 en 2025 een bedrag van € 500.000 in een nieuwe reserve Klimaatadaptatie.
5. We stellen voor om in 2025 € 300.000 te storten in de reserve economie. Om de komende jaren in te kunnen spelen op noodzakelijke activiteiten op het gebied van economie willen we de reserve vast aanvullen. De strategienota economie die we in 2025 op gaan stellen zal hiervoor leidend zijn.
6. We storten gefaseerd € 23 miljoen in de reserve mobiliteit.
7. We hebben eenmalig hogere kosten voor reparatie, onderhoud- en schilderwerkzaamheden aan de bergingen van onze woonwagenlocaties.
8. We storten in totaal € 10 miljoen in de reserve binnenstedelijke transformatie.
9. We hebben in 2025 hogere kosten voor de flexwoningen. In 2025 verwachten we hier voor eenzelfde bedrag aan opbrengsten.
10. We stellen voor om in 2025 een extra storting te doen in de reserve omgevingswet van € 1,5 miljoen. Het is noodzakelijk en randvoorwaardelijk om de Omgevingswet als wettelijke taak ons eigen te maken en structureel te borgen binnen de organisatie.
11. We storten in totaal € 1,6 miljoen in een reserve voor de toekomstige verbouwing van het gemeentehuis.
12. Voor het programma Data nemen we een impulsbudget op.
13. We nemen extra capaciteit op voor een aantal projecten: de agrarische transitie, een kwartiermaker participatie, beleidscapaciteit Zorg en Veiligheid, Procesbegeleiding gebied polders en woningbouw
14. We hebben in 2025 hogere kosten voor de werving van een nieuwe burgemeester en het organiseren van het afscheid.
15. Vanwege de nieuwe pensioenwet hebben we de voorziening wethouders aan moeten vullen met € 2,4 miljoen.
16. We stellen voor om een nieuwe reserve te vormen voor de Schadewijk. We stellen voor om hier in 2025 € 1 miljoen in te storten. Hiermee willen we de komende jaren extra investeren in Schadewijk en daarmee incidentele kosten afdekken.
17. We hebben in 2025 hogere kosten van €135.000 voor de eenmalige inrichtingskosten van een nieuw E-HRM systeem.
18. Voor de periode 2025 tot en met 2028 vragen we in totaal € 1,7 miljoen voor het doorontwikkeling van ons personeelsbeleid en organisatie.

#### Neutrale incidentele baten en lasten

Bedragen x €1.000					
Nr	Progr.	Bron *	Omschrijving	2025 begroot	2025 werkelijk
1	1	NR 2025	Uitvoering Beschermd wonen	6.900	6.291
	1	NR 2025	Mutatie reserve beschermd wonen	-6.900	-6.291
2	1	NR 2025	Project internationale werknemers	61	61
	1	NR 2025	Uit reserve Wonen welzijn en zorg	-61	-61
3	1	NR 2025	Kosten ombuigingen SD	133	100
	1	NR 2025	Uit reserve kostenbeheersing SD	-133	-100
4	1	NR 2025	Projecten GALA/IZA	221	102
	1	NR 2025	Mutatie reserve GALA/IZA	-221	-102
5	1	NR 2025	Projecten dak- en thuisloosheid	110	98
	1	NR 2025	Uit reserve Dak- en thuisloosheid	-110	-98
6	1	NR 2025	Vluchtelingen	4.218	5.513
	1	NR 2025	mutatie Opvang vluchtelingen	-4.218	-5.513

Bedragen x €1.000

Nr	Progr.	Bron *	Omschrijving	2025 begroot	2025 werkelijk
7	2	NR 2025	Bestaanszekerheid	681	533
	2	NR 2025	Mutatie bestaanszekerheid	-681	-533
8	3	NR 2025	Projecten IVB	688	344
	3	NR 2025	Uit reserve IVB	-688	-344
9	3	NR 2025	Projecten verduurzaming gemeentelijk vastgoed	673	599
	3	NR 2025	Uit reserve verduurzaming gemeentelijk vastgoed	-673	-599
10	4	NR 2025	Projecten klimaatadaptatie	339	241
	4	NR 2025	in reserve klimaatadaptatie	-339	-241
11	4	JR 2025	Opbrengsten windpark Elzenburg/de Geer	-	-560
	4	JR 2025	Storting in reserve Ontwikkeling windpark	-	560
12	5	JR 2025	Storting in voorziening lening Wachtmeesters		800
	5	JR 2025	Onttrekking reserve lening Wachtmeesters		-800
13	5	NR 2025	Projecten economie	103	142
	5	NR 2025	Uit reserve	-103	-142
14	6	NR 2025	Activiteiten centrum	142	75
	6	NR 2025	Uit investeringsfonds stadshart Oss	-142	-75
15	7	NR 2025	Mobiliteitsprojecten	1.171	1.387
	7	NR 2025	uit de reserve mobiliteit	-1.171	-1.387
16	7	NR 2025	Dijkversterking	2.009	1.974
	7	NR 2025	Uit reserve meekoppelkansen dijkversterking Maas	-2.009	-1.974
17	9	NR 2025	Kosten omgevingswet	1.247	365
	9	NR 2025	Uit reserve omgevingswet	-1.247	-365
18	9	NR 2025	Organisatie-ontwikkeling	479	372
	9	NR 2025	Uit reserve organisatieontwikkeling	-479	-372
19	9	NR 2025	Projecten versterken gemeentelijke dienstverlening	-108	457
	9	NR 2025	Uit reserve	108	-457
20	9	NR 2025	Projecten Schadewijk	118	40
	9	NR 2025	Uit reserve Schadewijk	-118	-40
21	9	NR 2025	ICT projecten	441	172
	9	NR 2025	Uit reserve ICT	-441	-172
22	10	NR 2025	Diversen	1.309	815
	10	NR 2025	Uit algemene reserve	-1.309	-815
			<b>TOTAAL</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

#### *Toelichting van de verschillende posten:*

1. We verrekenen incidentele tekorten en overschotten met de reserve. Daarnaast onttrekken we in de komende jaren geld voor de oplosagenda en terugbetaling aan de regio.
2. We verlengen de pilot participatie kwetsbare internationale werknemers in 2025.
3. We betalen diverse incidentele kosten ten behoeve van het realiseren van de ombuigingsvoorstellen op het gebied van Jeugd en Wmo uit de reserve kostenbeheersing Sociaal Domein.
4. We voeren diverse projecten uit in het kader van IZA/GALA. Dit betalen we uit de reserve.
5. We voeren diverse projecten uit in het kader van Dak en thuisloosheid. Dit betalen we uit de reserve.
6. We verrekenen de overschotten met de reserve Vluchtelingen
7. We betalen verschillende projecten uit de reserve en storten bedragen vanuit verschillende circulaires.
8. We onttrekken voor verschillende IVB projecten geld uit de reserve.
9. We voeren diverse projecten uit in het kader van verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed. Dit betalen we uit de reserve.
10. We onttrekken voor verschillende projecten geld uit de reserve.
11. We hebben een bedrag van € 0,6 miljoen ontvangen vanuit het windmolenpark Elzenburg/de Geer. We hebben dit bedrag gestort in de reserve ontwikkeling windpark.
12. Op basis van de verwachte jaarcijfers van de Wachtmeesters hebben we opnieuw een inschatting gemaakt van het risico op oninbaarheid van de lening die we aan hen verstrekt hebben. Op basis van die inschatting hebben we € 800.000 extra gestort in de voorziening en met hetzelfde bedrag de reserve verlaagd die we hier voor hadden.
13. We halen de kosten voor de bijdrage van de Kracht van Oss, promotie en branding en economische stimulering uit de reserve economie.
14. We hebben tijdelijke stimuleringsregelingen in het centrum (o.a. voor wonen en vergroening) en de leegstandsmakelaar. We betalen dit uit het investeringsfonds stadshart Oss.
15. We betalen de tijdelijke bijdrage voor Slimme mobiliteit en budget voor de maasveren uit de reserve mobiliteit.
16. We stellen voor om in 2025 € 1,79 miljoen te onttrekken uit de reserve Meekoppelkansen dijkversterking Maas. Dit is voor de financiële verplichting die voortvloeit uit de bestuursovereenkomst en realisatieovereenkomst.
17. We betalen de kosten voor de voorbereiding van de omgevingswet uit de reserve die we hiervoor gevormd hebben.
18. We halen geld uit de reserve voor verschillende posten voor organisatieontwikkelingen. Het gaat om onder andere frictiekosten MJC, generatiepact, frictiekosten voor afdeling DIV en frictiekosten voor de toekomstbestendige organisatie.
19. We voeren diverse projecten uit in het kader van het versterken van de gemeentelijke dienstverlening. Dit betalen we uit de reserve.
20. We betalen diverse projectkosten uit de reserve Schadewijk.
21. We betalen de kosten voor ICT projecten uit de reserve ICT.
22. We hebben diverse bedragen betaald uit de algemene reserve. Het gaat om onder andere het Onder d'n Plag, realisatie van de flexwoningen en de transformatieagenda jeugd.

#### *Samenvattend*

Van het totale voordelige rekeningsaldo van € 14,5 miljoen is circa € 11,5 miljoen per saldo te duiden als een incidentele baten en/of lasten. Dit betekent dat het reguliere saldo van de jaarrekening ongeveer € 26 miljoen voordelig is (gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten). Dit komt met name doordat de stijging van de algemene uitkering als structureel wordt gezien maar omdat deze in 2028 (ravijnjaar) weer gaat dalen hebben we dit met name aan incidentele zaken besteed (o.a. stortingen in reserves).

#### **Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves**

We hebben onze reserves in drie categorieën ingedeeld:

1. Algemene vrije reserves
2. Bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten e.d.
3. Overige bestemmingsreserves

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn normaal gesproken incidentele lasten en baten. Uitzondering hierop zijn de mutaties in de reserves van categorie 2, de bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten e.d.. Mutaties in deze reserves zijn structurele lasten of baten. In het volgende overzicht zijn de structurele mutaties opgenomen, inclusief de toegerekende rente in 2025.

			+ is lasten - is baten bedragen x € 1.000
Omschrijving	Toevoegingen in 2025	Onttrekkingen in 2025	
Afkoop gaswinst uitkering Maaslandgas	133	-1.369	
Depositie BNG	7	-136	
Nieuwbouw gemeentehuis	125	-578	
Gemeentehuis toekomst bestendig	25	0	
De Bolster Horizontschool	0	-32	
Brede school centrum Lith	0	-285	
Nieuwbouw scholen Geffen	0	-29	
Sportcomplex Herpinia	0	0	
Kleedaccommodatie Amstelhoef	0	-45	
Sportpark De Akkeren	0	-37	
Kunstgrasvelden Talentencampus	0	-46	
Kleedaccommodatie MOSA '14	0	-27	
Revitalisering Koppelsteeg	0	-15	
Rusheuvel	0	-14	
Investeringen openbare ruimte centrum	0	0	
Nieuwbouw Hertenkamp	0	2	
Bouwkundige aanpassingen MJC	0	-81	
Investeringen mobiliteit	0	-24	
Kapitaallasten Bomen	0	-16	
Projecten VRI 2017	0	-163	
Parkeergarage	0	-29	
Fietsenstallingen	0	-17	
Ontmoeten Ussen	0	0	
Openb. ruimte centrum onsl. fase 1	0	-31	

+ is lasten  
 - is baten  
 bedragen x € 1.000

Omschrijving	Toevoegingen in 2025	Onttrekkingen in 2025
Openb. ruimte centrum B. vd Berghstr.	0	-5
Stadssportpark TBL	0	-25
Vergroenen Stadshart	0	0
Dynamische Afsluiting	0	-69
Warenhuis	0	0
ONK Accommodatie ontmoeten en sport	0	0
Binnenhaven	0	0
Blindengeleideroute	0	0
Volksuniversiteit verduurzaming	0	0
Invest. openbare ruimte walkwartier	0	0
Walstraat	0	0
Reconstructie Heihoeksingel	0	0
Kunstgrasveld Onder d'n Plag	0	0
Verduurzaming Oude Klooster Geffen	0	0
Vervanging luchtbehandeling Meteor	0	0
Vorbereiding Heihoeksingel	0	0
Vorbereiding spoor kruising Amsteleind	0	0
<b>Totaal</b>	<b>289</b>	<b>-3.071</b>

**Balans en toelichting**



**Balans**

Bedragen x € 1.000		
<b>ACTIVA</b>	<b>Totaal 01-01-2025</b>	<b>Totaal 31-12-2025</b>
<b>VASTE ACTIVA</b>	<b>332.901</b>	<b>328.048</b>
<b>Immateriële vaste activa</b>	<b>1.182</b>	<b>2.031</b>
<b>Materiële vaste activa</b>	<b>303.307</b>	<b>297.328</b>
Investerings met economisch nut:		
- Gronden uitgegeven in erfpacht	29.458	23.667
- Overige investeringen met economisch nut	229.279	224.849
- Investerings met economisch nut, waarvoor heffing geheven kan worden	0	0
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	44.571	48.812
<b>Financiële vaste activa</b>	<b>28.411</b>	<b>28.689</b>
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	2.518	2.518
Leningen aan:		
- Deelnemingen	3.402	3.544
Overige langlopende geldleningen	22.491	22.627
<b>VLOTTENDE ACTIVA</b>	<b>85.588</b>	<b>111.922</b>
<b>Voorraden</b>	<b>0</b>	<b>14.943</b>
Onderhanden werk, waaronder grond in exploitatie	0	14.943
<b>Uitzettingen met rentetypische looptijd &lt; 1 jaar</b>	<b>72.367</b>	<b>76.571</b>
Vorderingen op openbare lichamen	22.354	25.502
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	28.894	38.556
Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen	8.147	3.668
Overige vorderingen	12.971	8.845
<b>Liquide middelen</b>	<b>536</b>	<b>357</b>
Kassaldi	21	18
Banksaldi	515	339
<b>Overlopende activa</b>	<b>12.685</b>	<b>20.051</b>
<b>TOTAAL GENERAAL</b>	<b>418.489</b>	<b>439.970</b>
<b>Verliescompensatie VPB</b>	<b>388</b>	<b>36</b>

<b>PASSIVA</b>	<b>Totaal 1-1-2025</b>	<b>Totaal 31-12-2025</b>
<b>IVASTE PASSIVA</b>	<b>351.055</b>	<b>374.214</b>
<b>Eigen vermogen</b>	<b>266.647</b>	<b>296.914</b>
Algemene reserve	28.237	44.556
Bestemmingsreserves	223.527	237.848
Nog te bestemmen rekeningresultaat	14.883	14.510
<b>Voorzieningen</b>	<b>40.021</b>	<b>41.840</b>
Specificatie voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	10.986	11.355
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	7.103	6.907
Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	284	284
Voorzieningen vervangingsinvesteringen waarvoor heffing geheven kan worden	21.648	23.295
<b>Vaste schulden met rentetypische looptijd &gt; 1 jaar</b>	<b>44.387</b>	<b>35.460</b>
Specificatie vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar		
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken/overige financiële instellingen	43.179	34.375
Door derden belegde gelden	1.208	1.085
<b>VLOTTENDE PASSIVA</b>	<b>67.434</b>	<b>65.756</b>
<b>Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd &lt; 1 jaar</b>	<b>8.893</b>	<b>8.329</b>
Overige schulden	8.893	8.329
<b>Overlopende passiva</b>	<b>58.541</b>	<b>57.427</b>
<b>TOTAAL GENERAAL</b>	<b>418.489</b>	<b>439.970</b>
<b>Totaal waarborgen en garanties</b>	<b>634.948</b>	<b>641.106</b>
<b>Langlopende niet uit de balans blijvende financiële rechten en verplichtingen</b>		
<b>Ontwikkelingen na balansdatum</b>		

## Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt conform de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid heeft vastgesteld. Aan de debetzijde, de linkerkant van de balans staat een opsomming van alle activa. Dit zijn de bezittingen van de gemeente. De creditzijde, de rechterkant van de balans, geeft een inzicht in de financiering van de bezittingen. Dit zijn de passiva, bestaande uit het eigen vermogen en de schulden (vreemd vermogen).

Alle bedragen in de tabellen zijn in duizenden euro's vermeld, tenzij anders is aangegeven.

### Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balansrubriek anders is vermeld, worden de activa en passiva tegen nominale waarden opgenomen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, ongeacht of ze al tot inkomsten of uitgaven in het jaar geleid hebben. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Baten en winsten worden slechts genomen als ze op de balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als ze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Als sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

### Algemene grondslagen voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording betrekking heeft op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, en de baten en lasten met betrekking tot de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - o Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 7 mei 2026 door de raad is vastgesteld. Voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving en dus op het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze zijn onderdeel van de accountantscontrole;

- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld (de afspraken over tijdigheid zijn opgenomen in het controleprotocol welk door de raad is vastgesteld op 21-10-2025).
- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV en onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten excl mutaties reserves is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
  - Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

## **VASTE ACTIVA**

### **Immateriële vaste activa**

#### *Algemeen*

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

#### *Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief*

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

Het activeren van kosten van onderzoek en ontwikkeling als immaterieel actief is alleen toegestaan onder een aantal voorwaarden:

- De gemeente heeft de intentie het actief te gebruiken of te verkopen;
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- Het actief zal in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereren;
- De uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen kunnen betrouwbaar worden vastgesteld.

Vorbereidingskosten voor grondexploitaties worden ook onder deze categorie verantwoord als zij voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De kosten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit Ruimtelijke Ordening (Bro)
- Plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt hebben bestuurlijke instemming.

Uit voorzichtigheid hebben we voor deze voorbereidingskosten een voorziening van 100% van de kosten gevormd zodat deze per saldo niet geactiveerd worden.

#### *Bijdragen aan activa in eigendom van derden*

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Deze bedragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

## Materiële vaste activa

### Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Eventuele bijdragen van derden worden in mindering gebracht. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de nota Investeringsbeleid 2023, zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 21 september 2023.

### 1. Investerings met economisch nut

#### - Gronden uitgegeven in erfpacht

We kennen twee soorten erfpacht, namelijk voortdurende erfpacht met canonbetaling en eeuwigdurende erfpacht met canonbetaling. De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening gehanteerd is).

#### - Overige investeringen met economisch nut

Investerings met een economisch nut zijn investeringen in zaken die verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Deze investeringen zijn tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs gewaardeerd. Specifieke investeringsbijdragen van derden, zoals investeringssubsidies en andere bijdragen van derden, worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Wanneer deze een (mogelijk) tijdelijk karakter hebben verwerken we de waardevermindering via een voorziening.

Investerings worden vanaf het jaar volgend op ingebruikneming/gereedkomen lineair en incidenteel annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Investerings onder de € 50.000 worden niet geactiveerd maar in één keer ten laste van de exploitatie gebracht. Voor investeringen vóór 1 januari 2023 geldt de activeringsgrens uit de destijds geldende nota investeringsbeleid. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Eventuele boekwinsten bij inruil of verkoop van een investering zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform BBV worden deze verantwoord onder materiële vaste activa tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan. We toetsen daarbij of aan de BBV criteria is voldaan om te waarderen tegen de toekomstige bestemming of dat er een duurzame waardevermindering plaats moet vinden tegen de waarde van de huidige bestemming.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd én;

- de (toekomstige) bestemming(en)/functies (ontwikkeling) betreffende het plangebied dien(en)t goed onderbouwd te worden én;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid én;
- de visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk én;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelingsmogelijkheden

*- Investerings met economisch nut waarvoor heffing geheven kan worden*

Investerings waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing in rekening gebracht kan worden, worden in een afzonderlijke categorie gepresenteerd. Het gaat om de investeringen in riolering. Bedragen die via het riooltarief gespaard zijn voor vervanging zitten in een voorziening. Deze voorziening wordt, voor zover die toereikend is, gebruikt om investeringen in riolering af te boeken.

*2. Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut*

Investerings met een maatschappelijk nut zijn investeringen in de openbare ruimte. Deze investeringen zijn niet verhandelbaar en/of kunnen niet bijdragen aan het genereren van middelen. Investerings worden vanaf het jaar volgend op ingebruikneming/gereedkomen lineair en incidenteel annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Met ingang van het boekjaar 2017 is het op basis van een BBV-wijziging verplicht om investeringen met maatschappelijk nut te activeren en over de verwachte toekomstige gebruiksduur af te schrijven. Deze verplichting geldt alleen voor investeringen die vanaf 2017 zijn gedaan. Voor investeringen van vóór 2017 blijven de destijds geldende grondslagen bestaan.

Voor investeringen die zijn gedaan vóór 2017 is het uitgangspunt bij investeringen met maatschappelijk nut dat deze niet geactiveerd worden, maar rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht worden. De lasten van deze investeringen worden dus in één keer genomen, tenzij de financiële positie het niet toelaat. Dan mogen deze investeringen geactiveerd worden en wordt er vervolgens op afgeschreven. De boekwaarden van investeringen met maatschappelijk nut van vóór 2017 moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien. Afschrijving van investeringen met maatschappelijk nut vindt in beginsel lineair plaats. In uitzonderingssituaties kan resultaatafhankelijke afschrijving worden toegepast.

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

**Financiële vaste activa**

De financiële vaste activa bestaan uit:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen;
- leningen aan woningbouwcorporaties
- overige langlopende leningen;
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Kapitaalverstrekkingen en leningen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Van een deelneming is sprake (art1-d BBV) als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

De term kapitaalverstrekking wordt zowel gebruikt voor de participatie in risicodragend (eigen) vermogen (aandelenkapitaal, stichtingskapitaal e.d.) als voor de verstrekking van financieringsmiddelen aan verbonden partijen in de vorm van vreemd vermogen. In die laatste gevallen gaat het doorgaans om flexibele financieringsvormen zonder vast aflossingsstramien.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de marktwaarde van de aandelen structureel tot onder de verkrijgingsprijs dalen dan zal afwaardering plaatsvinden naar lagere marktwaarde. Voor risico's wordt een voorziening gevormd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

## **VLOTTENDE ACTIVA**

### **Voorraden**

#### *1. Onderhanden werk, waaronder grond in exploitatie*

De als onderhanden werk opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs of de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), en de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode. Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst genomen worden. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, doen we dat:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
2. De grond is daadwerkelijk verkocht;
3. De kosten zijn gerealiseerd (daadwerkelijk gemaakt).

De berekende winst nemen we naar rato van de realisatie van de kosten. Zolang niet aan deze voorwaarden is voldaan, brengen we de verkregen verkoopopbrengsten in mindering op de vervaardigingskosten.

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra ze bekend zijn. Deze voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde, hier wordt jaarlijks rente op bijgeschreven op basis van de landelijke gereguleerde vastgestelde 2% disconteringsvoet.

De commissie BBV heeft regels gesteld over de verantwoording van grondexploitaties. Denk hierbij aan:

- Tienjaars termijn voor grondcomplexen, daarna aanvullende beheersmaatregelen.
- Voor de rentetoekening aan de grondcomplexen hanteren wij de omslagrente zoals opgenomen in de notitie rente 2023 van de commissie BBV. Voor 2025 was dit 1,1%
- Kostentoekening conform de Wet ruimtelijke ordening. De kostentoekening bij de exploitaties moet aansluiten op de kostenverhaalsmogelijkheden zoals benoemd in de Wet ruimtelijke ordening. Daarmee wil de commissie BBV aansluiten bij de wijze van kostentoekening in het exploitatieplan en de nieuwe regels voor vennootschapsbelasting.
- Formele besluitvorming gemeenteraad: het startpunt van een Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit. Dit besluit is inclusief een grondexploitatiebegroting. Wij doen dit via het jaarlijkse MPG en het najaarsbericht van het grondbedrijf, waarin we deze besluitvorming expliciet maken of via een separaat raadsbesluit.
- Voorbereidingskosten voor grondexploitaties: voorbereidingskosten voor toekomstige grondexploitaties mogen onder een aantal voorwaarden worden geactiveerd (na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een concrete grondexploitatie). Lukt dit niet dan moeten deze kosten direct afgeboekt worden ten laste van het jaarresultaat. In eerste instantie worden deze kosten onder de immateriële vaste activa geplaatst.

### **Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar**

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Jaarlijks wordt de kwaliteit van de vorderingen beoordeeld. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen. Jaarlijks wordt de administratie opgeschoond, dat wil zeggen dat vorderingen die oninbaar blijken te zijn, worden afgeboekt.

### **Liquide middelen en overlopende activa**

De liquide middelen (kas- en banksaldi) en de overlopende activa worden tegen de nominale waarde opgenomen.

### **Verliescompensatie vennootschapsbelasting**

Buiten de balanstelling is het recht op verliescompensatie volgens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 opgenomen.

## **VASTE PASSIVA**

### **Eigen vermogen**

De reserves zijn onderverdeeld in de algemene reserves en bestemmingsreserves. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

### **Voorzieningen**

Voorzieningen worden tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een beheerplan en de daarin vastgestelde kwaliteitseisen.

Bij de materiële vaste activa is aangegeven dat investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing in rekening gebracht kan worden in een afzonderlijke categorie gepresenteerd worden. Dat geldt ook voor de bijbehorende voorziening. Deze voorziening wordt, voor zover die toereikend is, gebruikt om investeringen in riolering af te boeken.

Het vormen van een voorziening, of het storten in een al bestaande voorziening, is als een last in het boekjaar verantwoord. Kosten waarvoor we de voorziening gebruiken brengen we rechtstreeks ten laste van de voorziening, deze leiden niet tot lasten in de programmarekening.

De commissie BBV heeft in december 2025 een stellige uitspraak gedaan waarbij de pensioenen qua waardering gelijk worden gesteld aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek (benodigd vermogen op 1 januari 2025 op basis van inkoop Wtp bij ABP; bedrag genoemd bij C in genoemde brief) en rekening te houden met de gewijzigde verplichtingen over 2025. Dit bedrag dient jaarlijks herzien te worden tot het moment van overdracht aan het ABP welke momenteel voorzien is op 1 januari 2028. De voorziening in de jaarrekening is op basis van deze stellige uitspraak gewaardeerd tegen de contante waarde van de (opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

### **Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar**

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan een jaar worden tegen de nominale waarde gewaardeerd, verminderd met gedane aflossingen.

## **VLOTTENDE PASSIVA**

De vlottende passiva worden tegen de nominale waarde gewaardeerd en bestaan uit:

- Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar
- Overlopende passiva

**Totaalbedrag waarborgen en garanties**

De gemeente heeft diverse waarborgen en garanties verleend. Het totaalbedrag wordt onderaan de balans afzonderlijk gepresenteerd.

# Toelichting op de balans

## ACTIVA

### VASTE ACTIVA

#### Immateriële vaste activa

De boekwaarde van de immateriële vaste activa en het verloop ervan worden in de volgende tabel weergegeven.

							bedragen x € 1.000
Omschrijving	Boekwaarde 01-01- 2025	Herrubri- cering	Investe- ringen	Des- investeringe n	Afwaarde- ringen	Af- schrijving	Boekwaarde 31-12- 2025
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling van een actief	5.541	0	1.428	2.050	0	0	4.919
Voorziening	-5.541	0	-1.428	-2.050	0	0	-4.919
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.182	0	882	0	0	33	2.031
<b>Totaal</b>	<b>1.182</b>	<b>0</b>	<b>882</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>33</b>	<b>2.031</b>

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling van een actief hebben betrekking op projecten die op termijn kunnen leiden tot een grondexploitatie. De kosten die hier geactiveerd zijn, zijn voorbereidingskosten die we in de grondexploitatie kunnen inbrengen op het moment dat hier grondexploitatieprojecten voor geopend worden. Dit betreft de volgende projecten: Groot Amsteleind, Vidi Reo, gebiedsontwikkeling Raadhuislaan Zuid, Marsna Casella, Megen Kapelstraat, Brabantstraat west, Amsteleind Kleinussen.

De investering in 2025 van per saldo € 1.428.000 betreft voorbereidingskosten met betrekking tot de hiervoor genoemde projecten, waaronder uren en plankosten voor het grootste deel op Groot Amsteleind (€ 1.074.000) en gebiedsontwikkeling Raadhuislaan Zuid (€ 225.000).

Het project Klein Amsteleinds is in 2025 omgezet naar een actieve grondexploitatie de desinvestering van € 2.050.000 betreft het inbrengen van de boekwaarden van dit project in de grondexploitatie onder de balanspost voorraden.

Voor de gehele post hebben we een voorziening gevormd om het risico op afwaardering van deze post af te dekken in het geval dat projecten uiteindelijk niet door zullen gaan (als grondexploitatie).

De bijdragen aan activa in eigendom van derden betreft een investering uit 2017 en 2018 in de renovatie van de kleedaccommodatie van hockeyclub MHC en de realisatie van het clubgebouw van SV TOP Oss. De boekwaarde van beide clubgebouwen bedraagt per 31 december 2025 € 755.000. Deze post bevat ook nog een bijdrage uit 2013 in het clubgebouw van scouting Berghem. Per 31 december 2025 resteert een boekwaarde van € 286.000.

Daarnaast is 2024 en 2025 een nieuwe bijdrage verstrekt, voor een accommodatie ontmoeten en sport ONK de boekwaarde van de totale bijdrage hieraan bedraagt per 31-12-2025 € 990.000.

## Materiële vaste activa

### 1. Investerings met economisch nut

#### - Gronden uitgegeven in erfpacht

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de gronden uitgegeven in erfpacht weer.

bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investerings	Des- investeringen	Boekwaarde 31-12-2025
Gronden uitgegeven in erfpacht	29.458	843	6.634	23.667
<b>Totaal</b>	<b>29.458</b>	<b>843</b>	<b>6.634</b>	<b>23.667</b>

Aan de industrie zijn er voor een bedrag van € 843.000 nieuwe erfpachtgronden uitgegeven en er is voor € 5.912.000 verkocht. Ten behoeve van woningbouw zijn er geen nieuwe erfpachten uitgegeven en voor € 721.375 verkocht.

#### - Overige investeringen met economisch nut

De boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut en het verloop ervan worden in de volgende tabel weergegeven.

Bedragen x € 1.000								
Omschrijving	Boek- waarde 01-01-2025	Herrubr- icering	Inves- teringe n	Des- inves- teringen	Af- schrij- - vinge n	Bij- dra- gen van der- den	Af- waar- de- ringe n	Boek- waarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	37.353		2.721	18.735	10	0	250	21.079
Bedrijfsgebouwen	165.899		11.605	117	6.615	820	215	169.737
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.419		248	0	127	0	0	2.540
Vervoermiddelen	3.271		1.414	0	603	0	5	4.077
Machines, apparaten en installaties	4.158		2.892	0	203	0	0	6.847
Overige materiële vaste activa	16.178		6.682	0	2.291	0	0	20.569
<b>Totaal</b>	<b>229.279</b>	<b>0</b>	<b>25.562</b>	<b>18.852</b>	<b>9.849</b>	<b>820</b>	<b>470</b>	<b>224.849</b>

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het volgende overzicht vermeld. Dit betreft investeringen waarop in 2025 uitgaven groter dan € 250.000 zijn gedaan. Met ingang van 2022 hebben we zoals BBV voorschrijft ook uren toegerekend aan vastgoed investeringsprojecten, deze kosten zijn onderdeel van onderstaande bedragen. In 2025 zijn deze opgenomen voor een bedrag van € 183.000.

Bedragen x € 1.000	
<b>Investerings</b>	<b>Werkelijk besteed in 2025</b>
Het Warenhuis	7.824
Verbouwing gemeentehuis	3.134
Gronden Amsteleind	2.567
Rekencentrum Gemeentehuis	1.334
Laptops	1.116
Vervangende nieuwbouw voor het Golfbad	972
Diverse vuilniswagens	943
Verduurzaming Volksuniversiteit	778
Verkeersmaatregelen vluchtelingenopvang	722
Kunstgras OCH	638
Kunstgras Onder d'n Plag	624
Open Sportpark Herpen	554
ONK Ontmoeten en sport terrein	487
Kunstgras Oss'20 Rusheuvel	370
Grondaankoop kindlandschap de Eiber	314
Gymzaal Verdistraat nieuwbouw	297
Overige investeringen (<250 )	2.889
<b>Totaal</b>	<b>25.562</b>

De grootste posten binnen de desinvestering van € 18.735.000 op gronden en terreinen betreft: gronden die we hebben ingebracht in de grondexploitatie Amsteleind (€ 18.225.103) & Oijense Zij (€ 131.741) en de afboeking van een aantal beheergronden (€346.392).

De desinvestering op bedrijfsgebouwen van € 117.000 betreft een afboeking op boekwaarden van de oude Nicolaasschool die worden ingebracht in de herontwikkelingslocatie Koorstraat in de grondexploitatie.

De bijdrage derden van € 820.000 heeft betrekking op subsidies voor verduurzaming van de volksuniversiteit (€ 56.000) en MFC de Koppelinck (€ 42.000) en de verkeersmaatregelen rondom de vluchtelingenopvang (€ 722.000).

De afwaardering op gronden en terreinen van € 250.000 betreft de afwaardering van de gronden aan de Tilderstraat naar bosgrond. Vanuit de provincie hebben we hier een subsidie voor ontvangen. Voor gebouwen heeft de afwaardering van € 215.000 betrekking op de verkoop van multifunctionele rijhal Rust Roest.

- Investerings met economisch nut, waarvoor heffing geheven kan worden

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van investeringen met een economisch nut, waarvoor een heffing geheven kan worden.

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investerings	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2025
Riolering	0	1.661	1.661	0	0
<b>Totaal</b>	<b>0</b>	<b>1.661</b>	<b>1.661</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Bedragen die via het riooltarief gespaard zijn voor vervanging zitten in een voorziening. Deze voorziening wordt, voor zover die toereikend is, gebruikt om investeringen in riolering af te boeken. Per 31 december 2025 is er nog € 23.295.000 beschikbaar in de voorziening om toekomstige investeringen in riolering mee te financieren.

2. Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut en het verloop ervan worden in de volgende tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000								
Omschrijving	Boek- waarde 01-01- 2025	Herrubri- -cering	Inves- -teringen	Desinve- -steringen	Afschrij- -vingen	Bijdrage n van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2025
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (vóór 2017)	15.996		0	0	264	0	0	15.732
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (vanaf 2017)	28.575	0	5.425	0	966	-46	0	33.080
<b>Totaal</b>	<b>44.571</b>	<b>0</b>	<b>5.425</b>	<b>0</b>	<b>1.230</b>	<b>-46</b>	<b>0</b>	<b>48.812</b>

De investeringen van vóór 2017 met een maatschappelijk nut hebben betrekking op de activering van een gedeelte van de N329.

Op grond van het BBV is het met ingang van 1 januari 2017 verplicht om investeringen met maatschappelijk nut te activeren en hierover af te schrijven. Dit zijn investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken die we uitvoeren vanuit het IUP. We hebben de projecten opgesplitst in onderhoud en vervanging. De onderhoudskosten komen ten laste van de exploitatie. De vervangingscomponent is een investering met maatschappelijk nut, in 2025 totaal voor € 5.425.000. Met ingang van 2022 zijn we gestart met het toerekenen van uren aan deze investeringen zoals het BBV dat voorschrijft, deze zijn onderdeel van de investering voor € 615.500.

De bijdragen van derden heeft is negatief omdat we een terugbetaling hebben moeten doen aan de provincie op een subsidie die niet volledig besteed is. Deze subsidie was eerder als bijdrage aan een project toegerekend.

## Financiële vaste activa

### 1. Kapitaalverstrekkingen aan:

#### - Deelnemingen

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investe- ringen	Vervroegde aflossingen/ vrijval	Aflossingen/ afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2025
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.518	0	0	0	2.518
<b>Totaal</b>	<b>2.518</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2.518</b>

De kapitaalverstrekkingen / deelnemingen zijn:	eind 2024	eind 2025
- aandelenkapitaal/agio OLSP / Pivot Park Holding BV	€ 2.366.000	€ 2.366.000
- aandelen BNG en Brabant Water	€ <u>152.000</u>	€ <u>152.000</u>
Totaal	€ 2.518.000	€ 2.518.000

### 2. Leningen aan:

#### Deelnemingen

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investe- ringen	Vervroegde aflossingen	Aflossingen/ afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2025
Geldlening Grizzly - Pivot Park	3.402	266	0	124	3.544
<b>Totaal</b>	<b>3.402</b>	<b>266</b>	<b>0</b>	<b>124</b>	<b>3.544</b>

Met Pivot Park Vastgoed B.V. zijn twee leningsovereenkomsten gesloten voor de bouw en afbouw van multitenant gebouw Marie Curie (voorheen: Grizzly) op Pivot Park. Beide leningen zijn achtergesteld. Daarnaast zijn zekerheden overeengekomen, waaronder recht van hypotheek, recht van pand, negative pledge\*, pari passu\*\* en negatieve vervreemdingsverklaring\*\*\*.

\* kredietnemer belooft het pand niet als zekerheid te geven aan derden.

\*\* kredietnemer belooft dat het pand niet als zekerheid is verstrekt aan andere financiers.

\*\*\* kredietnemer niet toegestaan om het pand te verkopen, zonder toestemming van de kredietgever.

### 3. Overige langlopende geldleningen

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investe- ringen	Vervroegde aflossingen	Aflossingen/ afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2025
Overige langlopende leningen	23.824	3.102	0	2.166	24.760
Voorziening risico oninbaarheid leningen	-1.333	-800	0	0	-2.133
<b>Totaal</b>	<b>22.491</b>	<b>2.302</b>	<b>0</b>	<b>2.166</b>	<b>22.627</b>

De overige langlopende leningen met een waarde > € 100.000 per 31-12-2025 bestaan uit de volgende leningen:

bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Leningen starters woningmarkt	4.668	7.071
Duurzaamheidsleningen	4.240	3.599
Hypotheken gemeentelijk personeel	2.939	2.557
Leningen Lievekamp	2.853	2.700
Leningen Golfbad	2.051	1.963
Leningen Wachtmeesters	2.100	2.100
Voorziening leningen Wachtmeesters	-1.300	-2.100
Lening zonnepanelen	1.360	1.215
Verzilverleningen SVN	248	374
Lening stichting Beheer MHC Oss	681	645
Lening gezusters Clarissen	0	265
Lening Kringloopbedrijf	606	527
Stimuleringsleningen	526	535
Lening Heesen Shipyards	240	210
Lening Vorstengrafdonk	218	194
Leningen Onder d'n Plag	120	123
S.V. Oss'20	112	102
Overige leningen	829	547
<b>Totaal</b>	<b>22.491</b>	<b>22.627</b>

De investeringen in 2025 hebben voornamelijk betrekking op de nieuw verstrekte startersleningen (€ 2.863.000), verzuilverleningen (€ 126.000) en stimuleringsleningen (€ 87.000).

De aflossingen hebben voornamelijk betrekking op de duurzaamheidsleningen (€ 641.000), startersleningen (€ 459.000), hypotheken gemeentelijk personeel (€ 383.000) en lening zonnepanelen (€ 145.000).

We hadden een voorziening getroffen van € 1.300.000 voor de lening aan De Wachtmeesters BV. Daarnaast hadden we een risicoreserve gevormd van € 800.000 om het restant van het totale risico op te kunnen vangen. De Wachtmeesters BV heeft de verstrekte lening in 2025 volledig besteed aan exploitatielasten, investeringen en aanbestedingen daarop. We hebben in afwachting van het daadwerkelijk realiseren van de businesscase de reserve afgebouwd tot nihil en dit bedrag toegevoegd aan de voorziening. De voorziening bedraagt eind 2025 in totaal

€ 2.100.000.

## VLOTTENDE ACTIVA

### Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden naar de volgende categorieën uitgesplitst:

Omschrijving	bedragen x € 1.000			
	Boekwaarde 01-01-2025	Vermeerde- ring 2025	Verminde- ring 2025	Boekwaarde 31-12-2025
Onderhanden werk, gronden in exploitatie	10.826	31.308	16.161	25.973
Salderen met voorziening exploitatieverliezen	-13.227	-265	-2.462	-11.030
Presentatiecorrectie voorziening naar voorraden ivm negatieve boekwaarde	2.401			0
<b>Totaal</b>	<b>0</b>	<b>31.043</b>	<b>13.699</b>	<b>14.943</b>

Op basis van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het verplicht om de grondexploitaties elk jaar te actualiseren. Binnen onze gemeente doen we dit tweemaal per jaar, namelijk bij de Programmabegroting via het Najaarsbericht Grondbedrijf en bij de jaarrekening via het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG).

Omdat de balanswaarde niet negatief mag zijn, is de voorziening in de beginbalans gesplitst. Een bedrag van € 2.401.000 is onder de voorzieningen gepresenteerd. Op 31 december 2025 is de volledige voorziening weer bij deze post gepresenteerd omdat het saldo niet meer negatief is.

De vermeerderingen van de onderhanden werken bestaan uit € 3.553.000 aan winstnemingen waarvan de grootste: Geffen 't Veld € 1.559.000, Oijense Zij Noord € 834.000, Berghem Piekenhoef € 370.000, Geffen Den Herd € 364.000, Berghem Centrumplan € 351.000 en Liesdaal 3 € 106.000. Verder bestaat de vermeerdering voor € 25.705.000 uit diverse kosten (o.a. plankosten, verwervingen, saneringen, bouw- en woonrijp maken). Daarnaast is de inbreng van de boekwaarde van de vastgestelde grondexploitatie Amsteleind Noord vanuit de IMVA voor € 2.050.000 als vermeerdering ingebracht in de voorraad. De verminderingen van € 16.161.000 betreffen met name verkoopopbrengsten van verkochte gronden voor € 15.568.000. Daarnaast zijn twee verlieslatende projecten in 2025 definitief afgesloten, te weten Oss Crematorium voor € 56.000 en Centrumplan Lith voor € 537.000.

De voorziening te verwachten exploitatieverliezen is gevormd voor de verliesgevende exploitaties. Bij afsluiting van deze grondcomplexen compenseren we dat het verlies met deze voorziening. De verliezen van de afgesloten projecten van € 592.000 is als vermindering op deze voorziening verwerkt. Het overige deel van de

verlaging van de voorziening van € 1.869.000 betreft het saldo van positieve bijstelling van een aantal projecten waarvoor het verwachte verlies ten opzichte van de inschatting van vorig jaar lager uit zal vallen en het beperkt aanvullen van de voorziening voor de verwachte verliezen die gestegen zijn. Daarnaast is er € 265.000 rente bijgeschreven omdat dit een voorziening tegen contante waarde betreft.

Het verloop van de boekwaardes in 2025 is als volgt te specificeren:

bedragen x €1.000							
	<b>Boekwaarde 01-01-2025</b>	<b>Investeringen</b>	<b>Opbrengsten</b>	<b>Winst-uitname en afsluitende verliezen</b>	<b>Boekwaarde 31-12-2025</b>	<b>Voorziening verlieslatend complex</b>	<b>Balanswaarde 31-12-2025</b>
Totaal	10.826	27.755	15.568	2.960	25.973	-11.030	14.943

De volgende grondexploitatiecomplexen hebben per 31 december 2025 een boekwaarde van groter dan een miljoen euro (positief of negatief). Een negatieve boekwaarde betekent dat er op balansdatum meer opbrengsten dan kosten op het project zijn gerealiseerd:

- Amsteleind Noord € 21.455.000
- Wilgendaal II € 1.664.000 -/-
- Oijense Zij € 6.736.000 -/-
- Liesdaal 2 3 € 1.834.000
- Stationskwartier Ravenstein € 4.243.000
- Leiweg Geffen € 1.076.000
- Heesterseweg Geffen € 1.823.000
- Uitbreiding 't Veld Geffen € 2.750.000 -/-
- Talentencampus € 2.995.000
- Voormalig belastingkantoor € 1.012.000 -/-
- Hooghuis Ravenstein € 1.468.000

We verwachten de volgende resultaten over de totale looptijd van de grondexploitaties:

bedragen x € 1.000					
	<b>Balanswaarde 31-12-2025</b>	<b>Geraamde nog te maken kosten</b>	<b>Geraamde nog te realiseren opbrengsten</b>	<b>Geraamd eindresultaat</b>	
Totaal	16.306	102.939	130.616	11.371	

De nog te maken kosten binnen de huidige bouwgrondexploitaties schatten we op € 102.939.000 en de nog te verwachten opbrengsten op € 130.616.000. Op grond hiervan verwachten we uiteindelijk een positief eindresultaat van circa € 11.371.000. Voor het opstellen van deze prognose hebben we alle grondexploitaties geactualiseerd. Bij deze actualisatie zijn de gerealiseerde kosten en opbrengsten in 2025 verwerkt in de boekwaarde. Vervolgens hebben we de begroting van kosten en opbrengsten geactualiseerd, geraamd per prijspeil 1 januari 2026 en opnieuw gefaseerd op basis van de beste inschatting. Aangezien de projecten lagere tijd lopen, zijn bedragen onderhevig aan prijsontwikkelingen. In de grondexploitatie houden we rekening met deze prijsontwikkelingen door het indexeren van de verwachte kosten en opbrengsten. Als er specifieke prijsafspraken zijn gemaakt voor het uitvoeren van werkzaamheden of de verkoop van gronden, dan kan in de afzonderlijke grondexploitatie worden afgeweken van de algemene parameters en rekenen we met de overeengekomen prijzen met eventuele bijbehorende indexering. Onderstaande tabel geeft aan welke

parameters we hanteren. De opbrengstenstijging in 2026 is 0,0% omdat de grondprijzenbrief 2025-2026 reeds verwerkt is in de opbrengsten. Per 1 juli 2026 wordt een eventuele grondprijswijziging doorgevoerd. In het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG) 2026-2029 is hier een uitgebreidere toelichting over de tabel opgenomen.

	2026	2027	2028	2029 en verder
Rente	1,10%	1,90%	1,90%	1,90%
Kostenstijging	4,0%	3,0%	3,0%	2,0%
Opbrengstenstijging	0,0%	3,5%	3,5%	2,0%

De waardering van de bouwgronden in exploitatie (BIE) is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2026 en de uitkomsten van de door de gemeente uitgevoerde risicoanalyses. Het betreft een inschatting van begin 2026 die omgeven is door de nodige risico's, aannames en veronderstellingen die periodiek (jaarlijks) worden herzien. Deze periodieke herziening kan in de toekomst - mede gezien de huidige onzekere marktomstandigheden - leiden tot een aangepaste waardering van de gronden in exploitatie en de hiermee samenhangende voorziening te verwachten exploitatieverliezen. Dit geldt ook voor de realisatie van de (gehanteerde) verkoopprijzen. Dit zal dan ook impact hebben op de (benodigde) hoogte van de ABR.

Om dit risico in kaart te brengen hebben we twee scenario's doorgerekend. Een basisscenario en een worstcasescenario. Het negatieve effect op het eindresultaat voor beide scenario's is in onderstaande tabel opgenomen. Hierbij merken we op dat deze scenario's ook alleen betrekking hebben op de nu lopende grondexploitaties. Nog te openen grondexploitaties (nu nog projecten in voorbereiding onder de IMVA) maken geen onderdeel uit van deze doorrekening.

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Basis scenario	Worst case scenario
Uitgifte vertraging	-393	-1.212
Kostenstijging	-3.769	-7.711
Opbrengstenstijging (daling)	-3.881	-7.529
Rentestijging	-797	-2.265
<b>Totaal effect op eindwaarde</b>	<b>-8.840</b>	<b>-18.717</b>

De scenario's zijn doorgerekend over de resterende looptijd van de actieve grondexploitaties, dat is 9 jaar. De uitgangspunten voor deze scenario's zijn de volgende:

Omschrijving	Basis scenario	Worst case scenario
Uitgifte vertraging (later verkopen van gronden)	1 jaar t/m 2033	3 jaar t/m 2030, daarna 2 jaar t/m 2033
Extra kostenstijging	1 % per jaar t/m 2033	2% per jaar t/m 2033
Opbrengstenstijging (daling)	Daling 2,0% t/m 2027, daarna geen wijziging 2033	Daling 3,0% t/m 2027, 1,0% t/m 2030, geen wijziging t/m 2033
Rentestijging	0,5% tot en met 2033	3,0% in 2026, daarna 1,0% t/m 2033

In de praktijk zullen deze scenario's zich niet één op één afzonderlijk van elkaar voordoen. Daarnaast spelen er projectspecifieke risico's die ook van invloed kunnen zijn en lopen we bij projecten die tegen het eind van hun looptijd zitten minder risico dan projecten die zich nog in de beginfase bevinden.

De grondexploitatie Ravenstein – Stationskwartier betreft een groot plangebied met omvangrijke te verwachten kosten en opbrengsten. De grootste kostenpost betreft de aan te leggen tunnel onder de spoorweg. Een kleine procentuele afwijking van de opgenomen kostenposten (hoewel vakkundig geraamd) en de geraamde te realiseren opbrengsten, leidt tot een grote (absolute) financiële impact op de reeds getroffen verliesvoorziening. Deze impact kan zowel voordelig als nadelig zijn. Het gepresenteerde resultaat van deze grondexploitatie is derhalve meer onzeker dan gebruikelijk is binnen een grondexploitatie.

Voor de benodigde weerstandscapaciteit die we nodig hebben om risico's binnen de grondexploitatie te kunnen opvangen maken we een Monte Carlo-analyse. Hierbij zijn de factoren van deze scenario's en de projectspecifieke risico's gezamenlijk gewogen doorgerekend. Op basis hiervan bepalen we wat de minimale omvang van de ABR dient te zijn. Op dit moment is de hoogte van de ABR lager dan dit berekende minimale saldo.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid in deze jaarrekening en het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG) 2026-2029 dat een uitgebreide verantwoording geeft over de ontwikkelingen, de risico's en onzekerheden in de grondexploitatie in 2025 en daarna.

### Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rente-typische looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Saldo 01-01-2025	Saldo 31-12-2025
<b>Vorderingen op openbare lichamen</b>	<b>22.354</b>	<b>25.502</b>
<b>Uitzettingen in 's-Rijks schatkist</b>	<b>28.894</b>	<b>38.556</b>
<b>Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen</b>	<b>8.147</b>	<b>3.668</b>
Overige vorderingen	15.515	11.297
Saldering voorzieningen oninbare debiteuren	-2.543	-2.452
<b>Overige vorderingen</b>	<b>12.971</b>	<b>8.845</b>
<b>Totaal</b>	<b>72.367</b>	<b>76.571</b>

#### 1. Vorderingen op openbare lichamen

bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Saldo 31-12-2025
BTW compensatiefonds	17.575
Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA)	6.076
Belastingdienst Centr. Betalingsadmin	734
Binnenlandse Zaken	418
Provincie Noord-Brabant	75
UWV	62
Overige vorderingen	562
<b>Totaal</b>	<b>25.502</b>

Dit zijn allemaal recente vorderingen. Een voorziening voor oninbaar wordt niet noodzakelijk geacht.

## 2. Uitzettingen in 's Rijks schatkist

bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Saldo 01-01-2025	Saldo 31-12-2025
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	28.894	38.556
<b>Totaal</b>	<b>28.894</b>	<b>38.556</b>

Voor het schatkistbankieren is een rekening-courantovereenkomst afgesloten tussen de Staat en de gemeente Oss, met een bijbehorende werkrekening.

Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is een drempelbedrag ingesteld dat buiten de schatkist gehouden mag worden. Het drempelbedrag is 2% van het begrotingstotaal € 9.050.0000.

Het bedrag dat per 31 december op deze rekening openstaat is nog altijd hoog. Eind van het jaar hebben we nog een aantal grote bedragen ontvangen onder andere voor de algemene uitkering. Daarnaast zijn een aantal grote geplande investeringen in 2025 doorgeschoven naar 2026 waardoor betalingen op deze projecten nog zijn uitgebleven.

Conform de wettelijke rapportageverplichting wordt ieder kwartaal inzicht gegeven in het gebruik van het drempelbedrag. Deze rapportages bieden transparantie over de wijze waarop de beschikbare kasruimte gedurende het jaar is benut. Uit het onderstaande overzicht blijkt dat de gemeente in 2025 volledig binnen het vastgestelde drempelbedrag is gebleven.

bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten schatkist Rijk aangehouden middelen	349	498	491	421
Ruimte onder het drempelbedrag	8.702	8.552	8.559	8.629
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

## 3. Rekeningcourant verhouding met niet-financiële instellingen

We hebben aan het SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) gelden voor startersleningen, duurzaamheidsleningen, blijversleningen, verzilverleningen en leningen stimulering verstrekt.

Het saldo per 31 december 2025 van € 3.698 dat aan het SVN is verstrekt maar nog niet is ingezet zijn in deze rubriek opgenomen.

#### 4. Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt worden onderverdeeld:

bedragen x € 1.000	
<b>Omschrijving</b>	<b>Saldo 31-12-2025</b>
Overige debiteuren	4.118
Voorziening overige debiteuren	-325
Belasting- debiteuren	4.255
Voorziening dubieuze debiteuren belastingen	-137
Debiteuren sociale zaken	2.924
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	-1.990
<b>Totaal</b>	<b>8.845</b>

De voorziening voor oninbaar is statisch bepaald.

#### Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

bedragen x € 1.000		
<b>Omschrijving</b>	<b>Saldo 01-01-2025</b>	<b>Saldo 31-12-2025</b>
Kassaldi	21	18
Banksaldi	515	339
<b>Totaal</b>	<b>536</b>	<b>357</b>

#### Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000		
<b>Omschrijving</b>	<b>Boekwaarde 01-01-2025</b>	<b>Boekwaarde 31-12-2025</b>
Nog te ontvangen bedragen	7.838	6.791
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	987	9.213
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	850	1.579
<b>Nog te ontvangen bedragen</b>	<b>9.675</b>	<b>17.583</b>
<b>Vooruitbetaalde bedragen</b>	<b>3.010</b>	<b>2.468</b>
<b>Totaal</b>	<b>12.685</b>	<b>20.051</b>

### 1. Nog te ontvangen bedragen

De nog te ontvangen bedragen bestaan uit:

bedragen x € 1.000	
<b>Omschrijving</b>	<b>Saldo 31-12-2025</b>
Nog te ontvangen opbrengsten nota's voor 2025 vanuit 2026	1.303
Transitorische rente	798
Vennootschapsbelasting (vpb) teveel betaalde voorschotten 2025	704
Uitkering brandverzekering	564
Vennootschapsbelasting (vpb) teveel betaalde voorschotten 2024	540
Vennootschapsbelasting terug te vorderen ivm verliesverrekening 2022	404
Hulp bij Huishouden	361
Algemene uitkering 2025	296
Proeftuin - frictiekosten op dagbesteding	286
Jeugd - RIOZ	229
Nedvang	200
Verrekening mobile parkeren	197
Anterieure overeenkomsten	187
Uitvoeringskosten jeugd	131
Zonnepanelen projectbijdrage	129
Verrichte loonwaardemetingen voor gemeente Land van Cuijk	103
Overige posten (< € 100.000)	687
Voorziening oninbaarheid*	-328
<b>Totaal</b>	<b>6.791</b>

\* We hebben een voorziening opgenomen vanwege het risico op oninbaarheid van een aantal posten.

## 2. Nog te ontvangen bedragen van het Rijk

In de volgende tabel wordt een verloopoverzicht van de nog te ontvangen bedragen van het Rijk gegeven.

bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Saldo 01-01-2025	Vermeerderin- gen	Verminde- ringen	Saldo 31-12-2025
Vluchtelingen Oekraïne (M16)	622	6.289	622	6.289
Realisatiestimulans	0	2.492	0	2.492
SPUK sport 2024	179	0	0	179
SPUK sport 2025	0	828	709	119
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ)	0	60	0	60
Toeslagenproblematiek (B2)	147	0	147	0
Overige rijk (< € 50.000)	39	35	0	74
<b>Totaal</b>	<b>987</b>	<b>9.704</b>	<b>1.478</b>	<b>9.213</b>

## 3. Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid

In de volgende tabel wordt een verloopoverzicht van de nog te ontvangen bijdragen van overige overheid gegeven.

bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Saldo 01-01-2025	Vermeerderin- gen	Verminde- ringen	Saldo 31-12-2025
Duurzame polder	719	202	0	921
Bos van Oss	0	649	0	649
Mensgerichte maatregelen	131	0	131	0
Overige overheid (< € 20.000)	0	9	0	9
<b>Totaal</b>	<b>850</b>	<b>860</b>	<b>131</b>	<b>1.579</b>

#### 4. Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen bevatten de volgende posten:

bedragen x € 1.000	
<b>Omschrijving</b>	<b>Saldo 31-12-2025</b>
Vooruitbetaalde facturen 2026	1.007
ICT licenties en software	710
Sensoren vleermuizen	325
Jongerenimpuls (D21)	147
ODBN - Energiebesparende maatregelen tijdelijk schoolgebouw	80
Onderhoud en service overeenkomst scanauto	56
Overige posten (< € 50.000)	143
<b>Totaal</b>	<b>2.468</b>

#### Verliescompensatie vennootschapsbelasting

Bedragen x € 1.000		
<b>Omschrijving</b>	<b>Saldo 01-01-2025</b>	<b>Saldo 31-12-2025</b>
Beschikbare verliescompensatie vanuit aangiften	388	36
Resterende beschikbare verliescompensatie na verrekenen prognose boekjaar	nihil	nihil

Met ingang van 1 januari 2016 zijn we als gemeente belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Dit betekent dat we Vpb moeten gaan betalen over het resultaat op activiteiten waarbij we fiscaal gezien een onderneming drijven. Dit zijn voornamelijk de activiteiten afval en het grondbedrijf. De te betalen Vpb is voor het grootste deel afkomstig vanuit het grondbedrijf.

Het saldo op 1 januari is gebaseerd op de aangiften die tot op het moment van opmaken van de jaarrekening waren ingediend (2016 tot en met 2023). In maart 2026 is de aangifte over 2024 opgesteld. Deze aangifte 2024 bevat een fiscale winst van € 1,7 miljoen. De winst over 2024 kunnen we voor maximaal € 352.000 compenseren het resterende fiscale verlies uit 2022. Dat betekent dat we over 2024 een vpb-last hebben van € 335.276. Dit ligt in lijn met de verplichting die we daarvoor in de jaarrekening 2024 hadden verwerkt. Dan resteert nog € 36.000 aan mogelijke verliescompensatie naar toekomstige jaren.

Over het boekjaar 2025 verwachten we een fiscale winst van € 745.200. Dit kan voor € 36.000 verrekend worden met het resterende verlies uit 2022. Over 2025 resteert daarom een te verwachten vpb-last van € 169.400. We hebben over 2025 een voorlopige aanslag betaald van € 873.000. Het verschil van € 703.900 is in deze jaarrekening opgenomen als terugvordering. De definitieve aangifte 2025 kan na vaststellen van de jaarrekening 2025 in de loop van 2026 of begin 2027 worden ingediend.

## PASSIVA

### VASTE PASSIVA

#### Eigen vermogen

##### 1. Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

bedragen x € 1.000						
Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Rente	Bestemming rekening- resultaat 2024	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Boekwaarde 31-12-2025
Algemene vrije reserve	25.862	388	7.367	266	815	33.068
Algemene reserve risico's grondbedrijf	2.375	26	3.796	8.715	3.423	11.488
<b>Totaal</b>	<b>28.237</b>	<b>414</b>	<b>11.163</b>	<b>8.981</b>	<b>4.240</b>	<b>44.556</b>

##### Algemene vrije reserve

Het beginsaldo van € 25.862.000 uit 2024 is verhoogd met de saldobestemming vanuit de jaarrekening 2024.

Dit was een bedrag van € 7.367.000.

De onttrekking van € 815.000 bestaat uit: een bedrag van € 703.000 voor Onder de Plag en € 112.000 voor de Transformatieagenda Jeugd.

De storting van € 266.000 betreft een terugstorting vanuit ontmoeten Oss Noord-West.

##### Algemene reserve risico's grondbedrijf

Het beginsaldo van € 2.375.000 uit 2024 is verhoogd met de saldobestemming vanuit de jaarrekening 2024.

Dit was een bedrag van € 3.796.000.

De stortingen bestaan voornamelijk uit de tussentijdse winstnemingen uit de grondexploitaties (€ 3,5 miljoen). De winsten hebben betrekking op woningbouw (€ 3,1 miljoen) en herstructurering (€ 0,4 miljoen). De grootste posten daarin zijn winstnemingen voor Piekenhoef (€ 0,4 miljoen), Oijense Zij (€ 0,8 miljoen), Geffen 't Veld (€ 1,6 miljoen).

In 2025 zijn daarnaast de volgende stortingen gedaan:

- Storting vanwege vrijval van voorziening te verwachten exploitatieverliezen € 1,9 miljoen
- Storting vanwege vrijval voorziening Waardering IMVA vanwege openen grondexploitatie Amsteleind Noord € 2,1 miljoen
- Verkopen gronden ten behoeve van faciliterende projecten € 1,2 miljoen

De onttrekkingen van totaal € 3,4 miljoen bestaat voornamelijk uit:

- Storting in de reserves bovenwijkse voorzieningen en bovenwijkse netwerkvoorzieningen € 1,4 miljoen
- Storting in de voorziening waardering IMVA € 1,5 miljoen
- Afboekingen beheergronden € 0,2 miljoen

## 2. Bestemmingsreserves

De staat van reserves en voorzieningen, die in het bijlagen-boek is opgenomen, bevat een uitgebreide toelichting per bestemmingsreserve. Hierna wordt daarom volstaan met een geaggregeerde weergave van de bestemmingsreserves.

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt:

Bedragen x € 1.000							
Omschrijving	Boek- waarde 01-01- 2025	Herrubri- cering	Rente	Bestemm- ing rekening resultaat 2024	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boek- waarde 31-12- 2025
Dekking algemene dienst	19.249	0	288	0	850	2.082	18.305
Bestemmingsreserves	175.044	0	0	3.721	47.181	31.407	194.539
Afdekking afschrijvings-lasten	29.235	0	0	0	4.540	8.770	25.004
<b>Totaal</b>	<b>223.527</b>	<b>0</b>	<b>288</b>	<b>3.721</b>	<b>52.571</b>	<b>42.259</b>	<b>237.848</b>

### Dekking algemene dienst

Deze bestemmingsreserves zijn gevormd als dekkingsmiddel van de algemene dienst.

De reserves zijn (bedragen x € 1.000):

- Afloop gaswinstuitkering Maaslandgas 7.628
- Reserve deposito BNG/opheffing BNG 305
- Gemeentehuis 7.848
- Gemeentehuis toekomst bestendig 2.524

Uit de reserve afloop gaswinstuitkering Maaslandgas is een bedrag van € 1.369.000 onttrokken ten gunste van de reguliere begroting. Dit bedrag wordt jaarlijks afgebouwd met € 110.000. Vanaf het jaar 2027 is de jaarlijkse afbouw € 105.000.

Uit de reserve deposito BNG/opheffing BNG is een bedrag van € 136.000 onttrokken ten gunste van de reguliere begroting. Deze onttrekking wordt jaarlijks verlaagd.

Uit de reserve gemeentehuis is een bedrag van € 578.000 onttrokken ten gunste van de reguliere begroting. Deze onttrekking wordt jaarlijks verlaagd. Dit conform de vastgestelde begroting.

In de reserve Gemeentehuis toekomstbestendig is € 850.000 gestort zoals begroot.

## Bestemmingsreserves

We hebben diverse bestemmingsreserves. Dit zijn de reserves met een saldo hoger dan € 1 miljoen

– Reserve Opvang Vluchtelingen	27.224
– Reserve Mobiliteit	25.914
– Reserve Beschermd wonen	24.321
– Reserve Binnenstedelijke transformaties	18.643
– Reserve Bovenwijkse voorzieningen	16.742
– Reserve Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving	9.101
– Reserve Integraal uitvoeringsprogram	8.774
– Reserve Binnenhavens	7.556
– Reserve Strategische aankopen Uitbreidings locaties	5.950
– Reserve Investeringsfonds Stadshart Oss	4.415
– Reserve Egalisatie reserve renteomslag	3.950
– Reserve Organisatieontwikkelingen	3.903
– Reserve Omgevingswet	3.606
– Reserve Afvalstoffenheffing	2.815
– Reserve Heesch West	2.513
– Reserve Parkeren	2.451
– Reserve Groenfonds landelijk gebied	2.392
– Reserve kostenbeheersing sociaal domein	2.000
– Reserve Walkwartier en omgeving	1.978
– Reserve Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	1.749
– Reserve integraal voorzieningen beleid	1.510
– Reserve Lievekamp	1.500
– Reserve dak- en thuisloosheid	1.475
– Reserve Participatiebevordering	1.409
– Reserve Energietransitie	1.168
– Reserve Klimaatadaptatie	1.149
– Reserve Baggeren Haven	1.122
– Reserve Schadewijk	1.060
– Reserve Meekoppelkansen dijkversterking Maas	1.013

De mutaties op de reserves zijn per reserve toegelicht in het bijlage boek. We lichten hier het doel van de reserves met een saldo boven de € 3 miljoen toe:

- Opvang vluchtelingen: We verrekenen de overschotten van de kosten en opbrengsten van het opvangen van vluchtelingen in deze reserve. Het rijk heeft een bekostigingsregeling ontwikkeld waarmee gemeenten in beginsel schadeloos gesteld worden voor de kosten die zij maken. Vanaf 2022 hebben we het overschot van de exploitatie van de vluchtelingenlocatie gestort in deze reserve Opvang Vluchtelingen.
- Beschermd Wonen: In deze reserve verrekenen we overschotten en tekorten van het regionale budget van beschermd wonen. We maken regionale afspraken over de inzet en eventuele terugbetaling aan de regio.
- Diverse reserves ruimtelijke ambities: Voor onze ruimtelijke ambities hebben we verschillende reserves gevormd. We reserveren komende jaren geld om onze toekomstige plannen te kunnen betalen. Het gaat onder andere om de volgende reserves:
  - Mobiliteit
  - Bovenwijkse voorzieningen
  - Binnenstedelijke transformaties
  - Verbetering fysieke kwaliteit leefomgeving
  - Strategische aankopen uitbreidings locaties
- Integraal uitvoeringsprogramma (IUP): Deze reserve wordt ingezet voor groot onderhoud vanuit het IUP dat in het geplande jaar niet uitgevoerd is. Investerings moeten we voortaan activeren.

- Binnenhavens: Deze reserve is bedoeld voor het ontwikkelen van de Osse binnenhaven tot hét multimodale goederenknooppunt van de regio Noordoost-Brabant.
- Investeringsfonds Stadshart Oss: Het investeringsfonds draagt bij aan de realisatie van de koers Stadshart Oss. Het investeringsfonds is hierbij gericht op majeure investeringen in stedelijke (vastgoed) ontwikkeling waarvan parkeren en openbare ruimte en groen onderdeel kunnen zijn. Het betreft investeringen op fysieke plekken die een belangrijke bijdrage leveren aan een toekomstbestendig Stadscentrum, waarin vernieuwen van de vitaliteit, attractiviteit en de economische veerkracht centraal staat.
- Egalisatie renteomslag: Deze reserve is bedoeld om eventuele renteschommelingen van de kasgelden voor een periode van 3 jaar op te kunnen vangen.
- Organisatieontwikkelingen: Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van financiële schommelingen tussen de opgelegde taakstellingen en de implementatie, het egaliseren van financiële schommelingen bij de generatiegelden/banenafspraken en het afdekken van de kosten van organisatie ontwikkelingen.
- Omgevingswet: Deze reserve zetten we in voor de implementatie van de omgevingsvisie en omgevingswet.

#### Afdekking afschrijvingslasten

Deze bestemmingsreserves zijn gevormd om de kapitaallasten van (een deel) de investeringen in diverse gebouwen, accommodaties e.d. af te dekken. De grootste reserves met een saldo > € 500.000 zijn (bedragen x € 1.000):

– Reserve Brede school Lith	3.978
– Reserve investeringen openbare ruimte walkwartier	2.894
– Reserve Warenhuis	2.616
– Reserve Walstraat EO	2.013
– Reserve ONK accommodatie ontmoeten en sport	1.507
– Reserve voorbereiding spoorkruising Amsteleind	1.060
– Reserve Kapitaallasten bomen	937
– Reserve Kleedacomm Amstelhoef	738
– Reserve Bouwk aanpass MJC stadsarch	700
– Reserve Parkeergarage	697
– Reserve Op. ruimte Centrum ontsl. fase 1	650
– Reserve Volksuniversiteit verduurzaming	638
– Reserve Nieuwbouw school Geffen	629
– Reserve Kapitaallasten MIPMO	627
– Reserve Vergroenen Stadshart	625
– Reserve kunstgrasveld Onder d'n Plag	624
– Reserve De Bolster horizonschool	574
– Reserve voorbereiding Heihoeksingel	550

Onttrekkingen aan deze reserves dienen voor de dekking van kapitaallasten. Stortingen hebben betrekking op te dekken kapitaallasten van in 2025 nieuw uitgevoerde investeringen.

## Voorzieningen

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Boekwaarde 01-01- 2025	Vermeerde- ringen	Aanwending	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2025
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.585	3.261	491	0	11.355
Beginbalans Presentatiecorrectie voorziening exploitatieverliezen	2.401	0	0	0	0
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	7.103	4.428	2.324	2.300	6.907
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	284	0	0	0	284
Voorzieningen vervangingsinvestering en waarvoor heffing geheven kan worden	21.648	3.308	1.661	0	23.295
<b>Totaal</b>	<b>40.021</b>	<b>10.997</b>	<b>4.476</b>	<b>2.300</b>	<b>41.840</b>

### 1. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

In de beginbalans is een deel (€ 2.401.000) van het saldo van de voorziening exploitatieverliezen per 1-1-2025 gepresenteerd onder de voorzieningen omdat de boekwaarde van de voorraad (grondexploitatie) toen negatief werd. Per 31-12 is de boekwaarde van de voorraad weer positief en is de voorziening volledig onder de voorraad gepresenteerd.

Deze voorzieningen zijn gevormd voor het afdekken van specifieke (risico's inzake) verplichtingen en verliezen. Het gaat voornamelijk om de volgende voorzieningen met een saldo > € 150.000 (bedragen x € 1.000)

- voorziening verlofsparen	1.290
- voorziening wethouderspensionen	9.351
- voorziening RVU regeling	343
- voorziening wachtgeld wethouders	234

De storting van € 3.261.000 betreft voornamelijk (bedragen x € 1.000):

- voorziening wethouderspensionen	2.632
- voorziening verlofsparen	344
- voorziening RVU regeling	285

Deze stortingen zijn gedaan om te zorgen dat het saldo in de voorziening voldoende is om de verwachte risico's af te dekken. De storting in de voorziening wethouderspensioenen is gebaseerd op actuariële berekeningen. Per 1 januari 2028 moeten deze pensioenen verplicht worden overgedragen aan het ABP. We moeten nu voldoende geld in onze voorziening opbouwen om die overdracht te kunnen betalen en tot het moment van de daadwerkelijke overdracht jaarlijks deze berekeningen herzien. Een deel van de pensioenen van oud wethouders betaalden we tot nu toe uit reguliere budgetten. Ook deze moeten overgedragen worden naar het APB, dit heeft geleid tot een extra storting van € 0,9 miljoen. Daarnaast hebben we € 1,7 miljoen gestort op basis van de actuele actuariële berekeningen. Daarbij hanteert het ABP een dekkingsgraad van 123,5%. Als gevolg van deze jaarlijkse herziening is het mogelijk dat de benodigde bedragen voor de waardeoverdracht naar het ABP fluctueren. De omvang van de voorziening wordt bijvoorbeeld bepaald door de hoogte van de rente en de dekkingsgraad die het APB hanteert. Een hogere rente betekent een lagere benodigde voorziening hetgeen zorgt voor een vrijval uit de voorziening. Een lagere rente heeft een tegenovergesteld effect.

Vanuit de CAO mogen werknemers gebruik maken van verlofsparen. Volgens BBV richtlijnen dienen we hier een voorziening voor te vormen omdat deze niet jaarlijks gelijkblijvend zijn. De voorziening verlofsparen is opgehoogd met de gespaarde uren in 2025 voor € 344.000.

In de voorziening RVU is voor € 285.000 gestort vanwege nieuw afgesloten regelingen met werknemers die gebruik maken van de RVU-regeling.

De onttrekking van € 491.000 betreft met name (bedragen x € 1.000):

- voorzieningen wethouderspensioenen	217
- voorziening RVU regeling	133
- voorziening wachtgeld wethouders	124

Dit zijn onttrekkingen waarmee we werkelijke kosten in 2025 afdekken.

## *2. Onderhoudsegalisatievoorzieningen*

Doelstelling van deze voorzieningen is het egaliseren van onderhoudskosten, ofwel het realiseren van een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. De grootste voorzieningen met een saldo > € 500.000 zijn (bedragen x € 1.000):

- Onderhoud haven, bruggen en sluisen	1.444
- Onderhoud sporthallen en gebouwen	1.121
- Cultuur technisch onderhoud sportterreinen	1.024
- Onderhoud sociaal- culturele accommodaties	849
- Onderhoud monumenten	603
- Onderhoud gemeentehuis	571
- Afkoopsommen gemeentelijke begraafplaats	551

Stortingen zijn gebaseerd op de actuele onderhoudsplannen. De onttrekkingen uit deze voorzieningen betreffen werkzaamheden die in 2025 voor betreffende accommodaties zijn uitgevoerd.

## *3. Door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting*

Dit zijn voorzieningen met een specifiek en voorgeschreven bestedingsdoel zoals Legaat Isaac Hartog, Legaat van Cooth en een voorziening die gevormd is voor de sanering van een beperkte verontreiniging in de van MSD aangekochte grond.

## *4. Voorzieningen vervangingsinvesteringen waarvoor heffing geheven kan worden*

Dit betreft de voorziening egalisatie rioolbeheer. Deze voorziening is opgebouwd vanuit stortingen uit de rioolheffingen en wordt, voor zover die toereikend is, gebruikt om investeringen in riolering af te boeken.

### Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar

bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Vermeerde- ringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2025
Onderhandse leningen van binnenlandse banken/overige financiële instellingen	43.179	0	8.804	34.375
Door derden belegde gelden	1.208	3	127	1.087
<b>Totaal</b>	<b>44.387</b>	<b>3</b>	<b>8.931</b>	<b>35.460</b>

De totale rentelast in 2025 van de vaste schulden is € 954.886,24.

### VLOTTENDE PASSIVA

#### Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar

De netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Saldo 01-01-2025	Saldo 31-12-2025
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	8.893	8.329
<b>Totaal</b>	<b>8.893</b>	<b>8.329</b>

### Overige schulden

De post overige schulden bestaat uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Saldo 31-12-2025
SAAM	932
IBN Facilitair	555
AVEM Kinderopvang BV	418
Greenchoice zakelijk	385
SPIE Nederland B.V.	345
Aannemingsbedrijf T. van de Haterd B.V.	335
Kemkens	232
Heldens Maaiwerken B.V.	189
De Koornbeemd Civieltechnische Werken B.V.	188
Provincie Noord-Brabant	181
Overige schulden	4.569
<b>Totaal</b>	<b>8.329</b>

### Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Nog te betalen bedragen	30.966	27.304
Vooruitontvangen bedragen	4.233	4.316
Vooruitontvangen bedragen van het Rijk	21.887	24.385
Vooruitontvangen bedragen van overige overheid	216	187
Overige posten	1.239	1.235
<b>Totaal</b>	<b>58.541</b>	<b>57.427</b>

1. Nog te betalen bedragen

De nog te betalen bedragen zijn als volgt te specificeren:

bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Saldo 31-12-2025
Loonheffing en premies december 2025	6.042
Jeugdzorg december 2025	3.407
Nog te betalen facturen	3.298
Werk en inkomen uitkeringen december 2025	2.119
Loonheffingen uitkeringen december 2025	1.175
WMO huishoudelijke zorg	1.658
Jeugd lokaalbeleid	1.651
Afvalstoffenheffing teruggave 2025	1.314
Omzetbelasting aangifte 4e kwartaal 2025	970
Jeugd maatwerk	783
Beschermd wonen	686
't Warenhuis	428
Transitorische rente	399
Zonnepanelen	333
Compostering	263
Extra inzet MKO (maatwerk kinderopvang)	238
Asfaltonderhoud eindafrekening	225
Nicolaasschool slottermijn	205
TOZO afrekening 2025	134
Maaibestek 2025	116
Extra impuls Pivot Park	108
Overige (< € 100.000 per post)	1.752
<b>Totaal</b>	<b>27.304</b>

## 2. Vooruitontvangen bedragen

De vooruitontvangen bedragen zijn als volgt te specificeren:

<b>Omschrijving</b>	<b>Saldo 31-12-2025</b>
Anterieure overeenkomsten	1.582
Gebiedsvisie Geffen	1.088
RBL	465
DUMAVA oude Klooster	236
Project faunavoorziening	198
Geluidssanering	170
Exploitatie Brandstraat	160
Vooruitontvangen facturen 2026	14
Overige (< € 100.000 per post)	402
<b>Totaal</b>	<b>4.316</b>

### 3. Vooruitontvangen bedragen van het Rijk

De vooruitontvangen bedragen van het Rijk zijn als volgt te specificeren:

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Saldo 01-01-2025	Herrubri- cering	Vermeerderin- gen	Verminde- ringen	Saldo 31-12-2025
Lokale aanpak isolatie (J94)	5.268		2.283	0	7.551
Stationskwartier Ravenstein (E104)	3.466		0	0	3.466
Woningbouw impuls (J9)	4.525		0	0	4.525
Energiearmoede (J55)	1.847		0	0	1.847
SPUK wet inburgering (G10)	1.177		1.933	1.546	1.564
Onderwijsachterstandbeleid (D8)	1.430		4.272	4.154	1.548
Geluidssanering (E3)	1.077		0	100	977
Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen (E120)	0		797	0	797
Flexwoningen (J9)	820		207	592	435
Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (F28)	28		356	0	384
Impuls klimaatadaptatie (E44B)	344			21	323
Onderzoek voormalige stortplaatsen Oss (E97B)	299		0	65	234
TOZO (G4)	334		0	124	210
Gezond en actief leven akkoord (GALA) (H30)	0		177	0	177
Impuls jongeren cultuur (D21)	465		0	343	122
BBZ	69		40	0	109
Schone luchtakkoord (E53)	40		20	0	60
SPUK clientondersteuning (H21)	0		41	0	41
SPUK informatiepunten digitale overheid (C92)	16		0	0	16
Covid gerelateerde onderwijsvertragingen (D14)	356		0	356	0
Geluidsanering	239		0	239	0
Duurzame en circulaire infrastructuur (E115)	49		0	49	0

bedragen x € 1.000					
<b>Omschrijving</b>	<b>Saldo 01-01-2025</b>	<b>Herrubri cering</b>	<b>Vermeerderin gen</b>	<b>Verminde ringen</b>	<b>Saldo 31-12-2025</b>
SPUK onderwijsroute (G13)	28		0	28	0
Groen boa	10		0	10	0
<b>Totaal</b>	<b>21.887</b>	<b>0</b>	<b>10.126</b>	<b>7.627</b>	<b>24.385</b>

#### 5. Vooruitontvangen bedragen van overige overheid

De vooruitontvangen bedragen van overige overheid zijn als volgt te specificeren:

bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Saldo 01-01-2025	Vermeerderin- gen	Verminde- ringen	Saldo 31-12-2025
Flexibele inzet ondersteuning woningbouw	0	250	113	137
Regiodeal	25	0	0	25
Houtkachels	0	24	0	24
Verduurzamen Moleneind	138	0	138	0
Bos van Oss	49	0	49	0
Overige (<€ 50.000 per post)	5	0	3	2
<b>Totaal</b>	<b>217</b>	<b>274</b>	<b>303</b>	<b>187</b>

#### 6. Overige posten

De overige overlopende passiva bestaat voornamelijk uit tegoeden vanuit Schuldhulpverlening (SHV) € 1.209.000. Dit zijn gelden van mensen die we in schuldhulpverlening begeleiden.

#### 4. Waarborgen en garanties

Er zijn in 2025 geen betalingen verricht in het kader van de borg-/garantstellingen.

Per 31 december 2025 is voor de volgende restantleningen borgstelling verleend:

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage dekking		Saldo 01-01-2025	Saldo 31-12-2025
Gemeentegaranties particulieren Rabobank Bernheze/Maasland	9.659	100		8.695	0
Gemeentegaranties particulieren diverse hypotheekverstrekkers	n.b.	100		638	470
Garanties geldleningen Wsw achtervang	482.351	50	50% van restantschuld	426.592	441.635
Garanties geldleningen WEW achtervang	620.505			199.000	199.000
Huurgarantie Centrum Jeugd & Gezin Maasland (voorheen Opvoedingswinkel)	23	100		23	0
<b>Totaal</b>	<b>1.112.538</b>			<b>634.948</b>	<b>641.106</b>

### **Langlopende niet uit de balans blijvende financiële rechten en verplichtingen**

We zijn voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële rechten en verplichtingen.

#### *Verplichtingen vanuit inkoopcontracten*

Per 31 december 2025 was het bedrag aan langlopende verplichtingen voor de periode tot en met 2026 ruim € 28,1 miljoen. Voor de periode 2027 tot en met 2030 is dit € 51 miljoen.

#### *Verplichtingen grondaankopen*

De gemeente heeft grondaankopen gedaan waar toekomstige betalingsverplichtingen uit voortvloeien:

- De gemeente heeft een grondpositie verworven aan de Amsteleindstraat ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Amsteleind. Het gekochte zal uiterlijk op 1 januari 2029 feitelijk worden opgeleverd aan de gemeente. Bij levering zal de gemeente de resterende koopsom voldoen van ongeveer 4 mln. De koopsom zal worden geactiveerd in de nog te openen grondexploitatie Amsteleind (zuid). De grondexploitatie zal voorafgaand aan opening worden voorgelegd aan de gemeenteraad ter besluitvorming.

#### *Eigen bijdrage op grond van de Wmo*

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat gemeenten geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen verkrijgen.

### **Ontwikkelingen na balansdatum**

Er hebben zich in 2025 geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die invloed hebben op de jaarcijfers 2025 die niet verwerkt zijn.

# Rechtmatigheidsverantwoording

## Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 7 mei 2026 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 9.037.160. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

## Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 20.622.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 9.054.800.

Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 20.339.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. Voor kredietoverschrijdingen is niet vastgelegd wanneer deze acceptabel zijn, dus deze zijn volledig als niet acceptabel aangemerkt.

<b>Begrotingscriterium</b>	x €1.000
<b>Onderdeel 1</b>	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	€ 20.339
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 222
2. Ongeautoriseerde reservemutaties <i>p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden.</i>	€ 0
<b>Onderdeel 2</b>	
1. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld (deze spelregels zijn intern vastgelegde in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & controlcyclus)	€ 0
<b>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</b>	<b>€ 20.561</b>
2. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€20.339
De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	€ 0
<b>Voorwaardencriterium</b>	
3. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 0
<b>M&amp;O criterium</b>	
4. Geen bevindingen.	
<b>Totaal Onrechtmatigheden</b>	<b>€ 20.561</b>
<b>Waarvan acceptabel</b>	<b>€ 20.339</b>
<b>Waarvan niet-acceptabel</b>	<b>€ 222</b>

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

# Financieel overzicht totale begroting volgens taakvelden

Het volgende overzicht laat de begrote en gerealiseerde lasten en baten per taakveld zien.

bedragen x € 1.000									
Taakvelden	Begroting 2025 primitief			Begroting 2025 na wijziging			Rekening 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>0. Bestuur en ondersteuning</b>									
0.1 Bestuur	3.362	0	3.362	3.553	0	3.553	5.948	0	5.948
0.10 Mutaties reserves	32.507	-29.505	3.002	58.286	-52.063	6.223	62.256	-46.500	15.756
0.2 Burgerzaken	2.689	-1.520	1.169	2.820	-1.520	1.300	3.226	-2.039	1.187
0.4 Overhead	45.812	-6.320	39.492	49.610	-6.740	42.869	50.812	-9.167	41.645
0.5 Treasury	1.552	-1.329	223	954	-1.398	-444	790	-1.889	-1.099
0.61 OZB woningen	0	-16.296	-16.296	0	-16.296	-16.296	1	-16.299	-16.299
0.62 OZB niet-woningen	0	-11.426	-11.426	0	-11.436	-11.436	0	-11.289	-11.289
0.63 Parkeerbelasting	0	-2.090	-2.090	0	-2.140	-2.140	0	-2.469	-2.469
0.64 Belastingen overig	2.624	-934	1.690	2.641	-951	1.690	2.658	-996	1.662
0.7 Algemene uitkering en over	0	-256.644	-256.644	0	-272.343	-272.343	0	-273.948	-273.948
0.8 Overige baten en lasten	4.579	-2.354	2.225	-913	-3.074	-3.987	-693	-3.199	-3.893
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	90	0	90	199	0	199
<b>Totaal groep</b>	<b>93.124</b>	<b>-328.416</b>	<b>-235.292</b>	<b>117.041</b>	<b>-367.962</b>	<b>-250.920</b>	<b>125.196</b>	<b>-367.796</b>	<b>-242.600</b>
<b>1. Veiligheid</b>									
1.1 Crisisbeheers en brandweer	7.174	0	7.174	7.174	-81	7.093	7.126	-81	7.044
1.2 Openb orde en veiligheid	4.829	-80	4.749	4.977	-80	4.897	4.632	-4	4.628
<b>Totaal groep</b>	<b>12.004</b>	<b>-80</b>	<b>11.923</b>	<b>12.151</b>	<b>-161</b>	<b>11.990</b>	<b>11.757</b>	<b>-85</b>	<b>11.672</b>
<b>2. Verkeer, vervoer en waterst</b>									
2.1 Verkeer en vervoer	15.608	-680	14.928	16.867	-1.117	15.750	17.386	-1.842	15.544
2.2. Parkeren	1.986	-544	1.442	2.005	-553	1.452	1.774	-725	1.049
2.4 Economische havens en waterw	1.153	-405	748	1.172	-405	766	1.176	-472	703
<b>Totaal groep</b>	<b>18.747</b>	<b>-1.630</b>	<b>17.117</b>	<b>20.044</b>	<b>-2.075</b>	<b>17.968</b>	<b>20.335</b>	<b>-3.039</b>	<b>17.296</b>
<b>3. Economie</b>									
3.1 Economische ontwikkeling	2.184	-85	2.099	2.383	-245	2.138	3.082	-297	2.785
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastruct	6.284	-7.318	-1.034	6.696	-6.869	-172	9.126	-10.358	-1.232
3.4 Economische promotie	431	-413	19	363	-413	-49	356	-387	-31
<b>Totaal groep</b>	<b>8.899</b>	<b>-7.816</b>	<b>1.083</b>	<b>9.443</b>	<b>-7.527</b>	<b>1.917</b>	<b>12.564</b>	<b>-11.043</b>	<b>1.521</b>
<b>4. Onderwijs</b>									
4.2 Onderwijshuisvesting	6.025	-236	5.789	6.278	-351	5.927	5.951	-329	5.621
4.3 Onderwijsbel en leerlingenz	7.167	-3.926	3.241	7.689	-4.721	2.969	7.887	-4.812	3.075

bedragen x € 1.000									
Taakvelden	Begroting 2025 primitief			Begroting 2025 na wijziging			Rekening 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>Totaal groep</b>	<b>13.192</b>	<b>-4.162</b>	<b>9.030</b>	<b>13.968</b>	<b>-5.072</b>	<b>8.896</b>	<b>13.838</b>	<b>-5.141</b>	<b>8.697</b>
<b>5. Sport, cultuur en recreatie</b>									
5.1 Sportbeleid en activering	1.227	-698	528	1.554	-698	856	1.538	-698	840
5.2 Sportaccommodaties	9.107	-2.102	7.005	8.855	-3.647	5.208	8.800	-4.029	4.771
5.3 Cultuurpresent, prod en part	5.276	-1	5.276	6.066	-81	5.985	6.090	-476	5.614
5.4 Musea	1.568	-89	1.479	1.617	-89	1.528	1.622	-112	1.511
5.5 Cultureel erfgoed	114	0	114	169	0	169	179	-6	173
5.6 Media	4.147	-93	4.053	4.272	-93	4.179	4.288	-94	4.194
5.7 Openbaar groen en recreatie	11.066	-736	10.330	12.145	-777	11.368	12.571	-777	11.795
<b>Totaal groep</b>	<b>32.506</b>	<b>-3.720</b>	<b>28.786</b>	<b>34.679</b>	<b>-5.386</b>	<b>29.292</b>	<b>35.089</b>	<b>-6.192</b>	<b>28.897</b>
<b>6. Sociaal Domein</b>									
6.1 Samenkracht en burgerpartici	27.869	-13.849	14.020	31.887	-19.354	12.533	29.100	-19.826	9.274
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1.621	0	1.621	1.621	0	1.621	1.621	0	1.621
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	0	283	0	283	263	0	263
6.3 Inkomensregelingen	47.083	-35.466	11.617	50.236	-38.048	12.187	50.153	-38.045	12.107
6.4 Begeleide participatie	17.539	0	17.539	19.336	0	19.336	18.416	0	18.416
6.5 Arbeidsparticipatie	6.349	0	6.349	6.745	-279	6.466	6.455	-277	6.178
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	8.739	-285	8.455	8.857	-305	8.552	8.700	-270	8.431
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	10.012	-252	9.760	10.022	-894	9.127	9.580	-955	8.626
6.712 Begeleiding (WMO)	7.882	0	7.882	10.065	0	10.065	9.773	0	9.773
6.713 Dagbesteding (WMO)	1.790	0	1.790	1.932	0	1.932	1.912	-147	1.765
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	126	-12	115	129	-12	118	83	-23	59
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	19.630	0	19.630	23.755	0	23.755	27.805	0	27.805
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	11.392	0	11.392	13.726	0	13.726	10.742	0	10.742
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	2.741	0	2.741	3.024	0	3.024	3.503	0	3.503
6.791 PGB WMO	1.199	0	1.199	899	0	899	870	0	870
6.792 PGB Jeugd	554	0	554	505	0	505	326	0	326
6.811 Beschermd wonen (WMO)	28.379	0	28.379	24.832	0	24.832	24.219	-172	24.047
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4.407	-11	4.395	5.080	-11	5.068	4.597	-4	4.593
6.821 Jeugdbescherming	2.364	0	2.364	2.384	0	2.384	2.309	0	2.309
6.822 Jeugdreclassering	295	0	295	290	0	290	317	0	317
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.393	0	1.393	1.408	0	1.408	1.313	0	1.313

bedragen x € 1.000									
Taakvelden	Begroting 2025 primitief			Begroting 2025 na wijziging			Rekening 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>Totaal groep</b>	<b>201.365</b>	<b>-49.875</b>	<b>151.490</b>	<b>217.014</b>	<b>-58.903</b>	<b>158.111</b>	<b>212.056</b>	<b>-59.720</b>	<b>152.336</b>
<b>7. Volksgezondheid en milieu</b>									
7.1 Volksgezondheid	11.547	-1.046	10.500	11.403	-1.742	9.661	11.366	-1.703	9.663
7.2 Riolering	7.274	-9.058	-1.784	7.426	-9.058	-1.632	7.414	-9.181	-1.767
7.3 Afval	15.094	-17.580	-2.486	15.399	-17.960	-2.561	15.388	-18.736	-3.347
7.4 Milieubeheer	10.305	-4.407	5.898	8.127	-3.584	4.543	7.120	-3.611	3.510
7.5 Begraafplaatsen en cremat	326	-179	147	341	-179	162	306	-196	110
<b>Totaal groep</b>	<b>44.546</b>	<b>-32.270</b>	<b>12.276</b>	<b>42.695</b>	<b>-32.522</b>	<b>10.172</b>	<b>41.594</b>	<b>-33.426</b>	<b>8.168</b>
<b>8. Volkshuisves, RO en sted vern</b>									
8.1 Ruimte en leefomgeving	13.328	-6.952	6.377	15.698	-5.382	10.316	9.086	-2.554	6.531
8.2 Grondexpl (niet-bedrijven)	9.814	-14.237	-4.422	7.269	-14.205	-6.936	28.520	-36.989	-8.469
8.3 Wonen en bouwen	4.999	-3.009	1.990	5.115	-3.677	1.438	4.960	-3.520	1.440
<b>Totaal groep</b>	<b>28.142</b>	<b>-24.197</b>	<b>3.944</b>	<b>28.082</b>	<b>-23.264</b>	<b>4.818</b>	<b>42.566</b>	<b>-43.063</b>	<b>-497</b>
<b>SALDO VAN BATEN EN LASTEN</b>	<b>452.525</b>	<b>-452.167</b>	<b>358</b>	<b>495.117</b>	<b>-502.873</b>	<b>-7.757</b>	<b>514.995</b>	<b>-529.505</b>	<b>-14.510</b>

## **Bijlage WNT**

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt. De verantwoordingsgegevens zijn in deze bijlage opgenomen.

De WNT is van toepassing op de gemeente Oss. Het voor Gemeente Oss toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000 van het algemeen bezoldigingsmaximum.

Tabel: Topfunctionarissen

<b>Gegevens 2025</b>	<b>N.v.t.</b>	<b>H. Reints</b>	<b>P.H.A. van den Akker</b>
Functiegegevens		Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2025		1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte		1,0	1,0
Dienstbetrekking?		Ja	Ja
<b>Bezoldiging</b>			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€173.414	€127.609
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 23.278	€ 20.642
<i>Subtotaal</i>		€ 196.692	€ 148.251
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 246.000	€ 246.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		N.v.t.	N.v.t.
<b>Totaal bezoldiging 2025</b>		<b>€ 196.692</b>	<b>€ 148.251</b>
Reden waarom de overschrijving al dan niet is toegestaan		n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.	n.v.t.
<b>Gegevens 2024</b>	<b>H. Mensink</b>	<b>H.Reints</b>	<b>P.H.A. van den Akker</b>
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 01/06	1/6 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2024 in fte	1	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
<b>Bezoldiging</b>			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 70.831	€95.896	€ 123.728
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 9.727	€ 13.604	€ 20.462
<i>Subtotaal</i>	€ 80.558	€109.500	€ 144.190
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 96.765	€135.598	€ 233.000
<b>Totaal bezoldiging 2024</b>	<b>€ 80.558</b>	<b>€109.500</b>	<b>€ 144.190</b>

# Sisa-bijlage



Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verrekenaar	Bijlagecode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			5	15	Ja	Ja	Nee	
			<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			<b>Keuze werkelijke kosten</b> Aard controle R Indicator: B2/06	<b>Keuze werkelijke kosten</b> Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	<b>Keuze werkelijke kosten</b> Aard controle R Indicator: B2/09	<b>Keuze werkelijke kosten</b> Aard controle R Indicator: B2/10	<b>Keuze werkelijke kosten</b> Aard controle R Indicator: B2/11	<b>Keuze werkelijke kosten</b> Aard controle R Indicator: B2/12
€0	€0	€0	€0	€0	€0			
<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>			
Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PwA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nasongrijpen en/of PwA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)			
<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/14	<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/15	<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/16	<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/17	<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/18	<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/19			
€0	€53.580	€18.365	€53.247	€0	€14.360			
<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Totaal</b>	<b>Totaal</b>			
Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden, indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3))	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling				
<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/20	<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/21	<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/22	<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle R Indicator: B2/23	<b>Keuze normbedragen</b> Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24				
€0	€121.000	€424	€424	€18.795				
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 556	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 94.291	€ 15.864	4	369	159	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 150, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 2.859.371	€ 978.864	€ 341.262	€ 0	€ 1.430.477	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)	
			<b>Bedrag</b> Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	<b>Bedrag</b> Aard controle R Indicator: D8/08	<b>Bedrag</b> Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	<b>Bedrag</b> Aard controle R Indicator: D8/10	<b>Bedrag</b> Aard controle R Indicator: D8/06	
			1					
			2					
			100					
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra uur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 348.037	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 356.009	€ 7.971	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten l.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten l.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			<b>Bedrag</b> Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	<b>Bedrag</b> Aard controle R Indicator: D14/09	<b>Bedrag</b> Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	<b>Bedrag</b> Aard controle R Indicator: D14/11		
			1					
			2					
			10					



lenW	E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Beschikkingnummer / en projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj)	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj)	Ervaringen binnen 3 maanden na afronding project gedeeld (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/01	Aard controle R Indicator: E53/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/06
			1 SPUKSLA-24-03728314	€ 0	€ 0	18-4-2025	18-10-2027	Nee
			2 SPUKSLA-24-01256660	€ 0	€ 15.848	4-8-2021	31-12-2026	Nee
			3 SPUKSLA-23-03538988	€ T.206	€ 20.981	16-8-2023	31-12-2026	Nee
			4 SPUKSLA25-03845681	€ 0	€ 0	1-1-2026	31-12-2028	Nee
			Kopie beschikkingnummer /naam	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan	Eindeverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/09			
			1 SPUKSLA-24-03728314	2025	Nee			
			2 SPUKSLA-21-01256660	2021	Nee			
			3 SPUKSLA-23-03538988	2023	Ja			
			4 SPUKSLA25-03845681	2026	Nee			
lenW	E97B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	Hieronder per regel één provincie(code) en/of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie of gemeente invullen	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	Project afgerond (Ja/Nee)	
			SiSa tussen medeoverheden					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/01	C23244115894603	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/02	Aard controle R Indicator: E97B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/05
			030010 Provincie Noord-Brabant	C23244115894603	€ 65.218	€ 138.999	Nee	
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/07			
			1 C23244115894603	Ja				
			Eindeverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/09					
			Nee					
lenW	E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplafse infrastructuur	Beschikkingnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1)	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/01	Aard controle R Indicator: E104/02	Aard controle R Indicator: E104/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/06
			1 IENW/BSK-2023-92777	€ 23.061	€ 23.061	€ 76.402	0	0
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindeverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/10		
			1 IENW/BSK-2023-92777	0	0	Nee		
			Naam infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E104/11	Aard controle R Indicator: E104/12	Aard controle R Indicator: E104/13	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/14	Aard controle n.v.t. Indicator: E104/15	
			1 Ondertunneling spoorlijn Stationskwartier Ravenstein	€ 23.061	€ 23.061	€ 76.402	Nee	
lenW	E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindeverantwoording (Ja/Nee)	Beschikking kenmerk		
			Aard controle R Indicator: E115/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E115/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E115/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E115/04		
			€ 49.216	€ 49.216	Ja	zaaknummer 31204796 en bestelnummer 4500419952		
lenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m jaar T(ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: E120/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/02	Aard controle R Indicator: E120/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04		
			€ 74.660	€ 74.660	€ 37.330	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuk, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E120/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/08		
			1 430 Aanleg van een	Ja	3			
			2 401 Aanleg van openbare	Nee	0			
			3 413 Aanbrengen	Nee	0			
			4 417 Vervangen verharding	Nee	0			
			5 431 Drempel , aantal in st	Nee	0			
			6 437 Aanleg van een fietsstraat op	Nee	0			
			7 444 Vrijliggen van 30	Nee	0			
			8 412 Verwijderen fietspaaltje	Nee	0			
			9 432 Wegversmalling, aantal in st	Nee	0			
			10 434 Aanleg van een	Nee	0			
			11 421 Vrijliggend fietspad - b=3,5	Nee	0			
			12 421 Vrijliggend fietspad - b=3,0	Nee	0			
szW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 29.893.908	€ 806.337	€ 620.243	€ 440	€ 147.703	€ 3.829
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk- en inkomens kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 44.512	€ 31.716	€ 0	€ 7.147.962	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijl te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeentedeel 2025	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
		<p>Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
		€ 60.000	€ 62.334	€ 887	€ 0	€ 0	€ 0
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekking (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	€ 0
		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achtersallige betalingen kapitaalverstrekking BOB in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achtersallige betalingen kapitaalverstrekking BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
		Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10		
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.501	€ 54.214	€ 926
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 209	€ 0	€ 217	€ 17.919	€ 523
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 288	€ 0	€ 4.022	€ 47.029	€ 1.163
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.527	€ 105
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 18
		6 Totaal	€ 477	€ 0	€ 7.306	€ 123.689	€ 2.735
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
		6 Totaal	0	0	Ja		
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
		6 Totaal					
		Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mulaties (dotaties en vrijaf) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden op achtersallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		6 Totaal	0	0	0		
SZW	G10	Wet inburgering 2021, gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
		€ 1.455.129	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2025	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
		€ 0	€ 0	Ja			

SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2025  Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de WvR	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: G13/01 € 47.593	Aard controle R Indicator: G13/02 € 0	Aard controle R Indicator: G13/03 € 0	Aard controle R Indicator: G13/04 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05 Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025  Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01 € 708.651	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02 € 827.888				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Overlopende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			Aard controle R Indicator: H4/03 € 486.995	Aard controle R Indicator: H4/04 € 125.875	Aard controle R Indicator: H4/05 € 214.818	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06		
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Generaliseerde activiteit inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02 Nee	Aard controle R Indicator: H21/03 € 9.148	Aard controle R Indicator: H21/04 € 9.148	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05 Nee	
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01 € 1.770.661	Aard controle R Indicator: H30/02 € 1.770.066	Aard controle R Indicator: H30/03 € 1.586.315	Aard controle R Indicator: H30/04 € 4.924.637	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08 Nee				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01 060796 Gemeente 's-Hertogenbosch	Aard controle R Indicator: H35B/02 € 718.856				
VWS	H39	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_zonder centraal persoon_2025	Projectnummer	Experiment gerealiseerd (jaar T)? (Ja/Nee)	Heeft u meegewerkt aan de verplichte monitoring van de resultaten door middel van een door de Minister vastgesteld format? (Ja/Nee/Nv)	Toelichting (Verplicht indien bij H39/02 of H39/03 "Nee" is ingevuld)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H39/01 ref. 90003083 Verplichtingnr: 560212278	Aard controle n.v.t. Indicator: H39/02 Ja	Aard controle D1 Indicator: H39/03 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: H39/04		
			Kopie Projectnummer	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Eigen bijdrage en bijdragen derden (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – Inclusief uitvoering door medeoverheden vanaf SiSa 2025		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H39/05 ref. 90003083 Verplichtingnr: 560212278	Aard controle R Indicator: H39/06 € 312.533	Aard controle R Indicator: H39/07 € 165.733	Aard controle R Indicator: H39/08 € 312.533		
			Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H39/09 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: H39/10 Ja				
VRO	J1	Onderzoeks- en aanjaagkosten Grootsschalige woningbouw	Besteding (jaar T)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: J1/01 € 0					
VRO	J6B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet ondersteuning woningbouw (derde tranche)  SiSa tussen medeoverheden	Hieronder één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Cumulatief aantal woningbouw- of herstructureringsprojecten dat (t/m jaar T) geholpen is met middelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/01 030010 Provincie Noord-Brabant	Aard controle R Indicator: J6B/02 € 113.498	Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/03 € 113.498	Aard controle R Indicator: J6B/04 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/05 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/06 € 0
			Cumulatief aantal woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd (t/m Jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/07 3.173	Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/08 Nee				

VRO	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fessing uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
		Tranche 1 t/m 7 Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/02	Aard controle D1 Indicator: J9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/06
			1 Project Raadhuislaan-Zuid Oss (2023-000051424)	Nee	Nee	0	0	0
			2 Project Stationskwartier Ravenstein	Ja	Nee	0	0	0
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fessing projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/08	Aard controle R Indicator: J9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10	Aard controle R Indicator: J9/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12
			1 Project Raadhuislaan-Zuid Oss (2023-000051424)	Nee	€ 270.484	€ 602.193	€ 45.215	€ 45.215
			2 Project Stationskwartier Ravenstein	Ja	€ 1.214.697	€ 10.614.055	€ 0	€ 85.105
			Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording project afgerond (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16		
			1 Project Raadhuislaan-Zuid Oss (2023-000051424)	Nee	Formeel wijzigingsverzoek wordt uitgewerkt. Hierover zijn we in gesprek met RVD/VRC.	Nee		
			2 Project Stationskwartier Ravenstein	Nee	De hoeveelheid betaalbare woningen is licht gestegen. De vrije sector woningen zijn geslaagd van 99 (aanvraag) naar 98 (huidig geprognostiseerd programma) binnen het plangebied waarvoor de subsidie is aangevraagd. Het totaal aantal woningen binnen het plangebied is overigens ongewijzigd.	Nee		
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1 Indicator: J17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Aard controle D1 Indicator: J17/03			
			356	739	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Aard controle R Indicator: J17/05	Aard controle R Indicator: J17/06	Aard controle R Indicator: J17/07	Aard controle R Indicator: J17/08	
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energieverbruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator D1 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator D1 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energieverbruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator D4 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator D4 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			0	€ 0	€ 642.267	0	€ 0	€ 82.235
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning -bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energieverbruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator O7 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator O7 gemeoede kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			0	€ 0	€ 274.755			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. verangen, koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			0	0	0	764	0	0

VRO	J94	Regeling houdende regels verstreking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkningsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LA125-3382321	€ 3.910	0	0	€ 0	€ 3.910
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiszuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	0			€ 0
VRO	J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren	Hieronder per regel één provincie(codes) selecteren en in de kolommen emasaat de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T)	Cumulative bestedingen (t/m jaar T)			
			SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J117B/01	Aard controle R Indicator: J117B/02	Aard controle R Indicator: J117B/03		
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 78.559	€ 78.559			
			Kopie provinciecode	Status SMP (nog niet gestart/in ontwikkeling/algeerd)	Gebruik van pre-SMP (Ja/Nee)	Verwachte opleverdatum SMP(ad/mm/jj)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J117B/04	Aard controle D2 Indicator: J117B/05	Aard controle D2 Indicator: J117B/06	Aard controle D2 Indicator: J117B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J117B/08	
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	in ontwikkeling	Nee	31-12-2026	Nee	
VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkningsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulative bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulative optbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/02	Aard controle R Indicator: J209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04	Aard controle D2 Indicator: J209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06
			1 RHA25-AAND-03844029	Gewendeweg	€ 584.230	€ 728.926	€ 0	€ 0
			2 RHA25-AAND-03844057	Meidoornlaan	€ 7.785	€ 68.458	€ 0	€ 39
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (Ja/Nee)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09	Aard controle R Indicator: J209/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11	
			1 Gewendeweg	0	Ja	Ja	Nee	
			2 Meidoornlaan	0	Ja	Ja	Nee	
KGK	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T): salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulative bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulative bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 1.966.494	€ 820.731	€ 0	€ 6.136.103	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					
LVVN	L16B	Enmatige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma Natuur	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen emasaat de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Naam uitvoeringsprogramma	Besteding (jaar T) per uitvoeringsprogramma	Cumulative besteding (t/m jaar T) per uitvoeringsprogramma	Cumulative besteding apparaatskosten (t/m jaar T) per uitvoeringsprogramma	Uitvoeringsprogramma volgens projectplan uitgevoerd (Ja/Nee)
			SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/02	Aard controle R Indicator: L16B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/05
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	Boscompensatie Bos van Osa	€ 156.278	€ 218.309	€ 66.928	Ja
			Kopie uitvoeringsprogramma	Uitvoeringsprogramma afgeerd (Ja/Nee)	Toelichting per uitvoeringsprogramma			
			Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/09			
			1 Boscompensatie Bos van Osa	Ja				
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezondend uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
			Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05
			€ 5.205.332	€ 888.537	€ 888.537	€ 0	€ 345.168	€ 0
			Totaal bedrag vorderingen (I onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 13.200	€ 141.430	1-1-2025		
			Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)				
			Sum indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 vermindert met 09					
			Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13				
			€ 6.288.807	€ 29.268.567				

**OVERIGE GEGEVENS**

# Controleverklaring

Aan de gemeenteraad van de  
Gemeente Oss

Baker Tilly (Netherlands) B.V.  
Kerkenbos 10-27  
Postbus 10525  
6500 MB Nijmegen

T: +31 (0)24 378 48 48

nijmegen@bakertilly.nl  
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

## CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

### A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

#### Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Oss te Oss gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van de gemeente Oss op 31 december 2025 alsmede een getrouw beeld van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 het overzicht van baten en lasten over 2025;
- 2 de balans per 31 december 2025;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- 4 de rechtmatigheidsverantwoording over 2025;
- 5 de sisa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- 6 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

#### De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 21 oktober 2025 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Oss zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

**Informatie ter ondersteuning van ons oordeel**

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

**Materialiteit**

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 9.050.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 905.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, sisa- of WNT-redenen relevant zijn.

**Controleaanpak frauderisico's**

Als onderdeel van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de gemeente en haar interne beheersingsomgeving. Wij hebben een frauderisicoanalyse uitgevoerd met als doelstelling het identificeren en inschatten van mogelijke risico's op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude. Wij hebben onze frauderisicoanalyse besproken met het college van burgemeester en wethouders en de rekeningcommissie.

Op basis van onze frauderisicoanalyse hebben wij geen frauderisico onderkend ten aanzien van de opbrengstverantwoording van de gemeente. Dit houdt verband met de aard en samenstelling van de opbrengststromen. Een belangrijk deel van de opbrengsten bestaat uit vooraf vastgestelde bedragen op basis van beschikkingen en wettelijke regelingen, zoals uitkeringen en bijdragen van het Rijk. De gemeente heeft geen invloed op de hoogte van deze opbrengsten en de verantwoording hiervan kent een beperkt schattings- en beoordelingskarakter. De overige opbrengststromen van de gemeente zijn niet complex, hebben een routinematig karakter en bevatten weinig tot geen schattingselementen. Daarnaast zijn met betrekking tot de opbrengstverantwoording geen frauderisicofactoren geïdentificeerd, zoals prikkels in beloningsstructuren, prestatie-indicatoren of andere omstandigheden die aanleiding zouden kunnen geven tot het bewust onjuist manipuleren van opbrengsten. Wij hebben derhalve geconcludeerd dat de weerlegbare veronderstelling dat opbrengstverantwoording een frauderisico vormt, voor de gemeente niet van toepassing is.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij de volgende frauderisico's geïdentificeerd en geëvalueerd in het kader van onze controle.

***Het risico dat het management, dan wel het college maatregelen van interne beheersing doorbreekt***

Het college van burgemeester en wethouders en het gemeentelijk management bevinden zich in een unieke positie om fraude te plegen, aangezien zij in staat zijn administratieve vastleggingen te beïnvloeden en financiële informatie te manipuleren door het doorbreken van maatregelen van interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken. Een mogelijke prikkel voor het college of het management hierbij kan zijn om een gunstiger financieel beeld of betere prestaties te presenteren.

In reactie op dit frauderisico hebben wij onder meer de volgende controlewerkzaamheden verricht:

- Wij hebben op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten geanalyseerd en beoordeeld, en daarop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van deze journaalposten vast te stellen.
- Wij hebben de aanpassingen geanalyseerd die zijn aangebracht tijdens het opstellen van de jaarrekening.
- Wij hebben belangrijke schattingen en de daaraan ten grondslag liggende schattingsprocessen van het college beoordeeld, waaronder de waardering van grondexploitaties, vaste activa en vorderingen, alsmede de toereikendheid van voorzieningen. Daarbij hebben wij specifiek aandacht besteed aan het inherente risico van vooringenomenheid van het college bij deze posten. In dit kader hebben wij onder meer de volgende werkzaamheden verricht:
  - Grondexploitaties: wij hebben de plausibiliteit van de gehanteerde uitgangspunten per project beoordeeld aan de hand van economische inputparameters en backtestingwerkzaamheden uitgevoerd. Daarnaast hebben wij de toereikendheid van verliesvoorzieningen en de nauwkeurigheid en volledigheid van de tussentijdse winstneming beoordeeld.
  - Vaste activa: wij hebben vastgesteld of sprake is van duurzame waardeverminderingen.
  - Vorderingen: wij hebben de inschatting van het college ten aanzien van de inbaarheid van vorderingen en de daaruit voortvloeiende hoogte van de voorziening voor dubieuze debiteuren beoordeeld.
  - Voorzieningen: wij hebben beoordeeld of de uitgangspunten voor de voorziening inzake wethouderspensioenen plausibel zijn.
- Wij hebben significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening beoordeeld.
- Wij hebben de notulen van vergaderingen van het college en de gemeenteraad doorgenomen.

Naast bovenstaande werkzaamheden hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van beheersingsmaatregelen op organisatieniveau, waaronder het integriteitsbeleid en de klokkenluidersregeling. Tevens hebben wij de maatregelen van interne beheersing beoordeeld binnen processen die betrekking hebben op het vastleggen van journaalposten, het opstellen van schattingen en het bewaken van projecten. Daarbij hebben wij specifiek aandacht besteed aan de toegangsbeveiliging binnen de IT-systemen en de mogelijkheid dat functiescheidingen kunnen worden doorbroken. Eventuele integriteits- en klokkenluidersmeldingen hebben wij, voor zover relevant, betrokken bij onze controlewerkzaamheden.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen aanwijzingen of vermoedens van fraude geïdentificeerd die zouden kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang als gevolg van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het college of het management.

#### ***Het risico dat grondaankopen niet marktconform hebben plaatsgevonden***

Wij hebben het risico onderkend dat grondaankopen ten behoeve van toekomstige grondexploitaties niet marktconform hebben plaatsgevonden. Dit betreft, onder andere, de grondaankoop in het kader van het project Amsteleind. Wij hebben dit risico als een frauderisico aangemerkt vanwege de omvang van de transacties en de relatief hoge mate van subjectiviteit bij de prijsstelling.

In reactie op dit frauderisico hebben wij de volgende controlewerkzaamheden verricht:

- Wij hebben aan de hand van onafhankelijke taxatierapporten de totstandkoming van de aankoopprijs beoordeeld.
- Wij hebben vastgesteld dat bij de grondaankopen de door de gemeenteraad vastgestelde kaders en besluitvorming juist zijn toegepast.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen aanwijzingen of vermoedens van fraude geïdentificeerd die zouden kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang als gevolg van niet-marktconforme grondaankopen.

***Het risico dat (handmatige) betalingen worden uitgevoerd aan niet-rechthebbenden als gevolg van onjuiste mutaties in crediteurenstamgegevens***

Wij hebben het frauderisico onderkend dat (handmatige) betalingen worden verricht aan niet-rechthebbenden. Dit risico ziet enerzijds op betalingen die buiten het reguliere crediteuren- en betaalproces om plaatsvinden, waarbij handmatig bankrekeningnummers worden ingevoerd. Anderzijds heeft dit risico betrekking op betalingen via het reguliere betaalproces waarbij ten onrechte mutaties in crediteurenstamgegevens zijn doorgevoerd. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat bewust betalingen worden uitgevoerd naar onjuiste bankrekeningnummers met als doel gelden aan de gemeente te onttrekken.

In reactie op dit frauderisico hebben wij onder meer de volgende controlewerkzaamheden verricht:

- Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de relevante interne beheersingsmaatregelen rondom het betaalproces beoordeeld.
- Wij hebben een data-analyse uitgevoerd op de uitgaande betalingen, waarbij wij specifiek aandacht hebben besteed aan bijzondere en ongebruikelijke transacties, zoals betalingen aan relaties met meerdere bankrekeningnummers en betalingen waarbij één bankrekeningnummer aan meerdere crediteuren is gekoppeld.

Gedurende de gehele controle zijn wij alert geweest op indicaties van (mogelijke) fraude. Daarnaast hebben wij door middel van een schriftelijke bevestiging van het college laten bevestigen dat alle bekende gevallen van (mogelijke) fraude aan ons zijn gemeld.

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen specifieke aanwijzingen of vermoedens van fraude geïdentificeerd die zouden kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang als gevolg van onrechtmatige betalingen.

In algemene zin constateren wij dat fraudepreventie binnen de gemeente actieve aandacht krijgt. Het college heeft een integriteitsbeleid en een klokkenluidersregeling vastgesteld en beschikt over een interne frauderisicoanalyse waarin frauderisico's worden geïdentificeerd en bijbehorende interne beheersingsmaatregelen zijn vastgelegd om deze risico's te mitigeren.

**Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie**

Het college heeft in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de gemeente om de door haar geïdentificeerde risico's op te vangen en haar bedrijfsvoering voort te zetten voor tenminste 12 maanden na het opstellen van de jaarrekening. De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Als onderdeel van onze controle hebben wij deze veronderstelling met het college geëvalueerd aan de hand van de tot het moment van het verstrekken van deze controleverklaring beschikbare informatie waaronder de begroting en de financiële kengetallen inclusief de weerstandsratio. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente een sluitende meerjarenbegroting heeft voor boekjaar 2026 en dat de verwachte tekorten vanaf 2028 nog binnen het aanwezige vermogen opgevangen kunnen worden.

Wij hebben, op basis van de verkregen controle-informatie, overwogen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Eventuele relevante gebeurtenissen na balansdatum die haar effect kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente zijn toereikend toegelicht in de toelichting op de balans. Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

- Wij hebben een risicoanalyse uitgevoerd gericht op het risico dat er gereede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Wij hebben kennisgenomen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het college en overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij

als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Wij hebben met het college de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten besproken.

- Wij hebben kennisgenomen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Wij hebben kennisgenomen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- Wij hebben vastgesteld dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij het college over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.

Op basis van onze kennis en ons begrip van de organisatie, verkregen tijdens onze jaarrekeningcontrole, en de financiële positie van de gemeente, zoals deze blijkt uit de jaarrekening, vinden wij het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente niet langer in staat is om de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

#### **Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd**

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

#### **B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie**

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

#### **C. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten**

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de sisa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling informatieverstrekking sisa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling informatieverstrekking sisa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering sisa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling informatieverstrekking sisa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fraude of fouten niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

#### **D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**

##### **Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening**

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede het getrouw weergeven van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

**Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening**

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 21 oktober 2025, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening.

Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 19 mei 2026

Baker Tilly (Netherlands) B.V.

w.g. drs. B. Smeenk RA

## Bijlage 1: Overzicht subsidies

Hierna geven we een overzicht van alle subsidieregelingen per programma en per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
<b>01 Welzijn en zorg</b>	<b>17.443.547</b>	<b>21.254.126</b>	<b>20.851.864</b>
<b>Jeugdhulp</b>	<b>4.543.287</b>	<b>4.702.932</b>	<b>4.702.933</b>
R-178 Subsidie ONS welzijn jeugdhulp	4.283.175	4.447.315	4.447.316
R-216 Subsidie Haspel POH GGZ Jeugd	260.112	255.617	255.617
<b>Jeugdwerk</b>	<b>1.082.747</b>	<b>1.368.274</b>	<b>1.276.963</b>
R-1001 Subsidies Jeugd- en jongerenactiviteiten	33.819	34.565	34.565
R-1002 Subsidies Kindervakantieactiviteiten	28.958	29.597	29.600
R-1003 Subsidies Org. plattelandsjongeren ((KPJ` s)	3.321	2.936	2.936
R-1005 Subsidies Wijkst. Samenlevingsopbouw	57.204	53.929	53.929
R-1022 Subsidies Scoutinggroepen	62.875	64.255	64.253
R-1046 Subsidie Werkgroep homosexualiteit NVIH/COC	7.849	8.022	8.022
R-1063 Subsidie Sahelp	2.838	2.900	2.900
R-1075 Declaratiereg ONS Welzijn Straatspeeldag	3.399	4.157	4.255
R-1083 Projectbudget Jongerenraad		10.961	
R-1095 Stelpost Projecten Mondiale Bewustwording		3.005	
R-1143 Subsidie Jeugdorganisatie Aktie Fix	240	245	245
R-1145 Uitkering Legaat van Cooth	6.219	6.219	6.219
R-1199 Subsidies Mondiale Bewustwording	277	283	283
R-1209 Subsidie Kinder Aktie Komite Ruwaard	11.272	11.520	11.520
R-1224 Eigen budget Jongerenraad	1.121	1.146	1.146
R-1229 Stelpost Jeugdparticipatie		4.961	
R-1236 Declaratiesubsidie Huurkosten Jongerenraad	4.225	4.798	
R-167 Subsidie St. Dorpsblad Torenklinken Geffen	1.661	1.697	1.697
R-211 Subsidie ONS welzijn jongerenwerk	642.439	655.835	655.835
R-223 Subsidies Sociale Basis		339.624	302.365
R-30 Ons welzijn samenwerking justitie en ketenpartners	73.166	-	
R-38 Versterken sociale basis	50.367	-	-21.037
R-39 Mantelzorg en Welzijn op recept	91.497	127.619	118.230
<b>Wmo begeleiding en dagbesteding</b>	<b>297.906</b>	<b>312.533</b>	<b>162.717</b>
R-217 Subsidie Interzorg Zorgbuurthuis Hageltje	297.906	312.533	162.717
<b>Wmo beschermd wonen</b>	<b>599.629</b>	<b>1.337.625</b>	<b>1.337.625</b>
R-205 Subsidie Projecten ambulantisering GGZ	5.000		
R-210 GGZ Oost-Brabant Consultatie GGZ	150.000	157.365	157.365
R-212 Subsidie ONS welzijn psychisch kwetsbaar	288.190	593.618	593.618
R-213 Subsidie preventie beschermd wonen	142.642	142.642	142.642
R-214 Subsidie Regionale Consultatiefunctie GGZ	13.797	200.000	200.000
R-51 Jongerenwerk en Veiligheid	-	244.000	244.000

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
<b>Wmo collectieve voorzieningen</b>	<b>10.919.977</b>	<b>13.532.762</b>	<b>13.371.626</b>
R- 27 Subsidie Internationaal Werken	65.000	61.000	
R-1026 Subsidies Migrantenorganisaties	7.558	12.956	4.300
R-1027 Subsidies Instellingen voor Beschermd Wonen	5.916	6.045	6.045
R-1028 Subsidies Ouderenbonden	65.636	75.005	64.802
R-1050 Subsidie St. Slachtofferhulp Nederland	29.084	30.084	30.084
R-1064 Subsidie KBO-kring Oss	2.075	2.121	2.121
R-1066 Subsidie Seniorenraad (O.S.O.)	8.858	9.053	9.053
R-1078 Subsidieregeling Woontussenvoorzieningen	5.765	7.281	
R-1114 Subsidie Lokale Act. Novadic-Kentron	81.123	85.106	85.106
R-1137 Budgetsubsidie St. Vluchtelingenwerk Oss	223.230	241.177	241.177
R-1200 Subsidies Huurkosten (indirecte subsidies)	69.524	76.181	74.668
R-1214 Subsidies handwerkgroepen ouderen	917		
R-1215 Subsidie Bonte Hoef / H.Hart	8.595	8.784	8.785
R-1223 Stelpost verdeelplan Projecten WMO		6.081	
R-1234 Subsidies maatschappelijke dienstverlening	140.099	156.055	150.165
R-1249 Subsidie Stichting NAH4US	2.803	2.865	2.865
R-1251 Subsidie Adviesraad Sociaal Domein	97.000	99.134	99.134
R-179 Subsidie ONS welzijn volwassenen	3.315.487	3.019.956	3.019.955
R-184 Subsidie Ypse Dementie		69.261	69.261
R-190 Subsidies Proeftuin Ruwaard	1.578.326	2.766.869	2.675.110
R-209 GGZ Oost-Brabant Ontmoetingsfunctie GGZ	151.197	192.529	192.529
R-215 Subsidie ONS welzijn Indiv. Sociaal Werk	1.774.601	1.620.507	1.620.507
R-218 Subsidie Thuis in Oss vluchtelingenopvang	2.303.854	2.900.844	2.900.844
R-221 Subsidies Proeftuin Ussen	867.914	2.003.868	1.946.629
R-224 Subsidie straatdokter Verdihuis	69.070	80.000	80.000
R-27 Subsidie Internationaal Werken			57.997
R-33 Versterken sociale basis	21.345	-	4.367
R-50 Vluchtelingen	25.000	-	26.122
<b>02 Werk, Inkomen en Onderwijs</b>	<b>4.875.590</b>	<b>5.261.615</b>	<b>5.160.984</b>
<b>Arbeidsparticipatie</b>	<b>74.212</b>	<b>76.850</b>	<b>76.850</b>
R-185 Subsidie Thuis in Oss	74.212	76.850	76.850
<b>Begeleide participatie</b>	<b>5.000</b>	<b>-</b>	<b>4.000</b>
R-34 Laaggeletterdheid	5.000	-	4.000
<b>Minimabeleid</b>	<b>449.636</b>	<b>615.539</b>	<b>585.919</b>
R-1244 Subsidies Tegen Armoede	387.365	413.737	355.117
R-31 Rechtsbescherming	62.271	201.802	230.802
<b>Onderwijsbeleid en leerlingenzaken</b>	<b>4.341.656</b>	<b>4.564.017</b>	<b>4.489.006</b>
R-1 subsidie lokaal onderwijsbeleid	318.022	356.008	369.239
R-1127 Budgetsubsidie St. Volksuniversiteit Oss eo	101.141	109.272	109.272

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
R-2 OAB schakelklassen	370.825		389.033
R-28 OAB verbreed en algemeen	666.785		496.042
R-3 Subsidie doelgroepkinderen VVE	117.000		130.000
R-35 Tegemoetkoming VVE	641.968	629.770	770.898
R-4 Subsidie inhoudelijke uitvoering OAB	377.663		389.292
R-5 Voor en vroegschoolse educatie (VVE)	1.748.253		1.835.230
<b>Onderwijshuisvesting</b>	<b>5.086</b>	<b>5.209</b>	<b>5.209</b>
R-165 Subsidie VVE Ravengaarde	5.086	5.209	5.209
<b>03 Ontmoeten, Sport en Cultuur</b>	<b>9.189.420</b>	<b>9.636.827</b>	<b>9.386.628</b>
<b>Evenementen en stadspromotie</b>	<b>152.706</b>	<b>152.348</b>	<b>177.316</b>
R-1019 Subsidies Carnavalsverenigingen	2.952	2.636	2.639
R-1020 Subsidies Oranjecomitees	6.040	6.173	6.173
R-1021 Subsidies St.Nicolaascomitees	2.778	2.838	2.838
R-1037 Subsidie Stichting Herpen in woord en beeld	366	374	374
R-1041 Subsidie Werkgroep Cultuur	3.267	3.338	3.338
R-1080 Subsidieregeling Koningsdag Basisscholen	2.497	2.537	1.928
R-1096 Subsidieregeling Eenmalige Evenementen	12.099	52.654	45.833
R-1111 Subsidies Stichtingen Carnavalsvieringen	19.166	23.507	23.508
R-1112 Subsidies Imkerverenigingen	362	370	370
R-1178 Subsidie Het vierde beeld	7.089	7.245	7.245
R-17 budget nieuwe initiatieven	55.963	5.106	40.000
R-173 Subsidie Maasdijk Marathon	20.127	20.570	20.570
R-26 Kleine kermissen	20.000	25.000	22.500
<b>Gezondheid</b>	<b>358.038</b>	<b>271.350</b>	<b>259.153</b>
R-1023 Subsidies EHBO-verenigingen	1.803	1.844	1.844
R-1097 Subsidies lokale afdelingen Zonnebloem	4.718	4.821	4.821
R-1109 Subsidie Stichting Ons Klupke	509	520	520
R-1191 Stichting VPTZ Oss - Maasland	37.446	38.270	38.270
R-1232 Subsidie Stichting Reanimatie Oss	2.681	2.740	2.740
R-181 Subsidies innovatie sociaal domein	39.474		
R-195 Subsidie dekkend netwerk AED`s	61.600	63.025	62.920
R-23 Oss Innoveert en beweegprogramma Q-koorts	3.932	3.000	2.861
R-41 Transformatieplan naar Samen in Gezondheid	154.367	-	
R-42 Terugdringen gezondheidsachterstanden	51.508	157.130	145.177
<b>Kunst en cultuur</b>	<b>4.140.349</b>	<b>4.361.850</b>	<b>4.320.000</b>
R-1007 Subsidies Gilden en Schutterijen	970	992	990
R-1008 Subsidies Harmonieën en Fanfares	120.200	122.847	122.848
R-1009 Subsidies Heemkundeverenigingen	39.064	34.813	34.812
R-1012 Subsidies Opera- en Operetteverenigingen	20.492	20.943	20.944
R-1014 Subs. Toneelgezelschappen en Volksdansgroep	40.999	41.898	41.896
R-1016 Subsidies Zelfstandige Zangkoren	17.715	18.108	18.105

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
R-1033 Subsidie Orgelkring FC Smits	904	924	924
R-1036 Subsidie Rollend creatief (Megen)	1.665	1.702	1.702
R-1039 Subsidie Stichting Oss Cultureel	55.095	57.568	57.568
R-1065 Subsidie Maaslandgilde	3.865	3.950	3.950
R-1082 Subsidie Fantastival	50.491	51.602	51.601
R-1088 Stelpost Stimulering Kleine Verenigingen	11.585	13.583	1.150
R-1102 Subsidie Stichting Popkollektief regio Oss	20.413	21.329	21.329
R-1125 Budgetsubsidie St. Theater De Lievekamp	1.297.000	1.364.963	1.364.963
R-1126 Budgetsubsidie Stichting Muzelinck	1.240.405	1.298.529	1.298.529
R-1138 Stichting Overleg Kunstzinnige Vorming Oss	39.121	40.877	40.877
R-1166 Subsidie Genootschap Beeldende kunst	2.462	2.516	2.516
R-1206 Subsidies Big Bands en Muziekkappellen	17.731	18.118	18.116
R-1217 Subsidie Werkgroep Woord		6.634	
R-1219 Interculturele activiteiten		4.650	
R-168 Subsidies Molenaarsverenigingen	8.666	8.857	8.857
R-172 Subsidie Groene Engel	651.972	642.584	642.584
R-192 Subsidie Poëzie Podium	1.121	1.146	1.146
R-196 Subsidie stichting Veteranen Oss	1.682	1.719	1.719
R-198 Subsidie Drumband Dedico Demen	2.802	2.864	2.864
R-199 Subsidie Stichting Archeologie Maasland	6.121	6.256	6.256
R-200 Subsidie Stichting Smederij Verhoeven	1.331	1.360	1.360
R-201 Subsidies Cultuurfonds Amateurkunst	5.000		
R-206 Subsidies Cultuurfonds Professionele Kunst	5.000		
R-207 Subsidie Trots '54		15.000	15.000
R-222 Subsidie Muzelinck cultuurcoaches	123.669	85.473	85.473
R-48 Cultuureducatie met Kwaliteit	-	80.271	80.271
R-6 impuls jongerencultuur	225.238	343.885	343.885
R-8 Monumentensubsidie	127.570	45.889	27.764
<b>Media</b>	<b>2.753.700</b>	<b>3.109.098</b>	<b>3.109.671</b>
R-1025 Subsidies Sublokale Omroepen	8.449	8.635	8.635
R-1054 Subsidie Stichting Omroep Maasland	403.351	410.464	410.464
R-1124 Budgetsubsidie St. Openbare Bibliotheek Oss	2.341.900	2.689.182	2.689.722
R-49 Media	-	817	850
<b>Sociaal-cultureel werk</b>	<b>404.024</b>	<b>466.011</b>	<b>261.587</b>
R-1018 Subsidies Vrouwenorganisaties	9.397	9.602	9.602
R-1067 Subsidie De Beestenbergh	12.302	12.573	12.573
R-1068 Subsidie Speeltuin Elckerlyc	60.470	61.800	61.800
R-1160 Subsidie Gemeensch.huis Acropolis Personeel	32.498	33.213	33.213
R-1161 Subsidie Stichting Wijkcentrum Ruwaard		78.420	
R-1165 Subsidies Cursussen Vrouwenorganisaties	400	1.605	600
R-1256 Subsidie Sichtung Rechtswinkel Oss	14.128	14.439	14.439
R-127 Subs. exploitatie Gemeensch.huis Acropolis	5.474	5.670	5.670
R-170 Subsidies beheerstichtingen	72.101	73.689	73.690
R-208 Subsidies Thuis in de buurt	59.085		

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
R-40 Laagdrempelig ontmoeten en thuis in de buurt	63.400	50.000	50.000
R-9 compensatieregeling wijk- en dorpshuizen	74.769	125.000	
<b>Sportbeleid en activering</b>	<b>1.380.603</b>	<b>1.276.170</b>	<b>1.258.902</b>
R-1030 Subsidies Jeugdleden Sportverenigingen	71.065	69.237	63.333
R-1085 Subsidies Stratenlopen c.a.	563	575	575
R-1090 Stelpost sportstimulering, verenigingskader	2.550	18.364	7.000
R-1257 Subsidie Sport Expertise Centrum	1.230.118	1.155.347	1.155.347
R-189 Subsidie TOP Oss Foundation	4.547	4.647	4.647
R-36 Aanpak overgewicht en obesitas	37.500	-	
R-43 Subsidie energiekosten	19.795	28.000	28.000
R-44 Buurtsportcoach	14.465	-	
<b>04 Klimaat, energie en openbare ruimte</b>	<b>359.864</b>	<b>207.965</b>	<b>177.774</b>
<b>Klimaat en energie</b>	<b>329.808</b>	<b>157.964</b>	<b>148.814</b>
R-1062 Subsidie IVN	6.178	6.314	6.314
R-1135 Budgetsubsidie St. Dierenopvang Maasland	259.500		
R-186 Subsidie Global Goals Oss		11.459	11.459
R-225 Subsidie verwijderen houtkachels		25.000	25.000
R-226 Subsidie maatregelen klimaatadaptatie		25.000	15.850
R-45 Regiodeal	64.130	-	
R-47 Projecten buitengebied	-	90.191	90.191
<b>Openbaar groen</b>	<b>30.056</b>	<b>50.001</b>	<b>28.960</b>
R-1061 Subsidie Stichting Landschapsbeheer	6.123	7.655	6.258
R-203 Subsidie Stichting Landerij VanTosse	15.697	17.346	16.043
R-21 Subsidie onderhoud bijzondere bomen	8.236	25.000	6.659
<b>05 Economie</b>	<b>507.511</b>	<b>481.848</b>	<b>480.879</b>
<b>Economische ontwikkeling</b>	<b>436.748</b>	<b>408.677</b>	<b>408.677</b>
R-16 bijdrage Regiofonds en NOB Werkt	377.748	393.677	393.677
R-37 Beleidsontwikkeling lokale economie	59.000	15.000	15.000
<b>Recreatie en toerisme</b>	<b>70.763</b>	<b>73.171</b>	<b>72.202</b>
R-1198 Subsidie Je treft 't in Oss	15.355	15.693	15.693
R-1250 Subsidies lokale recreatie en toerisme	37.468	39.143	38.174
R-1260 Subsidie Stichting Maasmeanders	17.940	18.335	18.335
<b>06 Stadscentrum</b>	<b>217.412</b>	<b>103.132</b>	<b>103.132</b>
<b>Centrumontwikkeling algemeen</b>	<b>217.412</b>	<b>103.132</b>	<b>103.132</b>
R-13 subsidie Wonen in het Centrum	116.500	-	
R-197 Subsidie Centrummanagement Living Statues	11.212	11.459	11.459
R-204 Subsidie Stichting Centrummanagement Oss	89.700	91.673	91.673

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
<b>07 Verstedelijk, wonen mobiliteit</b>	<b>274.327</b>	<b>289.442</b>	<b>276.473</b>
<b>Verkeer</b>	<b>217.151</b>	<b>232.591</b>	<b>219.176</b>
R-1029 Subsidies Buurtbusverenigingen	6.636	6.797	6.818
R-188 Subsidie Stichting Wijkbus Oss	31.000	31.682	31.682
R-202 Subsidie Stichting de Maasveren	37.500	37.500	37.500
R-25 Verkeerseducatie	142.015	148.839	143.176
<b>Volkshuisvesting</b>	<b>57.176</b>	<b>56.851</b>	<b>57.297</b>
R-1034 Subsidie Parochie MOO voor aanlichten kerk	145	149	149
R-1079 Subsidieregeling Geschiedschrijving gem.Oss	3.000	1.054	1.500
R-1196 Subsidie Huur, Onderhoud Ravensteinse Molen	28.031	28.648	28.648
R-20 Erfgoed en archeologie	7.000	8.000	8.000
R-220 Subsidie Clarissen Klooster Megen	19.000	19.000	19.000
<b>08 Veilige omgeving</b>	<b>106.206</b>	<b>121.662</b>	<b>121.662</b>
<b>Integrale veiligheid</b>	<b>106.206</b>	<b>121.662</b>	<b>121.662</b>
R-100 Subsidie Stichting Radar	47.692	56.780	56.780
R-219 Subsidie Stichting Halt	46.200	47.216	47.216
R-52 Integrale veiligheid	12.314	12.666	12.666
R-53 Anti-discriminatie	-	5.000	5.000
<b>09 Besturen in verandering v tijden</b>	<b>82.688</b>	<b>130.000</b>	<b>121.392</b>
<b>Wijkgericht werken</b>	<b>82.688</b>	<b>130.000</b>	<b>121.392</b>
R-46 Werkplaatsen in de wijk	82.688	130.000	121.392
<b>Eindtotaal</b>	<b>33.056.564</b>	<b>37.486.617</b>	<b>36.680.788</b>

## Bijlage 2: Overzicht opvolging rekenkameraanbevelingen

### Overzicht opvolging rekenkameraanbevelingen

Per 1 januari 2023 zijn colleges van B&W verplicht om jaarlijks te informeren over de opvolging van rekenkameraanbevelingen die aan het college zijn gericht.

In dit overzicht geven we toelichting op de voortgang van de aanbevelingen. Dit doen we voor de rekenkamerrapporten vanaf 2021.

### Rekenkamerrapport toezicht en handhaving Kiezen in schaarste

Een onderzoek naar de praktijk van toezicht en handhaving in Oss

#### *Aanbevelingen*

- In het nieuwe beleidsplan voor toezicht en handhaving doelen te formuleren en daarbij aan te geven op welke manier aan de raad inzicht wordt gegeven in effectiviteit van het beleid.
- Vul de wettelijk voorgeschreven rapportages voor de raad aan met inzichtelijke factsheets, waarop raadsleden in een oogopslag kunnen zien wat de belangrijkste resultaten van toezicht en handhaving zijn en wat de afwijkingen zijn. Toets in de jaarlijkse verslaglegging op inzichtelijkheid en aandacht voor de zaken die de raad van belang acht. Maar hierbij ook gebruik van verhalende beleidsevaluatie.
- Schets bij de discussie over de prioriteiten bij de inzet van toezicht en handhaving vooraf mogelijke scenario's, waarbij ook inzicht in de kosten gegeven wordt.
- Maak in de rapportages aan de raad duidelijk waar in de beleidscyclus het document past en welke rol (sturing of controle) de raad daarin kan spelen.
- Ontwikkel een rapportagesysteem dat de raad inzicht geeft in de beschikbare middelen voor toezicht en handhaving, de huidige inzet daarvan en de mogelijke financiële ruimte.
- Ontwikkel een systeem van evaluatie en monitoring waarbij systematisch wordt ingezet op het verklaren van verzamelde informatie in het licht van effectiviteit van beleid en van effectief handelen.
- Deel de resultaten van bezwaar- en beroepsprocedures actief met handhavers, zodat zij verbeteringen in hun handhavingspraktijk kunnen realiseren.

#### *Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

Op 17 december 2025 heeft het college de raad middels een raadsinformatiebrief (onderwerp: VTH evaluatierapport 2025 en uitvoeringsprogramma 2026, ID 646) geïnformeerd over de wijze waarop de aanbevelingen in het nieuwe VTH-beleidsplan 2027-2030 worden meegenomen. In dezelfde raadsinformatiebrief is aangegeven op welke manier en op welke tijdstippen de raad hier bij betrokken wordt. Gedurende 2026 gaan we een nieuw beleidsplan opstellen, rekening houdend met alle aanbevelingen.

#### *Welke acties zijn ondernomen;*

Zie de toelichting bij het antwoord op de eerste vraag.

#### *Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

Zie de toelichting bij het antwoord op de eerste vraag.

#### *Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

Zie de toelichting bij het antwoord op de eerste vraag.

## Energiebesparingsplicht Rekenkameronderzoek

Een rekenkameronderzoek naar energiebesparingsplicht in de gemeente Oss

### *Aanbevelingen*

Het college te vragen om:

- een voorstel voor te bereiden over het intensiveren van de inspanningen voor de energiebesparings- en informatieplicht om extra besparing te realiseren.
- de raad inzicht te geven in de mogelijkheden om het energiebesparingspotentieel via het netwerk van de gemeente met bedrijven te vergroten.
- de actualisatie van het dashboard binnen de gemeenschappelijke regeling aan de orde te stellen om hun inspanningen efficiënter te maken.

### *Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

Alle aanbevelingen zijn opgepakt en worden opgevolgd.

### *Welke acties zijn ondernomen;*

- De Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) voert voor ons het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht uit. Daarom hebben we de ODBN gevraagd om met een voorstel hierover te komen. Omdat de taak integraal onderdeel uit maakt van het totale programma dat de ODBN voor ons uit voert (VTH-breed) zal de ODBN bij het opstellen van het eerstvolgende (concept)jaarprogramma (voor 2027) komen met een voorstel. Het conceptprogramma, en daarin het voorstel, verwachten we in mei of juni 2026.
- Verduurzaming is een onderwerp dat op verschillende manieren aan bod komt in contact met de Osse ondernemers. Met de Grote Oogst-projecten wordt gericht op Moleneind en Vorstengrafdonk gewerkt aan verduurzaming, waaronder energiebesparing. Ook staat via het accountmanagement van de gemeente verduurzaming frequent op de agenda. Vanuit accountmanagement kunnen besparingskansen vroegtijdig worden opgehaald en worden ondernemers gericht doorverwezen naar passende regelingen en ondersteuning. Het netwerk van accountmanagers biedt daarnaast ruimte om het bereik te vergroten met meer gerichte voorlichting, het signaleren van koppelkansen op bedrijventerreinen en het versterken van bestaande netwerken. Zo kan de gemeente haar rol als verbinder en aanjager van energiebesparing optimaal benutten. Op bedrijventerrein Elzenburg de Geer en Danenhoef wordt door de SPUK-aanjager\* vanuit de SPUK-regeling gekeken naar energielabels en hoe deze te verbeteren. De regeling loopt via de provincie. Er zal aan de provincie gerapporteerd worden. Deze rapportage is openbaar en kan dan met de raad worden gedeeld.

*Een SPUK is een Specifieke Uitkering, een financiële regeling waarmee het Rijk geld verstrekt aan gemeenten, provincies en waterschappen om specifiek beleid uit te voeren gericht op maatschappelijke doelen zoals verduurzaming.*

- Zoals gezegd voert de ODBN deze taak voor ons uit. De ODBN heeft ook een dashboard. Wij hebben de ODBN gevraagd om te bekijken hoe dat dashboard kan worden geactualiseerd en wat de bijdrage dan zal kunnen zijn om de inspanningen efficiënter te maken. Omdat dit een bredere – lees landelijke – discussie is bij alle omgevingsdiensten, heeft de ODBN dit geagendeerd voor het landelijke overleg. Wij zullen worden geïnformeerd over het vervolg zodra de ODBN meer weet.

### *Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

We zie een dalende lijn bij bedrijven die nog niet voldoen aan de energiebesparingsplicht en toenemend bewustzijn en inzet van bedrijven op reductie van energieverbruik.

### *Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

Aanbevelingen worden allemaal uitgevoerd en laten het gewenste resultaat zien.

## Rekenkamer rapport Naar een effectiever subsidiebeleid

Een rekenkameronderzoek naar subsidiebeleid en uitvoering in de gemeente Oss

### *Aanbevelingen:*

Het college opdracht te geven om:

- de huidige subsidieregelingen te evalueren en actualiseren, waar mogelijk deze regelingen te harmoniseren, en/of te clusteren, zodat er een overzichtelijk aantal regelingen overblijft.
- de beleidskaders voor budgetsubsidies en klassieke subsidies te evalueren en te actualiseren en vervolgens deze kaders te laten vaststellen door de raad.
- de organisatie zo in te richten, dat het algemene subsidiebeleid, het proces van uitvoering en de monitoring en evaluatie, structureel wordt onderhouden.
- het digitale archiefsysteem dat voor subsidies wordt gebruikt, zo in te richten dat alle relevante stukken binnen dit systeem op eenvoudige wijze zijn terug te vinden.
- in de bij te stellen beleidskaders voor subsidies aandacht te schenken aan de wijze waarop na afloop van een subsidieperiode wordt beoordeeld of:
  - gemaakte afspraken zijn nagekomen en
  - afgesproken prestaties daadwerkelijk zijn geleverd.
- in de beleidskaders Budgetsubsidies op te nemen hoe vaak bestuurlijk overleg dient plaats te vinden en welke onderwerpen in deze gesprekken standaard aan de orde dienen te komen.
- binnen 4 maanden na behandeling van dit rekenkameronderzoek in de raad aan te geven welke vervolgstappen ze van plan zijn om te gaan zetten en daarvoor een planning af te geven.

### *Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

Alle aanbevelingen zijn door het college overgenomen. Het project 'herijking subsidiebeleid' is in januari 2026 gestart. Gebaseerd op het Rekenkameronderzoek zien wij drie overkoepelende opgaven:

- Vernieuwing van het subsidiebeleid;
- Vervanging van het huidige, verouderde subsidiesysteem en implementatie van een nieuw administratief systeem;
- Vastgoedexploitatie: bij de herziening van het subsidiebeleid lopen we aan tegen financiële spanningsvelden in de vastgoedexploitatie, zoals de verhouding tussen kostprijsdekkende huur en de behoefte aan exploitatiesubsidies.

Aanbeveling 1 t/m 6 nemen wij mee in deze drie overkoepelende opgaven.

Aanbeveling 7 is opgevolgd en afgerond. Wij hebben een raadsbrief gepubliceerd met de planning, deze is als volgt:

In 2026 willen wij de volgende resultaten bereiken:

- Uitgangspunten voor het nieuwe subsidiebeleid.

Deze uitgangspunten geven richting aan de manier waarop de gemeente subsidies inzet, welke rol subsidies hebben ten opzichte van ander beleid, hoe doelmatigheid en doeltreffendheid worden gerealiseerd en hoe de uitgangspunten van vertrouwen en brede waarde – zoals benoemd in de bestuurlijke reactie – worden geborgd. Hierin wordt ook de verhouding tussen subsidies en vastgoedhuur meegenomen.

- Harmonisatie en actualisatie van de bestaande subsidieregelingen.

De ambitie is om te komen tot een compacte set van regelingen, met een duidelijke scheiding tussen structurele en incidentele subsidies.

- Implementatie van een nieuw subsidieadministratiesysteem

In 2026 wordt een keuze gemaakt voor een vervangend subsidieadministratiesysteem. Het systeem wordt in 2026 geïmplementeerd en per 1 januari 2027 in gebruik genomen.

*Welke acties zijn ondernomen;*

Het project 'herijking subsidiebeleid' is in 2026 van start gegaan, wij verwachten dat dit project een looptijd heeft van twee jaar. In deze tijd verwerken wij alle aanbevelingen in het nieuwe subsidiebeleid.

*Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

Op dit moment kunnen wij nog geen resultaten rapporteren.

*Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

Aanbevelingen 1 t/m 6 staan nog open, maar worden zoals eerder genoemd meegenomen in het project 'herijking subsidiebeleid'.

## **Loonkostensubsidie**

Een effectieve regeling met oog voor kwetsbaarheden – quickscan naar de inzet van loonkostensubsidie in Oss

*Aanbevelingen:*

- Doe zorgvuldig onderzoek naar de juistheid en de effectiviteit van de loonwaardemeting bij die werkgevers waarbij hierover geen overeenstemming bestaat. Mocht het resultaat hiervan niet leiden tot overeenstemming over de aanpak dan adviseert de rekenkamer te overwegen deze samenwerking te beëindigen en de werknemers uit Oss te begeleiden naar ander werk.
- Analyseer de uitstroompercentages, de uitkomsten op lange termijn van de loonkostensubsidie en de relatie tussen aantallen in en duur van de bijstand. Hiermee krijgt de gemeente beter zicht op de doeltreffendheid van de LKS.
- Houdt in evaluatiegesprekken en bij loonwaardemetingen bij hoe de begeleiding op de werkvloer is geregeld en koppel deze informatie aan de loonwaarde-variatie. Deze informatie kan op termijn inzicht geven in de effectiviteit van de begeleiding van LKS-werknemers.
- Vraag het college om u jaarlijks op de hoogte te stellen van de stand van zaken en van het resultaat van de uitvoering van de aanbevelingen aan het college.

*Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

Aanbeveling 1 is opgevolgd.

*Welke acties zijn ondernomen;*

Naar één werkgever wordt niet meer actief bemiddeld.

*Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

Niet van toepassing.

*Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

Er is een evaluatie van het re-integratiebeleid in voorbereiding. In het voorjaar zal deze eerst met de adviesraad sociaal domein worden besproken alvorens deze via het college naar de raad wordt gestuurd. Behalve deze evaluatie wordt de raad jaarlijks door raadsinformatiebrieven over de resultaten van de Participatiewet geïnformeerd.

## Wonen – Uitvoering woonvisie

Een rekenkameronderzoek naar de uitvoering van de Woonvisie 2020 in de gemeente Oss

### *Aanbevelingen:*

- Geef het college opdracht om aan de raad concreet inzichtelijk te maken op welke wijze voor het jaar 2023 en de daaropvolgende jaren tot en met 2030 de gewenste productie van 660 nieuwe woningen per jaar gehaald zal worden.
- Geef het college de opdracht om met de woningcorporaties BrabantWonen en Mooiland in gesprek te gaan om te verkennen welke mogelijkheden kunnen worden aangewend om het contingent sociale huurwoningen de komende jaren versneld uit te breiden. Breng hierover verslag uit aan de raad.
- Geef opdracht aan het college om in samenwerking met de woningcorporaties BrabantWonen en Mooiland versneld te komen tot een overzichtelijk aantal prioriteiten, alwaar vervolgens in gezamenlijkheid met voorrang aan zal worden gewerkt.
- Geef opdracht aan het college om een structurele monitor te ontwikkelen die inzicht geeft in de mate van voortgang van de totale woningbouwopgave.

Deze monitor moet naast het geven van inzicht in de plancapaciteit en de mate van realisering van de plannen, tevens duidelijk maken welke zaken afwijken van de oorspronkelijke plannen.

Neem deze monitor op in de Raadsinformatiebrief Voortgang Woningbouw waarmee de raad 2-maal per jaar volledig wordt geïnformeerd.

### *Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

Aanbevelingen 1: De raad wordt sinds 2023 twee keer per jaar via de Raadsinformatiebrief Voortgang Wonen op de hoogte gebracht van de productie in de afgelopen jaren en de verwachte productie in de jaren tot 2030. Hierin nemen we onder meer op:

- Lopende en aankomende projecten en gebiedsontwikkelingen;
- De spreiding over stedelijk en landelijk gebied;
- De kwaliteit van de woningen die we toevoegen (zoals flexwoningen, woningen voor aandachtsgroepen etc.)
- Het aantal afgegeven vergunningen;
- Een korte terugblik en prognose op de ontwikkeling van de woningvoorraad;
- Inzage in de plancapaciteit;
- Inzage in actuele onderwerpen en aankomende beleidsvorming.

In de Woonagenda 2025-2027 zijn de aantallen te bouwen woningen en de bijbehorende bouwperiodes vastgelegd. Deze aantallen werken we nu in de verschillende grootschaligere gebiedsontwikkelingen uit in omgevingsprogramma's. De programma's maken inzichtelijk hoeveel woningen gerealiseerd worden, voor welke doelgroep en wanneer ze gebouwd worden. We programmeren daarbij op een plancapaciteit van 130% om tegenvallers (juridisch, financieel, planning) op te vangen. Zo hebben we momenteel ca. 7.600 woningen in zowel harde als zachte plancapaciteit.

Aanbeveling 2: Met BrabantWonen en Mooiland maken we jaarlijks uitvoeringsafspraken die concreet maken hoe we de meerjarige prestatieafspraken uitvoeren. Vast onderdeel is het maken van afspraken over het contingent sociale huurwoningen en het beneemen van mogelijkheden om woningbouw te versnellen.

Gemeente Oss heeft blijvend aandacht voor de versnelling en vereenvoudiging van procedures. We kijken daarom gezamenlijk naar mogelijkheden om de bestaande voorraad beter te benutten, en betrekken we corporaties in een vroeg stadium bij de grotere gebiedsontwikkelingen zoals Amsteleind en Euterpepark. Voor deze gebiedsontwikkelingen zijn inmiddels samenwerkings- en intentieovereenkomsten vastgesteld tussen corporaties en gemeente.

Daarnaast is gemeente Oss samen met de woningcorporaties een gesprekspartner aan de regionale versnellingstafel. In deze samenstelling wordt regionaal kennis uitgewisseld en worden kansen, best practices en knelpunten op versnelling besproken. We versterken elkaar waar mogelijk.

Aanbeveling 3: Gemeente en corporaties bespreken de voortgang van projecten, nieuwe initiatieven en posities binnen gebiedsontwikkelingen periodiek op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Nauwkeurige monitoring vormt de basis voor deze gesprekken. Elk kwartaal vindt er met de woningcorporaties een shortlist overleg plaats, waarin we lopende en aankomende projecten, en portefeuillestrategie bespreken. We zoeken hierin de samenwerking op en kijken waar we elkaar kunnen versnellen.

Daarnaast vinden er maandelijks ambtelijke overleggen plaats over de prestatieafspraken. Voortgang wordt gemonitord en er wordt bijgestuurd waar nodig. We signaleren knelpunten vroegtijdig om hier passende actie op te kunnen ondernemen.

Aanbeveling 4: We richten momenteel een woningbouwmonitor in die ook inzichtelijk gemaakt kan worden voor het publiek. Dit doen we in gezamenlijkheid met afdelingen Ruimtelijke Ontwikkeling, Vastgoed en VTH. We sluiten hiermee aan op het monitoringssysteem dat in de regio Noordoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant wordt gebruikt. Naar verwachting is deze woningbouwmonitor in het tweede kwartaal van 2026 actief en inzichtelijk voor het publiek.

Voor intern gebruik beschikken we over software dat wordt ingezet voor 'projectmatig creëren'. Deze software maakt inzichtelijk waar knelpunten zitten en of planningen worden gehaald. Op basis van de informatie in dit systeem informeren we momenteel tweemaal per jaar de raad.

#### *Welke acties zijn ondernomen;*

Zie hierboven voor de acties per toelichting. Hieronder in het kort:

- Twee keer per jaar een raadsinformatiebrief wonen
- Programmeren op 130% plancapaciteit
- Momenteel ca. 7.600 woningen in zowel harde als zachte plancapaciteit.
- Vier keer per jaar shortlist overleg met corporaties om voortgang en prioritering te bespreken
- We richten een woningbouwmonitor in die aansluit bij de monitoring vanuit Rijk, provincie en regio.

#### *Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

Zie hierboven voor de resultaten en effecten per aanbeveling. Hieronder in het kort:

- Eerste aanzet tot voorwaarden beter benutten bestaande voorraad vastgesteld
- Jaarlijkse uitvoeringsagenda bij prestatieafspraken met corporaties
- Woonagenda 2025-2027 met aantallen te bouwen woningen en de bijbehorende bouwperiodes en uitwerking in gebiedsgerichte omgevingsprogramma's
- Corporaties zitten als partner van gemeente Oss aan tafel bij gebiedsontwikkelingen

#### *Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

Met elke aanbeveling zijn we aan de slag en hebben we, zoals hierboven beschreven, resultaten geboekt. De aanbeveling aangaande het ontwikkelen van een woningbouwmonitor is nog niet afgerond, maar wel in gang gezet. Naar verwachting is deze woningbouwmonitor in het tweede kwartaal van 2026 actief en in het derde kwartaal naar verwachting inzichtelijk voor het publiek.

## Energietransitie

De energietransitie in Breda, 's-Hertogenbosch, Oss en Tilburg

### *Aanbevelingen:*

- Verzoek de griffie om in de eerste helft van 2024 een bijeenkomst te organiseren over de behoefte aan en de mogelijkheden van informatievoorziening over financiën per project en het detailniveau van planning per project.
- Beheers het risico van het windproject Duurzame Polder.
- Geef het college de opdracht om nog dit kalenderjaar met de gemeente 's-Hertogenbosch in gesprek te gaan over de verschillende uitgangspunten met betrekking tot de afstandsnorm in het windproject Duurzame Polder.
- Besluit om te komen tot een versnelling van de warmtetransitie en vraag aan het college om voor de behandeling van de kadernota 2025-2028 op basis van de Transitievisie Warmte 2.0 voorstellen te doen hoe dit gerealiseerd kan worden.
- Beoordeel de aangekondigde monitoringssystematiek voor de voortgang in het realiseren van duurzame opwek van elektriciteit, energiebesparing en warmte op de mogelijkheden om u beter en sneller te informeren over de voortgang. Maak afspraken over de wijze waarop en de frequentie waarmee u geïnformeerd wenst te worden.
- Verzoek het college om voor de kadernota 2025-2028 scherp te maken welke stappen (aanvullend) gezet moeten worden om de doelen voor energiebesparing te halen.
- Geef opdracht aan het college om voor de behandeling van de kadernota 2025-2028 de doelen voor opwek van duurzame elektriciteit voor de periode na 2030 met u te bespreken.

### *Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

Alle aanbevelingen zijn opgepakt en worden opgevolgd. Sommige onderwerpen blijven doorlopend aandacht vragen en komen terug in het programmaplan dat wordt opgesteld naar aanleiding van de kadernota energietransitie (oktober 2024).

### *Welke acties zijn ondernomen;*

- Dit is in lijn met toezegging van december 2023. Daarnaast is inmiddels de monitor energietransitie doorontwikkeld en wordt nu op een vast moment in het jaar gepresenteerd. Daarmee corresponderen kengetallen beter met andere onderzoeken zoals de RES-monitor.
- De raad is middels een aantal raadsinformatiebrieven afgelopen jaar geïnformeerd over de ontwikkeling van de duurzame polder. Besluitvorming over het voorkeursalternatief (VKA) staat geagendeerd voor mei 2025. Het VKA is in mei 2025 vastgesteld. Het is nu aan een initiatiefnemer om een vergunningaanvraag in te dienen.
- Er is doorlopend overleg tussen de gemeente 's-Hertogenbosch en gemeente Oss. Beide raden hebben echter eigenstandig bevoegdheid de uitgangspunten en het VKA vast te stellen. Beide gemeenteraden hebben het VKA vastgesteld in mei 2025. De afstandsnormen zijn daarin onveranderd.
- Het programma energietransitie heeft de afgelopen jaren te maken met te weinig beschikbare personele capaciteit om projecten op te zetten, aan te besteden en te kunnen begeleiden. Dit is ook gebleken in het Rekenkameronderzoek van december 2023. Daarom is gewerkt aan een algehele herijking van de organisatie en projecten om de doelstellingen van het programma te bereiken. Zie hiervoor de kadernota energietransitie (oktober 2024) en evaluatie en warmteprogramma (februari 2025). Daarnaast is er in 3 jaar tijd veel veranderd en zijn er voortschrijdende technische en maatschappelijke ontwikkelingen die onze aanpak beïnvloeden. Dit tezamen heeft geleid tot een herbezinning van onze aanpak. Er zijn een reeks onderzoeken uitgevoerd ten behoeve van het warmteprogramma. Op dit programma wordt in 2026 een plan-MER uitgevoerd. Eind 2026/begin 2027 zal het warmteprogramma ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden, inclusief de benodigde formatieplaatsen die dat vraagt. Ten behoeve van het isoleren van woningen is in 2025 een gezamenlijke aanbesteding gedaan met gemeenten in de regio. Hier is de meerjarige mco-aanpak uit voort gekomen (= meerjarig collectief ontzorgen). Tot en met 2030 worden in ruim 3900 woningen isolatiemaatregelen uitgevoerd. Daarnaast is

het energieloket geëvalueerd en wordt dit doorontwikkeld naar een 'energiehuis' waar inwoners en bedrijven terecht kunnen voor hulp en advies bij het verduurzamen van hun woning.

- De monitor energietransitie is doorontwikkeld en wordt nu op een vast moment in het jaar gepresenteerd. Daarmee corresponderen kengetalen beter met andere onderzoeken zoals de NP-RES-monitor. Deze monitor wordt in de huidige opzet gecontinueerd.
- Er wordt ingezet op een no-regret aanpak voor het verduurzamen van woningen: isoleren, isoleren, isoleren. Parallel daaraan wordt het warmteprogramma uitgewerkt en worden college en raad keuzes hierin voorgelegd. Er is geen personele capaciteit om aanvullende stappen te zetten. No-regret is vertaald naar de mco-aanpak zoals in 4 beschreven. Een deel van beschikbaar budget omgezet in vaste formatie, aanvullend is onderzoek uitgevoerd naar de volledige opgave en formatie die daarvoor nodig is.
- De energievisie is als kadernota energietransitie in de raad van oktober 2024 vastgesteld. Hierin is een indicatie gegeven van de duurzame opwek die in de periode tot 2050 gevraagd wordt. Momenteel richt de beschikbare capaciteit zich op de realisatie van bestaande opwekprojecten (Elzenburg de Geer, Duurzame polder, zonnepark De Mun).

*Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

Punt 1, 2, 3 en 5 zijn inmiddels afgedaan. De onderwerpen 4, 6 en 7 komen terug in het programmaplan energietransitie. Het ambitieniveau daarbij is afhankelijk van de middelen die beschikbaar worden gesteld. Tot dusver is de invulling van de opgave vrijwel volledig afhankelijk van landelijke subsidie.

*Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

Er staan geen aanbevelingen open.

## Schuldhulpverlening – Samen tegen schulden

Een rekenkameronderzoek naar de effectiviteit en efficiëntie van de uitvoering van schuldhulpverlening, preventie en vroegsignalering in de gemeente Oss.

### *Aanbevelingen:*

- Verzoek het college om in het nieuwe beleidskader Armoede en Schulden een voorstel te doen welke resultaten u mag verwachten, op basis van welke indicatoren deze kunnen worden vastgesteld en hoe de monitoring en rapportage plaatsvindt.
  - stel in gesprek met het college vast 1) wat de doelstellingen en ambities van het beleid zijn, 2) met welke informatie en kritische prestatie indicatoren (KPI's) u vast kunt stellen of deze worden gerealiseerd. U kunt het college vragen indicatoren te ontwikkelen en aan u voor te leggen om de effectiviteit van het beleid te meten. Een discussie tussen college en raad over de aspecten die u hierbij het belangrijkste vindt, kan duidelijker kaders verschaffen.
  - verzoek het college in de toekomst op basis van deze informatie en KPI's te evalueren en te rapporteren.
  - verzoek het college deze informatie mee te nemen in een jaarlijkse rapportage over de effectiviteit van SHV, vroeg-signalering en preventie.
- Wij bevelen u aan om de ambitie te verhogen en sneller aan te sluiten bij succesvolle ontwikkelingen. Stel bij nieuwe projecten vooraf vast welke resultaten verwacht worden en hoe de monitoring plaatsvindt, zodat u bij evaluatie voldoende informatie heeft voor besluitvorming.
- Verzoek het college de mogelijkheden en effecten van intensievere nazorg te onderzoeken en u de resultaten en mogelijke consequenties voor Oss voor te leggen.
- Om de zorg voor voldoende middelen om effectieve SHV te garanderen, ook in het licht van de beleidskeuze voor een persoonlijke aanpak, is uw overweging is op zijn plaats of hierop extra moet worden ingezet.
- De Rekenkamercommissie adviseert u daarom te overwegen het begrip 'armoede' opnieuw te definiëren, het SHV beleid daarop af te stemmen en het budget voor SHV op de verwachte forse groei van het aantal mensen met financiële problemen af te stemmen.
- Op basis van de huidige inzichten adviseert de rekenkamercommissie het college om in de uitvoering van SHV:
  - De mogelijkheden te onderzoeken voor versterking van de effectiviteit door samenwerking met partners (b.v. huisbezoeken, bij sociaal raadslieden werk);
  - In deze samenwerking alert te zijn op de geboden mogelijkheden voor onafhankelijke klantondersteuning.
  - Het convenant en de samenwerking met bewindvoerders te blijven ontwikkelen en zo nodig onconventionele middelen uit te proberen;

### *Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

1, 2, 3, 4, 5 (gedeeltelijk), 6.

### *Welke acties zijn ondernomen;*

In de bestuurlijke reactie op het rekenkamerrapport uit 2022 is aangegeven de aanbevelingen mee te nemen in het op te stellen beleid. In december 2023 is het nieuwe beleidskader aanpak geldzorgen vastgesteld. Jaarlijks wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de belangrijkste KPI's middels de programma-evaluatie en de jaarbrief geldzorgen. Zoals in de bestuurlijke reactie indertijd aangegeven is daar juist ook aandacht voor de kwalitatieve resultaten.

In de organisatie kijken we voortdurend naar mogelijke verbeteringen in een schuldhulpverleningstraject. Daar maakt nazorg een onlosmakelijk deel van uit.

In de afgelopen jaren is nog voorzien in uitbreiding van het team Geldzorgen. We zoeken daarbij altijd de juiste balans tussen de taken en de beschikbare formatie. Daarbij hebben we in de afgelopen jaren de beweging gemaakt naar een bredere waaier aan dienstverlening, waardoor we niet meer uitsluitend schuldhulpverleningstrajecten aanbieden, maar mensen ook persoonlijk helpen bij beginnende geldzorgen en inzicht in hun financiën. De armoede-definitie is landelijk aangepast. In de nieuwe definitie is het aantal mensen

in armoede lager geworden dan voorheen. Dat heeft geen invloed gehad op het budget, capaciteit of dienstverlening van Geldzorgen, omdat de problemen in de praktijk hetzelfde zijn als voor de definitiewijziging. Het college werkt intensief samen met partners in de gemeente. Er zijn veel lokale partijen die vrijwillig en professioneel een belangrijke rol spelen bij de aanpak van geldzorgen. Medewerkers van Ons Welzijn hebben in 2025 mandaat gekregen ook mee te gaan op huisbezoeken vroegsignalering (Q1 2026 worden de laatste voorbereidingen getroffen v.w.b. privacy). In 2024 is ook begonnen met bijeenkomsten met bewindvoerders, omdat het convenant niet het gewenste effect had, dit is in 2025 voortgezet.

*Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

Voor de resultaten verwijzen we naar bovenstaand, de programma-evaluatie en de jaarbrief aanpak geldzorgen.

*Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

5 is gedeeltelijk niet opgevolgd omdat we geen eigen armoededefinitie gecreëerd hebben. Zie acties.

## Centrumontwikkeling Oss – Werk aan de winkel

### *Aanbevelingen:*

1. Zorg ervoor dat voor alle belanghebbenden de actuele visie, ambities en ontwikkelrichtingen van omvangrijke en meerjarige projecten helder zijn. Focus bij vaststelling en in rapportages op deze hoofdlijnen en een totaaloverzicht.
2. Zorg ervoor dat de raad periodiek (minimaal jaarlijks) volledig wordt geïnformeerd over de stand van zaken rondom de voorgenomen ontwikkelingen van het stadscentrum Oss en benoem daarbij ook zaken die afwijken van de oorspronkelijke plannen en zaken die bij nader inzien niet worden opgepakt. Geef inzicht in de mate van realisering van de plannen, inclusief de investeringen.
3. Gezien de zich steeds sneller opvolgende ontwikkelingen in het winkellandschap is er noodzaak om de strategische koers voor het Stadshart Oss vaker dan vijfjaarlijks tegen het licht te houden. Bepaal met welke frequentie dit het komende decennium dient te worden opgepakt en draag het college op hierin het voortouw te nemen.

### *Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

We hebben naar aanleiding van het rekenkameronderzoek uit 2022 de uitvoering van de Koers Stadshart in 2023 geëvalueerd (nav de aanbeveling om jaarlijks te evalueren). In een RIB hebben we aangegeven welke maatregelen we hebben uitgevoerd. We hebben toen ook geconcludeerd dat jaarlijks evalueren te weinig nieuwe info oplevert en dat we dat daarom niet meer jaarlijks doen, maar onderdeel te maken van de jaarlijkse programma-evaluatie.

We zijn gestart met het actualiseren van de koers voor het Stadshart Oss (de binnenstadvisie). Dit proces is in volle gang. Na vaststelling van de nieuwe visie wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin concreet wordt uitgewerkt welke ontwikkelingen in de komende jaren worden opgepakt en hoe deze bijdragen aan de ambities voor het stadscentrum.

### *Welke acties zijn ondernomen;*

Het Centrummanagement Oss wordt regelmatig en structureel bijgepraat over onderwerpen die relevant zijn voor de centrumontwikkeling. Dit gebeurt zowel in bestuurlijke overleggen als in operationele uitvoeringsoverleggen. Daarmee zorgen we ervoor dat alle betrokken partijen tijdig inzicht hebben in lopende ontwikkelingen en besluitvorming

### *Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

Er zijn diverse lopende projecten, zoals de ontwikkeling Walkwartier, Fraterspark, Galerij. Onderdeel van de ruimtelijke procedures bij deze projecten is het informeren van de omgeving en de raad.

De verdere inhoudelijke resultaten en effecten worden zichtbaar zodra de nieuwe binnenstadvisie is vastgesteld. Vanaf dat moment kan gericht worden gemonitord wat de voortgang en het effect is van de gekozen koers en van de daaruit volgende projecten.

### *Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

De aanbeveling om de strategische koers voor het Stadshart vaker dan eens per vijf jaar te herijken is nog niet opgepakt. We pakken dit op nadat de nieuwe binnenstadvisie is vastgesteld. Vervolgens neemt het college het voortouw in het structureel organiseren van deze periodieke herijking, zodat de koers aansluit bij de snel veranderende ontwikkelingen in de verschillende landschappen.

## NVRR Doe mee onderzoek 2021 over WOB (Wet Openbaar Bestuur)

*De praktijk van de WOB bij de gemeente Oss*

### *Aanbevelingen:*

- Gemeente Oss heeft geen beleid geformuleerd, en ook geen werkwijzen of gedragsregels opgesteld. Wij geven in overweging om dit alsnog op te pakken zodat er een eenduidige manier van werken ontstaat die herkenbaar is voor bestuur, organisatie en samenleving. De position paper Wob zou hiervoor een goede basis kunnen zijn.
- Het is aan te bevelen informatie over de Wob/Woo en hoe een verzoek kan worden ingediend toe te voegen aan de website. De mogelijkheid om een Wob/Woo verzoek in te dienen moet worden uitgebreid, om aan de wetgeving te voldoen. Een digitaal verzoekformulier met DigID verificatie op de website is een bij andere lokale overheden veel toegepaste mogelijkheid.
- Ontsluiten van openbare informatie via de website kan beter met het oog op het inwerking treden van de Wet open overheid.
- Ontsluiten van de wijze waarop gemeente Oss omgaat met verzoeken in het kader van Wob/Woo verlaagt de drempel om verzoeken tot de gemeente te richten.
- De uitzonderingsgronden van de Wob worden goed toegepast. De motivering van besluiten op grond van de Wet openbaarheid bestuur kan verder verbeterd worden.

### *Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

Alle aanbevelingen zijn opgevolgd.

### *Welke acties zijn ondernomen;*

- Aanbeveling 1: We hebben een uniforme werkwijze opgesteld en vastgesteld. Er is een schema opgesteld waarbij de taken ten aanzien van de Woo zijn verdeeld. Dit schema is goedgekeurd door Directieteam. Hier staat in vermeld welke taken behoren bij de Woo-coördinator en welke bij de vakafdeling. Op de website staat een pagina voor het indienen van Woo-verzoeken (<https://loket.oss.nl/informatieaanvraag-wet-open-overheid-woo>) Op deze website staat uitleg over de Woo en hoe een verzoek kan worden ingediend. Een Woo-verzoek kan schriftelijk worden ingediend of via het formulier op de website door middel van DigiD. Hiermee voldoet de gemeente aan de eerste aanbeveling.
- Aanbeveling 2: We hebben een publicatieplatform geïmplementeerd (data.oss.nl) waarop we stapsgewijs alle Woo-plichtige documenten publiceren die nog niet via een ander kanaal openbaar worden gemaakt. Wij volgen daarbij de landelijke planning voor het verplicht publiceren. Hierbij linken we door naar al bestaande locaties waar nodig.
- Aanbeveling 3: Zie het antwoord bij aanbeveling 1. Op de website staat informatie over de Woo, zoals hoelang het duurt, wat de inwoner kan doen als ze het niet eens zijn met het Woo-besluit en er wordt verwezen naar wetten en regelgeving.
- Aanbeveling 4: De toegepaste uitzonderingsgronden worden nu met de wettelijke grondslag specifiek in de openbaar te maken documenten benoemd. Via het programma Eanomiseren wordt per weggelakte tekst de uitzonderingsgrond benoemd. Dit geeft meer duidelijkheid.

### *Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

- Aanbeveling 1: Hierdoor is de taakverdeling duidelijk en meer overzicht tijdens het behandelen van het Woo-verzoek. Dit zorgt voor een goede voortgang van het behandelen van het Woo-verzoek. Voor de inwoner is het duidelijker hoe de gemeente te werk gaat en wat ze kunnen verwachten.
- Aanbeveling 2: Er ontstaat werkende weg één plek waar inwoners van de gemeente alle relevante openbare informatie kunnen vinden. Deze plek is geïntegreerd met het dataportaal, waar inwoners en anderen openbare datasets kunnen vinden. We verwachten dit eind 2027 te hebben gerealiseerd (dit is ook het moment waarop de Woo volledig in werking getreden zal zijn.)
- Aanbeveling 3: Zie het antwoord bij aanbeveling 1.
- Aanbeveling 4: Ook hierdoor ontstaat er meer duidelijkheid over het gebruik van de uitzonderingsgronden.

*Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

Er staan geen aanbevelingen open.

## **Dienstverlening van de Gemeente Oss**

Dienstverlening in het vizier – Een onderzoek naar de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente Oss

### *Aanbevelingen:*

- Een organisatiebrede visie te formuleren die de kern van de ambitie van Oss verwoordt.
- In de visieontwikkeling te zoeken naar de gewenste uitstraling van de gemeente, daaraan de servicenormen te koppelen en vast te stellen voor de hele organisatie. Daarbij wordt het principe standaard waar het kan, maatwerk waar het moet gehanteerd.
- Doelstellingen en uitgangspunten, bij voorkeur gezamenlijk, met alle betrokken afdelingen, te definiëren. Waar nodig kunnen vervolgens nog aspecten van dienstverlening van de domeinen verder worden ingevuld, rekening houdend met de specifieke taken waar zij voor staan.
- De verschillende benaderingen van de domeinen te faciliteren op een manier die binnen de gemeenschappelijke visie past.
- Wij adviseren om een set van service-normen voor de hele organisatie vast te stellen, passend bij de ambities van de gemeente Oss. Bij de keuze voor deze servicenormen kunnen ook inwoners betrokken worden. Uit de 'verhalen' in dit rapport blijkt dat inwoners behoefte hebben aan consistentie en betrouwbaarheid.
- De rekenkamer adviseert om de monitoring op de doelstellingen van dienstverlening zo in te richten dat deze beter bijdraagt aan het zicht op de kwaliteit van de dienstverlenende organisatie Oss: meet wat je wilt weten. Dit is een stap die gezet zou moeten worden wanneer de organisatiebrede visie is ontwikkeld en vastgesteld, de gezamenlijke doelen en de doelen per domein zijn vastgesteld. Op basis daarvan kan u besluiten welke indicatoren van belang zijn voor de sturing op beleidsniveau.
- Laat de inrichting van het nieuwe systeem voor Meldingen in de Openbare Ruimte (MOR) aansluiten op de (visie)ontwikkeling van de dienstverlenende organisatie. Maak gebruik van de optie om de afhandeling te laten beoordelen door de melder. Dit omdat de combinatie van feedback over de afhandeling van de melding door de melder en een stijgend aantal meldingen door meer bereidheid van mensen om te melden, een grote bijdrage kan leveren aan de beleving van kwaliteit van de openbare ruimte door de inwoners van Oss.
- Wij adviseren het college om de organisatie aan te sturen op gezamenlijke servicenormen, strakkere beheersing van de datastromen (waaronder registratie en archivering) en binnen het systeem ondersteuning in te bouwen om de processen consequent en consistent uit te voeren. Ieder systeem staat of valt met een goede toepassing ervan door de gebruiker.
- Verzoek het college te komen met een (voorstel voor de ontwikkeling van) een organisatiebrede visie op dienstverlening, waarin wordt betrokken:
  - het soort dienstverlener dat de gemeente Oss wil zijn en welke succesfactoren daarbij van belang zijn? (b.v. transparantie, betrouwbaarheid, openheid, samenwerking en mogelijkheid om mee te bewegen);
  - welke ambitie streeft de gemeente hierin na? (b.v. voorloper of volger? middenmoter of excellerend?)
  - de definitie van de gewenste kwaliteit van de dienstverlening die organisatiebreed gaat worden gehanteerd;
  - een set servicenormen die past bij de gemeenschappelijke elementen in de visie, bij de wensen van burgers, ondernemers en de gemeentelijke organisatie en ook bij de gemeentelijke mogelijkheden.
- Wij adviseren het college:
  - vast te stellen welke processen gestandaardiseerd moeten worden en hoe dat gaat gebeuren, zodat de digitalisering van de dienstverleningsprocessen voor de hele organisatie op basis van dezelfde uitgangspunten verder ontwikkeld kan worden.

- vast te stellen welke configuratie van metingen moet worden ingezet om de doelstellingen van het hele spectrum van dienstverlening te kunnen meten, monitoren en sturen.

*Welke aanbevelingen zijn opgevolgd;*

1, 3, 7, 9

2, 5, 6, 8, 10 (gedeeltelijk)

**Toelichting:**

Het college heeft de visie op dienstverlening vastgesteld. Basisafspraken rondom dienstverlening (als voorloper van de servicenormen) zijn door het Directieteam vastgesteld. De gemeente Oss kiest voor een integrale aanpak waarin verdere digitalisering en daarmee ook digitalisering van dienstverlening een organisatiebrede opgave is. In de komende vier jaar zetten we technologie, data en procesoptimalisatie in om onze dienstverlening verder te optimaliseren, maatschappelijke opgaven te versnellen en publieke waarden te waarborgen.

De onderdelen die gedeeltelijk zijn opgepakt, worden verder meegenomen in de integrale digitaliseringsstrategie en hieruit volgend actieplan dienstverlening.

*Welke acties zijn ondernomen;*

In 2025 is de Integrale Digitaliseringsstrategie opgesteld, welke in 2026 wordt vastgesteld. Deze sluit aan op de landelijke koers en vertaalt nationale ambities naar wat lokaal nodig is. De focus ligt op toegankelijke en gebruiksvriendelijke dienstverlening, een veilige en toekomstvaste digitale infrastructuur en het verantwoord benutten van data.

Digitalisering van dienstverlening is een strategisch thema binnen de integrale digitaliseringsstrategie en daarvoor is een apart actieplan opgesteld voor de periode 2026 – 2027.

In 2025 is het nieuwe systeem voor Meldingen Openbare Ruimte geïmplementeerd: Signalen.

We zijn in 2025 begonnen met het ontwikkelen van een dashboard voor de afdeling Publiekscentrum. Vanwege technische beperkingen en een verdere uitrol van applicaties voor het Programma Data hebben we dit tijdelijk stil moeten zetten. We verwachten dit in 2026 weer op te kunnen gaan pakken.

*Wat de resultaten en effecten hiervan zijn;*

Er is een organisatiebrede koers integrale digitalisering geborgd, gericht op toegankelijkheid, gebruiksvriendelijkheid, veiligheid en datagedreven werken. Dienstverlening is benoemd als strategisch thema, met een concreet actieplan om de gewenste ontwikkeling in de komende twee jaar te realiseren.

Met de invoering van Signalen is een eerste belangrijke verbetering in de dienstverlening naar inwoners gerealiseerd.

*Welke aanbevelingen nog openstaan en waarom.*

De onderdelen die al deels zijn opgepakt, worden verder opgepakt binnen de Integrale Digitaliseringsstrategie en het actieplan Dienstverlening, zodat de ingezette lijn wordt doorgezet en effecten structureel worden geborgd.